TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ	YASAMA YILI
28	2

SIRA SAYISI: 79

Afyonkarahisar Milletvekili Ali Özkaya ve Samsun Milletvekili Ersan Aksu ile 120 Milletvekilinin Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/1812) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu

Not: Bu Sıra Sayısına; elektronik ortamda
https://www.tbmm.gov.tr/yasama/komisyon-raporlari
internet adresindeki sorgu sayfası üzerinden erişilebilmektedir.

Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

İÇİNDEKİLER

Sayfa

- **2/1812 Esas Numaralı Teklifin**

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı **4**

- Katılma Yazıları **6**

- Genel Gerekçesi **8**

- Madde Gerekçeleri **10**

- **Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu** **28**

- **Muhalefet Şerhleri** **42**

- **Teklif Metni** **236**

- **Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin** **237**

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifimiz ve gerekçesi ekte sunulmaktadır.

Gereğini arz ederiz.

Ali Özkaya Afyonkarahisar	*Ersan Aksu* Samsun	*Yahya Çelik* İstanbul
Mustafa Arslan Tokat	*Oğuzhan Kaya* Çorum	*Büşra Paker* İstanbul
Rabia İlhan İstanbul	*Yusuf Ahlatcı* Çorum	*Mustafa Canbey* Balıkesir
İsmail Ok Balıkesir	*Adil Biçer* Kütahya	*İsmail Çağlar Bayırcı* Kütahya
Mehmet Demir Kütahya	*Harun Mertoğlu* Rize	*Ejder Açıkkapı* Elâzığ
Mehmet Baykan Konya	*Cemil Yaman* Kocaeli	*Mehmet Ali Cevheri* Şanlıurfa
İbrahim Yurdunuseven Afyonkarahisar	*Adem Yeşildal* Hatay	*Lütfi Bayraktar* Sakarya
Murat Kaya Sakarya	*Yılmaz Büyükaydın* Trabzon	*Vehbi Koç* Trabzon
Cevahir Uzkurt Niğde	*Hasan Arslan* Afyonkarahisar	*İbrahim Eyyüpoğlu* Şanlıurfa
Hakan Aksu Sivas	*Çiğdem Koncagül* Tekirdağ	*Tuğba Işık Ercan* İstanbul
Rukiye Toy Sivas	*Mahmut Rıdvan Nazırlı* Elâzığ	*Abdurrahman Babacan* Malatya
Murat Cahid Cıngı Kayseri	*Durmuş Ali Keskinkılıç* Karabük	*Cem Şahin* Karabük
Mustafa Yavuz Bursa	*Ercan Öztürk* Düzce	*Orhan Kırcalı* Samsun
Seda Gören Bölük İstanbul	*Yüksel Coşkunyürek* Bolu	*Lütfiye Selva Çam* Ankara
Behiye Eker İstanbul	*Mehmet Faruk Pınarbaşı* Şanlıurfa	*Mervan Gül* Siirt

Mesut Bozatlı Gaziantep	*Ömer Oruç Bilal Debgici* Kahramanmaraş	*Mevlüt Kurt* Kahramanmaraş
Havva Sibel Söylemez Mersin	*Resul Kurt* Adıyaman	*Şahin Tin* Denizli
Sayın Bayar Özsoy Kayseri	*Halit Yerebakan* İstanbul	*Jülide Sarıeroğlu* Ankara
Suna Kepolu Ataman Diyarbakır	*Ali Temür* Giresun	*Seda Sarıbaş* Aydın
Adem Yıldırım İstanbul	*Ahmet Çolakoğlu* Zonguldak	*Yusuf Ziya Aldatmaz* Bartın
Muhammet Müfit Aydın Bursa	*Mehmet Emin Şimşek* Muş	*Ali Kıratlı* Mersin
Orhan Yegin Ankara	*Latif Selvi* Konya	*Meryem Göka* Konya
Mustafa Hakan Özer Konya	*Erol Keleş* Elâzığ	*İshak Şan* Adıyaman
Sadettin Hülagü Kocaeli	*Orhan Ateş* Bayburt	*İrfan Çelikaslan* Gaziantep
Mehmet Eyup Özkeçeci Gaziantep	*Mustafa Alkayış* Adıyaman	*Mustafa Demir* İstanbul
Süleyman Özgün Nevşehir	*Emre Çalışkan* Nevşehir	*Şengül Karslı* İstanbul
Nilgün Ök Denizli	*Ahmet Fethan Baykoç* Ankara	*Cüneyt Yüksel* İstanbul
Şebnem Bursalı İzmir	*Kemal Karahan* Hatay	*Derya Bakbak* Gaziantep
Mustafa Köse Antalya	*İbrahim Ethem Taş* Antalya	*Seydi Gülsoy* Osmaniye
Osman Sağlam Karaman	*Mustafa Oğuz* Burdur	*Adem Korkmaz* Burdur
Ömer Özmen Aydın	*Mehmet Uğur Gökgöz* Isparta	*Osman Zabun* Isparta
Ahmet Kılıç Bursa	*İsmail Güneş* Uşak	*Fahrettin Tuğrul* Uşak

Abdürrahim Dusak Şanlıurfa	*Hasan Turan* İstanbul	*Ayhan Salman* Bursa
Cahit Özkan Denizli	*Oğuz Üçüncü* İstanbul	*Ruken Kilerci* Ağrı
Abdullah Doğru Adana	*Faruk Kılıç* Mardin	*Faruk Aytek* Adana
Rümeysa Kadak İstanbul	*İhsan Koca* Malatya	*Yücel Arzen Hacıoğulları* İstanbul
Fehmi Alpay Özalan İzmir	*Feyzi Berdibek* Bingöl	*Mehmet Ali Çelebi* İzmir
Abdurrahim Fırat Erzurum	*Şamil Ayrım* İstanbul	*İsmail Erdem* İstanbul
Hüseyin Altınsoy Aksaray	*Ertuğrul Kocacık* Sakarya	*Tuba Köksal* Kahramanmaraş
Ümmügülşen Öztürk İstanbul	*Cevahir Asuman Yazmacı* Şanlıurfa	*Emel Gözükara Durmaz* Bursa
Necmettin Erkan Kırşehir	*Atay Uslu* Antalya	

KATILMA YAZILARI

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına 24/11/2023 tarihinde sunulan 2/1812 Esas Numaralı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi' ne imza sahibi olarak katılmak ister, bilginize arz ederim.

28/11/2023

Sena Nur Çelik

İstanbul

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifine katılıyorum.

24-11-2023

Abdulkadir Emin Önen

Şanlıurfa

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2/1812 Esas Numaralı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi'ne katılıyorum.

Gereğini arz ederim.

27.11.2023

Mestan Özcan

Tekirdağ

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (2/1812)	
ESAS	Plan ve Bütçe Komisyonu
TALİ	Anayasa Komisyonu Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu

GENEL GEREKÇE

Kanun Teklifi ile ekonomik program hedeflerinin gerçekleştirilmesine katkı sağlamak amacıyla;

✓ Ülke ekonomisinin uluslararası rekabetçiliğinin geliştirilmesi,

✓ İhracatın desteklenmesiyle büyümeye katkıda bulunulması,

✓ Ülkemize döviz girdisi sağlamak suretiyle dış ticaret dengesine olumlu katkı sağlanması,

✓ Türk lirası enstrümanlara yatırım yapılmasının teşvik edilmesi,

✓ Mükellef haklarının korunması ve vergiye gönüllü uyumun artırılması,

✓ Gelişen teknolojiden yararlanılarak bazı uygulamaların elektronik ortama taşınması,

✓ Vergi güvenliğinin sağlanması,

✓ Bazı indirimlerin kaldırılması,

✓ Anayasa Mahkemesi kararlarına uyumun sağlanması

yönünde bazı vergisel düzenlemeler yapılmakta ve yıl sonunda süresi bitecek bazı düzenlemelerin süresinin uzatılması önerilmektedir.

Bu çerçevede hazırlanan Teklifte;

- Ülkemize döviz getirilmesini teşvik etmek üzere;

Yurt dışından elde edilen kâr paylarının tamamının Türkiye'ye getirilmesi şartı ile bu kazançların yarısının gelir ve kurumlar vergisinden istisna edilmesi,

Yurt dışına verilen mimarlık, mühendislik, tasarım, yazılım, eğitim ve sağlık gibi hizmetlere uygulanan %50 kazanç indiriminin, kazancın tamamının Türkiye'ye getirilmesi şartıyla %80'e çıkarılması,

- İhracatın desteklenmesi amacıyla, aracılı ihracat sözleşmesine dayanarak imalatçı veya tedarikçi kurumların dış ticaret sermaye şirketleri veya sektörel dış ticaret şirketleri üzerinden gerçekleştirdikleri ihracat faaliyetlerine ilişkin kazançlarda da beş puanlık kurumlar vergisi indirimi uygulanması,

- Vergiye gönüllü uyumun artırılması için,

Gerçek kişilere; sosyal ağ sağlayıcıları üzerinden elde ettikleri kazançlar için sağlanan vergilendirme kolaylığının, internet ve benzeri elektronik ortamlardan elde edilen gelirlere de uygulanması sağlanarak mevcut istisnanın kapsamının genişletilmesi,

Nüfus idarelerinin re'sen yapmış oldukları düzeltme işlemleri neticesinde ticaret ve tapu sicilinde yapılacak düzeltme işlemlerinde harç istisnası sağlanması,

- Vergi güvenliğinin sağlanmasına hizmet etmek üzere,

Motorlu araç ticareti yapanlar arasında yapılan sözleşmelerin noterde düzenlenmesinin sağlanması,

Yurt içinden serbest bölgelere yapılacak teslimlerde özel tüketim vergisinin ihracat istisnası kapsamında olmadığının açıklığa kavuşturulması,

- İndirimlerin azaltılması kapsamında;

İhracat, yurt dışı inşaat, onarım, montaj ve taşımacılık işlerinde yurt dışından elde edilen kazançlara yönelik olarak belgeye dayanmaksızın uygulanan götürü gider indiriminin kaldırılması,

KDV iadelerinde iade hakkının kısmen veya tamamen kaldırılması veya yeniden koyulması hususunda Cumhurbaşkanına yetki verilmesi,

Konut kredilerine yönelik BSMV istisnasının bir konutla sınırlandırılması,

- Bağlama kütüğü harçlarının artırılarak yıllık alınması ve bazı liman harçlarının yeniden belirlenmesi,

- Gelir ve kurumlar vergisi tevkifat oranlarına ilişkin yetki düzenlemeleri yapılması,

- İhracatçılar lehine münhasıran ihracat kredileri için kefalet vermek amacıyla kurulan Katılım Finans Kefalet Anonim Şirketine muafiyet tanınması,

- Banka ve finans kurumlarınca 2024 ve 2025 yıllarında yapılacak enflasyon düzeltmesinin vergi matrahını etkilememesi,

- Anayasa Mahkemesi kararları çerçevesinde gerekli düzenlemelerin yapılması,

- Menkul malların fiili hacizlerinde kullanılan haciz tutanaklarının elektronik ortamda düzenlenebilmesi,

- 31 Aralık 2023 tarihinde sona erecek bazı hükümlerin süresinin uzatılması

yönünde düzenlemeler önerilmektedir.

Diğer taraftan,

- Tütün ve alkollü içkilerin üretim ve satışında, kaçakçılık fiillerinden soruşturma ve/veya kovuşturma başlatılması durumunda, faaliyetlere ilişkin verilen belgelerin askıya alınması,

- Akaryakıt kaçakçılığı ile mücadele kapsamında sahte ve muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge düzenleme veya bu belgeleri kullanma suçları ile ödeme kaydedici cihaza yönelik gerçekleştirilen fiiller ile ilgili soruşturma ve/veya kovuşturmanın bulunması durumunda geçici olarak faaliyetlerin durdurulması, haklarında bu suçlardan kesinleşmiş mahkumiyet kararı bulunanlara lisans verilmemesi,

- Özelleştirme programına alınan kuruluşların özelleştirilmesine ilişkin ihalelerin elektronik ortamda yapılabilmesine olanak sağlanması,

- Yapım işlerine ek fiyat farkı ve süre uzatımı verilmesi,

- Bankacılık Kanununda yer alan ve işletmelerin borçlarını yeniden yapılandırabilmelerine imkân sağlayan düzenlemenin yeniden uygulanmasına imkân sağlanması,

- Tüm şans oyunları için ikramiye dağıtım oranının üst sınırının %83'ten %93'e yükseltilmesi,

- 6/2/2023 tarihinde vuku bulan depremler sebebiyle Genel hayata etkili afet bölgesi ilan edilen yerlerde 31/12/2025 tarihine kadar kapsamı yapı malzemeleri ve yapım işleriyle sınırlı olmak üzere fahiş fiyat uygulamalarına katlı idari para cezası verilmesine ilişkin düzenleme yapılması,

- Yazılı keşide tarihinden önce çeklerin ödenmek için muhatap bankaya ibrazının geçersiz olmasına ilişkin sürenin uzatılması,

- Anayasa Mahkemesinin kamu personeli ile ilgili çeşitli mevzuatta düzenlenen bazı hükümlerin iptaline ilişkin kararlarına istinaden düzenleme yapılması,

- Mahalli idarelerin kira sertifikası ihraçlarının Hazine ve Maliye Bakanlığının iznine tabi olması,

- Koşullu erişim yöntemiyle yayın hizmeti sunan kuruluşların yıllık net satışları üzerinden ayıracakları yüzde birbuçuk oranındaki payı Radyo ve Televizyon Üst Kuruluna ödemeleri şartı getirilmesi,

- Türk taşıyıcı tarafından usulüne uygun olarak yapılmış kiralama sözleşmeleriyle kiralanan yabancı tescilli hava araçlarının da Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığınca belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde ülke içinde, iki nokta arasında havayolu ile ticari amaçla yolcu, posta ve yük taşımaları yapmalarına imkân sağlanması,

gibi amaçlarla düzenlemeler yapılmaktadır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Maddeyle, 815 sayılı Kanunun uygulamada etkinliğinin sağlanması ve caydırıcılığının arttırılması amacıyla Türkiye limanları arasında kabotaj yapan gemilerin kaptanlarına ve yabancılara ait deniz taşıtlarının sahiplerine uygulanacak idari para cezasının üst sınırı arttırılmıştır.

Madde 2- Maddede yer alan ceza miktarları güncelliğini yitirdiği için yeni eşik tutarlar belirlenmiş, bununla birlikte ceza miktarını belirleyen gros ton eşikleri de cezanın daha adaletli olması amacıyla yeniden ele alınmıştır. Uygulanacak idari para cezasının sebeplerine ulusal ve uluslararası mevzuat gereği tabi olunan belgelere sahip olunmaması hali ilave edilmiştir.

Madde 3- Maddede yapılan değişiklik ile izinsiz yolcu taşımaları ile taşıma haddinden fazla yolcu ve yük taşınmasının can güvenliği bakımından yarattığı tehlikenin daha yüksek olması nedeniyle cezaların artırımlı uygulanması ve idari yaptırımların caydırıcılığının artırılması amaçlanmıştır. Bununla birlikte, maddede yapılan değişiklikle ihlalin tekrarı halinde her seferinde donatana uygulanacak idari para cezası arttığından kaptana uygulanacak cezanın da arttığı, ancak geminin kaptanının her ihlalde aynı kişi olmayabileceği dolayısıyla suçun şahsiliği ilkesi göz önünde bulundurularak kaptanın farklı olması halinde uygulanacak idari para cezasının artırımsız miktar üzerinden hesaplanacağı hususu düzenlenmiştir. Böylece kaptana şahsi olarak tekrar eden ihlaline uygun idari para cezası düzenlenecektir.

Madde 4- Haciz işlemlerinin hızlı, etkin ve dinamik bir yapıda yürütülmesi, haciz tatbiki sırasında gelişen bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullanılması ve gelişen teknolojiye uygun yeni usul ve esaslarının belirlenmesi zorunluluk haline gelmiştir.

Bu kapsamda, maddeyle 6183 sayılı Kanunun 78 inci maddesinde değişiklik yapılmakta ve haciz zaptının elektronik ortamda düzenlenmesine imkân sağlanmaktadır.

Ayrıca, yeni düzenleme ile haciz zaptının elektronik ortamda düzenlenmesine ilişkin usul ve esasları belirlemeye Hazine ve Maliye Bakanlığı yetkili kılınmaktadır.

Madde 5- Maddeyle, özelleştirme kapsamına alınan kuruluşlar dahil 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararname hükümlerine tâbi iktisadi devlet teşekkülleri ve kamu iktisadi kuruluşları ile bunların müesseseleri, bağlı ortaklıkları ve iştirakleri, faaliyeti devam eden kamu bankaları, büyükşehir belediyeleri, belediyeler, il özel idareleri ve bunlara ait tüzel kişilerin veya bunlara bağlı müstakil bütçeli ve kamu tüzel kişiliğini haiz kuruluşlar ile borcunu ödemede çok zor duruma düştüğü inceleme raporu ile tespit edilen diğer mükelleflerin, Devlete ait olan ve 6183 sayılı Kanun kapsamına giren borçlarına karşılık, mülkiyeti bu idarelere ait ve üzerinde herhangi bir takyidat bulunmayan taşınmazlarından merkezi yönetim kapsamındaki kamu idarelerince ihtiyaç duyulanlar ile 29/6/2001 tarihli ve 4706 sayılı Hazineye Ait Taşınmaz Malların Değerlendirilmesi ve Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun kapsamında değerlendirilecek olanların bütçenin gelir ve gider hesapları ile ilişkilendirilmeksizin satın alınmasına imkan veren ve 31/12/2023 tarihinde sona erecek olan 6183 sayılı Kanunun geçici 8 inci maddesinin uygulama süresi 31/12/2028 tarihine uzatılmaktadır.

Madde 6- Konut finansmanı sisteminin gelişmesi, hem bireylerin konut ihtiyacının karşılanması hem de inşaat ve finans sektörleri ile bunlarla ilişkili diğer sektörlerin büyümesi ve derinleşmesi açısından büyük öneme sahiptir. Bu kapsamda, konut finansmanı öteden beri vergisel düzenlemelerle de desteklenmiş olup; 6802 sayılı Gider Vergileri Kanununun değişikliğe konu 29 uncu maddesinin (i), (r) ve (y) bentleriyle, kooperatifler aracılığıyla Toplu Konut İdaresi Başkanlığı ve bankalar tarafından açılan konut kredileri ile 6/12/2012 tarihli ve 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun 57 nci (mülga

2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun 38/A) maddesinde tanımlanan konut finansmanı kapsamında kullandırılan krediler ve yapılan sigorta işlemleri dolayısıyla lehe alınan paralar banka ve sigorta muameleleri vergisinden istisna tutulmuştur.

Ancak, söz konusu istisna düzenlemelerinde konut finansmanı kapsamında kullandırılan kredilere yönelik herhangi bir sınırlama getirilmemesi, düşük maliyetli konut kredisi kullanmak suretiyle temel ihtiyaçtan fazla konut edinilmesinin önünü açmıştır. Öte yandan, mülga 2499 sayılı Kanunun 38/A maddesinde yer alan tanım dolayısıyla, sahip olunan konutların teminatı altında kullanılan kredilerin de konut finansmanı kapsamında sayılması, mevcut konutların teminat gösterilerek ihtiyaç kredisi kullanımının teşvik edilmesine neden olmuştur.

Sayılan nedenlerle, barınma ihtiyacının karşılanması amacını aşan konut edinimlerine ilişkin krediler ile bu kredilere ilişkin yapılan sigortalar dolayısıyla lehe alınan paraların söz konusu istisna düzenlemeleri dışında tutulmasının, istisnayla öngörülen amaçlar açısından daha uygun olacağı değerlendirilmiştir.

Bu çerçevede, madde ile istisna uygulamasına sınırlama getirilmekte olup, kredinin kullanıldığı tarih itibarıyla üzerine kayıtlı konuta sahip olanların doğrudan veya kooperatifler aracılığıyla kullandıkları konut kredileri dolayısıyla lehe alınan paralar istisna kapsamı dışına çıkarılmaktadır. Bunun yanı sıra, söz konusu kredi işlemlerine ilişkin yapılan sigortalar dolayısıyla lehe alınan paralar da istisna kapsamı dışına çıkarılmaktadır.

Madde 7- Düzenlemenin mevcut durumunda, yalnızca internet ortamındaki sosyal ağ sağlayıcıları üzerinden metin, görüntü, ses, video gibi içeriklerin paylaşılması suretiyle elde edilen kazançlar için istisna uygulanmaktadır.

Gelişen teknoloji sayesinde, internet ve benzeri elektronik ortamların kullanımının hayatın her alanına sirayet etmesi ile benzer faaliyetlerin sosyal ağ sağlayıcısı tanımına girmeyen elektronik ortamlar üzerinden de yapıldığı görülmekte, ancak mevcut madde uygulamasının sağladığı vergileme usulü yalnızca sosyal ağ sağlayıcısı üzerinden yapılan bahsi geçen faaliyetlere ilişkin kazançları kavramaktadır.

Bu nedenle yapılan düzenleme ile gerçek kişilerin; internet sayfası/ sitelerinde veya herhangi bir dijital platformda metin, görüntü, ses, video gibi içerikleri paylaşması; internet ve benzeri elektronik ortamlar üzerinden eğitim, yemek tarifi, ürün tanıtımı gibi videolar paylaşması veya yine bu ortamlar üzerinden veri işleme ve geliştirme gibi içerikler paylaşmak suretiyle kazanç elde edilmesi de istisna kapsamına alınmaktadır.

Bu sebeple gerçek kişilerin, yapılan düzenleme ile internet ve benzeri elektronik ortamlar üzerinden elde edecekleri kazançlar da mevcut istisna düzenlemesinin içerisine alınarak istisnanın kapsamı genişletilmektedir.

Madde 8- Yapılan düzenleme ile gerçek kişilerce, kanunî ve iş merkezi Türkiye'de bulunmayan anonim ve limited şirket niteliğindeki kurumların ödenmiş sermayesinin en az %50'sine sahip olunması ve elde edilen kar payının elde edildiği takvim yılına ilişkin yıllık gelir vergisi beyannamesinin verilmesi gereken tarihe kadar Türkiye'ye getirilmesi şartıyla, elde edilen kar paylarının yarısı gelir vergisinden istisna edilmektedir.

Ayrıca, elde edilen kar payları gelirlerinin yarısı olarak uygulanan istisnaların azaltılması veya artırılmasına ve yabancı kurumların ödenmiş sermayesinin en az %50'sine sahip olunması şartına ilişkin olarak da bu oranın azaltılması veya artırılmasına yönelik Cumhurbaşkanına yetki verilmektedir.

Madde 9- 193 sayılı Kanunun 40 ıncı maddesinin birinci fıkrasının (1) numaralı bendinde yer alan birinci parantez içi hüküm uyarınca mükellefler, ihracat, yurt dışında inşaat, onarma, montaj ve taşımacılık işleri ile ilgili olarak yapmış oldukları ve belgesini temin edemedikleri giderlerine karşılık olmak üzere, anılan faaliyetlerden sağlanan hasılatın binde beşini aşmamak şartıyla hesaplanan bu giderlerini ticari kazancın tespitinde indirim konusu yapabilmektedir.

Uygulamada, söz konusu düzenleme uyarınca gerçekte fiilen yapılan bir gider olmamasına rağmen, götürü olarak hesaplanan bu giderlerin kazancın tespitinde indirim konusu yapıldığı görülmekte, bu uygulama vergi matrahını aşındırmakta ve ihtilaflara neden olmaktadır. Ayrıca OECD nezdinde de bu şekilde belgeye dayanmayan götürü gider uygulamaları eleştiri konusu yapılmaktadır. Gelinen noktada harcamaların belgelendirilmesinde sorun olmadığı da dikkate alınarak götürü gider uygulaması yürürlükten kaldırılmaktadır.

Madde 10- Mevcut düzenlemede, yurt dışına verilen mimarlık, mühendislik, tasarım, yazılım, tıbbi raporlama, muhasebe kayıt tutma, çağrı merkezi, ürün testi, sertifikasyon gibi bazı hizmetler ile yabancılara verilen eğitim ve sağlık hizmetlerinden elde edilen kazançların %50'si belirli koşullarda mükellefler tarafından beyanname üzerinden indirim konusu yapılabilmektedir. Madde ile bu hizmetlerden elde edilen kazançlara indirim uygulanabilmesi için, kazancın tamamının elde edildiği takvim yılına ilişkin yıllık gelir vergisi beyannamesinin verilmesi gereken tarihe kadar Türkiye'ye transfer edilmesi şartı getirilmekte ve indirim oranının %80 olarak uygulanması sağlanmaktadır.

Ayrıca, Cumhurbaşkanına istisnadan faydalanılabilmesi için Türkiye'ye transfer edilmesi gereken kazanç tutarını belirleme yetkisi verilmektedir.

Madde 11- 193 sayılı Kanunun 94 üncü maddesinin birinci fıkrasının (3) numaralı bendi kapsamında, yıllara sari inşaat ve onarım işlerini yapanlara ödenen istihkak bedelleri üzerinden gelir vergisi tevkifatı yapılmaktadır. Cumhurbaşkanının tevkifat oranını sıfıra kadar indirme veya bir katına kadar artırma yetkisi bulunmaktadır.

Maddeyle, yıllara sari inşaat ve onarım işlerini yapanlara ödenen istihkak bedelleri üzerinden yapılacak tevkifat oranının belirlenmesine ilişkin yetki genişletilmektedir.

Madde 12- Yapılan düzenleme ile yabancı para cinsinden ihraç edilen menkul kıymetlerden sağlanan gelirler ve döviz cinsinden açılmış hesaplardan elde edilen faiz gelirleri ve kar payları üzerinden Gelir Vergisi Kanununun geçici 67 nci maddesi kapsamında yapılacak vergi tevkifatına ilişkin oranı ayrı ayrı veya birlikte %40'a kadar artırmaya ve geçici 67 nci maddede yer alan oranları her bir sermaye piyasası aracı, ihraç edenler, ihraç veya iktisap tarihi, hesap türü, hesap açılış tarihi, kazanç ve irat türü ile bunların vadesi, elde tutulma süresi ve bunları elde edenler itibarıyla, yatırım fonlarının katılma belgelerinin fona iade edilmesinden veya diğer şekillerde elden çıkarılmasından elde edilen kazançlar için fonun portföy yapısına göre, ayrı ayrı %40'a kadar artırma konusunda Cumhurbaşkanına yetki verilmektedir.

Madde 13- 193 sayılı Kanunun geçici 72 nci maddesinde düzenlenen sporcu ücretlerinin sabit oranlarda tevkif suretiyle vergilendirilmesi ve elde edilen ücret gelirlerinin gelir vergisi tarifesinin dördüncü gelir diliminde yer alan tutarı aşması halinde yıllık gelir vergisi beyannamesi ile beyan edilmesine ilişkin uygulamanın süresinin 31/12/2023 tarihi itibarıyla sona erecek olması nedeniyle, maddenin uygulama süresi 31/12/2028 tarihine kadar uzatılmaktadır.

Ayrıca, Cumhurbaşkanına maddenin uygulama süresini beş yıla kadar uzatma ve tevkifat oranlarını artırma ve azaltma yetkisi verilmektedir.

Madde 14- Yapılan düzenleme ile 10/2/2005 tarihli ve 5300 sayılı Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk Kanunu kapsamında düzenlenen ürün senetlerinin elden çıkarılmasından doğan kazançlar için gelir ve kurumlar vergisi açısından var olan ve 31/12/2023 tarihi itibarıyla sona erecek olan istisnanın uygulama süresi 31/12/2028 tarihine kadar uzatılmaktadır.

Ayrıca, Cumhurbaşkanına maddenin uygulama süresini beş yıla kadar uzatma yetkisi, Hazine ve Maliye Bakanlığına bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirleme yetkisi verilmektedir.

Madde 15- Maddeyle, Gelir İdaresi Başkanlığı sistemlerinde yer alan ve 213 sayılı Kanunun 5 inci maddesi kapsamında üçüncü kişilerle paylaşılabilecek bilgilerin genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri dışındaki kamu kurum ve kuruluşları ve gerçek veya tüzel kişilerle paylaşılması karşılığında sorgu veya dönen kayıtlar karşılığında katılma payı alınması öngörülmektedir.

Sorgu veya dönen kayıt başına 25 kuruştan az olmamak üzere alınabilecek katılma payının tutarı, sorgulanan veya dönen verinin sayısı, boyutu ve kapsamı, verinin sorgulama dışında toplu olarak paylaşılması durumunda paylaşılan verinin sayısı, boyutu, kapsamı ve mükellef sayısı ayrı ayrı veya birlikte dikkate alınarak Hazine ve Maliye Bakanlığınca belirlenebilecektir. Katılma payları, yeni bir belirleme yapılmadığı sürece, her yıl bir önceki yıla ilişkin olarak bu Kanun uyarınca belirlenen yeniden değerleme oranında artırılacaktır.

Katılma payları, takvim yılının üçer aylık dönemleri itibarıyla Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından paylaşılan veriler üzerinden hesaplanarak bu dönemleri takip eden ayın sonuna kadar veri paylaşılanlara bildirilecek ve bildirimin yapıldığı ayı izleyen ayın sonuna kadar ödenecektir.

Süresinde ödeme yapmayanlarla ödeme yapılıncaya kadar bilgi paylaşımı yapılmayacak ve süresinde ödenmeyen katılma payları gecikme zammı ile birlikte 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre vergi dairelerince takip ve tahsil edilecektir.

Maddenin uygulamasına ilişkin usul ve esaslar Hazine ve Maliye Bakanlığınca belirlenecektir.

Madde 16- Sanayi sicil belgesini haiz mükelleflerce münhasıran imalat sanayiinde veya Ar-Ge, yenilik ve tasarım faaliyetlerinde bulunan mükelleflerce bu faaliyetlerinde kullanılmak üzere ya da yatırım teşvik belgesi bulunan mükelleflerce bu belge kapsamında 31/12/2023 tarihine kadar iktisap edilen yeni makina ve teçhizat için uygulanacak amortisman oran ve süreleri, mevcut faydalı ömür sürelerinin yarısı dikkate alınmak suretiyle hesaplanmaktadır. Madde ile 31/12/2023 tarihinde sona eren uygulamanın süresi 31/12/2024 tarihine kadar uzatılmaktadır.

Madde 17- Düzenleme ile bankalar, 6361 sayılı Kanun kapsamındaki şirketler, ödeme ve elektronik para kuruluşları, yetkili döviz müesseseleri, varlık yönetim şirketleri, sermaye piyasası kurumları ile sigorta ve reasürans şirketleri ve emeklilik şirketlerinin geçici vergi dönemleri de dahil olmak üzere 2024 ve 2025 hesap dönemlerinde yapacakları enflasyon düzeltmesi sonucu oluşacak kar veya zararların kazancın tespitinde dikkate alınmaması öngörülmektedir.

Ayrıca Cumhurbaşkanına, anılan kurumlarca geçici vergi dönemleri de dahil olmak üzere 2026 hesap döneminde enflasyon düzeltmesi yapılması durumunda, enflasyon düzeltmesi sonucu oluşacak kar veya zararların kazancın tespitinde dikkate alınmaması yönünde düzenleme yapma yetkisi verilmektedir.

Madde 18- İl seçim kurulu üyelerinin belirlenme tarihi Cumhurbaşkanı, Milletvekili Genel, mahalli ve halkoylaması seçim takvimi içerisine denk gelmesi durumunda seçimlerin sıhhatli ve idari yeknesaklık içerinde yürütülmesi amacıyla il seçim kurulunun oluşturulmasının seçimin yapıldığı yılı takip eden yılın ocak ayının sonuna ertelenmesi amaçlanmaktadır.

Madde 19- İlçe seçim kurulu üyelerinin belirlenme tarihi Cumhurbaşkanı, Milletvekili Genel, mahalli ve halkoylaması seçim takvimi içerisine denk gelmesi durumunda seçimlerin sıhhatli ve idari yeknesaklık içerinde yürütülmesi amacıyla ilçe seçim kurulunun oluşturulmasının seçimin yapıldığı yılı takip eden yılın ocak ayının sonuna ertelenmesi amaçlanmaktadır.

Madde 20- Anayasa Mahkemesinin 9/11/2022 tarihli ve E.2018/123, K.2022/138 sayılı Kararı ile 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 587 nci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde yer alan *"...,ücret cetvelleri ...bu değerlendirmeler kapsamında yapılacak ödemeler ile..."* ibaresi; Anayasanın İkinci Kısım İkinci Bölümü'nde yer alan mülkiyet hakkına ilişkin bir düzenleme içerdiğinden Anayasanın 104 üncü maddesinin on yedinci fıkrasının ikinci cümlesi uyarınca Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile düzenlenemeyecek yasak alan içinde kaldığı gerekçesiyle iptal edilmiş ve Kararın Resmî Gazete'de yayımlanmasından başlayarak 9 ay sonra yürürlüğe gireceğine karar verilmiştir.

Madde ile, 278 sayılı Kanunda yer alan ancak 2/7/2018 tarihli ve 703 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile kaldırılarak 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile düzenlenen ve Anayasa Mahkemesi Kararı ile iptal edilen hükmün söz konusu madde ile yeniden düzenlenmesi amaçlanmaktadır.

Madde 21- 488 sayılı Damga Vergisi Kanununun ek 2 nci maddesinin (2) numaralı fıkrasının (a) bendi uyarınca, Kalkınma Bakanlığınca yayımlanan cari yıl yatırım programında yer alan yatırımlardan ve Millî Savunma Bakanlığı, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığının bu programda yer almayan kamu yatırımlarından uluslararası ihaleye çıkarılanların ihalesini kazanan veya yabancı para ile finanse edilenlerin yapımını üstlenen ana yüklenici firmaların faaliyetlerine Vergi, Resim, Harç İstisnası Belgesine bağlı olarak damga vergisi istisnası uygulanmak suretiyle ülkeye döviz girişinin sağlanması ve ülkeden döviz çıkışının engellenmesi amaçlanmakta iken, ek 2 nci maddede yer alan "Uluslararası ihale: Kamu kurum ve kuruluşları tarafından yerli ve yabancı firmaların ayrı ayrı veya birlikte iştirakine açık olarak çıkılan ve yabancı firmalarca da teklif verilen ihale" şeklindeki tanımda bulunan "ve yabancı firmalarca da teklif verilen" ibaresi Anayasa Mahkemesi'nin 24/12/2020 tarihli ve E:2020/15; K:2020/78 sayılı Kararı ile hukuki öngörülebilirlik ve belirlilik ilkelerine aykırı olduğu gerekçesiyle iptal edilmiş olup, söz konusu Karar 28/4/2021 tarihli ve 31468 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak aynı tarihte yürürlüğe girmiştir.

Anayasa Mahkemesinin iptal kararı sonrasında, yabancı firmalarca teklif verilmese dahi, Kanunun ek 2 nci maddesinin 2/a fıkrasında belirtilen yatırımlara ilişkin olarak ihale makamlarınca, yerli ve yabancı isteklilere açık olarak çıkılan tüm ihalelerde düzenlenen kağıtlara damga vergisi istisnası uygulanması söz konusu olmaktadır. Bu durum, tam mükellef firmalar tarafından üstlenilen söz konusu ihalelerde, yerli ve yabancı firmalar arasında rekabet oluşturmak suretiyle hem kamunun yatırım maliyetinin düşürülmesi hem de ülkeden döviz çıkışının engellenmesi amacının dışına çıkılmasına ve vergi kaybına neden olmaya başlamıştır.

Madde ile, halihazırda cari yıl yatırım programları Cumhurbaşkanı Kararları ile yürürlüğe konulduğundan, 488 sayılı Kanunun ek 2 nci maddesinin (2) numaralı fıkrasının (a) bendinde (mülga) Kalkınma Bakanlığına yapılan atıfta değişiklik yapılmakta, ayrıca anılan bentte sayılan yatırımlara yönelik istisna uygulamasının genel amacına hizmet etmeyen uluslararası ihaleye çıkarılanlar yönüyle kaldırılması, damga vergisi istisnasının yalnızca ülkeye döviz girişine hizmet eden yabancı para ile finanse edilen yatırımlar yönünden devamı amaçlanmaktadır.

Madde 22- 28/2/2023 tarihli ve 32118 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Anayasa Mahkemesinin 13/12/2022 tarihli ve E:2022/125; K:2022/162 sayılı Kararı ile, 488 sayılı Damga Vergisi Kanununa ekli (1) sayılı tablonun "II. Kararlar ve mazbatalar" başlıklı bölümünün 2 nci fıkrasının parantez içi

hükmünde yer alan "Sözleşmenin düzenlenmiş olması durumunda sözleşmeye ilişkin damga vergisi ret ve iade edilmez." cümlesi, ihalenin iptal edilmesi durumunda ihale kararının hükmünden yararlanılmayan kısmına isabet eden damga vergisinin ret ve iade edilmesine imkân tanınmışken, ihalenin iptaline istinaden ihale üzerine bırakılan isteklinin değişmesi nedeniyle sözleşmenin uygulanma kabiliyetinin kalmadığı durumlarda sözleşmenin hükmünden yararlanılmayan kısmına isabet eden damga vergisinin ret ve iade edilmesine imkân tanınmamasının çelişkili bir uygulamaya sebebiyet verdiği, bu şekilde ihale sonucu imzalanan sözleşmenin uygulanamaz duruma gelmesi halinde, sözleşmenin hükmünden faydalanılmayan dönemlere yönelik damga vergisinin ret ve iade edilmemesinin kişilere aşırı külfet yüklediği ve kuralın orantılı olmadığı gerekçeleriyle iptal edilmiştir.

İhale kararına ait damga vergisi yönünden Kanunla sağlanan belirlilik ve hukuki öngörülebilirlik, iptal kararı sonrası sözleşmeler yönüyle sağlanamadığından, oluşan hukuki boşluk yeni ihtilafları ve uygulama farklılıklarını beraberinde getirmektedir.

Bu kapsamda Anayasa Mahkemesi kararı dikkate alınarak yapılan düzenleme ile, ihale kararlarında olduğu gibi, 4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamındaki kurum ve kuruluşlara şikâyet veya Kamu İhale Kurumuna itirazen şikâyet ya da yargı kararı üzerine ihalenin iptal edilmesi hâlinde, iptal edilen ihaleye ilişkin olarak ihale makamı ile düzenlenen sözleşmenin de hükmünden yararlanılmayan kısmının iadesine imkan sağlanmaktadır. Böylece, ihalenin iptali olmaksızın sadece ihale üzerine bırakılan isteklinin değişmesi durumunda mevcut ihale kararı ve sözleşmenin damga vergilerinin iade edilmeyeceği hususu açıklığa kavuşturulmaktadır.

Madde 23- İlgililerin bir kusuru olmaksızın nüfus idarelerinden kaynaklanan maddi hatalar nedeniyle nüfus idarelerince yapılan re'sen düzeltmelere istinaden ticaret sicilinde yapılan düzeltmeler harçtan istisna tutularak vatandaş mağduriyetlerinin önlenmesi amaçlanmaktadır.

Madde 24- İlgililerin bir kusuru olmaksızın nüfus idarelerinden kaynaklanan maddi hatalar nedeniyle nüfus idarelerince yapılan re'sen düzeltmelere istinaden tapu kayıtlarının tashihleri tapu harcından istisna tutularak vatandaş mağduriyetlerinin önlenmesi amaçlanmaktadır.

Madde 25- Yapılan düzenleme ile denizcilik mevzuatında yer alan düzenlemelere paralel olarak 492 sayılı Kanunun 98 inci, 102 nci ve 107 nci maddelerinde yer alan yola elverişlilik belgesinin adı liman çıkış belgesi olarak değiştirilmektedir.

Madde 26- 492 sayılı Kanunun ek 1 inci maddesinin (2) numaralı fıkrasının (a) bendi uyarınca, Kalkınma Bakanlığınca yayımlanan cari yıl yatırım programında yer alan yatırımlardan ve Millî Savunma Bakanlığı, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığının bu programda yer almayan kamu yatırımlarından uluslararası ihaleye çıkarılanların ihalesini kazanan veya yabancı para ile finanse edilenlerin yapımını üstlenen ana yüklenici firmaların faaliyetlerine Vergi, Resim, Harç İstisnası Belgesine bağlı olarak harç istisnası uygulanmak suretiyle ülkeye döviz girişinin sağlanması ve ülkeden döviz çıkışının engellenmesi amaçlanmakta iken, ek 1 inci maddede yer alan "Uluslararası ihale: Kamu kurum ve kuruluşları tarafından yerli ve yabancı firmaların ayrı ayrı veya birlikte iştirakine açık olarak çıkılan ve yabancı firmalarca da teklif verilen ihale" şeklindeki tanımda bulunan "ve yabancı firmalarca da teklif verilen" ibaresi Anayasa Mahkemesi'nin 24/12/2020 tarihli ve E:2020/15, K:2020/78 sayılı Kararı ile hukuki öngörülebilirlik ve belirlilik ilkelerine aykırı olduğu gerekçesiyle iptal edilmiş olup, söz konusu Karar 28/4/2021 tarihli ve 31468 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak aynı tarihte yürürlüğe girmiştir.

Anayasa Mahkemesinin iptal kararı sonrasında, yabancı firmalarca teklif verilmese dahi, Kanunun ek 1 inci maddesinin 2/a fıkrasında belirtilen yatırımlara ilişkin olarak ihale makamlarınca, yerli ve

yabancı isteklilere açık olarak çıkılan tüm ihalelerde yapılan işlemlere harç istisnası uygulanması söz konusu olmaktadır. Bu durum, tam mükellef firmalar tarafından üstlenilen söz konusu ihalelerde, yerli ve yabancı firmalar arasında rekabet oluşturmak suretiyle hem kamunun yatırım maliyetinin düşürülmesi hem de ülkeden döviz çıkışının engellenmesi amacının dışına çıkılmasına ve harç kaybına neden olmaya başlamıştır.

Madde ile, halihazırda cari yıl yatırım programları Cumhurbaşkanı Kararları ile yürürlüğe konulduğundan, 492 sayılı Kanunun ek 1 inci maddesinin (2) numaralı fıkrasının (a) bendinde (mülga) Kalkınma Bakanlığına yapılan atıfta değişiklik yapılmakta, ayrıca anılan bentte sayılan yatırımlara yönelik istisna uygulamasının genel amacına hizmet etmeyen uluslararası ihaleye çıkarılanlar yönüyle kaldırılması, harç istisnasının yalnızca ülkeye döviz girişine hizmet eden yabancı para ile finanse edilen yatırımlar yönünden devamı amaçlanmaktadır.

Madde 27- Yapılan düzenleme ile denizcilik mevzuatında yer alan düzenlemelere paralel olarak 492 sayılı Kanuna bağlı (7) sayılı tarifenin;

- II/3 fıkrası değiştirilmekte, liman çıkış belgelerinden alınacak harçlara ilişkin tarife oluşturulmaktadır.

- II/8-a bendi değiştirilerek, mevcut uygulamada ismi değiştirilen belgelerin yeni isimlerine yer verilmekte, Harçlar Kanunu kapsamında bulunmayıp denizcilik mevzuatında yer alan diğer sörvey belgeleri harç kapsamına alınmakta, ayrıca (a) ve (b) bentlerindeki harç tutarları yeniden belirlenmektedir.

- II/10 fıkrası değiştirilmekte, seyir izin belgelerinden alınacak harçlara ilişkin tarife oluşturulmaktadır.

Madde 28- Yapılan düzenleme ile bağlama kütüğüne kayıtlı gemi, deniz ve iç su araçlarının bağlama kütüğü ruhsatnameleri yıllık harca tabi tutulmakta, tarife değiştirilerek bağlama kütüğüne kaydedilen söz konusu araçlara verilecek ruhsatnamelerden alınacak harçlar yeniden belirlenmektedir. Ayrıca birden fazla yıl için düzenlenen ruhsatnamelerde harcın, düzenlemenin/yenilemenin yapıldığı tarihte geçerli harç tutarı ile ruhsatnamenin geçerlik süresinin çarpımı suretiyle hesaplanacağı hususu açıkça düzenlenmektedir.

Madde 29- Maddenin birinci fıkrasında yer alan "Türk hava araçları" ibaresinin Kanunda tanımı bulunmamakla birlikte "Türk sivil hava aracı" ibaresinin Kanunun 3 üncü maddesinde tanımı yer almaktadır. Bu kapsamda Kanunun geneliyle uyumluluğu açısından mevcut fıkraya "sivil" ibaresi eklenmektedir.

Ayrıca, uçak üreticilerinden kaynaklı uçak teslimindeki gecikmeler, sıklıkla yaşanan motor arızaları, uçucu ekip yetersizliği ve yolcu talebinde beklenmeyen artışlar gibi sebeplerle yabancı hava yolu şirketlerinden kiralama yapılması bir zorunluluk haline geldiğinden, bu şekilde kiralanan uçaklar mümkün olduğu ölçüde yurtdışı uçuşlarında kullanılmakla beraber kiralama ihtiyacının artmasıyla birlikte bu uçakların yurtiçinde de kullanılması ihtiyacı hâsıl olmuştur. Bu nedenle maddede kiralanan yabancı tescilli hava araçlarıyla da ülkemiz içinde iki nokta arasında havayolu ile ticari amaçla yolcu, posta ve yük taşıması yapılabilmesine imkan sağlanmaktadır.

Madde 30- Madde ile, vergi kesintisi yapmakla sorumlu tutulanlar tarafından sorumlu sıfatıyla 2 No.lu KDV Beyannamesi ile beyan edilerek ödenen katma değer vergisinin indirim konusu yapılmasına ilişkin düzenleme yapılmaktadır.

Madde 31- Madde ile 3065 sayılı Kanunun 36 ncı maddesinde değişiklik yapılarak, iade hakkını kısmen veya tamamen kaldırma veya yeniden koyma ve bu şekilde iade hakkı kısıtlanan mal veya hizmetleri belirleme konusunda Cumhurbaşkanına yetki verilmektedir.

Madde 32- Madde ile, vergi kesintisi yapmakla sorumlu tutulanların katma değer vergisi beyannamelerini verecekleri tarihe ilişkin düzenleme yapılmaktadır.

Madde 33- Madde ile, vergi kesintisi yapmakla sorumlu tutulanların beyan ettikleri katma değer vergisi tutarlarını ödeme tarihine ilişkin düzenleme yapılmaktadır.

Madde 34- 3996 sayılı Bazı Yatırım ve Hizmetlerin Yap-İşlet-Devret Modeli Çerçevesinde Yaptırılması Hakkında Kanuna göre yap-işlet-devret modeli çerçevesinde gerçekleştirilecek projeler ile 3359 sayılı Sağlık Hizmetleri Temel Kanununun ek 7 nci maddesine göre Yüksek Planlama Kurulu tarafından kiralama karşılığı yaptırılmasına karar verilen sağlık tesislerine ilişkin projeler ve 652 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 23 üncü maddesine göre Milli Eğitim Bakanlığı tarafından kiralama karşılığı yaptırılmasına karar verilen eğitim öğretim tesislerine ilişkin projelerden 31/12/2023 tarihine kadar ihale veya görevlendirme ilanı yayımlanacak olanların; ihale edilmesi ile görevlendirilen veya projeyi üstlenenlere yatırım döneminde proje kapsamında yapılan mal teslimleri ve hizmet ifaları KDV'den istisna edilmiştir. Madde ile, istisnanın uygulama süresi "31/12/2028" tarihine kadar uzatılmaktadır.

Madde 35- Şehir içi raylı ulaşım sistemleri, metro, tramvay, teleferik, telesiyej ve füniküler ile bunların hatları, istasyonları, yolcu terminalleri ve durakları ve bu iş ve işlemlerle ilgili tesisler ile eklenti veya bütünleyici parçalarının Ulaştırma ve Alt Yapı Bakanlığı, belediyeler ve bunların bağlı kuruluşları arasında yapılacak devir ve teslimleri 31/12/2023 tarihine kadar KDV'den istisnadır. Madde ile, istisnanın uygulama süresi "31/12/2028" tarihine kadar uzatılmaktadır.

Madde 36- 5510 sayılı Kanunun geçici 41 inci maddesi kapsamında taşınmazların Sosyal Güvenlik Kurumuna devir ve teslimi ile bu taşınmazların Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından devir ve teslimi 31/12/2023 tarihine kadar KDV'den istisnadır. Madde ile, istisnanın uygulama süresi "31/12/2028" tarihine kadar uzatılmaktadır.

Madde 37- Madde ile, ihalelerin elektronik ortamda yapılması ile ihalelere uzaktan erişim sağlanarak katılımın arttırılması ve kamu mallarının daha yüksek fiyata özelleştirilerek kamu gelirinin arttırılması amaçlanmaktadır.

Madde 38- 4733 sayılı Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkol Piyasasının Düzenlenmesine Dair Kanun ile tütün, tütün mamulleri ve alkol piyasasının düzenlenmesine, tütün, tütün mamulleri ve alkolün Türkiye'de üretimine, iç ve dış alım ile satımına ilişkin usul ve esaslar belirlenmektedir. Söz konusu Kanunun konusunu teşkil eden tütün, tütün mamulleri ve alkollü içkiler yoğun bir şekilde kaçakçılığa ve kayıt dışı üretime konu edilmektedir. Kaçakçılık ve kayıt dışı üretimin sonucu olan haksız rekabetin önlenerek tüm tarafların mali ve teknik mevzuata uygun davranmasının sağlanması, şeffaf ve eşitlikçi bir piyasa tesisi için elzemdir. Bahsedilen eşyanın kaçakçılığa konu edilmesi durumunda oluşan vergi kaybı ve haksız rekabet ortamı ülke ekonomisine zarar verirken, piyasaya arz edilen standart dışı ve kalitesiz ürünler, üretildiği koşullar ve içerdiği maddeler sebebiyle çevre ve toplum sağlığını tehdit etmektedir.

Son dönemde ülkemizde, kaçakçılıkla mücadele kapsamında gerçekleştirilen denetimlerde ve yapılan operasyonlarda; yasa dışı yollarla yurt içinde üretilen makaron ile usulsüz bir şekilde piyasaya sürülen sarmalık kıyılmış tütün ve nargile tütünü gibi tütün mamullerinde ciddi artış olduğu tespit edilmiştir. Sektörde değişen kaçakçılık trendi ve konjonktür ile usulsüzlükler sonucu ortaya çıkan vergi ziyaı, mücadele faaliyetlerinde yeni trende uygun şekilde güncellenmiş etkin bir denetim mekanizması tesisini ve yeni kaçakçılık yöntemlerini önlemeye yönelik caydırıcı yasal düzenlemelerin mevcudiyetini zorunlu kılmaktadır.

Bu doğrultuda Anayasa Mahkemesinin 2023/32 esas, 2023/138 karar sayılı kararı da nazara alınarak, maddede yapılan değişiklikle, uzun sürmesi muhtemel adli süreç esnasında yasa dışı üretim, satış ve sunum faaliyetlerinin devam ettirilme ihtimaline karşılık oluşacak kamu zararını önlemek amacı ile 4733 sayılı Kanuna, 4250 sayılı Kanuna, 213 sayılı Kanunun 359 uncu maddesi ile 5607 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin onuncu, onaltıncı, onyedinci, onsekizinci, yirminci ve yirmibirinci fıkralarına aykırı fiillerden soruşturma ve/veya kovuşturma başlatılması durumunda 4733 sayılı Kanun kapsamında yürütülen faaliyetlere ilişkin verilen belgelerin, durumun Bakanlığa yargı merciince bir hafta içerisinde bildirilmesiyle veya başka bir suretle Bakanlıkça öğrenilmesi durumunda askıya alınacağı ve altı ayda bir Bakanlıkça adli süreçte yaşanan gelişmeler ve gerçek ve tüzel kişiler tarafından sunulan belgelerde dikkate alınarak alınan kararın gözden geçirileceği hususu düzenlenmektedir. Tüzel kişilerin, şirketlerin organ veya temsilcisi ya da organ veya temsilci olmamakla birlikte bu tüzel kişinin faaliyeti çerçevesinde görev üstlenen bir kişi tarafından tüzel kişinin, şirketin yararına işlenmesi durumunda da madde hükümleri uygulanacaktır. Belirtmek gerekmektedir ki, kovuşturmaya yer olmadığına dair kararın kesinleşmesi veya mahkemelerce mahkûmiyet dışında başkaca bir hüküm veya hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilmesi durumunda bu hükmün kesinleşmesi de beklenmeksizin faaliyete devam edilebilecektir. Hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararına karşı kesinleşme sürecinin kısa olması göz önünde bulundurularak, askıya alma kararının kalkması için söz konusu kararın kesinleşmesi aranmamaktadır. Diğer taraftan kovuşturmaya yer olmadığına dair verilen kararın kesinleşme sürecinin kısa olması ve kaldırılması durumunda devirden kaynaklı oluşabilecek zararların önüne geçmek adına askıya alınma kararının kaldırılması için söz konusu kararın kesinleşmesi aranmaktadır.

Madde ile, söz konusu sektörün dinamikleri ve aktörleri de dikkate alınarak kamu yararı ve bireysel yarar arasında dengeli, ölçülü bir düzenlemenin hayata geçirilmesi amaçlanmaktadır.

Madde 39- Kamu İhale Kanunun geçici 4 üncü maddesinin beşinci fıkrasının ikinci cümlesine 5/12/2019 tarihli ve 7194 sayılı Dijital Hizmet Vergisi ile Bazı Kanunlarda ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun 45. Maddesiyle eklenen; *" ... Devlet Malzeme Ofisi Genel Müdürlüğünün idareler adına gerçekleştireceği taşıt alımı, taşıt kiralama, akaryakıt alımı ile ilaç, tıbbi malzeme ve tıbbi cihaz alımlarında ..."* ibaresi ile, Devlet Malzeme Ofisi Genel Müdürlüğünce gerçekleştirilen taşıt alımı, taşıt kiralama, akaryakıt alımı ile ilaç, tıbbi malzeme ve tıbbi cihaz alımlarında 4734 sayılı kanunun 3 maddesi (g) bendinde belirtilen parasal limitin uygulanmayacağı öngörülmüştür.

Ancak 12/9/2023 tarihli ve 32307 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan, Anayasa Mahkemesi'nin 18/5/2023 tarihli ve E: 2020/11, K: 2023/98 sayılı kararı ile 7194 sayılı Kanunun 45. Maddesi ile 4734 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesinin beşinci fıkrasının ikinci cümlesine eklenen *"... Devlet Malzeme Ofisi Genel Müdürlüğünün idareler adına gerçekleştireceği taşıt alımı, taşıt kiralama, akaryakıt alımı ile ilaç, tıbbi malzeme ve tıbbi cihaz alımlarında..."* ibaresinin Anayasaya aykırı olduğuna ve iptaline karar verilmiştir.

Kararın gerekçesinde özetle; *"Kuralda söz konusu mal ve hizmetler 4734 sayılı Kanun'dan istisna tutulmakla birlikte buna ilişkin herhangi başka bir usul düzenlenmemiştir. DMO'nun söz konusu mal ve hizmet alımlarında hangi usul ve esaslar çerçevesinde ihale yapacağı, mal ve hizmet alımlarında hangi kanuni hükümlere bağlı olacağı belirli değildir. Bu durumda istisna getirilen alana ilişkin ihalelerde saydamlık, hesap verilebilirlik, fırsat eşitliği ve öngörülebilirlik ilkelerinin güvenceye alındığı söylenemez."* hükmüne yer verilmiştir.

Madde ile, Anayasa Mahkemesinin iptal kararında belirtilen hususlar dikkate alınarak, DMO'nun idareler adına gerçekleştireceği taşıt alımı, taşıt kiralama, akaryakıt alımı ile ilaç, tıbbi malzeme ve tıbbi cihaz alımlarında uygulanacak temel ilkeler ve bu alımlarda uygulanacak ihale usulleri belirlenerek, diğer usul ve esasların ise yönetmelikle düzenlenmesi amaçlanmıştır.

Madde 40- 6/2/2023 tarihinde yaşanan deprem afetlerine bağlı olarak, başta işçilik maliyetleri olmak üzere yapım işlerinin girdi fiyatlarında öngörülmeyen artışlar meydana gelmiştir. Bu durum depremlerden önce veya hemen sonra yapılan ihaleler sonucunda sözleşmeye bağlanan işlerde, sözleşme fiyatlarının güncelliğini azaltmış ve yüklenicilerin işleri sağlıklı bir şekilde yürütmesini zorlaştırmıştır. Bu çerçevede, 1/3/2023 tarihinden önce 4734 sayılı Kanuna göre ihalesi yapılarak Türk lirası üzerinden imzalanan ve bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla devam eden yapım işi sözleşmelerinin, 1/1/2024 tarihinden itibaren gerçekleştirilen kısımları için ihale dokümanında fiyat farkı hesaplanmasına ilişkin hüküm bulunan sözleşmelerde ilave fiyat farkı, ihale dokümanında fiyat farkı hesaplanmasına ilişkin hüküm bulunmayan sözleşmelerde ise fiyat farkı verilebilmesi imkânı getirilmektedir.

Ayrıca, yaşanan gelişmelerden olumsuz etkilenen yüklenicilerin cezai şartlarla karşılaşmalarını önlemek amacıyla madde kapsamındaki yapım işi sözleşmelerinde altı ayı geçmemek üzere idarece süre uzatımı verilebileceği düzenlenmektedir.

Ek fiyat farkı ve süre uzatımının sınırları gibi temel hususlar maddede düzenlenmekle birlikte, uygulamaya ilişkin ayrıntı ve teknik detaylar hakkında düzenleme yapmak üzere Cumhurbaşkanına yetki verilmektedir.

4734 sayılı Kanundan istisna edilen yapım işleri ile kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşları ve üst birliklerinin taraf olduğu veya bu kuruluş veya birliklerin kaynaklarıyla karşılanan yapım işlerinden Türk lirası üzerinden yapılan sözleşmeler için de maddeye uygun olarak ilgili mevzuatında düzenleme yapılabilmesi imkânı getirilmektedir.

Madde 41- Mahalli idarelerin yurtiçi piyasalarda gerçekleştirecekleri tahvil ihraçları Hazine ve Maliye Bakanlığının iznine tabi iken kira sertifikalarına ilişkin hüküm bulunmamaktadır. Mevzuattaki söz konusu boşluğun giderilmesi adına ilgili kuruluşların fon kullanıcısı olacakları kira sertifikası ihraçlarının da Bakanlığın iznine tabi olması düzenlenmektedir.

Madde 42- T.C. Devlet Demiryolları İşletmesi Genel Müdürlüğü (TCDD) tarafından kullanılan veya Hazine ve Maliye Bakanlığı (Bakanlık) tarafından sağlanıp TCDD'ye devredilen dış finansman kaynaklı proje kredilerinin geri ödemeleri Bakanlık tarafından yapılmakta ve bu ödemeler Kuruluş adına borç olarak kaydedilmektedir.

TCDD'nin halihazırda söz konusu kredilere ilişkin borçlarını özkaynakları ve öz gelirleri ile ödeme imkanı bulunmamaktadır.

Söz konusu düzenleme ile, maddenin yürürlük tarihi itibarıyla TCDD'nin Hazine garantili kredilerinden Hazine ve Maliye Bakanlığınca yapılan üstlenimlerden ve ikrazen kullandırılan kredilerinden doğan vadesi geçmiş anapara, faiz, masraf ve gecikme zammından oluşan Hazine alacaklarının TCDD'nin ödenmemiş sermayesine mahsubu amaçlanmaktadır.

Madde 43- Motorlu araç ticareti yapanlar arasında yapılan sözleşmelerin noterde düzenlenmesi gerektiğine yönelik ikincil mevzuatta yer alan düzenleme, Kanunda dayanağı bulunmadığı gerekçesiyle yargıda ihtilaf konusu yapılmıştır. Madde ile söz konusu düzenlemeye Kanunda açıkça yer verilmesi sağlanmaktadır.

Böylece, vergi güvenliğini teminen, motorlu araç ticareti yapanların kendi aralarında yaptıkları adi sözleşmelere istinaden, ÖTV aranmaksızın işlem tesis edilmesinin önüne geçilmesini sağlamak üzere, söz konusu sözleşmelerin noterde düzenlenmesi gerektiği hususu açıklığa kavuşturulmaktadır.

Madde 44- 4760 sayılı ÖTV Kanununun 5 inci maddesinde ihracat istisnası düzenlenmekte olup, Kanunda serbest bölgelere yapılacak teslimlerin istisna kapsamında olduğu yönünde bir ifade bulunmamasına rağmen, yargıya intikal eden bazı olaylarda Türkiye Gümrük bölgesi dışında olduğu kabul edilen serbest bölgelere yapılan teslimlerin ihracat istisnası hükümleri çerçevesinde işlem görmesi gerektiği yönünde ihtilaflar ortaya çıkmaya başlamıştır.

Madde ile, halihazırda uygulamanın devamı mahiyetinde, serbest bölgeye yapılan teslimlerin ihracat istisnası kapsamında olmadığı hususu, Kanuna açıkça yazılmak suretiyle oluşacak ihtilafların önüne geçilmesi sağlanmaktadır.

Madde 45- Madde ile, 4760 sayılı Kanunun geçici 6 ncı maddesinin uygulama süresi uzatılmakta, maddede belirtilen vergi tutarının 213 sayılı Kanun hükümlerine göre belirlenen yeniden değerleme oranında artırılmak suretiyle günün sosyal, ekonomik ve mali ihtiyaçlarına uygun olarak güncellenmesi amaçlanmaktadır.

Madde 46- 4925 sayılı Kanununa göre, yabancı plakalı taşıtlara düzenlenen idari para cezalarının tahsili yapılmadan yurdu terk etmelerinin önlenmesi için 6001 sayılı Karayolları Genel Müdürlüğünün Hizmetleri Hakkında Kanunun "Geçiş ücretini ödememe ve güvenliğin ihlali" başlıklı 30 uncu maddesinin sekizinci fıkrasında ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunun "Para cezalarının ödenme süresi" başlıklı 115 inci maddesinin beşinci fıkrasında yer alan düzenlemelere benzer bir düzenleme Kanuna eklenmektedir.

Madde 47- 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanunu ile petrolün doğrudan ve işlenerek güvenli ve ekonomik olarak rekabet ortamı içerisinde kullanıcılara sunumuna ilişkin piyasa faaliyetlerinin şeffaf, eşitlikçi ve istikrarlı biçimde sürdürülmesi gerekmektedir. Lisansla faaliyet gösterilen imtiyazlı bir sektör olan bu piyasada, sağlıklı ve sürdürülebilir piyasa yapısının temini için gerek fiziki kaçakçılıkla gerekse fatura ticareti olarak bilinen belge kaçakçılığı ile mücadele büyük önem arz etmektedir. Bu doğrultuda, Vergi Usul Kanununun 359 uncu maddesinin (a) ve (b) fıkraları kapsamında; muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge düzenleme veya bu belgeleri kullanma, belgelerin asıl veya suretlerini tamamen veya kısmen sahte olarak düzenleme veya bu belgeleri kullanma suçları ile ödeme kaydedici cihaza gerçekleştirilen eylemler sebebiyle haklarında kesinleşmiş mahkûmiyet bulunanlara, 5607 sayılı Kanuna aykırı fiillerden kesinleşmiş mahkûmiyet bulunması durumunda olduğu gibi lisans verilmeyecektir.

Madde 48- 5015 sayılı Kanun ile petrolün doğrudan ve işlenerek güvenli ve ekonomik olarak rekabet ortamı içerisinde kullanıcılara sunumuna ilişkin piyasa faaliyetlerinin şeffaf, eşitlikçi ve istikrarlı biçimde sürdürülmesi gerekmektedir. Sağlıklı ve sürdürülebilir piyasa yapısının temini için kaçakçılıkla mücadele büyük önem arz etmektedir. Kaçakçılık faaliyetlerinin görünüm şekillerinden biri de halk arasında "fatura ticareti" olarak bilinen mali usulsüzlüklerdir. Bu doğrultuda Anayasa Mahkemesinin konuya ilişkin kararı da nazara alınarak, maddede yapılan değişiklikle, uzun sürmesi muhtemel adli süreç esnasında kaçakçılık faaliyetlerinin devam ettirilme ihtimaline karşılık oluşacak kamu zararını önlemek amacı ile muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge düzenleme veya bu belgeleri kullanma, belgelerin asıl veya suretlerini tamamen veya kısmen sahte olarak düzenleme veya bu belgeleri kullanma suçları ile ödeme kaydedici cihaza yönelik gerçekleştirilen fiiller ile ilgili soruşturma ve/veya kovuşturmanın bulunması durumunda faaliyetin geçici olarak durdurulacağı ve altı ayda bir Kurumca

alınan kararın gözden geçirileceği hususu düzenlenmektedir. Belirtmek gerekmektedir ki, kovuşturmaya yer olmadığına dair kararın kesinleşmesi veya mahkemece kesinleşmesine bakılmaksızın mahkûmiyet hükmü dışında bir hüküm veya hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilmesi durumunda faaliyete devam edilebilecektir. Diğer taraftan hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararına karşı kesinleşme sürecinin kısa olması göz önünde bulundurularak, askıya alma kararının kalkması için söz konusu kararın kesinleşmesi aranmamaktadır. Kovuşturmaya yer olmadığına dair verilen karar ile ilgili olarak ise kesinleşme sürecinin kısa olması ve kaldırılması durumunda ara dönemde devirden kaynaklı oluşabilecek zararların önüne geçmek adına söz konusu kararın kesinleşmesi aranmaktadır.

Madde ile, söz konusu sektörün dinamikleri ve aktörleri de dikkate alınarak kamu yararı ve bireysel yarar arasında dengeli, ölçülü bir düzenlemenin hayata geçirilmesi amaçlanmaktadır.

Madde 49- Maddeyle, 5345 sayılı Kanunun mülga 27 nci maddesi yeniden düzenlenerek;

a) Gelir İdaresi Başkanlığına; elektronik ortamda beyanname, bildirim veya form verilmesi mecburiyeti getirilenlerin, Gelir İdaresi Başkanlığı bilgi işlem sistemlerinin herhangi bir sebeple hizmet verememesi nedeniyle söz konusu beyanname, bildirim veya formları kanuni süresinin son gününde verememesi ya da yapılması gereken ödemeleri kanuni süresinde yapamaması durumunda, herhangi bir hak kaybına uğramamalarını temin etmek amacıyla, Gelir İdaresi Başkanlığına beyanname, bildirim veya form verme veya ödeme sürelerinin son gününü kanunî süresinden itibaren 15 günü geçmeyecek şekilde yeniden belirleme yetkisi verilmektedir.

b) 5/5/2005 tarihli ve 5345 sayılı Gelir İdaresi Başkanlığı ile İlgili Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanuna 28/11/2017 tarihli ve 7061 sayılı Bazı Vergi Kanunları ile Diğer Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 81 inci maddesi ile eklenen "Vergiye gönüllü uyumu artırmak, vergi kayıp ve kaçağı ile mücadele etmek ve tahsilatta etkinliği artırmak amacıyla mükellefiyet, vergilendirme ve vergiye uyum düzeyine ilişkin yapılacak çalışmalar için her türlü bilgi, veri ve istatistiği toplamak suretiyle oluşturulacak Risk Analizi Sistemi üzerinden risk analizi yapmak ve vergiye gönüllü uyum düzeyini ölçmek." hükmünün, Anayasa Mahkemesinin 5/4/2023 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanan 9/11/2022 tarihli 2018/123 Esas ve 2022/138 Karar sayılı Kararı ile kişisel verilere ilişkin bir düzenleme niteliğinde olması nedeniyle Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile düzenlenemeyecek yasak alan içinde kaldığı gerekçesiyle iptal edilmesi ve Kararın Resmî Gazete'de yayımlanmasından başlayarak dokuz ay sonra yürürlüğe girmesine karar verildiğinden, bahse konu düzenlemenin 5345 sayılı Kanuna eklenmesi amaçlanmaktadır.

Maddenin ikinci fıkrasıyla da vergi dairelerince işlem tesis edilmesi gereken işlere ait olan ve tebliği gereken belgelerin, tebliğe muhatap olan kişilerin 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 107/A maddesi hükümlerine göre tebligat yapılan kişiler olması nedeniyle, bürokrasinin azaltılması ve etkinliğin sağlanması amacıyla, 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 107/A maddesi hükümlerine göre kurulan teknik altyapı kullanılmak suretiyle Başkanlık tarafından elektronik ortamda tebliğ edilebilmesine imkân sağlanmaktadır.

Madde 50- 5345 sayılı Kanunun 29 uncu maddesi kapsamında çalıştırılan sözleşmeli personelin, Başkanlığın stratejik plan ve performans programlarında belirtilenler dışında kalan belli bir süre ya da proje ile sınırlı olmayan bilişim hizmetlerinde de tam veya kısmi zamanlı olarak çalıştırılabilmeleri amaçlanmıştır.

Diğer taraftan, 4 sayılı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 155 inci maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan Devlet gelir uzmanlığında en az beş yıl hizmeti bulunanların sınavsız olarak müdür

kadrosuna atanmalarına imkân sağlayan ikinci cümlesi Anayasa Mahkemesinin 09.11.2022 tarihli ve E:2018/123, K: 2022/138 sayılı kararıyla iptal edilmiştir. Söz konusu Kararın gerekçesinde özetle; kamu görevlilerinin niteliklerine dolayısıyla atanma şartlarına yönelik düzenlemelerin münhasıran kanunla düzenlenmesi gerektiği belirtilerek bu konunun Cumhurbaşkanlığı Kararnamesiyle düzenlenmesinin mümkün olmadığı açıklanmıştır. Anayasa Mahkemesinin söz konusu kararına istinaden anılan düzenleme maddeye eklenmektedir.

Madde 51- Madde ile finansal sıkıntıda olan işletmelerin borçlarını yeniden yapılandırabilmelerine imkan sağlayan mevcut düzenlemenin uygulama süresinin iki yıl uzatılmasını ve söz konusu sürenin ihtiyaç hasıl olması durumunda Cumhurbaşkanı tarafından ilaveten iki yıl daha uzatılabilmesini sağlayacak şekilde değişiklik yapılması amaçlanmaktadır.

Madde 52- Özelleştirme kapsamına alınan kuruluşlar dâhil 8/6/1984 tarihli ve 233 sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname hükümlerine tabi iktisadi devlet teşekkülleri ve kamu iktisadi kuruluşları ile bunların müesseseleri, bağlı ortaklıkları ve iştirakleri, 18/6/1999 tarihli ve 4389 sayılı mülga Bankalar Kanununa tabi faaliyeti devam eden kamu bankaları, büyükşehir belediyeleri, belediyeler, il özel idareleri ve bunlara ait tüzel kişilerin veya bunlara bağlı müstakil bütçeli ve kamu tüzel kişiliğini haiz kuruluşların, Sosyal Güvenlik Kurumuna ait olan ve Kuruma bağlı tahsil dairelerince 6183 sayılı Kanun kapsamında takip edilen prim ve prime ilişkin diğer borçları ile kira ve ecrimisil borçlarının ödenebilmesine imkan sağlayan uygulamanın süresinin uzatılması amaçlanmıştır.

Madde 53- "Sosyal Güvenlik Kurumu ile Götürü Bedel Üzerinden Sağlık Hizmetleri Alım Sözleşmesi ve Usul Esasları" kapsamında; üniversite sağlık hizmeti sunucuları ile 2023 yılı global ödeme tutarları belirlenmek suretiyle sözleşmeler imzalanmıştır. Üniversite sağlık hizmeti sunucularınca hizmetin ifasında mali güçlük yaşanmaması ve hizmetlerinin sürdürülebilirliğinin sağlanması amacıyla ek sözleşmeler ile üniversite sağlık hizmeti sunucularına ek bütçe desteği sağlanmıştır. Götürü bedel sözleşme hükümleri gereğince, 2023 yılı götürü bedel sözleşme tutarı ile tahakkuk tutarı arasındaki fark üniversite hastanelerinin 2024 yılındaki alacaklarından mahsup edilecektir. Bu durum, kamu üniversite sağlık hizmeti sunucularınca 2024 yılında sağlık hizmetlerinin sürdürülmesinde aksaklıklara neden olabileceğinden, 2023 yılında verdikleri sağlık hizmeti bedelinin götürü bedel sözleşme tutarından düşük olması durumunda aradaki farkın terkin edilmesi ile kamu üniversite sağlık hizmeti sunucularının finansal sürdürülebilirliğinin desteklenmesi amaçlanmıştır. Terkin edilen bu tutarların, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı bütçesine bu amaçla tahsis edilecek ödenekten karşılanması amaçlanmaktadır.

Madde 54- Prim ödeme yükümlüsü kendisi olan vatandaşlarımıza ödeme kolaylığı sağlanması, ekonomik ve sosyal anlamda hayatlarına daha sağlıklı devam etmelerini sağlamak amacıyla yürürlüğe konulan yapılandırma kanunlarından yararlanamayan ya da yararlanmalarına rağmen zorunlu genel sağlık sigortası prim borçlarını ödeyemeyen sigortalılara yönelik kamuya olan borç yüklerini hafifletmek ve sağlık hizmetlerine erişimlerini kolaylaştırmak amacıyla düzenleme yapılması öngörülmüştür.

Madde 55- Mevcut uygulamada, 18/6/2009 tarihli ve 5910 sayılı Türkiye İhracatçılar Meclisi ile İhracatçı Birliklerinin Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanunun 18 inci maddesi kapsamında ihracatçılar lehine münhasıran ihracat kredileri için kefalet vermek amacıyla kurulan kurumlar, kurumlar vergisinden muaf tutulmuştur.

Madde ile katılım bankalarının ortağı olduğu ve katılım bankacılığı ilke ve esaslarına uygun her türlü finansman için kefalet vermek amacıyla kurulan Katılım Finans Kefalet Anonim Şirketine de kurumlar vergisi muafiyeti tanınmaktadır.

Madde 56- Maddeyle, kurumların yurt dışından elde ettikleri iştirak kazançlarına ilave olarak kanunî ve iş merkezi Türkiye'de bulunmayan anonim ve limited şirket niteliğindeki yabancı kurumlara iştirak eden kurumlara, yurt dışı iştirakin ödenmiş sermayesinin en az % 50'sine sahip olunması ve kazancın elde edildiği hesap dönemine ilişkin kurumlar vergisi beyannamesinin verilmesi gereken tarihe kadar Türkiye'ye transfer edilmiş olması şartıyla, 5520 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde belirtilen diğer şartlar aranmaksızın iştirak kazancı istisnasının %50 oranında uygulanması sağlanmaktadır.

Ayrıca, Cumhurbaşkanına maddede yer alan vergi yüküne ilişkin oranlar ile diğer oranları indirme veya artırma yetkisi verilmektedir.

Madde 57- Mevcut düzenlemede, yurt dışına verilen mimarlık, mühendislik, tasarım, yazılım, tıbbi raporlama, muhasebe kayıt tutma, çağrı merkezi, ürün testi, sertifikasyon gibi bazı hizmetler ile yabancılara verilen eğitim ve sağlık hizmetlerinden elde edilen kazançların %50'si belirli koşullarda mükellefler tarafından beyanname üzerinden indirim konusu yapılabilmektedir. Madde ile bu hizmetlerden elde edilen kazançlara indirim uygulanabilmesi için, kazancın tamamının Türkiye'ye transfer edilmesi şartı getirilmekte ve indirim oranının %80 olarak uygulanması sağlanmaktadır.

Ayrıca, Cumhurbaşkanına Türkiye'ye transfer edilecek kazanç tutarını azaltma ve tekrar kanuni seviyesine kadar artırma yetkisi verilmektedir.

Madde 58- 5520 sayılı Kanunun 15 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında, yıllara sari inşaat ve onarım işlerini yapanlara ödenen istihkak bedelleri üzerinden kurumlar vergisi kesintisi yapılmaktadır. Cumhurbaşkanının kesinti oranını sıfıra kadar indirme veya kurumlar vergisi oranına kadar artırma yetkisi bulunmaktadır.

Maddeyle, yıllara sari inşaat ve onarım işlerini yapanlara ödenen istihkak bedelleri üzerinden yapılacak vergi kesintisi oranının belirlenmesine ilişkin yetki genişletilmektedir.

Madde 59- 5520 sayılı Kanunun 30 uncu maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında, yıllara sari inşaat ve onarım işlerini yapanlara ödenen istihkak bedelleri üzerinden kurumlar vergisi kesintisi yapılmaktadır. Cumhurbaşkanının kesinti oranını sıfıra kadar indirme veya kurumlar vergisi oranına kadar artırma yetkisi bulunmaktadır.

Maddeyle, yıllara sari inşaat ve onarım işlerini yapanlara ödenen istihkak bedelleri üzerinden yapılacak vergi kesintisi oranının belirlenmesine ilişkin yetki genişletilmektedir.

Madde 60- Mevcut düzenlemeye göre %25 olan kurumlar vergisi oranı; ihracat yapan kurumların münhasıran ihracattan elde ettikleri kazançlarına %20 olarak uygulanmaktadır. Yapılan düzenleme ile aracılı ihracat sözleşmesine dayanarak imalatçı veya tedarikçi kurumların dış ticaret sermaye şirketleri veya sektörel dış ticaret şirketleri üzerinden gerçekleştirdikleri ihracat faaliyetlerine ilişkin elde ettikleri kazançlar için de 5 puanlık indirimden faydalanmaları sağlanmaktadır.

Madde 61- Kur korumalı mevduat ve katılım hesaplarına uygulanan kurumlar vergisi istisnasının süresi 30/6/2024 tarihine kadar uzatılmaktadır.

Ayrıca, Cumhurbaşkanına, sürenin bitimini müteakip bu süreyi her defasında altı ayı geçmeyen süreler halinde uzatma, uygulanan istisna oranını azaltma ve tekrar kanuni seviyesine getirme, hesap türü, hesapların vadesi ve açılış tarihine göre istisna oranını azaltma ve farklı istisna oranı belirleme yetkisi verilmektedir.

Madde 62- Madde ile kurum ve kuruluşların tertip ettiği tüm şans oyunları için bir takvim yılı içinde ödeyeceği ikramiyelerin toplamının üst sınırına ilişkin değişiklik yapılması, bu amaçla ikramiye

oranının brüt üst sınırının %83'den %93'e çıkarılması ve böylece hem yasa dışı bahisle ticari açıdan etkin mücadele edilmesi hem de söz konusu alandan elde edilen kamu geliri kaybının önlenmesi amaçlanmaktadır.

Madde 63- 5941 sayılı Çek Kanununun geçici 3 üncü maddesinin beşinci fıkrası uyarınca 31/12/2023 tarihine kadar üzerinde yazılı düzenleme tarihinden önce çekin ödenmek için muhatap bankaya ibrazının geçersiz olduğu düzenlenmektedir. Maddede öngörülen sürenin uzatılmaması halinde 1/1/2024 tarihinden itibaren çek üzerindeki düzenlenme tarihinden önce çekin bankaya ibrazı mümkün hale gelecek ve bankada karşılığının bulunması halinde ödenmesi zaruri hale gelecektir.

Bu durum, Ülkemiz ticari hayatını yakından etkileyen pandemi, bölgesel savaşlar ve deprem gibi nedenlerle ticari hayatı bozulan ve ekonomik durumunu düzeltmeye çalışan tacirimizin nakit akış yönetiminde sorunlarla karşılaşması ve ödemelerini gerçekleştirememesi ihtimaline sebep olabilecektir. Bu alacaklıların da alacağına sağlıklı bir şekilde ulaşmasını olumsuz etkileyecektir.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu ve 5941 sayılı Kanunda geçmişte yapılan muhtelif düzenlemelerle çek hesabı sahibinin, çeki ciro edenlerin ve çek alacaklılarının haklarını korumaya matuf ve ticarette çeke güven kazandıracak tedbirler alınmıştır. Alınan tüm tedbirlerle, çek borçlularının ödemelerini planlayabilmeleri ve alacaklıların da alacaklarına sağlıklı bir şekilde ulaşmaları amaçlanmıştır. Örneğin 1/1/2017 tarihinden sonra bankalarca basılan çeklerde karekod zorunlu unsur haline getirilmiş ve bu çekte güven mekanizmasının gelişmesine önemli katkı sağlamıştır. Böylelikle alacaklının çekle ödemeyi kabul etmesinde çek hesabı sahibinin geçmiş ödeme performansını değerlendirebilmesi mümkün kılınmıştır.

Yukarıda belirtilen gerekçelere istinaden ve alınan tedbirler göz önünde bulundurularak halihazırda devam eden uygulamanın iki yıl süreyle uzatılması amaçlanmaktadır.

Madde 64- Madde ile, Teklifin öngördüğü düzenlemelere uyumlu olacak şekilde, ifadeleri tanımlanmaktadır.

Madde 65- Görsel işitsel iletişim sektöründe meydana gelen teknolojik gelişmeler ile birlikte koşullu erişim yöntemiyle sunulan yayın hizmetlerinin yaygınlaşmaya başladığı gözlemlenmektedir. Koşullu erişim yöntemiyle sunulan yayın hizmetleri, izleyici ve dinleyicilerin ödedikleri ücrete karşılık olarak verilen abonelik ya da erişim izinleri çerçevesinde yürütülmekte ve kuruluşlar da abonmanlık ve izin ücretlerinden elde ettikleri elde ettikleri gelir kapsamında yayıncılık faaliyetlerini sürdürmektedir. Bununla birlikte, kuruluşların söz konusu gelirleri ile ilgili Radyo ve Televizyon Üst Kuruluna ödemede bulunmasına dair yasal düzenleme bulunmamakta, bu yönüyle yayın hizmetlerinde ticari iletişime yer vermeyi tercih eden ve mevcut düzenleme çerçevesinde aylık ticari iletişim gelirlerinin yüzde bir buçuğunu Üst Kurula ödeme yükümlülüğü bulunan kuruluşlar ile koşullu erişim sağlayan kuruluşlar arasında mali sorumlulukları itibariyle farklı koşulların ortaya çıkmasına neden olunmaktadır.

Madde ile kuruluşların mali sorumlulukları bakımından yeknesak uygulamaya tabi olmalarını teminen koşullu erişim yöntemiyle yayın hizmeti sunan kuruluşların da yıllık net satış gelirleri üzerinden yüzde birbuçuk oranında Üst Kurula ödeme yapmaları öngörülmekte, ayrıca net satışların ödenmesine ilişkin usul ve esasları belirlemeye yönelik Üst Kurula düzenleme yapma yetkisi verilmektedir.

Madde 66- Madde ile medya hizmet sağlayıcılar ve internet platform işletmecilerinin net satışları üzerinden ödemeleri öngörülen payın Üst Kurul hesaplarına aktarılmasına ilişkin azami süre belirlenmekte ve ödenmemesi hâlinde gecikme zammı oranında faiz uygulanacağı hükme bağlanmaktadır.

Madde 67- 6 Şubat 2023 tarihinde Kahramanmaraş merkezli olarak meydana gelen depremlerden kaynaklanan yıkım sebebiyle yapı malzemeleri fiyatlarında fahiş fiyat artışı gerçekleşmiş olup, bu durum bölgede yaşayan depremzede vatandaşlarımızı mağdur etmektedir.

Madde ile; depremzede vatandaşların mağduriyetlerinin giderilmesi ve depremden etkilenen bölgelerin yeniden imarı sürecinde vatandaşların fahiş fiyat artışından olumsuz etkilenmemesi yönünde düzenleme yapılmaktadır. Bu çerçevede 31/12/2025 tarihine kadar, yapı malzemeleri ve yapım işleriyle sınırlı olmak üzere fahiş fiyatın varlığının tespit edilmesi halinde, ilgili mevzuat uyarınca verilecek cezanın 10 kat olarak uygulanması sağlanmaktadır.

Madde 68- Ek 26 ncı madde kapsamında personel istihdam eden bazı kamu kurum ve kuruluşlarının teşkilatlanmalarına ilişkin Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinde mezkûr personelin 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi ile ilgilendirileceği hakkında düzenlemeler mevcut olup söz konusu düzenlemelerden Anayasa Mahkemesi nezdinde iptal davasına konu edilenler Anayasa Mahkemesince verilen çeşitli kararlar ile iptal edilmiştir. Bu kapsamda söz konusu iptal kararlarının gereği olarak ek 26 ncı maddenin üçüncü fıkrasının ikinci cümlesinin yürürlükten kaldırılması ve ilgililerin sigortalılık statüleri hakkında hukuki belirliliğin sağlanması amaçlanmıştır.

Madde 69- Ek 27 nci madde kapsamında personel istihdam eden bazı kamu kurum ve kuruluşlarının teşkilatlanmalarına ilişkin Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinde mezkûr personelin 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi ile ilgilendirileceği hakkında düzenlemeler mevcut olup söz konusu düzenlemelerden Anayasa Mahkemesi nezdinde iptal davasına konu edilenler Anayasa Mahkemesince verilen çeşitli kararlar ile iptal edilmiştir. Bu kapsamda söz konusu iptal kararlarının gereği olarak Ek 27 nci maddenin üçüncü fıkrasının ikinci cümlesinin yürürlükten kaldırılması ve ilgililerin sigortalılık statüleri hakkında hukuki belirliliğin sağlanması amaçlanmıştır.

Madde 70- Bazı kamu kurum ve kuruluşlarının teşkilatlanmalarına ilişkin Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinde yönetim kurulu, denetim kurulu, tasfiye kurulu, danışma kurulu üyelikleri ile komisyon, heyet, komite ve benzeri organlarda görev alanlara huzur hakkı ödenebilmesine ilişkin çeşitli düzenlemeler mevcuttur. Bu düzenlemelerden bir kısmı Anayasa Mahkemesi nezdinde iptal davasına konu edilmiş ve iptal edilmiştir. Madde ile ödenecek huzur hakkı tutarlarına ilişkin herhangi bir artış getirilmemekte olup mevcut gösterge rakamı sınırları ile söz konusu iptal kararları ve gerekçeleri dikkate alınarak huzur hakkı ödenebilmesine ilişkin mevzuatın yasal altyapısının oluşturulması amaçlanmıştır.

Madde 71- Çeşitli kamu kurum ve kuruluşlarının teşkilatlanmalarına ilişkin Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinde unvan itibarıyla ilk defa ihdas edilen devlet memurları kadrolarının mali ve sosyal hak ve yardımlar ile diğer özlük hakları bakımından denk sayılacağı kadroları belirleyen bazı Cumhurbaşkanlığı kararnamesi hükümleri Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmiştir. Madde ile ek 30 uncu maddenin değişiklikten önceki haline göre Cumhurbaşkanlığı kararnamesi ile mali ve sosyal hak ve yardımlar ile diğer özlük hakları bakımından denkliği belirlenmiş kadro ve pozisyonların mali ve sosyal hak ve yardımlar ile diğer özlük hakları bakımından denkliğinin söz konusu iptal kararları ve gerekçeleri ışığında kanunla belirlenmesi amaçlanmıştır.

Madde 72- Madde ile, ek 35 inci maddenin dokuzuncu fıkrasının (c) bendi kapsamına giren yönetici kadro ve pozisyonlarından bulunmaktayken görevleri sona erenlere ilişkin düzenleme yapılması öngörülmektedir. Bu kapsamda bu kişilerin, toplam en az üç yıl görev yapmış olmaları halinde görevden alındığı veya görevinin sona erdiği kuruma ait idari uzman unvanlı kadro veya pozisyonlara atanmaları sağlanmaktadır.

Ayrıca madde ile, ek 37 nci madde kapsamına giren kadro ve pozisyonlarda geçen sürelerin de ek 35 inci madde kapsamında yapılacak atamalarda dikkate alınacağına yönelik hüküm madde metnine eklenmektedir.

Madde 73- Madde ile, ek 37 nci madde kapsamında yer alan yöneticilerin, Kanun Teklifiyle ek 35 inci maddede yapılan düzenlemelerle uyumlu olacak şekilde benzer hükümlere tabi olması sağlanmaktadır. Bu kapsamda görevi sona erenlerin kurumlarının idari uzman unvanlı kadro veya pozisyonlarına atanmasına yönelik düzenleme yapılmaktadır. Ayrıca maddenin birinci fıkrasının kapsamına Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı dahil edilerek, anılan Başkanlıkta madde kapsamında yer alanların diğer kamu kurum ve kuruluşlarının tabi olduğu hükümlere tabi olması sağlanmaktadır. Bir başka düzenlemeyle, üst kurullarda başkan yardımcısı kadrolarında bulunanlardan görevden alınanların ek gösterge bakımından denk oldukları genel müdürlerle aynı hükümlere tabi olması amaçlanmaktadır.

Madde 74- En yüksek Devlet memurunun mali ve sosyal hakları esas alınmak suretiyle tespit edilen aylık, ikramiye, her türlü mali ve sosyal hak ile başka bir ödeme veya ücret tavanının hesaplanması ya da her ne ad altında olursa olsun ödenmekte olan aylık, zam, tazminat, ücret ve benzeri ödemelerin hesaplanmasında ortaya çıkan tereddütlerin giderilmesi ve uygulama birliğinin korunması adına ek 40 ıncı maddede yer alan hükümlere benzer şekilde düzenleme yapılması amaçlanmıştır.

Madde 75- Ek 11 inci madde kapsamındaki kurumlarda görev yapmış olmaları nedeniyle mali haklarının belirlenmesinde ek 11 inci maddenin yürürlük tarihinden önce yürürlükte bulunan mevzuat hükümleri esas alınanlar hakkında da geçici 12 nci maddenin son cümlesinde yer alan düzenlemelere benzer düzenlemeler yapılması amaçlanmıştır.

Madde 76- Ek 26 ncı ve ek 27 nci maddelerde yürürlükten kaldırılacak düzenlemelere göre sigortalılığı tespit edilmiş olanlara yönelik geçiş düzenlemesi yapılmaktadır. Ayrıca, Anayasa Mahkemesinin 30 Kasım 2022 tarihli ve 32029 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 13.10.2022 tarihli ve 2020/5 Esas, 2022/115 Karar sayılı iptal kararı dikkate alınarak, Türk Akreditasyon Kurumunda sözleşmeli olarak çalışan personelin sosyal güvenlik bakımından tabi olduğu sigortalık statüsünün aynı esaslarla yeniden belirlenmesi amaçlanmaktadır.

Madde 77- Kanunla yapılması öngörülen değişiklikler doğrultusunda geçiş hükümleri düzenlenmektedir.

Madde 78- 56 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile Ulaştırma ve Alt Yapı Bakanlığına bağlı 5 Genel Müdürlük kapatılmış ve bu Genel Müdürlüklerin görevlerini yeni kurulan 2 Genel Müdürlük üstlenmiştir.

Madde ile, 655 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede geçen Genel Müdürlük isimleri, kapatılan ve yeni kurulan Genel Müdürlüklere göre düzenlenmektedir.

Ayrıca, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanun ile 6001 sayılı Karayolları Genel Müdürlüğünün Hizmetleri Hakkında Kanunda olduğu gibi yabancı plakalı araçlara bu Kanun Hükmünde Kararname kapsamında kesilecek cezaların infazı da özel hükümlere bağlanmaktadır.

Madde 79- Yürürlük maddesidir.

Madde 80- Yürütme maddesidir.

Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Plan ve Bütçe Komisyonu *1/12/2023*
Esas No: 2/1812
Karar No: 5

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2/1812 esas numaralı, *"Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi"*, Komisyonumuzun 28/11/2023 ve 29/11/2023 tarihlerinde yaptığı 27'nci ve 28'inci birleşimlerinde görüşülmüş ve kabul edilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere saygıyla arz olunur.

1. GİRİŞ

Afyonkarahisar Milletvekili Ali ÖZKAYA ve Samsun Milletvekili Ersan AKSU ile 120 Milletvekili tarafından 24/11/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan 2/1812 esas numaralı; *"Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi"* Başkanlıkça aynı tarihte esas komisyon olarak Komisyonumuza, tali komisyon olarak Anayasa Komisyonu ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonuna havale edilmiştir.

Komisyonumuzun 28/11/2023 ve 29/11/2023 tarihlerinde yaptığı 27'nci ve 28'inci birleşimlerinde 2/1812 esas numaralı Kanun Teklifi, Teklifin ilk imza sahipleri Afyonkarahisar Milletvekili Ali ÖZKAYA ve Samsun Milletvekili Ersan AKSU ile Hazine ve Maliye Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Gençlik ve Spor Bakanlığı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Tarım ve Orman Bakanlığı, Ticaret Bakanlığı, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, TBMM İdari Teşkilatı, Sayıştay Başkanlığı, Cumhurbaşkanlığı İdari İşler Başkanlığı, Strateji ve Bütçe Başkanlığı, Gelir İdaresi Başkanlığı, Sosyal Güvenlik Kurumu, Kamu İhale Kurumu, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu, Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu, Radyo ve Televizyon Üst Kurulu, Rekabet Kurumu, Sermaye Piyasası Kurulu, Kişisel Verileri Koruma Kurumu, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu, Sahil Güvenlik Komutanlığı, Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı, Yüksek Seçim Kurulu, Yükseköğretim Kurulu, Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu, Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu, Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü, Türk Akreditasyon Kurumu, Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları İşletmesi Genel Müdürlüğü, Devlet Malzeme Ofisi, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası, Özelleştirme İdaresi Başkanlığı, Toplu Konut İdaresi Başkanlığı, Spor Toto Teşkilat Başkanlığı, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB), Türkiye Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odası (TÜRMOB), Türkiye Belediyeler Birliği, Türkiye Noterler Birliği, Türkiye Bankalar Birliği, Türkiye Katılım Bankaları Birliği, Finansal Kurumlar Birliği, Memur Sendikaları Konfederasyonu (Memur-Sen), Türkiye Kamu Çalışanları Sendikaları Konfederasyonu (Türkiye Kamu-Sen), Kamu Emekçileri Sendikaları Konfederasyonu (KESK), Türkiye Esnaf ve Sanatkârları Konfederasyonu (TESK), Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu (TİSK), Müstakil Sanayici ve İşadamları Derneği (MÜSİAD), Türkiye Müteahhitler Birliği ile Tarım Ürünleri Lisanslı Depo ve Yetkili Sınıflandırıcı Şirketleri Derneği temsilcilerinin katılımıyla görüşülmüştür.

2. 2/1812 ESAS NUMARALI KANUN TEKLİFİNDE ÖNGÖRÜLEN DÜZENLEMELER

2/1812 esas numaralı Teklifin gerekçesi ve metni incelendiğinde, Teklifte;

- Ülkemize döviz getirilmesini teşvik etmek üzere; yurt dışından elde edilen kâr paylarının tamamının Türkiye'ye getirilmesi şartı ile bu kazançların yarısının gelir ve kurumlar vergisinden istisna edilmesi ile yurt dışına verilen mimarlık, mühendislik, tasarım, yazılım, eğitim ve sağlık gibi hizmetlere uygulanan %50 kazanç indiriminin, kazancın tamamının Türkiye'ye getirilmesi şartıyla %80'e çıkarılmasına,

- İhracatın desteklenmesi amacıyla, aracılı ihracat sözleşmesine dayanarak imalatçı veya tedarikçi kurumların dış ticaret sermaye şirketleri veya sektörel dış ticaret şirketleri üzerinden gerçekleştirdikleri ihracat faaliyetlerine ilişkin kazançlarda da beş puanlık kurumlar vergisi indirimi uygulanmasına,

- Vergiye gönüllü uyumun artırılması amacıyla; gerçek kişilere sosyal ağ sağlayıcıları üzerinden elde ettikleri kazançlar için sağlanan vergilendirme kolaylığının, internet ve benzeri elektronik ortamlardan elde edilen gelirlere de uygulanması sağlanarak mevcut istisnanın kapsamının genişletilmesine,

- Nüfus idarelerinin resen yapmış oldukları düzeltme işlemleri neticesinde ticaret ve tapu sicilinde yapılacak düzeltme işlemlerinde harç istisnasının sağlanmasına,

- Vergi güvenliğinin sağlanması amacıyla; motorlu araç ticareti yapanlar arasında yapılan sözleşmelerin noterde düzenlenmesine ve yurt içinden serbest bölgelere yapılacak teslimlerde özel tüketim vergisinin ihracat istisnası kapsamında olmadığının açıklığa kavuşturulmasına,

- Uygulanmakta olan bazı vergi indirimlerinin azaltılması amacıyla; ihracat, yurt dışı inşaat, onarım, montaj ve taşımacılık işlerinde yurt dışından elde edilen kazançlara yönelik olarak belgeye dayanmaksızın uygulanan götürü gider indiriminin kaldırılmasına, KDV iadelerinde iade hakkının kısmen veya tamamen kaldırılması veya yeniden koyulması hususunda Cumhurbaşkanına yetki verilmesine ve konut kredilerine yönelik BSMV istisnasının bir konutla sınırlandırılmasına,

- Bağlama kütüğüne kayıtlı gemi, deniz ve iç su araçlarına ilişkin harçların artırılarak yıllık harca tabi tutulmasına ve liman çıkış belgeleri ile seyir izin belgeleri gibi bazı liman harçlarına ilişkin yeni tarifelerin oluşturulmasına,

- Gelir ve kurumlar vergisi tevkifat oranlarına ilişkin yetki düzenlemelerinin yapılmasına,

- İhracatçılar lehine münhasıran ihracat kredileri için kefalet vermek amacıyla kurulan Katılım Finans Kefalet Anonim Şirketine muafiyet tanınmasına,

-Banka ve finans kurumlarınca 2024 ve 2025 yıllarında yapılacak enflasyon düzeltmesinin vergi matrahını etkilememesine,

- Anayasa Mahkemesinin iptal kararlarına uyum amacıyla;

● TÜBİTAK yönetim kurulunun, kurumun ücret cetvellerini belirleme yönündeki mevcut yetkisinin yeniden düzenlenmesine,

● Tütün ve alkol kaçakçılığıyla mücadele kapsamında yasa dışı üretim, satış ve sunum faaliyetlerinin devam ettirilme ihtimaline karşılık oluşacak kamu zararını önlemek amacı ile ilgili mevzuata aykırı fiillerden soruşturma ve/veya kovuşturma başlatılması durumunda belgelerin askıya alınmasına,

● Devlet Malzeme Ofisinin idareler adına gerçekleştireceği taşıt alımı, taşıt kiralama, akaryakıt alımı ile ilaç, tıbbi malzeme ve tıbbi cihaz alımlarında uygulanacak temel ilkelerin ve bu alımlarda uygulanacak ihale usullerinin belirlenmesine,

● 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanunu kapsamında yürütülen faaliyetlerin muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge düzenleme veya bu belgeleri kullanma, belgelerin asıl veya suretlerini tamamen veya kısmen sahte olarak düzenleme veya bu belgeleri kullanma suçları ile ödeme kaydedici cihaza yönelik gerçekleştirilen fiiller ile ilgili soruşturma ve/veya kovuşturmanın bulunması durumunda faaliyetin geçici olarak durdurulmasına,

● Gelir İdaresi Başkanlığına vergiye gönüllü uyumu artırmak, vergi kayıp ve kaçağı ile mücadele etmek ve tahsilatta etkinliği artırmak amacıyla mükellefiyet, vergilendirme ve vergiye uyum düzeyine ilişkin yapılacak çalışmalar için her türlü bilgi, veri ve istatistiği toplamak suretiyle oluşturulacak Risk Analizi Sistemi üzerinden risk analizi yapmak ve vergiye gönüllü uyum düzeyini ölçmeye ilişkin hükmün Kanun Teklifi ile yeniden düzenlenmesine,

● Devlet gelir uzmanlarından en az beş yıl hizmeti bulunanların sınava tabi tutulmadan müdür olarak atanabilmelerine,

● 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 29 uncu maddesi kapsamındaki personele, ayda dördü geçmemek üzere her bir toplantı için (9000) gösterge rakamını geçmemek üzere Cumhurbaşkanınca belirlenecek gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucunda tespit edilecek tutarda huzur hakkı ödenmesine,

● Çeşitli kamu kurum ve kuruluşlarının teşkilatlanmalarına ilişkin iptal edilen Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinde unvan itibarıyla ilk defa ihdas edilen devlet memurları kadrolarının mali ve sosyal hak ve yardımlar ile diğer özlük hakları bakımından denk sayılacağı kadroların belirlenmesine,

● Türk Akreditasyon Kurumunda sözleşmeli olarak çalışan personelin sosyal güvenlik bakımından tabi olduğu sigortalılık statüsünün yeniden belirlenmesine,

- 31 Aralık 2023 tarihinde sona erecek bazı hükümlerin sürelerinin uzatılması kapsamında;

● Çeşitli kamu kurum ve kuruluşlarından vergi borçlarına karşılık gayrimenkul alınmasına ilişkin maddenin uygulama süresinin 31/12/2023'ten 31/12/2028'e uzatılmasına,

● Çeşitli kamu kurum ve kuruluşlarından SGK prim borçlarına karşılık gayrimenkul alınmasına ilişkin maddenin uygulama süresinin 31/12/2023'ten 31/12/2028'e uzatılmasına,

● Sporcuların elde ettikleri kazançların vergilendirilmesine ilişkin Gelir Vergisi Kanunu'nun geçici 72 nci maddesinin uygulama süresinin 31/12/2028'e uzatılmasına ve Cumhurbaşkanına bu süreyi bir beş yıl daha uzatabilmesine ilişkin yetki verilmesine,

● 5510 sayılı Kanunun geçici 41 inci maddesi kapsamında taşınmazların Sosyal Güvenlik Kurumuna devir ve teslimi ile bu taşınmazların Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından devir ve teslimine ilişkin uygulanmakta olan KDV istisnasının süresinin 31/12/2028'e uzatılmasına,

● Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk Kanunu kapsamında düzenlenmiş ürün senetlerinin elden çıkarılmasından doğan kazançlara sağlanan gelir ve kurumlar vergisi istisnasının süresinin 31/12/2023'ten 31/12/2028'e uzatılmasına,

● Yap-işlet-devret modeli çerçevesinde gerçekleştirilecek projeler, sağlık tesislerine ilişkin projeler, eğitim öğretim tesislerine ilişkin projeleri üstlenenler ile ihale edilmesi ile görevlendirilenlere yatırım döneminde proje kapsamında yapılan mal teslimleri ve hizmet ifalarına ilişkin KDV istisnasının süresinin 31/12/2028'e uzatılmasına,

● Şehir içi raylı ulaşım sistemleri, metro, tramvay, teleferik, telesiyej ve füniküler ile bunların hatları, istasyonları, yolcu terminalleri ve durakları ve bu iş ve işlemlerle ilgili tesisler ile eklenti veya bütünleyici parçalarının Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, belediyeler ve bunların bağlı kuruluşları arasında yapılacak devir ve teslimlerine ilişkin KDV istisnasının süresinin 31/12/2028'e uzatılmasına,

● Yatırımlarda hızlandırılmış amortisman uygulamasının süresinin 31/12/2024'e uzatılmasına,

- Menkul malların fiili hacizlerinde kullanılan haciz tutanaklarının elektronik ortamda düzenlenebilmesine,

- Tüzel kişilerin kur korumalı mevduat ve katılım hesaplarına uygulanan kurumlar vergisi istisnasının süresinin 30/6/2024 tarihine kadar uzatılmasına ve Cumhurbaşkanına 30/6/2024 tarihini, bitim tarihinden itibaren her defasında altı ayı geçmeyen süreler halinde üç defa uzatmaya, kazanç istisnasını sıfıra kadar indirmeye veya kanuni seviyesine kadar artırmaya, istisna oranını; hesap türü, hesapların vadesi ve hesap açılış tarihine göre ayrı ayrı veya birlikte belirlemeye ilişkin yetki verilmesine,

- Tütün ve alkollü içkilerin üretim ve satışında, kaçakçılık fiillerinden soruşturma ve/veya kovuşturma başlatılması durumunda, faaliyetlere ilişkin verilen belgelerin askıya alınmasına,

- Akaryakıt kaçakçılığı ile mücadele kapsamında sahte ve muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge düzenleme veya bu belgeleri kullanma suçları ile ödeme kaydedici cihaza yönelik gerçekleştirilen fiiller ile ilgili soruşturma ve/veya kovuşturmanın bulunması durumunda geçici olarak faaliyetlerin durdurulmasına, haklarında bu suçlardan kesinleşmiş mahkûmiyet kararı bulunanlara lisans verilmemesine,

- Özelleştirme programına alınan kuruluşların özelleştirilmesine ilişkin ihalelerin elektronik ortamda yapılabilmesine olanak sağlanmasına,

- Yapım işlerine ek fiyat farkı ve süre uzatımının verilmesine,

- Bankacılık Kanununda yer alan ve işletmelerin borçlarını yeniden yapılandırabilmelerine imkân sağlayan düzenlemenin yeniden uygulanmasına imkân sağlanmasına,

- Tüm şans oyunları için ikramiye dağıtım oranının üst sınırının %83'ten %93'e yükseltilmesine,

- 6/2/2023 tarihinde vuku bulan depremler sebebiyle genel hayata etkili afet bölgesi ilan edilen yerlerde 31/12/2025 tarihine kadar kapsamı yapı malzemeleri ve yapım işleriyle sınırlı olmak üzere fahiş fiyat uygulamalarına katlı idari para cezası verilmesine ilişkin düzenleme yapılmasına,

- Yazılı keşide tarihinden önce çeklerin ödenmek için muhatap bankaya ibrazının geçersiz olmasına ilişkin sürenin iki yıl uzatılmasına,

- Mahalli idarelerin kira sertifikası ihraçlarının Hazine ve Maliye Bakanlığının iznine tabi olmasına,

- Koşullu erişim yöntemiyle yayın hizmeti sunan kuruluşların yıllık net satışları üzerinden ayıracakları yüzde bir buçuk oranındaki payı Radyo ve Televizyon Üst Kuruluna ödemeleri şartının getirilmesine,

- Türk taşıyıcı tarafından usulüne uygun olarak yapılmış kiralama sözleşmeleriyle kiralanan yabancı tescilli hava araçlarının da Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığınca belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde ülke içinde, iki nokta arasında havayolu ile ticari amaçla yolcu, posta ve yük taşımaları yapmalarına imkân sağlanmasına,

yönelik düzenlemelerin yer aldığı görülmektedir.

3. KOMİSYONDA KANUN TEKLİFİ ÜZERİNDE YAPILAN GÖRÜŞMELER

Kanun Teklifi üzerinde yapılan görüşmelerde milletvekilleri tarafından;

- Kanun Tekliflerinin birbiriyle ilgisi olan konuları içermesi gerektiği, bu nedenle maddelerin sadece mali hükümler içermesi nedeniyle Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülmesi yerine Kanun Teklifinde yer alan her bir konunun ilgili ihtisas komisyonlarında görüşülmesinin yasama sürecinin etkinliği açısından daha faydalı olacağı, komisyon sürecindeki müzakerelerin yasamanın denetim fonksiyonunun bir parçası olduğu ve görüşmelerin yeterli süre gözetilerek yapılmasının düzenlemeler kapsamında uygulamada ortaya çıkabilecek sorunların önlenmesi açısından önemli olduğu,

- Kanun Teklifinde yer alan bazı maddelerin daha önce Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri ile düzenlenen ve Anayasa'ya aykırı görülüp Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilen konuları içerdiği, diğer yandan Anayasa'nın vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülüklerin muaflık, istisnalar ve indirim oranlarına ilişkin hükümlerinde kanunun belirttiği yukarı ve aşağı sınırlar içinde değişiklik yapma yetkisinin Cumhurbaşkanına verilebileceğinin belirtildiği, ancak Kanun Teklifinde vergi düzenlemelerinde Cumhurbaşkanına verilen yetkinin kapsam genişletmesi olduğu ve bu durumun Anayasa'nın "Vergi Ödevi" başlıklı 73 üncü maddesi hükümleri doğrultusunda yeniden gözden geçirilmesinin faydalı olacağı,

- Türkiye'nin vergi mevzuatı bakımından karmaşık bir yapıya sahip olduğu, mevzuatta muafiyet ve istisnalara fazlaca yer verildiği, öncelikle vergi mevzuatının basitleştirilmesi ve muafiyet ve istisnaların azaltılması gerektiği, bu kapsamda Kanun Teklifinin genelinde vergi istisna ve muafiyetlerinin azaltılarak daha fazla vergi geliri elde edilmesinin ve sermayenin daha fazla vergilendirilmesinin amaçlandığının görüldüğü,

- Geçmiş dönemde konut edinimlerinde uygulanacak faiz oranlarına ilişkin yürütülen kampanyaların konut sahipliğini artırmadığı, bu kapsamda birinci konuttan sonraki konut alımlarında doğrudan veya kooperatifler aracılığıyla kullanılan konut kredileri dolayısıyla lehe alınan paraların banka ve sigorta muameleleri vergisinden istisna tutulması uygulamasının sonlandırılmasının olumlu karşılandığı, diğer taraftan söz konusu düzenleme ile Hazine gelirlerinin artırılmasının amaçlandığının anlaşıldığı, bu amaçla son dönemde artış gösteren yabancı konut satışlarında uygulanan KDV istisnasının da kaldırılmasının yerinde olacağı,

- Banka ve finans kurumlarının finansal tablolarının enflasyon düzeltmesine tâbi tutulmaları durumunda kârlarının azalması sebebiyle bu kurumlardan alınacak olan vergi tutarının ciddi oranda düşeceğinin öngörüldüğü, bu nedenle banka ve finans kurumlarının vergilendirilmesine ilişkin Kanun Teklifinde yer alan 2024 ve 2025 yıllarında bu sektördeki şirketlerin enflasyon düzeltmesi sonucu oluşacak kâr veya zararlarının kazançlarının tespitinde dikkate alınmamasına ilişkin düzenlemenin vergilendirmenin artması anlamında olumlu olduğu, diğer taraftan borçlanarak sabit kıymet yatırımı yapan reel sektör şirketlerinde enflasyon düzeltmesi sonrası kârlarının artması nedeniyle doğabilecek olan daha fazla vergi yükünün reel sektörün ve üreticilerin desteklenmesi açısından önüne geçilmesi gerektiği,

- Tüzel kişilere uygulanan kur korumalı mevduat hesaplarından elde edilen gelirlere sağlanan kurumlar vergisi istisnasının uzatılmasına ve bu çerçevede Cumhurbaşkanına her defasında altı ayı geçmeyen süreler halinde üç dönemlik süre uzatma yetkisinin verilmesine yönelik düzenlemenin yeniden değerlendirilmesi gerektiği, diğer yandan döviz tevdiat hesapları ile birlikte kur korumalı mevduatlar da hesaba katıldığında toplam mevduatların üçte ikisinin dövize endeksli hale geldiği, bu durumun önüne geçilmesi için daha etkin önlemlerin uygulamaya konulması gerektiği,

- Sosyal içerik üreticilerinin faaliyetlerinden elde ettikleri kazançlarına yönelik daha kapsamlı bir vergi mevzuatına ve denetimine ihtiyaç duyulduğu, uygulanmakta olan yüzde 15'lik vergi oranının ilerleyen dönemlerde daha da artırılması gerektiği, diğer taraftan sporcu ücretlerinin vergilendirilmesine ilişkin uygulanan stopajın yetersiz görüldüğü, elde ettikleri kazançlar göz önüne alındığında profesyonel spor kulüpleri ve profesyonel sporcuların daha yüksek oranda vergilendirilmesinin daha adil olacağının değerlendirildiği,

- Teklif ile Cumhurbaşkanına verilen yetki doğrultusunda mevduat, katılım ve döviz tevdiat hesapları için uygulanabilecek tevkifat oranlarının artırılmasının öngörüldüğü, ancak bu alanda vergi tevkifatına ilişkin oranların artırılması durumunda kayıtlı sermayenin kayıt dışı alanlara çıkabileceğinin değerlendirildiği, diğer taraftan mevcut cari açık ve döviz ihtiyacı göz önüne alındığında döviz cinsinden yatırım araçlarına uygulanacak tevkifat oranlarında yapılacak artışın ekonomi açısından olumsuz sonuçlarının olabileceği, ayrıca mevduat, katılım ve döviz tevdiat hesapları için yüzde 40'lık vergi oranı uygulanmasının vergi adaletine de aykırılık teşkil edebileceği,

- Çeklerin üzerinde yazan keşide tarihinden önce muhatap bankaya ibrazının geçersiz olmasına ilişkin düzenlemenin çek sisteminin işleyişine ters olmakla birlikte Covid-19 pandemisiyle başlayan ekonomik süreçte yaşanan olumsuz gelişmeler nedeniyle çekin üzerinde yazan tarihte muhatap bankaya ibraz edilmesinin piyasada ticari güvenilirliğin sağlanmasına katkı sağlayacağı, bunun yanı sıra ticari işlemlerde çeklerin keşide tarihinden önce bankaya ibraz edilmesinin ticaret hacmini de olumsuz etkilediği, bu kapsamda Çek Kanununda yer alan sürenin uzatılmasının şirketler açısından olumlu bir uygulama olacağı,

- Teklif ile öngörülen düzenleme kapsamında kamu özel işbirliği modeli çerçevesinde gerçekleştirilecek projeler için uygulanacak KDV istisnasının süresinin uzatıldığı, bu kapsamda bahsi geçen model ile gerçekleştirilecek projelere ilişkin sözleşmelerde KDV istisnasına ilişkin hüküm bulunması durumunda istisnanın süresinin uzatılmasından kaynaklı yüklenicilerin bir avantaj elde edeceği, ihale sürecinde KDV istisnasının 2023 yılı sonunda sona ereceği projeksiyonu ile tekliflerin verildiği, öngörülen düzenleme ile halihazırda mevcut ihaleleri alanlara yönelik sürenin uzatımı nedeniyle ek bir avantaj sağlanacağının değerlendirildiği, bu kapsamda ihalelerin başlangıcından itibaren KDV istisnası uygulanmıyorsa süre uzatımının yükleniciler açısından faydalı olacağının düşünüldüğü,

- Kabotaj hakkının ihlali kapsamında verilen cezaların yeniden değerleme oranında artırılmasının daha yerinde olacağı, diğer taraftan ticaret gemilerine verilecek cezalar kapsamında uygulanan idari para cezası tutarı kadar süresiz ve şartsız teminat gösterilmesi halinde geminin serbest bırakılmasına ilişkin hükmün uygulamada sorunlara sebebiyet verebileceği, diğer yandan yabancı plakalı araçların idari para cezalarını ödemeden yurtdışına çıkamamasına ilişkin düzenlemelerin olumlu karşılandığı,

- Lisanslı depoculuğa ilişkin ürün senetlerinin elden çıkarılmasından doğan kazançların gelir ve kurumlar vergisinden müstesna tutulmasına ilişkin düzenlemenin olumlu karşılandığı, ancak Cumhurbaşkanına bu süreyi beş yıl daha uzatma yetkisi verilmesinin tekrar gözden geçirilmesi gerektiği, bunun yerine birinci beş yıllık sürenin sonunda dönemin ekonomik koşullarına göre yeniden bir değerlendirme yapılmasının daha doğru bir yaklaşım olacağı,

- TCDD tarafından yapılan yüksek maliyetli yatırımlara yönelik kullanılan büyük miktarlı kredilere hazinenin garanti vermesinin kredilerin geri ödenmesi safhasında TCDD yöneticilerini sorumluluk altında bıraktığı, bu kapsamda hazine garantisi yerine hazine yardımı yapılmasının daha doğru bir yöntem olacağı, diğer taraftan demiryolu yatırımlarının ihtiyaçlar gözetilerek projelendirilmesi gerektiği, öte yandan yük taşınmasına ilişkin de demiryolu projelerinin artırılması gerektiği,

- Son dönemde yaşanan ekonomik zorluklar nedeniyle vatandaşların genel sağlık sigortası prim borçlarını ödemekte zorlandığı, bu kapsamda geçmiş dönemlerde de yapıldığı gibi söz konusu prim borçlarının terkin edilmesinin olumlu karşılandığı, diğer taraftan böyle bir uygulamanın tekrar yapılması ihtiyacını ortadan kaldırmaya yönelik bir düzenleme yapılması gerektiği, bu çerçevede tüm GSS primlerinin devlet tarafından karşılanması durumunda terkin ihtiyaçlarının ortadan kalkacağı ve sosyal devletin gereğinin yerine getirilmiş olacağı,

- Kamu kurumlarında yönetici olarak çalışan kamu görevlilerinin huzur hakkı alabilmesine ilişkin Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile yapılan düzenlemenin Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edildiği, dolayısıyla bu durumun kanuni bir düzenleme yapılarak yasalaştırılmasının daha doğru bir yaklaşım olduğu, bunun yanı sıra huzur hakkı ödemelerinde mevzuattaki boşluklardan kaynaklı yüklü miktarda ödemelerin yapılabildiği ve bu durumun toplum vicdanını yaraladığı, diğer yandan bu hususun sürekli gündeme gelmesi nedeniyle ilgili kurumların ve bürokratların da itibarlarının zedelendiği, bu hususta suiistimallerin önüne geçilmesine dönük kapsamlı bir düzenleme yapılmasının daha doğru olacağı, öte yandan kamu kuruluşlarında çalışan kişilerin huzur hakkı olarak aldıkları ücretin asgari ücretin üstünde kalan kısmının gelir vergisinden istisna tutulduğu, ancak özel sektörde bir şirket yönetim kurulu üyesi olarak görev yapan ve bu vesileyle huzur hakkı alan kişilerin aldıkları bu ücret dolayısıyla gelir vergisine tabi olduğu, dolayısıyla bu durumun Anayasa'nın eşitlik ilkesi çerçevesinde tekrar değerlendirilmesi gerektiği,

şeklindeki görüş, eleştiri ve önerilere yönelik olarak Teklifin ilk imza sahipleri Afyonkarahisar Milletvekili Ali ÖZKAYA ve Samsun Milletvekili Ersan AKSU ile ilgili kamu idarelerinin temsilcileri tarafından yapılan açıklamalarda;

- Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi ile Anayasa'nın 8 inci ve 104 üncü maddelerinde yürütme yetkisi ve görevinin Cumhurbaşkanına verildiği, diğer taraftan Anayasa'nın 73 üncü maddesinde vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülüklerin kanunla konulabileceği, değiştirilebileceği veya kaldırılacağının belirtildiği, bunun yanı sıra aynı maddede vergi düzenlemelerine ilişkin muaflık, istisnalar ve indirimlerle oranlara ilişkin kanunun belirttiği üst ve alt sınırlar içinde değişiklik yapma yetkisinin Cumhurbaşkanına verildiği, bu nedenle Kanun Teklifinde yer alan vergi ve benzeri mali yükümlülüklere ilişkin Cumhurbaşkanına yetki veren düzenlemelerin Anayasaya aykırı olmayacağı, bu itibarla Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi öncesinde vergi düzenlemeleri alanında yürütme yetkisine sahip olan Bakanlar Kuruluna verilen yetkilerin mevcut sistemde Cumhurbaşkanına verildiği, bu kapsamda Anayasa Mahkemesinin daha önce bazı vergi oranlarının sıfıra kadar indirilebilmesine ilişkin Cumhurbaşkanına yetki verilmesine ilişkin hükmün iptali talebine red kararı verdiği,

- 6 Şubat tarihinde meydana gelen Kahramanmaraş merkezli depremler nedeniyle afet bölgesi kabul edilen yerlerde yapı malzemesi fiyatlarında meydana gelen artışların vatandaşların mağduriyetine sebebiyet vermemesi adına yapı malzemeleri ve yapım işleriyle sınırlı olmak üzere geçici süreli olarak fiyat artışına giden ilgililer için ilgili Kanun hükmünde yer alan idari para cezasının on katı olarak uygulanması yönünde düzenleme yapıldığı, bu kapsamda deprem bölgesinin yeniden imarında kötü niyetli kişiler hakkında öngörülen yaptırım ile ciddi bir caydırıcılığın oluşacağının düşünüldüğü,

- Mevduat, katılım ve döviz tevdiat hesapları için uygulanabilecek tevkifat oranlarına ilişkin Kanun Teklifinde yer alan hususun Cumhurbaşkanına yetki verilmesine yönelik bir düzenleme olduğu, uygulamada Cumhurbaşkanı tarafından belirlenecek orana ilişkin yüzde 30 olan üst sınırın yüzde 40'a çıkarıldığı, ancak Teklifte doğrudan yüzde 40 oranının uygulanmasına ilişkin bir hükmün olmadığı, öte yandan uygulamada uzun süre dövizin hesapta kalması için mevduat, katılım ve döviz tevdiat hesapları için uygulanan tevkifat oranlarının vade uzadıkça düştüğü, vade kısaldığında ise söz konusu hesaplara uygulanan oranların arttığı,

- Sermaye piyasasında çok çeşitli fonların bulunmasından kaynaklı selektif bir vergi uygulamasının hayata geçirilmesinin gerekli olduğu, tasarruf ve yatırımların yönlendirilmesinde vergi uygulamasının maliye politikası aracı olarak kullanılabileceği, bu kapsamda öngörülen düzenlemenin finansal piyasaların dinamikliğini göz önünde bulundurarak ve piyasanın gelişimine ve trendlerine uygun olarak kullanılacak bir yetki düzenlemesi olduğu, öte yandan yapılacak çalışmalar neticesinde selektif bir vergi uygulamasının ihtiyaca yönelik uygulanabileceği, özellikle düzenlemenin yabancı borçlanma fonlarına yönelik gerekli oranlarda uygulanmasıyla dolarizasyonun önlenmesinde, Türk lirasına geçişte ve Kur Korumalı Mevduat sisteminden çıkış sürecinde karşılaşılabilecek risklerin azaltılmasına katkı sağlayacağı,

- 1926 tarihli ve 815 sayılı Türkiye Sahillerinde Nakliyatı Bahriye (Kabotaj) ve Limanlarla Kara Suları Dahilinde İcrayı San'at ve Ticaret Hakkında Kanun ve 1946 tarihli ve 4922 sayılı Denizde Can ve Mal Koruma Hakkında Kanunda yer alan idari yaptırımların yeniden değerleme oranlarıyla değerlenmelerine rağmen caydırıcılığını yitirdiği, teknolojik gelişmeler sonucunda gemilerin tonajlarının artmasına bağlı olarak elde edilen kâr ve verilen zararın da paralel olarak arttığının göz önünde bulundurularak uygulanan idari para cezalarının artmasının gerektiği, ayrıca cezaların caydırıcılığının sağlanması amacıyla yeniden değerleme oranıyla her yıl artmasının yanı sıra gemilerin elde ettiği kârdan daha yüksek bir cezai yaptırımın uygulanmasının gerektiği,

- 5941 sayılı Çek Kanununun ilgili hükmünde 31/12/2023 tarihine kadar çekin üzerinde yazılı olan düzenleme tarihinden önce ödenmek için muhatap bankaya ibrazının geçersiz olduğunun belirtildiği, Kanunda öngörülen sürenin sona ermesinden itibaren çek üzerinde yer alan düzenlenme tarihinden önce çekin bankaya ibrazının mümkün hale gelebileceği ve bankada çekin karşılığının bulunması halinde ödenmesinin zorunlu olacağı, bu kapsamda Kanun Teklifi ile daha önceki yasal düzenlemelerde de yapıldığı gibi Çek Kanununda yer alan sürenin uzatıldığı,

- Kamu özel işbirliği projelerinde KDV istisna ve muafiyetlerine ilişkin düzenlemelerin kanunla ya da kanunun verdiği yetkiye dayanarak yürütme tarafından yapıldığı, dolayısıyla sözleşmelerde KDV istisnası ve muafiyetlerine ilişkin düzenlemelerin yapılamayacağı, öte yandan 3996 sayılı Kanun kapsamında yap-işlet-devret projesi çerçevesinde kamunun ihaleye çıktığı ve daha sözleşme aşamasına gelinmeden hangi konuların KDV'den istisna tutulduğunun belli olduğu, ancak ihale sözleşmesinde ilgili konu üzerinde KDV istisnası yer almıyorken sonradan istisna gündeme gelmişse teşvik olarak değerlendirilebileceği, bu kapsamda Teklif ile yapılması öngörülen düzenleme kapsamında sadece KDV istisnasına sahip olanların istisna süresinin uzatıldığı ve yüklenicilere herhangi bir teşvikin sağlanmadığı, diğer taraftan KDV'nin hesaplanıp ihale sözleşmesinin tarafı kamu kurumunun bütçesine ilave ödenek ekleyerek yükleniciye ödeme yapılması durumuyla KDV istisnası uygulanarak ilgili kamu kurumunun bütçesine ilave ödenek eklemeden yükleniciye KDV'siz ihale bedelinin ödenmesi arasında kamu açısından herhangi bir farkın olmadığı,

- Kanun Teklifi ile 6001 sayılı Karayolları Genel Müdürlüğünün Hizmetleri Hakkında Kanunda yabancı plakalı taşıtlara düzenlenen idari para cezalarının tahsili yapılmadan ülkeden çıkış yapmalarının önlenmesi için, cezaların bir an önce tahsil edilmesi gerektiği, bu kapsamda idari para cezaları tahsil edilmeden cezaya muhatap yabancı plakalı taşıtın ülkeyi terk etmesine izin verilmemesi yönünde düzenlemenin yapıldığı, böylece sürücünün tabiiyetine bakılmaksızın yabancı plakalı taşıtlara düzenlenen idari para cezalarının tebligat şartı aranmaksızın sürücüsü bilgilendirilmek suretiyle tahsil edileceği,

- Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı ve Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü tarafından uçuşlara ilişkin konulan standartların uluslararası standartlara uygun olduğu, bu çerçevede kiralanan taşıtların yerli şirketlerce kullanılacağı, dolayısıyla kabotaj hakkına aykırı bir durumun söz konusu olmadığı,

- TCDD'nin dış finansman kaynaklı proje kredileri için 1984 ile 2006 yılları arasında kullanılan toplam 4,3 milyar Türk lirasının Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından kreditörlere vadesinde ödendiği ve bunların finansal yük olarak TCDD'ye aktarıldığı, TCDD'nin faaliyet gelirleri ve öz kaynaklarıyla bu kredi bedellerinin geri ödemesinin imkânı bulunmadığı, geri ödemelerin yapılamadığı için de Hazineye olan borcun sürekli artarak TCDD'nin kusuru sonucunda zarara uğratıldığı algısının oluşturulduğu, ayrıca demir yolları tarafından yapılan yatırımların ve bunların yapım, bakım ve onarım maliyetlerinin yüksek olması ve demir yolları tarafından sunulan hizmetlerin kamu hizmeti niteliği taşımasından dolayı tüm dünyada kamu tarafından desteklendiği, bu kapsamda TCDD'nin mevcut borç yükünden kurtulması için İşletmenin borcunun Hazine tarafından ödenmesinin öngörüldüğü,

- 631 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 12 nci maddesinde denetim, tasfiye, danışma kurulu üyelikleri ile komisyon, heyet ve benzeri organlarda görev alanlara Cumhurbaşkanı Kararnameleri kapsamında huzur hakkı verilebileceğinin belirtilmiş olduğu, ancak söz konusu Kararnamede farklı görevleri nedeniyle bu görevlerinden sadece biri için huzur hakkı ödeneceğinin belirtildiği, bunun dışında birden fazla görev dolayısıyla huzur hakkının alınmasının hukuken mümkün olmadığı, öngörülen düzenleme ile huzur haklarında bir artış öngörülmeyip sadece kamu görevlilerinin huzur hakkı alabilmesine ilişkin mevcut uygulamanın kanunda yer alacak şekilde mevzuat ile uyumlaştırılmasının amaçlandığı,

- Konut finansmanının gelişmesinin hem bireylerin konut ihtiyacının karşılanması hem de inşaat ve finans sektörleri ile bunlarla ilişkili diğer sektörlerin büyümesi açısından önemli görüldüğü, bu kapsamda her dönem konut finansmanının vergi teşvikleriyle desteklendiği, uygulamada Toplu Konut İdaresi Başkanlığı ve bankalar tarafından açılan konut kredileri ile konut finansmanı kapsamında kullandırılan krediler ve yapılan sigorta işlemleri dolayısıyla lehe alınan paraların BSMV'den istisna olduğu, ancak söz konusu istisna düzenlemelerinde bu kapsamda kullandırılan kredilere yönelik bir sınırlama getirilmemesinin düşük maliyetli konut kredisi kullanmak suretiyle birden fazla konut edinilmesinin önünü açtığı, bu nedenle öngörülen düzenleme ile ilk konut edinimi dışındaki konutlara ilişkin krediler ile bu kredilere ilişkin yapılan sigortalar dolayısıyla lehe alınan paraların istisna kapsamı dışına çıkarılmasının amaçlandığı, ancak konut hakkına erişimde adaletin sağlanması amacıyla ilk alımlardaki BSMV istisnası uygulamasının devam edeceği, bu kapsamda BSMV istisnasının kaldırılması nedeniyle 1,14 milyar TL Hazine gelirinde artışın öngörüldüğü,

ifade edilmiştir.

4. KOMİSYONUN MADDELER HAKKINDA KARARI

Teklifin maddelerinin görüşmelerine geçilmeden önce, Teklif metninde yer alan bazı maddelerin Anayasa'nın 73 üncü maddesinin üçüncü fıkrasına aykırı olduğu gerekçesiyle İçtüzüğün 38 inci maddesi uyarınca önerge verilmiş, işleme alınan önerge oylamaya sunulmuş ve kabul edilmemiştir. Geneli üzerindeki görüşmelerin ardından Teklifin maddelerinin görüşülmesine geçilmesi kararlaştırılmıştır.

Teklif metni aşağıdaki değişiklikler yapılmak suretiyle Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Madde 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11 ve 12

Teklifin çerçeve 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11 ve 12 nci maddeleri; aynen kabul edilmiştir.

Madde 13

Teklifin çerçeve 13 üncü maddesi; Cumhurbaşkanına verilen sporculara yapılan ücret ve ücret sayılan ödemelerden yapılan gelir vergisi tevkifatının uygulama süresini uzatmaya ilişkin yetkinin kaldırılması amacıyla 193 sayılı Kanunun geçici 72 nci maddesine eklenmesi öngörülen dördüncü fıkrada yer alan ", 31/12/2028 tarihini beş yıla kadar uzatmaya," ibaresinin madde metninden çıkarılması suretiyle değiştirilerek kabul edilmiştir.

Madde 14

Teklifin çerçeve 14 üncü maddesi; Cumhurbaşkanına verilen 5300 sayılı Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk Kanunu kapsamında düzenlenen ürün senetlerinin elden çıkarılmasından doğan kazançların gelir ve kurumlar vergisinden istisna tutulması uygulamasına ilişkin süre uzatma yetkisinin kaldırılması amacıyla 193 sayılı Kanunun geçici 76 ncı maddesine eklenmesi öngörülen fıkrada yer alan "Cumhurbaşkanı birinci fıkrada yer alan 31/12/2028 tarihini beş yıla kadar uzatmaya," ibaresinin madde metninden çıkarılması suretiyle değiştirilerek kabul edilmiştir.

Madde 15

Teklifin çerçeve 15 inci maddesi; anlama açıklık kazandırılması amacıyla 213 sayılı Kanuna eklenen mükerrer 413 üncü maddenin birinci cümlesinde yer alan "bilgilerin" ibaresinin "bilgilerin; anılan madde hükümleri çerçevesinde" şeklinde değiştirilmesi ve aynı cümlede yer alan "gerçek veya" ibaresinin madde metninden çıkarılması suretiyle değiştirilerek kabul edilmiştir.

Madde 16 ve 17

Teklifin çerçeve 16 ncı ve 17 nci maddeleri; aynen kabul edilmiştir.

Madde 18

Teklifin çerçeve 18 inci maddesi; 31 Mart 2024 tarihinde yapılacak mahalli idareler seçimleri öncesinde mevcut il ve ilçe seçim kurullarında görev yapan üyelerin değişiminin seçimin sağlık ve esenlik içinde yapılması ile ilgili tereddütler oluşturmasının önüne geçilmesi amacıyla mevcut kurul üyelerinin siyasi partilerden alınan üyeler hariç görev sürelerinin 2025 yılı Ocak ayının son haftasına kadar uzatılmasına ve bu tarihte kurulların tüm üyeleriyle yeniden oluşturulmasına ilişkin hükmün 298 sayılı Kanuna geçici 25 inci madde olarak eklenmesi suretiyle değiştirilerek kabul edilmiştir.

Madde 19

Teklifin çerçeve 19 uncu maddesi; Teklifin çerçeve 18 inci maddesinde yapılan değişiklik çerçevesinde Teklif metninden çıkarılmıştır.

Madde 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27 ve 28

Teklifin çerçeve 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27 ve 28 inci maddeleri; 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26 ve 27 nci maddeler olarak aynen kabul edilmiştir.

Yeni Madde

6/2/2023 tarihinde yaşanılan deprem afetinden etkilenen ve Genel Hayata Etkili Afet Bölgesi kabul edilen; Adana, Adıyaman, Batman, Bingöl, Diyarbakır, Elazığ, Gaziantep, Hatay, Kahramanmaraş, Kayseri, Kilis, Malatya, Mardin, Niğde, Osmaniye, Şanlıurfa ve Tunceli illerinde faaliyet gösteren seyahat acentalarından 1618 sayılı Seyahat Acentaları ve Seyahat Acentaları Birliği Kanununun 35 inci maddesinde düzenlenen yıllık aidatın 2023 ve 2024 yılları için alınmamasına yönelik hükmün 1618 sayılı Kanuna geçici 7 nci madde olarak eklenmesine ilişkin düzenleme yeni çerçeve 28 inci madde olarak Teklif metnine eklenmiştir.

Madde 29, 30 ve 31

Teklifin çerçeve 29, 30 ve 31 inci maddeleri; aynen kabul edilmiştir.

Madde 32

Teklifin çerçeve 32 nci maddesi; vergi kesintisi yapmakla sorumlu tutulanlar tarafından verilecek katma değer vergisi beyannamelerinin verilme süresinin, vergilendirme dönemini takip eden ayın yirmi birinci günü akşamına kadar uzatılması suretiyle değiştirilerek kabul edilmiştir.

Madde 33

Teklifin çerçeve 33 üncü maddesi; vergi kesintisi yapmakla sorumlu tutulanlar tarafından beyan edilen katma değer vergisinin ödenme süresinin beyanname verilecek ayın yirmi üçüncü günü akşamına kadar uzatılması suretiyle değiştirilerek kabul edilmiştir.

Madde 34, 35, 36, 37, 38 ve 39

Teklifin çerçeve 34, 35, 36, 37, 38 ve 39 uncu maddeleri; aynen kabul edilmiştir.

Madde 40

Teklifin çerçeve 40 ıncı maddesi; 4735 sayılı Kanuna eklenmesi öngörülen geçici 7 nci maddenin Anayasa Mahkemesinin 19/9/2023 tarihli ve 2023/153 sayılı kararı çerçevesinde yeniden düzenlenerek;

● Birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan "oransal olarak artırılabilir" ibaresinin "sözleşmesindeki fiyat farkı formülünde yer alan B katsayısı 1,00'e kadar artırılarak hesaplanabilir" şeklinde değiştirilmesi ve (b) bendinde yer alan "sözleşmeler için fiyat farkı verilebilir" ibaresinin "sözleşmelerde Türkiye İstatistik Kurumu tarafından aylık olarak yayımlanan yurt içi üretici fiyatı genel endeksinde ihale tarihinin içinde bulunduğu aydan uygulama ayına kadar gerçekleşen değişimin yüzde on beşine kadar fiyat farkı hesaplanabilir" şeklinde değiştirilmesi,

● Üçüncü fıkrasında yer alan “süre uzatımı verilebilecek işlerin niteliklerini, girdileri,” ibaresinin “süre uzatımı verilebilecek işleri,” şeklinde değiştirilmesi, “bu maddenin uygulanmasına ilişkin esas ve usulleri” ibaresinden sonra gelmek üzere “, bu Kanunun 8 inci maddesine göre belirlenen esas ve usuller de dikkate alınmak suretiyle” ibaresinin eklenmesi,

suretiyle değiştirilerek kabul edilmiştir.

Madde 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47 ve 48

Teklifin çerçeve 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47 ve 48 inci maddeleri; aynen kabul edilmiştir.

Yeni Madde

29/4/2021 tarihinden önce kira sözleşmesi ile kullanım hakkı devredilmiş ve devralan adına lisanslandırılmış tesislerde, bu lisans süresince 213 sayılı Kanunun 359 uncu maddesinin (a), (b), (ç) fıkralarında belirtilen fiillerin işlenmesi durumunda, malikin söz konusu fiillerden dolayı şüpheli, sanık ve hükümlü olmaması kaydıyla 29/4/2021 tarihinden önce yaptığı talebe istinaden mahkemelerce işletmenin tahliyesine karar verilmesi ve kararın kesinleşmesi üzerine, malik tarafından düzenlemenin yürürlüğe girmesinden önce kesinleşenler için düzenlemenin yürürlüğe girmesinden itibaren veya kesinleşme tarihinden itibaren üç ay içinde Kuruma yeni lisans için başvurulması hâlinde, söz konusu tesis için 213 sayılı Kanunun 20 nci maddesinin ikinci fıkrasının (g) bendinin uygulanmaması ve varsa mevcut geçici durdurma halinin ancak yeni lisans verilmesi durumunda kaldırılmasına yönelik hükmün 5015 sayılı Kanuna geçici 8 inci madde olarak eklenmesine ilişkin düzenleme yeni çerçeve 49 uncu madde olarak Teklif metnine eklenmiştir.

Madde 49 ve 50

Teklifin çerçeve 49 uncu ve 50 nci maddeleri; 50 ve 51 inci maddeler olarak aynen kabul edilmiştir.

Yeni Madde

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunda görev yapan Kurul başkan ve üyeleri, başkan yardımcısı, başkanlık müşaviri, daire başkanı ve müdür ile murakıp, uzman, murakıp yardımcısı ve uzman yardımcısı unvanlı meslek personeline, mevzuatında öngörülen ücret tavanlarına tabi olmaksızın, her ay 60.000 gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak tutarı geçmemek üzere ek tazminat ödenmesi, ek tazminatın tutarının belirlenmesi, gerektiğinde unvan ve görev mahalline göre gösterge rakamını farklılaştırmaya ve ödeme usul ve esaslarını tespit etmeye ilişkin Cumhurbaşkanına yetki verilmesi, bu ödemenin damga vergisi hariç herhangi bir vergi veya sigorta prim kesintisine tabi tutulmaması, ek tazminata hak kazanmada ve ödemelerde aylıklara ilişkin hükümlerin uygulanması, ek tazminatın herhangi bir ödeme unsurunun ya da ücret tavanının hesabında dikkate alınmaması ve diğer mevzuatın bu düzenlemeye aykırı hükümlerinin uygulanmamasına yönelik hükmün 5411 sayılı Bankacılık Kanununa ek 2 nci madde olarak eklenmesine ilişkin düzenleme yeni çerçeve 52 nci madde olarak Teklif metnine eklenmiştir.

Madde 51 ve 52

Teklifin çerçeve 51 inci ve 52 nci maddeleri; 53 üncü ve 54 üncü maddeler olarak aynen kabul edilmiştir.

Yeni Madde

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun geçici 98 inci maddesi kapsamında 2023 yılı Ekim ödeme döneminde gelir/aylık ödenen sigortalı ve hak sahiplerine bir defaya mahsus olmak üzere yapılan 5.000 TL tutarındaki ödemeden gelir/aylık almakta iken çalışan veya

faaliyette bulunanlar ile yaşlılık aylığı almaktayken bu aylıkları kesilmeksizin 5335 sayılı Kanunun 30 uncu maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen işyerlerinde çalışan emeklilerin de yararlandırılması amacıyla 5510 sayılı geçici 98 inci maddesinin dördüncü fıkrasının yürürlükten kaldırılmasına ilişkin düzenleme yeni çerçeve 55 inci madde olarak Teklif metnine eklenmiştir.

Madde 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65 ve 66

Teklifin çerçeve 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65 ve 66 ncı maddeleri; 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68 ve 69 uncu maddeler olarak aynen kabul edilmiştir.

Yeni Madde

1/12/2011 tarihli ve 6253 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı İdari Teşkilatı Kanununun 29 uncu maddesinin;

- Genel Sekreter Yardımcıları ve Başkan kadrolarında görev yapanların en az 2 yıl süreyle çalışmaları halinde şahsa bağlı müşavirlik kadrolarına atanmalarına,
- Başkan yardımcılarının görevden alınmaları halinde Genel Sekreterlik Müşavirliğine atanması hükmü kaldırılarak, daha önce kariyer meslek grubunda bulunanların daha önceki görevlerine atanmaları ve daha önce kariyer meslek uzmanlığı bulunmayanların idari uzman kadrolarına atanmalarına,
- Süre itibarıyla uygulaması kalmadığından bazı hükümlerin yürürlükten kaldırılmasına,

ilişkin düzenleme Teklife yeni çerçeve 70 inci madde olarak eklenmiştir.

Yeni Madde

5/7/2022 tarihi ile düzenlemenin yürürlüğe girdiği tarih arasında TBMM İdari Teşkilatında görev yapan Genel Sekreter Yardımcısı, Başkan ve Başkan Yardımcıları hakkında düzenlemenin yürürlük tarihinden sonra görevden alınmaları durumunda, 1/7/2022 tarihli ve 7417 sayılı Kanunun 62 nci maddesi hükümlerinin uygulanması ve anılan Kanunun 62 nci maddesi uyarınca müşavirlik kadrolarına atanmış olanların haklarının saklı tutulmasına ilişkin hükmün 6253 sayılı Kanuna geçici 15 inci madde olarak eklenmesine ilişkin düzenleme yeni çerçeve 71 inci madde olarak Teklif metnine eklenmiştir.

Yeni Madde

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanununun 50'den az çalışanı olan ve az tehlikeli sınıfta yer alan işyerleri ile kamuya ait işyerlerinde iş güvenliği uzmanı ve işyeri hekimi görevlendirilmesine ilişkin hükmünün yürürlüğünün 31/12/2024 tarihine ertelenmesine ilişkin düzenleme yeni çerçeve 72 nci madde olarak Teklif metnine eklenmiştir.

Madde 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77 ve 78

Teklifin çerçeve 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77 ve 78 inci maddeleri; 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83 ve 84 üncü maddeler olarak aynen kabul edilmiştir.

Madde 79

Teklifin yürürlüğe ilişkin 79 uncu maddesi; medya hizmet sağlayıcılar ile internet platform işletmecilerinden tahsili öngörülen koşullu erişim ücretlerinin uygulamada tereddüte mahal vermemek adına 1/1/2023 tarihinden itibaren elde edilen gelir ve kazançlara uygulanması amacıyla birinci fıkrasının (c) bendinde yer alan "ve 60 ıncı" ibaresinin ", 60 ıncı, 64 üncü, 65 inci ve 66 ncı" şeklinde değiştirilmesine ilişkin kabul edilen önerge doğrultusunda ve maddelerin teselsül ettirilerek redaksiyona tabi tutulması suretiyle değiştirilerek çerçeve 85 inci madde olarak kabul edilmiştir.

Madde 80

Teklifin 80 inci maddesi; 6253 sayılı Kanunda TBMM İdari Teşkilatına ilişkin hükümlerin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı tarafından yürütülmesini teminen kanunların hazırlanmasında uygulanan usul ve esaslar doğrultusunda redaksiyona tabi tutulması suretiyle çerçeve 86 ncı madde olarak kabul edilmiştir.

Teklifin maddelerinin kabul edilmesinin ardından Teklifin tümü oylanmış ve kabul edilmiştir.

Ayrıca; Komisyondan alınan yetki çerçevesinde Teklif metni; kanun dili ve tekniği, anlatıma açıklık kazandırılması ile kanunların hazırlanmasında uygulanan usul ve esaslar doğrultusunda gözden geçirilmiş, bu çerçevede metinde redaksiyon mahiyetinde değişiklikler yapılmıştır.

5. GENEL KURULDA TEMSİL

İçtüzüğün 45 inci maddesi uyarınca Teklifin Genel Kuruldaki görüşmelerinde Komisyonumuzu temsil etmek üzere;

- Adıyaman Milletvekili Resul KURT,
- Aksaray Milletvekili Hüseyin ALTINSOY,
- Ankara Milletvekili Orhan YEGİN,
- Bursa Milletvekili Ahmet KILIÇ,
- Denizli Milletvekili Nilgün ÖK,
- Elazığ Milletvekili Ejder AÇIKKAPI,
- İzmir Milletvekili Yaşar KIRKPINAR,
- Kayseri Milletvekili Mustafa Baki ERSOY,
- Kırşehir Milletvekili Necmettin ERKAN,
- Kocaeli Milletvekili Sami ÇAKIR,
- Konya Milletvekili Orhan ERDEM,
- Konya Milletvekili Mustafa KALAYCI,
- Osmaniye Milletvekili Seydi GÜLSOY,
- Sakarya Milletvekili Ertuğrul KOCACIK,
- Samsun Milletvekili Ersan AKSU,
- Uşak Milletvekili İsmail GÜNEŞ,

özel sözcüler olarak seçilmiştir.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
Mehmet Muş	*İsmail Faruk Aksu*	*Orhan Erdem*
Samsun	İstanbul	Konya
		(Bu raporun özel sözcüsüdür)
Kâtip	Üye	Üye
Nilgün Ök	*Resul Kurt*	*Heval Bozdağ*
Denizli	Adıyaman	Ağrı
(Bu raporun özel sözcüsüdür)	(Bu raporun özel sözcüsüdür)	(Muhalefet şerhimiz vardır)

Üye
Hüseyin Altınsoy
Aksaray
(Bu raporun özel sözcüsüdür)

Üye
Mustafa Erdem
Antalya
(Muhalefet şerhimiz vardır)

Üye
Mehmet Mustafa Gürban
Gaziantep
(Muhalefet şerhimiz vardır)

Üye
Ümit Özlale
İzmir
(Muhalefet şerhimiz vardır)

Üye
Mustafa Baki Ersoy
Kayseri
(Bu raporun özel sözcüsüdür)

Üye
Mustafa Kalaycı
Konya
(Bu raporun özel sözcüsüdür)

Üye
Sezai Temelli
Muş
(Muhalefet şerhimiz vardır)

Üye
Ertuğrul Kocacık
Sakarya
(Bu raporun özel sözcüsüdür)

Üye
Orhan Yegin
Ankara
(Bu raporun özel sözcüsüdür)

Üye
Ahmet Kılıç
Bursa
(Bu raporun özel sözcüsüdür)

Üye
Selim Temurci
İstanbul
(Muhalefet şerhimiz vardır)

Üye
Yaşar Kırkpınar
İzmir
(Bu raporun özel sözcüsüdür)

Üye
Necmettin Erkan
Kırşehir
(Bu raporun özel sözcüsüdür)

Üye
Veli Ağbaba
Malatya
(Muhalefet şerhimiz vardır)

Üye
Seydi Gülsoy
Osmaniye
(Bu raporun özel sözcüsüdür)

Üye
Ersan Aksu
Samsun
(Bu raporun özel sözcüsüdür)

Üye
Gülcan Kaçmaz Sayyiğit
Van
(Muhalefet şerhimiz vardır)

Üye
Cavit Arı
Antalya
(Muhalefet şerhimiz vardır)

Üye
Ejder Açıkkapı
Elâzığ
(Bu raporun özel sözcüsüdür)

Üye
Rahmi Aşkın Türeli
İzmir
(Muhalefet şerhimiz vardır)

Üye
Cevdet Akay
Karabük
(Muhalefet şerhimiz vardır)

Üye
Sami Çakır
Kocaeli
(Bu raporun özel sözcüsüdür)

Üye
Ahmet Vehbi Bakırlıoğlu
Manisa
(Muhalefet şerhimiz vardır)

Üye
Tahsin Ocaklı
Rize
(Muhalefet şerhimiz vardır)

Üye
İsmail Güneş
Uşak
(Bu raporun özel sözcüsüdür)

MUHALEFET ŞERHİ

2/1812 esas numaralı **"Bazı Kanunlarda ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi"ne** Cumhuriyet Halk Partisi Plan ve Bütçe Komisyonu Üyeleri olarak karşı olmamızın nedenleri aşağıda ayrıntılı olarak sunulmuştur.

I. GENEL DEĞERLENDİRME

TBMM Plan ve Bütçe Komisyonunda aceleyle görüşülen 2/1812 esas numaralı "Bazı Kanunlarda ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi" genel kabul görmüş yasama ilkelerine ve kanun yapma teamüllerine aykırı bir biçimde hazırlanan, birbiri ile ilişkisiz 31 çerçeve Kanunun ve 2 Kanun Hükmünde Kararnamenin birçok maddesinde değişiklik veya ekleme yapan (yürütme ve yürürlük dahil) 86[1] maddeden oluşan bir torba kanun teklifidir.

1. Usul açısından değerlendirme

Genel kabul görmüş yasama ilkelerine ve kanun yapma teamüllerine aykırı biçimde birbiri ile ilişkisiz 31 çerçeve Kanunun ve 2 Kanun Hükmünde Kararnamenin birçok maddesinde değişiklik veya ekleme yapan 86 maddeden oluşan söz konusu torba kanun teklif metninin hem hazırlanma ve tedvininin hem de TBMM'de yasalaştırılma sürecinin usul yönünden önemli zaafları bulunmaktadır.

Cumhuriyet Türkiye'sine Osmanlı'dan aktarılan en önemli kurumların başında Meclis gelmektedir. Millî mücadeleyi yöneten bu meclisin hafızasında parlamento hukukumuzun kurucu metinleri olan 1877 tarihli Heyeti Ayan Nizamnamei Dahilisi,

[1] Komisyona sunulduğunda 80 maddeden oluşan teklife görüşmeler sırasında verilen önergeler ile 7 madde düzenlenmesi eklenmiş, bir madde teklif metninden çıkarılmış madde sayısı 86'ya ulaşmıştır.

1927 tarihli TBMM Dahili Nizamnamesi ve halen meri olan 1973 tarihli TBMM İçtüzüğü bulunmaktadır. Ayrıca, yazılı hukuk kaynakları dışında Meclis teamülleri parlamentonun çalışmalarında başvurduğu diğer çok önemli bir kaynağı oluşturmaktadır.

2002'den günümüze Meclisin çoğunluğunu oluşturan AKP iktidarı parlamento hukukunun en temel kurum ve kurallarını ihlal ederek ve aşındırarak bu alandaki tarihsel birikimini ortadan kaldırmaktadır.

Konu bu çerçevede ele alındığında;

Söz konusu kanun teklifi torba kanun formatında hazırlanmıştır.

Kanun metninde birbiri ile ilintisiz konulardaki kanunlarda yapılan düzenlemeleri görmekteyiz. Komisyon düzleminde ihtisaslaşma anlamsızlaşmakta, komisyonların varlık nedeni sorgulanmaktadır. Kanunların konu bütünlüğü, iç tutarlılığı ortadan kalkmaktadır. Torba kanun uygulaması gerek milletvekillerinin gerekse komisyonların kapasitesinin çok gerisinde bir kanun yapım sürecini dayatmakta parlamento çalışmalarının niteliğini zayıflatmaktadır.

Bu kapsamda torba kanun; etkinlik, demokratik katılım ilkelerine aykırı, nevi şahsına münhasır bir uygulamadır.

Kanun teklifi Tali Komisyonlarda görüşülmemiştir.

Parlamentolarda ihtisaslaşma yasama kalitesi açısından çok önemlidir. Bu konuda İçtüzükte ayrıntılı düzenlemelere yer verilmiştir Söz konusu kanun teklifi esas komisyon sıfatıyla Plan ve Bütçe Komisyonuna tali komisyon sıfatıyla da Anayasa Komisyonu ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonuna sevk edilmiştir. Ancak tali komisyonlar bu kanun teklifini görüşmekten imtina etmiştir. Tali Komisyonun kendi görev alanındaki sorumluluğu yerine getirmekten kaçınmasının nedeni anlaşılamamıştır.

İçtüzükte tali komisyonların çalışmadığı bir durum söz konusu değildir. Bu konuda İçtüzüğün 23 ve 37. maddelerinde ayrıntılı düzenlemeler yer almaktadır. İhtisaslaşmadan yararlanma Esas komisyon-Tali komisyon veya Komisyon-Genel Kurul arasındaki iş bölümünde tek perspektif olmalıdır. İhtisaslaşmadan yararlanmak suretiyle komisyonların görece teknik çalışmaları yürütebilmesine imkan sağlanması gerekmektedir. Hem bu suretle genel kuruldaki çalışmanın verimliliği artırılacak, hem

de kanun yapma süreci daha sağlıklı bir yol izleyecektir. Böylelikle de yasama kalitesi güçlenecektir. Ancak bu kanun teklifi ile, bu perspektiften de yoksun olunduğu görülmektedir.

Bu durum parlamento hukukunu zayıflatmakta ve etkin iş bölümünü ortadan kaldırmaktadır. Bu yaklaşım doğru bir yaklaşım olmayıp, parlamento hukukunda ana komisyon-tali komisyon ilişkisini tartışmalı hale getirmektedir.

Uygulamada yasama çalışmalarının mutfağı niteliğindeki komisyonlar, bir tür yasak savma süreci olarak görülmekte; Genel Kurul'da ise, müzakere süreci işletilememekte; iktidar partisi milletvekillerinin oyu yasama çalışmaları sırasında belirleyici olmaktadır.

Kod yasalarda gerçekleştirilmeyen, **T.B.M.M'nde ilgili komisyonlarda yeteri kadar tartışılmayan kanun teklifleriyle ve sadece Plan ve Bütçe Komisyonundan geçirilen torba yasalarla getirilen hükümlerle bütüncül olmayan yasa yapma alışkanlığı** ilave problemlere neden olmakta, kod yasalardaki bazı hükümlerin sık sık değişimine sebebiyet vermektedir.

Kanun teklifinin komisyonda görüşülmesi sırasında teklifin bütünü ile ilgili olmayan madde ihdasları yapılmıştır.

Komisyona sunulduğunda 80 maddeden oluşan teklife görüşmeler sırasında AKP'li üyeler tarafından verilen önergelerle birbiriyle ilişkisi olmayan ayrıca diğer ihtisas komisyonlarında görüşülmesi gereken 7 madde düzenlenmesi eklenerek toplam madde sayısı 86'[2]ya çıkarılmıştır.

Ayrıca teklifin görüşülmesi sırasında verilen önergelerle kanun teklifine eklenen 7 madde ile ilgili olarak da sivil toplum kuruluşlarının, sektör temsilcilerinin ve ilgili kamu kuruluşlarının görüşlerine başvurma mümkün olmamıştır.

Kanun teklifinin görüşülmesi sırasında verilen önergelerle kanun metnine eklenen maddelerin çoğunun görüşülmekte olan kanun teklifinde yer alan düzenlemelerle ilişkili olmadığı, Plan ve Bütçe Komisyonunun ihtisas alanı dışında kaldığından dolayı gündeme alınmaması, bu maddelerin ilgili ihtisas komisyonlarında

[2] Komisyona sunulduğunda 80 maddeden oluşan teklife görüşmeler sırasında verilen önergelerle ile 7 madde düzenlenmesi eklenmiş, bir madde teklif metninden çıkarılmış böylece madde sayısı 86'ya ulaşmıştır.

ayrıntılı bir vaziyette görüşülerek tartışılması yönündeki ısrarlı talebimiz kabul edilmemiştir.

2. Kanun teklifinin genel olarak değerlendirilmesi

Ekonomik krizin buhrana dönüşerek derinleştiği, ciddi bir yoksullaşma sürecinin yaşandığı, sorunları çözme umudunun tamamen fiyat kontrollerine bırakıldığı, TÜİK verilerinin eğilip büküldüğü, enflasyonun bizzat iktidar tarafından izlenilen politikalarla köpürtüldüğü, devlet kapasitesinde ciddi bir erozyonun olduğu, sansür ve baskıcı yöntemlerden medet umulan bir dönemde TBMM Plan ve Bütçe Komisyonunda aceleyle görüşülen 2/1812 esas numaralı "Bazı Kanunlarda ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi" genel kabul görmüş yasama ilkelerine ve kanun yapma teamüllerine aykırı bir biçimde birbiri ile ilişkisiz 31 ayrı kanun ve 2 Kanun Hükmünde Kararnamenin birçok maddesinde değişiklik veya ekleme yapan (yürütme ve yürürlük dahil) 86 maddeden oluşan bir torba kanun teklifidir.

86 maddeden oluşan bu kanun teklifinde; yaklaşık 40 madde vergi kanunlarında yapılan değişikliklerle ilgilidir.

Söz konusu değişiklikler bazı istisna ve muaflıklarla ilgili olarak sona eren uygulama süresini uzatmaya, bazılarını kaldırmaya, bazılarını yeniden düzenlemeye yöneliktir.

Vergi Kanunlarının bazı maddelerinde yapılan değişiklikler döviz darboğazında bulunan ülkeye döviz transferini kolaylaştırmak amacıyla Türkiye'deki gerçek ve tüzel kişilerin yurt dışı kazançlarına belli koşullarda istisna ve vergi indirimi tanıyarak yurt içine transferini vergisel teşviklerle artırmayı amaçlayan düzenlemelerdir.

Ancak kanun teklif metnin komisyonlarda görüşülmesi sırasında yapılan açıklamalar hükümetin aynı zamanda ilave bir kaynak arayışında olduğu gerçeğini ortaya koymaktadır.

Türk Vergi sisteminde esaslı bir reform çalışması yapmaktan kaçınan AKP iktidarı, bazı palyatif önlemlerle süreci idare etmeye çalışmaktadır.

Vergi düzenlemeleri ile ilgili olarak dikkati çeken bir diğer husus Vergi Kanunlarında bazı oran ve indirim, istisna ve muafiyetlerle ilgili olarak

Cumhurbaşkanına Anayasa'nın 73. maddesi çerçevesinde tanınan yetkinin genişletilmeye çalışılıyor olmasıdır.

Kamuoyunda kayıt dışılık, tefecilik, kara para aklanması ile olayların yoğunlaştığı bir dönemde AKP iktidarı, verginin tabana yayılmasını kolaylaştıran, kayıt dışı bırakılan kazancı kayıt altına alacak, mükelleflerin yıllık gelir, harcama ve servetlerindeki net artışı kavrayacak düzenlemeleri gündeme taşımaktan özellikle kaçınmaktadır.

Söz konusu kanun teklifinde; Kabotaj Kanunu'na aykırı deniz taşımacılığına uygulanan idari para cezalarının artırılması, Denizde Can ve Mal Koruma Hakkında Kanun'da aranan belgelerin yanı sıra ulusal ve uluslararası sözleşmelerde aranan belgelerin eksikliği durumunda da idari para cezası uygulanması, kanunda yer alan diğer idari para cezası tutarlarının artırılması, İzinsiz yolcu veya izin kapasitesinin üzerinde yolcu ve yük taşıyan gemilere uygulanacak yaptırımların düzenlenmesi,6183 sayılı Kanun kapsamında tanzim olunacak haciz varakalarının elektronik ortamda da düzenlenmesi, 6183 sayılı Kanun kapsamındaki alacaklar için devlete borcu olan bazı kamu kurumlarının taşınmazlarının borçlarına karşılık olarak SGK ve Hazine ve Maliye Bakanlığınca satın alınabilmesi uygulamasının süresinin uzatılması, Üzerine kayıtlı konuta sahip olanların doğrudan veya kooperatifler aracılığıyla kullandıkları konut kredileri dolayısıyla Banka ve Sigorta muameleleri vergisinden yararlandırılmaması, İnternet üzerinden içerik paylaşılması suretiyle elde edilen kazançlara ilişkin kapsamın genişletilmesi, Yabancı ülkelerde kurulu anonim ve limited şirketlerden elde edilen kar payının Türkiye'ye getirilmesi koşuluyla yarısının gelir vergisinden istisna edilmesi, Ticari kazançlarda binde beşlik götürü gider hakkının kaldırılması, Yurt dışına verilen bazı hizmetler ile yabancılara verilen eğitim ve sağlık hizmetlerinden elde edilen kazançların tamamının Türkiye'ye getirilmesi şartı ile kazançlardaki istisna oranının %50'den %80'e çıkarılması, Gelir ve kurumlar vergisi mükellefleri açısından yıllara sari inşaat ve onarım işlerine ilişkin istihkak ödemeleri üzerinden yapılacak tevkifat oranının belirlenmesindeki Cumhurbaşkanının yetkisinin genişletilmesi, Yabancı para cinsinden ihraç edilen menkul kıymetlerden sağlanan gelirler ve döviz cinsinden açılmış hesaplardan elde edilen faiz gelirleri ve kar paylarındaki tevkifat oranının belirlenmesinde Cumhurbaşkanının yetkisinin genişletilmesi, Sporcu ücretlerinin sabit oranlarda tevkif suretiyle vergilendirilmesine ilişkin uygulamanın süresinin 31/12/2028 tarihine kadar uzatılması, Tarım ürünleri lisanslı depoculuk kanunu kapsamında

düzenlenen ürün senetlerinin elden çıkarılmasından doğan kazançlar için gelir ve kurumlar vergisi istisnasının süresinin 31.12.2028'e kadar uzatılması, Gelir İdaresi Başkanlığı sistemlerinde yer alan ve vergi mahremiyeti kapsamı dışında kalan bilgilerin kamu kurum ve kuruluşları veya tüzel kişilerle paylaşılması karşılığında katılma payı alınması, Sanayi sicil belgesini haiz mükelleflerce münhasıran imalat sanayiinde veya Ar-Ge, yenilik ve tasarım faaliyetlerinde bulunan mükelleflerce bazı koşullarla iktisap edilen yeni makina ve teçhizat için uygulanacak amortisman oran ve sürelerinin, mevcut faydalı ömür sürelerinin yarısı dikkate alınarak hesaplanması uygulamasının süresi 31/12/2024 tarihine uzatılması, Bankalar ve diğer finans kuruluşlarının 2024 ve 2025 hesap dönemlerinde enflasyon düzeltmesi uygulaması sonucunda oluşacak kar veya zararlarının, kurumlar vergisi uygulamasında kazancın tespitinde dikkate alınmaması,-İl seçim kurulu ile ilçe seçim kurulunda bulunan siyasi partilerden alınan üyeler haricindeki kurul üyelerinin görev süresinin 2025 yılı Ocak ayının son haftasında yapılacak olan yeni oluşuma kadar uzatılması, Anayasa Mahkemesi kararı gereğince TÜBİTAK yönetim kuruluna toplu sözleşme kapsamı dışında kalan personelin ücretinin ve performans kriterlerinin belirlenmesi yetkisi verilmesi, Anayasa Mahkemesi kararı gereğince Cari yıl yatırım programında yer alan yatırımlardan ve Millî Savunma Bakanlığı, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığının bu programda yer almayan kamu yatırımlarında sağlanan damga vergisi ve harç istisnasının "uluslararası ihaleye çıkarılanlar" bakımından kaldırılması, Anayasa Mahkemesi kararı gereğince şikâyet ya da yargı kararı üzerine ihalenin iptal edilmesi hâlinde, ihale kararı ile birlikte, iptal edilen ihaleye ilişkin olarak düzenlenen sözleşmenin de hükmünden yararlanılmayan kısmının damga vergisinin iadesine imkan sağlanması, Nüfus idarelerince yapılan re'sen düzeltmelere istinaden ticaret sicilinde ve tapuda yapılan düzeltmelerin harçtan istisna tutulması, Yola elverişlilik belgesinin adının liman çıkış belgesi olarak değiştirilmesi, Anayasa Mahkemesi kararı gereğince şikâyet ya da yargı kararı üzerine ihalenin iptal edilmesi hâlinde, ihale kararı ile birlikte, iptal edilen ihaleye ilişkin olarak düzenlenen sözleşmenin de hükmünden yararlanılmayan kısmına isabet eden harçların iadesine imkan sağlanması, Denizcilik mevzuatında yer alan düzenlemelere paralel olarak Harçlar Kanunu'nda değişiklik yapılması ve harç tutarlarının artırılması, Bağlama kütüğüne kayıtlı gemi, deniz ve iç su araçlarının bağlama kütüğü ruhsatnamelerinin yıllık harca tabi tutulması ve harç tutarlarının artırılması, 6/2/2023 tarihinde yaşanılan deprem afetinden etkilenen ve Genel Hayata Etkili Afet Bölgesi kabul edilen; Adana, Adıyaman, Batman, Bingöl,

Diyarbakır, Elazığ, Gaziantep, Hatay, Kahramanmaraş, Kayseri, Kilis, Malatya, Mardin, Niğde, Osmaniye, Şanlıurfa ve Tunceli illerinde faaliyet gösteren seyahat acentalarından 2023 ve 2024 yıllarında aidat alınmaması, Sadece dış hatlarda kullanılabilen kiralanmış yabancı tescilli hava araçlarının yurt içi uçuşlarda da kullanılabilmelerine olanak sağlanması, Sorumlu sıfatıyla beyan edilen katma değer vergisinin indirim konusu yapılmasında "ödeme" koşulu getirilmesi, KDV'de indirim hakkının yanında, iade hakkını düzenleme konusunda da Cumhurbaşkanına yetki verilmesi, Katma Değer Vergisi uygulamasında vergi sorumlularının KDV beyannamelerini verme ve ödeme tarihlerinin 3 gün geriye çekilmesi, KÖİ projelerine tanınan KDV'den istisna süresinin 31/12/2028 tarihine kadar uzatılması, Şehir içi raylı ulaşım sistemleri, metro, tramvay, teleferik, telesiyej ve füniküler ile bunların hatları, istasyonları, yolcu terminalleri ve durakları ve bu iş ve işlemlerle ilgili tesisler ile eklenti veya bütünleyici parçalarının Ulaştırma ve Alt Yapı Bakanlığı, belediyeler ve bunların bağlı kuruluşları arasında yapılacak devir ve teslimlerinin KDV'den istisna süresinin 31/12/2028 tarihine kadar uzatılması, Kamu kurumlarının borçları karşılığında taşınmazlarını SGK'ya devri ile ilgili olarak KDV Kanununda yer alan istisna süresinin 31.12.2028 tarihine kadar uzatılması, Özelleştirme ihalelerinin elektronik ortamda da yapılabimesine olanak sağlanması, Anayasa Mahkemesinin iptal kararı gereğince, alkol ve sigara kaçakçılığından hakkında soruşturma ve/veya kovuşturma açılanların faaliyet belgesinin askıya alınmasına ilişkin olarak yeniden düzenleme yapılması, Anayasa Mahkemesi Kararı gereğince, Devlet Malzeme Ofisinin idareler adına yaptığı toplu alımlarda uygulanacak kuralların kanun maddesi olarak düzenlenmesi, Tamamlanmamış yapım işleri için fiyat farkı ve süre uzatımı verilmesine olanak sağlanması, Mahalli idarelerin kira sertifikası ihraçları da tahvil ihraçları gibi Hazine ve Maliye Bakanlığının iznine tabi tutulması, TCDD'nin hazineye olan borçları ödenmemiş sermayesine eklenerek silinmesi, Motorlu araç ticareti yapanlar arasında yapılan sözleşmelerin noterde düzenlenmesi zorunluluğunun getirilmesi, Serbest bölgeye yapılan teslimlerin ihracat istisnası kapsamında olmadığı hususunun açıklığa kavuşturulması, Cep telefonlarının asgari ÖTV'sinin her yıl yeniden değerleme oranı kadar artırılması, Yabancı plakalı taşıtların, verilen idari para cezalar ödenmeden Türkiye'yi terk edememesine yönelik düzenleme yapılması, Naylon fatura düzenleyen ve kullananlara petrol piyasasında lisans verilmemesinin sağlanması, Anayasa Mahkemesinin iptal ettiği, EPDK'nın naylon fatura düzenleme ve kullanma suçlarından açılan soruşturma ve kovuşturma nedeniyle petrol piyasasında rafineri hariç her türlü

tesiste lisansa tabi tüm faaliyetleri geçici olarak durdurma yetkisinin yeniden düzenlenmesi, 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanunu'nda lisansların iptal edilmesi ile ilgili olarak belli koşulların varlığı halinde geçici olarak özel bir düzenleme yapılması, Gelir İdaresi Başkanlığına, belirli durumlarda, beyanname, bildirim veya form verme veya ödeme sürelerini 15 güne kadar uzatma yetkisinin verilmesi, Anayasa Mahkemesi Kararı gereğince, Gelir İdaresi Başkanlığına, her türlü bilgi, veri ve istatistiği toplamak suretiyle oluşturulacak risk analizi sistemi üzerinden risk analizi yapmak ve vergiye gönüllü uyum düzeyini ölçmek yetkisinin verilmesi, Vergi dairelerince tebliği gereken belgelerin, Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından elektronik ortamda tebliğ edilebilmesine imkân sağlanması, Gelir İdaresi Başkanlığına sözleşmeli bilişim personeli çalıştırabilme yetkisinin verilmesi, Anayasa Mahkemesi Kararı gereğince, Gelir İdaresi Başkanlığında çalışan Devlet Gelir uzmanlarının görevde 5 yılı doldurmaları halinde müdür olarak atanabilmelerine olanak sağlanması, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunda çalışan bir kısım personelin maaşlarının ek tazminat verilerek artırılması, Dört yıldır uygulanan finansal sıkıntıda olan firmaların borçlarını yeniden yapılandırabilmesine olanak sağlayan düzenlemenin süresinin 2 yıl daha uzatılması, Cumhurbaşkanına bu süreyi 2 yıl daha uzatma yetkisi verilmesi, Çalışan emeklilerin de 2023 yılı Ekim döneminde bir defaya mahsus ödenen 5.000 TL.'lik tutardan yararlandırılması, Kamu üniversite hastanelerinin Sosyal Güvenlik Kurumuna sundukları sağlık hizmeti karşılığında sözleşmelerle global olarak hesaplanan ve ödenen götürü bedel tutarları ile tahakkuk bedeli arasındaki farklarının SGK'nca terkin edilmesine ilişkin düzenleme yapılması, Genel sağlık sigortası prim borçlarının affedilmesi, Katılım Finans Kefalet Anonim Şirketine kurumlar vergisi muafiyeti tanınması, Yabancı ülkelerde kurulu anonim ve limited şirketlerden elde edilen iştirak kazancının Türkiye'ye getirilmesi koşuluyla başka koşullar aranmaksızın kurumlar vergisi uygulaması açısından % 50 oranında iştirak kazançları istisnasına tabi tutulması, Yurt dışına verilen bazı hizmetler ile yabancılara verilen eğitim ve sağlık hizmetlerinden elde edilen kazançların tamamının Türkiye'ye transfer edilmesi koşuluyla kurumlar vergisi uygulaması açısından % 80 oranında istisna kapsamına alınması, İmalatçı veya tedarikçi kurumların dış ticaret sermaye şirketleri veya sektörel dış ticaret şirketleri üzerinden gerçekleştirdikleri ihracattan elde ettikleri kazançlar için de kurumlar vergisi oranının 5 puan indirimli olarak uygulanması, Kur korumalı mevduat ve katılım hesaplarına uygulanan kurumlar vergisi istisnasının süresi 30/6/2024 tarihine kadar uzatılması, Cumhurbaşkanına, sürenin bitimini müteakip bu

süreyi her defasında altı ayı geçmeyen süreler halinde üç kez uzatma, uygulanan istisna oranını azaltma ve tekrar kanuni seviyesine getirme, hesap türü, hesapların vadesi ve açılış tarihine göre istisna oranını azaltma ve farklı istisna oranı belirleme yetkisinin verilmesi, Kurum ve şirketlerin şans oyunlarında bir yılda dağıtabileceği ikramiyenin toplam tutarının, yıllık hasılatlarının %93'ne kadar yükseltilmesi, Çeklerin üzerinde yazılı düzenleme tarihinden önce tahsil edilmesi için bankaya ibrazı halinde geçersiz sayılacağına ve işlem yapılmayacağına dair 31.12.2023'de sona erecek düzenlemenin 2 yıl daha uzatılması, İnternetten abonelikle yayın yapan radyo-tv'lerle internet platform işletmecilerinden de yıllık net satış tutarlarının % 1.5'u oranında RTÜK payı alınmasının yasal hale getirilmesi, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı İdari Teşkilat Kanununda değişiklik yapılarak bazı unvanlar için görevde kalma süresi ve görevden alınma veya ayrılma halinde yapılacak atamalarla ilgili düzenleme yapılması, -6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'nun 50'den az çalışanı olan ve az tehlikeli sınıfta yer alan işyerleri ile kamuya ait işyerlerinde iş güvenliği uzmanı ve işyeri hekimi görevlendirilmesine ilişkin hükmün yürürlüğünün 31.12.2024 tarihine kadar ertelenmesi, Deprem bölgesindeki yapı malzemeleri ve yapım işleri satışlarıyla sınırlı olarak, "fahiş fiyat" artışına gidenler hakkında, Perakende Ticaret Kanunu'nda öngörülen cezanın 10 katı, yani 100 bin ila 1 milyon TL. aralığında para cezası uygulanması, Anayasa Mahkemesi kararı gereğince sözleşmeli personelin Emekli Sandığı ile ilişkilendirilmesine son verilmesi, bu duruma ilişkin geçiş hükümlerinin düzenlenmesi, Anayasa mahkemesi kararı gereğince idari hizmet sözleşmesiyle çalışan sözleşmeli personelin emekli sandığı ile ilişkilendirilmesine son verilmesi, bu duruma ilişkin geçiş hükümlerinin düzenlenmesi, Anayasa Mahkemesi kararı gereğince, yönetim, denetim, tasfiye ve danışma kurulu üyelikleri ile komisyon, heyet, komite ve benzeri organlarda görev alanlara huzur hakkı ödenmesine ilişkin düzenleme yapılması, Anayasa Mahkemesi kararları çerçevesinde ilk defa ihdas edilen kadroların denkliği kanunilik ilkesine uygun hale getirilmesi, bu duruma ilişkin geçiş hükümlerinin düzenlenmesi, Yönetici kadrolarında olup görevden alınan ve uzman olmayan personelin idari uzman kadrolarına atanması hususunun düzenlenmesi, Cumhurbaşkanına uygulamadaki sorunları çözme yetkisi verilmesi, bu duruma ilişkin geçiş hükümlerinin düzenlenmesi, Üst kurullarda çalışan ve görevden alınanların hangi kadroya atanacağı hususunun düzenlenmesi, bu duruma ilişkin geçiş hükümlerinin düzenlenmesi, Üst düzey kadrolar açısından ek tazminatlar konusunda Cumhurbaşkanına uygulamadaki sorunları çözme yetkisinin verilmesi, Bazı kamu

kurumlarında çalışanlardan 2011 yılı öncesi kazanılmış haklarını kullananlar için hak kaybı yaşamamaları için düzenleme yapılması, Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğünün verebileceği idari para cezasının 1 Milyon TL.'ye çıkarılması, Yabancı plakalı taşıtların, verilen idari para cezalar ödenmeden Türkiye'yi terk etmemesinin sağlanması gibi birbiriyle ilgisiz çok sayıda konudan oluşan ve torba yasa mantığıyla hazırlanan düzenlemeler bulunmaktadır.

Teklif metninin genel gerekçesinde; *"İhracatın desteklenmesiyle büyümeye katkıda bulunulması, Ülkemize döviz girdisi sağlamak suretiyle dış ticaret dengesine olumlu katkı sağlanması, Türk lirası enstrümanlara yatırım yapılmasının teşvik edilmesi, Mükellef haklarının korunması ve vergiye gönüllü uyumun artırılması, Gelişen teknolojiden yararlanılarak bazı uygulamaların elektronik ortama taşınması, Vergi güvenliğinin sağlanması, Bazı indirimlerin kaldırılması, Anayasa Mahkemesi kararlarına uyumun sağlanması yönünde bazı vergisel düzenlemeler yapılmakta ve yıl sonunda süresi bitecek bazı düzenlemelerin süresinin uzatılmasının önerildiği, Tütün ve alkollü içkilerin üretim ve satışında, kaçakçılık fiillerinden soruşturma ve/veya kovuşturma başlatılması durumunda, faaliyetlere ilişkin verilen belgelerin askıya alınması, Akaryakıt kaçakçılığı ile mücadele kapsamında sahte ve muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge düzenleme veya bu belgeleri kullanma suçları ile ödeme kaydedici cihaza yönelik gerçekleştirilen fiiller ile ilgili soruşturma ve/veya kovuşturmanın bulunması durumunda geçici olarak faaliyetlerin durdurulması, haklarında bu suçlardan kesinleşmiş mahkumiyet kararı bulunanlara lisans verilmemesi, Özelleştirme programına alman kuruluşların özelleştirilmesine ilişkin ihalelerin elektronik ortamda yapılabilmesine olanak sağlanması, Yapım işlerine ek fiyat farkı ve süre uzatımı verilmesi, Bankacılık Kanununda yer alan ve işletmelerin borçlarını yeniden yapılandırabilmelerine imkân sağlayan düzenlemenin yeniden uygulanmasına imkan sağlanması, Tüm şans oyunları için ikramiye dağıtım oranının üst sınırının %83'ten %93'e yükseltilmesi, 6/2/2023 tarihinde vuku bulan depremler sebebiyle Genel hayata etkili afet bölgesi ilan edilen yerlerde 31/12/2025 tarihine kadar kapsamı yapı malzemeleri ve yapım işleriyle sınırlı olmak üzere fahiş fiyat uygulamalarına katlı idari para cezası verilmesine ilişkin düzenleme yapılması, Yazılı keşide tarihinden önce çeklerin ödenmek için muhatap bankaya ibrazının geçersiz olmasına ilişkin sürenin uzatılması, Anayasa Mahkemesinin kamu personeli ile ilgili çeşitli mevzuatta düzenlenen bazı hükümlerin iptaline ilişkin kararlarına istinaden*

düzenleme yapılması, Mahalli idarelerin kira sertifikası ihraçlarının Hazine ve Maliye Bakanlığının iznine tabi olması, Koşullu erişim yöntemiyle yayın hizmeti sunan kuruluşların yıllık net satışları üzerinden ayıracakları yüzde bir buçuk oranındaki payı Radyo ve Televizyon Üst Kuruluna ödemeleri şartı getirilmesi, Türk taşıyıcı tarafından usulüne uygun olarak yapılmış kiralama sözleşmeleriyle kiralanan yabancı tescilli hava araçlarının da Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığınca belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde ülke içinde, iki nokta arasında havayolu ile ticari amaçla yolcu, posta ve yük taşımaları yapmalarına imkan sağlanması gibi amaçlarla düzenlemeler yapıldığı" ifade edilmiştir.

Sosyal devletin görevi, yoksullara, esnafa, küçük çiftçiye, memurlara, işçilere ve emeklilere yönelik politikaları yine onların sesine kulak vererek yaşama geçirmektir.

Yoksulluk sınırının 45.686 TL'ye, açlık sınırının 14.025 TL.ye çıktığı, TÜİK verilerine göre enflasyonun %61.98 e tırmandığı, en düşük emekli maaşının 7.500 TL. olduğu, küçük esnaf, çiftçi, memur-emekli ve dar gelirlilerin durumlarının gittikçe kötüleştiği bir ortamda, çalışan emekliler için de kamuoyunda oluşan tepkiler nedeniyle bir defaya mahsus 5.000 TL.lik ödeme yapılmasına karar verilmesi Ak Parti iktidarının muhalefetin uyarılarını gecikerek yerine getirdiğinin bir göstergesidir.

Memur ve tüm emekli maaşlarına yapılan artışlar yaşanan yıkıcı enflasyon ortamında tarafımızca yetersiz bulunmaktadır.

Teklifin görüşülmesi sırasında Cumhuriyet Halk Partisi milletvekillerince verilen ve en düşük emekli aylığının asgari ücret seviyesine çıkarılması ile ilgili önergenin, ayrıca tüm emeklilerin aylıklarının 5.000TL zamlı ödenmesine ilişkin diğer önergenin reddedilmesinin nedeni de anlaşılamamaktadır.

Ülkenin sınırlı kaynakları Kur Korumalı Mevduat, dövize endeksli KÖİ projeleri nedeniyle bir avuç mutlu azınlığa aktarılırken kaynak ve gelir dağılımındaki eşitsizliğin ülkenin ekonomik ve sosyal yaşantısında neden olacağı tahribat göz ardı edilmektedir.

2013 yılından beri ekonomide ciddi bir performans kaybı bulunmaktadır, büyüme hızı yavaşlamakta, ekonominin istihdam yaratma kapasitesi azalmakta, cari açık problemi çözülememekte, aksine ağırlaşmakta, ekonomide yoksulluğun gittikçe yaygınlaştığı ve derinleştiğini müşahade etmekteyiz. 2018 yılında geçilen bu yeni

hükümet sistemiyle birlikte sorunlar çok artmıştır. bugün içinde yaşadığımız krizin nedenlerinden biri de budur.

2021 yılının Eylül ayında enflasyonun yükselme eğiliminde olduğu bir konjonktürde Cumhurbaşkanının " Faiz sebep enflasyon neticedir." tezi uygulanmaya konulmuş, onun sonucunda ekonomide yapısal problemler çözülmediğinden sorunlar daha da ağırlaşmıştır.

Ak Parti iktidarı makro ekonomik politikalar itibarıyla yanlış bir kulvara girmiştir, bunun neticesinde de ekonominin bütün göstergeleri bozulmuştur.

Mayıs 2023 seçimleri sonrası geçmişteki hatalı ve yanlış ekonomi politikalarını unuttururcasına rasyonel zemine dönüş adı altında ortaya konulan politikalar geçmişte oluşan ve gizlenen yükü dar gelirliler, emekçiler, emekliler, küçük esnaf ve çiftçi, KOBİ'lerin sırtına yüklemektedir. Çalışanların Milli Gelirde aldığı pay sürekli düşmekte, şu an Türkiye'de yoksullaştıran bir büyüme süreci yaşanmaktadır.

Kanun teklifinde yer alan bir madde ile Kur korumalı mevduat ve katılım hesaplarına uygulanan kurumlar vergisi istisnasının süresi 30/6/2024 tarihine uzatılmaktadır. Bu adım Kur Korumalı mevduatlarda tam bir çözülmenin olmadığı, AKP iktidarının da kesinleşen bir planının olmadığı anlaşılmaktadır.

Bu yasa teklifi; enflasyona, artan girdi fiyatlarına, tarımsal ürün fiyatlarına, tarımdaki darboğazı çözmeye yönelik herhangi bir makro perspektif sunmamakta, dar gelirliler ve yoksulların barınma krizi, yüksek genç işsizliği, yüksek cari açık, kur riski, bütçede artan faiz harcamaları, aşırı dolarizasyon, ücret gelirleri üzerinde artan vergi yükü, çiftçi borçları, küçük esnafın iflas problemlerinin nasıl giderileceğine dair herhangi bir öngörü belirtmemektedir.

Bu yasa teklifinde ekonomik ve sosyal sorunların temelden çözümüne yönelik herhangi bir öneri bulunmamaktadır.

Yukarıda bahsedilen konularla ilgili olarak kod yasalarda gerçekleştirilmeyen, **T.B.M.M.'nde ilgili komisyonlarda yeteri kadar tartışılmayan kanun teklifleriyle ve sadece Plan ve Bütçe Komisyonundan geçirilen torba yasalarla getirilen hükümlerle bütüncül olmayan yasa yapma alışkanlığı** ilave problemlere neden olmakta, kod yasalardaki bazı hükümlerin sık sık değişimine sebebiyet vermektedir.

3. Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminin mevcut uygulaması TBMM'yi nitelikli yasa yapma hak ve yükümlülüğünden alıkoymaktadır.

24 Haziran 2018 seçimlerinden sonra uygulanmaya çalışılan Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi (?) ile kamu yönetim organizasyonunda yapılan kalıcı değişikler ve "atanmış bakan" müessesesi kamu yönetiminin çalışma tarzını olumsuz yönde etkilemekte, bu durum ayrıca kanun tekliflerinin hazırlanma ve T.B.M.M.'ne, komisyonlara sunum aşamalarında düşük profilli ve belirsiz bir yapının ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Yasa önerisi aşamasında başlayan yasama zaafı, TBMM'yi nitelikli yasa yapma hak ve yükümlülüğünden alıkoymaktadır.

24 Haziran 2018 seçimlerinden sonra yürürlüğe giren Anayasa'nın "Kanunların teklif edilmesi ve görüşülmesi" başlıklı 88. maddesine göre, kanun teklif etmeye milletvekilleri yetkili kılınmıştır. Ancak T.B.M.M.'nin yasama faaliyetlerinin nasıl gerçekleştirileceği konusunda yaklaşık 65 aydan beri yaşanan problemler güncelliğini korumaktadır.

Temmuz 2018 ortalarından bu yana 157[3] adet Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile kamu yönetim organizasyonunda yapılan kalıcı değişiklerinin, "atanmış bakan" müessesesinin kamu yönetiminin çalışma tarzını olumsuz yönde etkilediği, ayrıca kanun tekliflerinin hazırlanma ve T.B.M.M.'ne, komisyonlara sunum aşamalarında düşük profilli ve belirsiz bir yapının ortaya çıkmasına neden olduğu gözlemlenmektedir.

"İstismarcı anayasa değişikliğinin istismarcı uygulanması", Türkiye devletini, Anayasal devlet özelliğinden uzaklaştırmış bulunmaktadır.

2018 seçimlerinden sonra geçen 65 aylık süreç sonunda yasama sürecinde, kanun tekliflerinin, erkler ayrılığı ilkesine aykırı olarak yürütme tarafından TBMM'de en fazla üyeye sahip bulunan parti grubu üyeleri aracılığıyla "torba yasa" biçimiyle muvazaalı bir biçimde parlamentoya sunulduğu, kanun tekliflerinin komisyonlarda ve genel kurulda görüşülmesi aşamasında tam bir belirsizlik ve kargaşa yaşandığı, kanun teklifini hazırlayıp (!) komisyona sunan milletvekili veya milletvekillerinin teklif metninin içeriğinden dahi habersiz olduğu, teklif metninde yer alan hükümlerin komisyonlara anlatım ve sunumunda çoğu kez güç duruma düştükleri, konuya ilişkin olarak

[3] 120,121,122,124,125,126,127,128,129,130,131,132,133,134,135,136, 137,18,139,140,141142,143,145,146 sayılı Kararnameler Deprem gerekçe gösterilerek çıkarılan OHAL Kararnameleridir

bürokrasiden ve yürütmenin diğer kademelerinden kendilerine sağlıklı bir bilgi akımının sağlanamadığı müşahede edilmektedir.

24 Haziran 2018 seçiminden sonra Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülen tekliflerin tümü nerdeyse torba yasa teklifi niteliğinde bulunmaktadır.

Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi diye bir sistem yoktur, böyle bir realite, yasama-yürütme ilişkisi tarzına da uygun düşmemektedir. Yasama sürecinde tekliflerin yürütme tarafından torba kanun adı verilen yöntem ile çoğunluk partisi milletvekilleri aracılığıyla veriliyor olmasına rağmen, bu tekliflerde yer alan bazı düzenlemelerin kendi içerisinde ve daha yeni sayılacak Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri ile de çeliştiği açıktır.

9 Temmuz 2018'de yürürlüğe giren 6771 sayılı Kanunla yapılan Anayasa değişikliğinin 65 aylık uygulaması, "tek adam yönetiminin" sürdürülemez özelliğini teyit etmiş bulunmaktadır.

Söz konusu Anayasa değişikliği ile hükümet ve bakanlar kurulu kaldırılmış, "Cumhurbaşkanı'nın yürütme ile özdeşleşmiş olması", nedeniyle yürütme "tek kişi" yönetimine indirgenmiştir.

Yasama bakımından da; parti başkanı olması nedeniyle TBMM'de Cumhurbaşkanı'nın ön onay vermediği yasa önerisi kabul görmemektedir. Bu tutum yasa tekliflerinin yasalaşma sürecini de olumsuz yönde etkilemektedir.

Örneğin teklif metnine komisyondaki görüşmeler sırasında Ak Parti milletvekilleri tarafından verilen önerge ile eklenen 55. madde ile; yaklaşık 40 gün önce TBMM'den geçerek yasalaşan 25.10.2023 tarih ve 7464 sayılı Konutların Turizm Amaçlı Kiralanmasına ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un içeriğinde yer alan "çalışmayan emeklilere bir defaya mahsus olarak dosya bazında 5.000 TL ödeme yapılmasını sağlamak üzere 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'na eklenen geçici maddeyi içeren hükmün, dördüncü fıkrasının yürürlükten kaldırılması ile ilgili düzenleme bu duruma iyi bir örnek teşkil etmektedir.

Söz konusu düzenlemenin içeriği 24.11.2023 tarihindeki Cumhurbaşkanı tarafından yapılan basın açıklamasında bu konuda çizilen çerçevenin aynısıdır.

25.10.2023 tarih ve 7464 sayılı Kanun'un gerek Plan ve Bütçe Komisyonunda gerekse TBMM Genel Kurulunda görüşmeleri sırasında,

muhalefet partileri tarafından yapılan söz konusu ödemeden çalışan emeklilerin de yararlanması ile ilgili ısrarlı eleştiriler dikkate alınmamış, bu konuda tarafımızca verilen önergeler iktidar partisi mensubu milletvekillerinin oyları ile red edilmiş idi.

İktidar bir ay önceki yasa görüşmeleri sırasında muhalefet tarafından çalışan emeklilere de 5.000 TL. ödeme yapılmasını öneren teklifleri red etmiş, ancak söz konusu düzenlemeyi bir ay sonra Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülen bu kanun teklifinin görüşülmesi sırasında verdiği önerge yasalaştırmayı uygun bulmuştur. İktidar bu tutumu ile bir ay önceki tavrının yanlış olduğunu zımmen kabullenmiştir.

6771 sayılı Kanun ile Anayasa'da yapılan değişiklikle bütçe kanunu dışında bütün yasa önerilerini hazırlama yetkisi, TBMM' üyelerine aittir. Ne var ki, yaklaşık 61 aylık uygulama, değinilen anayasal düzenlemeye rağmen, TBMM'nin yasama yetkisini özerk bir biçimde kullanamadığını teyit etmiş bulunmaktadır. Öncelikle, genellikle TBMM'de birinci parti konumunda olan AK Partili vekillerin imzasını taşıyan yasa önerileri, aslında Saray ve/veya bakanlık bürokratları tarafından hazırlanmakta; bu durum, yasama sürecini inisiyatif aşamasında muvazaalı kılmaktadır. Yasama çalışmalarının mutfağı niteliğindeki komisyonlar, bir tür yasak savma süreci olarak görülmekte; Genel Kurul'da ise, müzakere süreci işletilememekte; genellikle AKP-MHP (Cumhur ittifakı) üyesi vekillerin oyu belirleyici olmaktadır.

Çoğunluk dayatması nedeniyle müzakere sürecinin işletilemediği TBMM'de oylanan kanunların çoğunluğu, Anayasa'ya aykırı bir biçimde hazırlanan "torba yasa" tarzına göre çıkarılmaktadır. Bunun sonucunda da yasanın ulaşılabilirlik, anlaşılabilirlik ve öngörülebilirlik özellikleri zedelenmekte veya ortadan kalkmaktadır.

Özet olarak, yasa önerisi aşamasında başlayan yasama zaafı, TBMM'yi nitelikli yasa yapma hak ve yükümlülüğünden alıkoymaktadır.

Bütün demokratik ülkelerde temel kuraldır, parlamentolar yasama yetkisi konusunda ortaksızdır ve yasama yetkisi sadece parlamentolar tarafından kullanılır.

Yeni sistemde bir nevi Meclisin yasama yetkisi elinden alınmıştır. Cumhurbaşkanı, Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri[4] vasıtasıyla Meclisin yasama yetkisinin bir kısmını kullanmaktadır.

Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri ile düzenlenemeyecek hususlarda dahi yetki aşımına gidilerek Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri yürürlüğe konulduğu görülmektedir.

Örneğin; Kanun teklifi metninde yer alan 19, 50, 51, 74, 75, 76, 77. maddelerdeki bir takım düzenlemeler, Anayasa'nın 104. maddesinde Cumhurbaşkanı'nın görev ve yetkilerini düzenleyen maddeye göre Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri ile düzenlenemeyecek konuların, geçmişte çıkarılan muhtelif Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile düzenlenmesi ile ilgili olarak Anayasa Mahkemesi tarafından verilen iptal kararları ile ilgilidir.

2018 yılı temmuz ayından itibaren 65 ay geçmesine karşın TBMM'nin yasa yapma işlevinde gözlemlenen aksaklıkların çözümü konusunda henüz bir mesafe alınamamıştır.

Afyonkarahisar Milletvekili Ali Özkaya ve Samsun Milletvekili Ersan Aksu ve 120 Milletvekili tarafından verilen 2/1812 esas numaralı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi" nin T.B.M.M.'ne sunulması ve Plan ve Bütçe komisyonunda görüşmesi sırasında gözlemlenen tablo da maalesef yukarıdaki tespitlerimizi bir kez daha doğrular niteliktedir.

Bu durum Ak Parti iktidarının 28. Yasama Döneminde de bu tutumunu sürdüreceğini göstermektedir.

II. KANUN TEKLİFİNİN ANAYASAYA UYGUNLUK AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

1. Anayasa'ya aykırılık savlarımız değerlendirilmemiştir.

[4] Kanun teklifinin komisyonda görüşüldüğü 29.11.2023 tarihine kadar Cumhurbaşkanı tarafından 25'i OHAL Kararnamesi olmak üzere toplam 157 adet Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi çıkarılmıştır.

1.1 Kanun Teklifinin bütün olarak Anayasa'ya uygunluk açısından değerlendirilmesi yapılmamıştır.

Kanun Teklifinin tümünün Plan ve Bütçe Komisyonu görüşmelerinde İçtüzük madde 38 uyarınca Anayasa'ya uygunluk incelemesi yapılmamıştır. Komisyon, muhalefet şerhinin devamında açıklanacağı üzere birden çok Anayasaya aykırı madde barındıran teklifin görüşmelerinde İçtüzük kapsamında üzerine düşen yükümlülüğü tam anlamıyla yerine getirmemiştir.

Anayasaya uygunluk incelemesi yapılmayan ve üstelik torba öneri tarzında hazırlanan ve kabul edilen yasalar, Anayasaya aykırıdır.

- İçtüzük madde 38 gerekleri yerine getirilmemiştir:

"Komisyonlar, kendilerine havale edilen tekliflerin ilk önce Anayasanın metin ve ruhuna aykırı olup olmadığını tetkik etmekle yükümlüdürler.

Bir komisyon, bir teklifin Anayasaya aykırı olduğunu gördüğü takdirde gerekçesini belirterek maddelerin müzakeresine geçmeden reddeder." (İçtüzük, md.38).

İçtüzüğün 38. maddesinin ilk fıkrasının komisyon için öngördüğü inceleme yükümlülüğü, teklif maddelerinin görüşülmesine geçilmeden ele alınması gereken bir önkoşul olarak düzenlenmiştir. Bu ön sorun çözülmeden komisyon, görüşmelere başlayamaz. Bu yükümlülük, komisyona ait münhasır yetki olup, komisyon dışından kişi ve uzmanlar bu yetkiyi kullanamazlar. Komisyon, teklif metnini, Anayasa'nın sözüne ve özüne uygunluk açısından inceledikten sonra devam veya red kararını verir. Bu ise, teklif maddelerini görüşmeden önce bir ön karar şeklinde verilmelidir. Önkoşul ve ön karar, komisyon için çifte yükümlülük ve gerekliliktir.

Komisyonun bir diğer yükümlülüğü ise, inceleme alanına ilişkindir: Anayasa'ya uygunluk, hem sözü hem de özü açısından yapılmalıdır. Özellikle öze uygunluk, anayasal yorum yöntemlerini beraberinde getirir. Gerekçe, sadece red hali için değil, uygunluk durumu için de yazılması ölçüsünde, anılan yükümlülük ve gereklilik anlam ifade eder. Komisyondaki mevcut uygulama ise, tam tersi yöndedir: Komisyonlar, İçtüzük md.38'de öngörülen ve dört aşamadan oluşan yükümlülüğü yerine getirmek bir yana, Anayasa'ya uygunluk, gündem maddesi yapılmadan teklif metni bütünü ve madde görüşmelerine geçmiş bulunmaktadır.

Plan ve Bütçe Komisyonu, bu gerekliliği yerine getirmeden yasayı, değerlendirmeye başlamış ve tartışmalar, esas itibariyle maddelere ilişkin olarak yapılmıştır. Hatırlatmak gerekir ki, Anayasa'nın üstünlüğünü düzenleyen Anayasa'nın madde 11/2'deki "Kanunlar Anayasaya aykırı olamaz" kuralı, İçtüzük madde 38 gereklerine saygı gösterilmesi ölçüsünde anlam ifade etmektedir. Bu nedenle, Anayasa'ya uygunluk incelemesi bakımından İçtüzük madde 38 gerekleri yerine getirilmeden Komisyon tarafından kabul edilen teklif metni, yasa yapım usulüne aykırıdır.

1.2 Torba yasa uygulamasının Anayasaya uygunluğunun da sorgulanması gerekir.

Söz konusu 86[5] maddeden den oluşan torba kanun teklifi toplam biri birinden farklı 31 ayrı Kanunda ve 2 Kanun Hükmünde Kararnamede değişiklik yapmaktadır.

2017 Anayasa değişikliği ile kurulan ve siyasal-anayasal tarihimize yabancı olan tek kişi yönetimi, Cumhurbaşkanlığı kararnameleri (CBK) yoluyla bir tür "paralel yasama"ya dönüşmüştür. Bu bağlamda, yürürlükte bulunan çok sayıdaki Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerine ilişkin Anayasa Mahkemesinin denetimindeki belirgin yavaşlık, yasama yetkisinin devredilmezliği ilkesini askıya almak anlamına gelmektedir.

Aslen, sistematik şekilde Anayasa'ya aykırı hükümler içeren Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri ve Cumhur İttifakı dayatması ile kabul edilen antidemokratik yasalar üzerindeki Anayasa Mahkemesinin denetimi, hukuk devletinin olmazsa olmaz koşuludur.

OHAL düzenlemelerini denetlemekten kaçınan Anayasa Mahkemesinin artan iş yükünün de etkisiyle çok gecikmeli olarak verdiği kararlar içinde, özgürlükler lehine olanların sayısı sınırlı kalmaktadır. Anayasa Mahkemesi buna rağmen, son yıllarda, özelikle yürütme çevrelerinin hedefi haline gelmiştir.

Torba yasa uygulaması, yasama yetkisinin asli ve genel olma özelliğine aykırı olduğu gibi, yasaların ulaşılabilir, öngörülebilir ve anlaşılabilir olma özelliklerini de zedelemektedir.

---

[5] Komisyona sunulduğunda 80 maddeden oluşan teklife görüşmeler sırasında verilen önergelerle ile 7 madde düzenlenmesi eklenmiş, bir madde teklif metninden çıkarılmış madde sayısı 86'ya ulaşmıştır.

2017 Anayasa değişikliği ile yasama insiyatifi TBMM tekelinde bir yetki olarak öngörüldüğünden, milletvekilleri bu yetkiyi bizzat kullanmak durumunda bulunmaktadırlar.

Kuşkusuz, bakanlıklar ve kamu kuruluşlarının, öneri metninin ham malzemesini oluşturacak olan ihtiyaçları milletvekillerine ve TBMM'ye iletmeleri yerinde ve yararlıdır. Ancak, tekliflerin TBMM dışında yazılması veya yürütmenin yönlendirmesi doğrultusunda kaleme alınması, yasama insiyatifinin münhasır yetki olma özelliği ile bağdaşmamaktadır.

Öte yandan, 2017 Anayasa değişikliği ile öngörülen Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri de, bizatihi Anayasaya aykırılıklar ötesinde- torba yasa uygulamasını yerindesiz kılmaktadır.

Dahası, torba yasa esasen Anayasa Mahkemesi'nin de denetimini çok zorlaştırdığı için, bu yönüyle de Anayasa'ya aykırılık sorunu öne çıkmaktadır.

Anayasa'nın 7. maddesine göre; "*Yasama yetkisi Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisinindir. Bu yetki devredilemez"*

"Anayasa hükümleri, yasama, yürütme ve yargı organlarını, idare kuruluş ve kişileri bağlayan temel hukuk kurallarıdır.

Kanunlar Anayasaya aykırı olamaz" (md.11).

Bu saptama, bu Kanun Teklifi için de geçerlidir.

Ne var ki, normatif düzenleme yapma faaliyeti, genellikle özensiz olduğu gibi, çoğu Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri vasıtasıyla tamamen TBMM dışında cereyan etmektedir

Kanun teklifinin geneli üzerindeki görüşmelere başlarken 86 maddeden oluşan, 29 ayrı Kanunda ve 2 Kanun Hükmünde Kararnamede değişiklik yapmakta olan 86[6] maddeden oluşan torba kanun teklifi"nin bu haliyle Anayasaya aykırı olduğu yönündeki değerlendirmemiz kabul görmemiştir.

Ayrıca teklif maddelerinin görüşülmesine geçilmeden önce ve maddelerin görüşülmesi sırasında; **teklifin oniki** maddesinin Anayasa'ya aykırı olduğu görüşü ileri sürülmüş, ancak bu itirazımız Komisyon Başkanlık Divanınca dikkate alınmamıştır.

---

[6] Komisyona sunulduğunda 80 maddeden oluşan teklife görüşmeler sırasında verilen önergelerle ile 67madde düzenlenmesi eklenmiş, bir madde teklif metninden çıkarılmış, böylece madde sayısı 86'ya ulaşmıştır.

1.3 Kanun teklifinin 11, 12, 13, 14, 31, 61, 62, ve 64. maddelerinin Anayasa'ya aykırılığı

Anayasa'nın "Vergi Ödevi" başlıklı maddesi;

Madde 73 – Herkes, kamu giderlerini karşılamak üzere, mali gücüne göre, vergi ödemekle yükümlüdür.

Vergi yükünün adaletli ve dengeli dağılımı, maliye politikasının sosyal amacıdır.

Vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülükler kanunla konulur, değiştirilir veya kaldırılır. Vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülüklerin muaflık, istisnalar ve indirimleriyle oranlarına ilişkin hükümlerinde kanunun belirttiği yukarı ve aşağı sınırlar içinde değişiklik yapmak yetkisi Cumhurbaşkanına verilebilir."

hükmü yer almaktadır.

Kanun teklifinin ilk halinde teklifin 8, 10 11, 12, 13, 14, 31, 61, 62 ve 64. maddelerinde vergi ile ilgili konularda Cumhurbaşkanına bazı yetkiler verilmekte idi. Söz konusu maddelerden bazıları Anayasa'nın "Vergi ödevi" başlıklı 73. Maddesine aykırılıklar taşımakta idi.

Bunlardan 13 ve 14. maddedeki Anayasa'ya aykırılıklar tarafımızca verilen önergelerde belirtilmesine karşın, söz konusu önergeler iktidar milletvekillerinin oylarıyla red edilmiştir. Bilahare iktidar partisi milletvekilleri tarafından verilen önergelerle söz konusu düzenlemeler 13 ve 14. madde içeriklerinden çıkarıldığı için bu bölümdeki açıklamalarda yer almayacaktır.

Teklifin 11. maddesi ile Gelir Vergisi Kanunu'nun 94. maddesinde değişiklik yapılarak; yıllara sari inşaat ve onarım işlerine ilişkin istihkak ödemeleri üzerinden yapılacak tevkifat oranının belirlenmesindeki Cumhurbaşkanının yetkisi genişletilmektedir

Teklifin 12. maddesi ile Gelir Vergisi Kanunu'nun 193 sayılı Kanununun geçici 67 nci maddesinde değişiklik yapılarak yabancı para cinsinden ihraç edilen menkul kıymetlerden sağlanan gelirler ve döviz cinsinden açılmış hesaplardan elde edilen faiz gelirleri ve kar paylarındaki tevkifat oranının belirlenmesinde Cumhurbaşkanının yetkisi genişletilmektedir.

Teklifin 31. maddesi ile Katma Değer Vergisi Kanununun 36. Maddesinde değişiklik yapılarak KDV'de indirim hakkının yanında, iade hakkını düzenleme konusunda da Cumhurbaşkanına yetki verilmektedir.

Teklifin 61. maddesi ile 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 15. Maddesinde değişiklik yapılarak yıllara sari inşaat ve onarım işlerine ilişkin istihkak ödemeleri üzerinden yapılacak tevkifat oranının belirlenmesindeki Cumhurbaşkanının yetkisi genişletilmektedir. (Tam mükellef)

Teklifin 62. maddesi ile 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 30. maddesinde değişiklik yapılarak yıllara sari inşaat ve onarım işlerine ilişkin istihkak ödemeleri üzerinden yapılacak tevkifat oranının belirlenmesindeki Cumhurbaşkanının yetkisi genişletilmektedir. (Dar mükellef)

Teklifin 64. maddesi ile; 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun geçici 14. maddesinde değişiklik yapılarak kur korumalı mevduat ve katılım hesaplarına uygulanan kurumlar vergisi istisnasının süresi 30/6/2024 tarihine uzatılmaktadır. Cumhurbaşkanına, sürenin bitimini müteakip bu süreyi her defasında altı ayı geçmeyen süreler halinde üç kez uzatma, uygulanan istisna oranını azaltma ve tekrar kanuni seviyesine getirme, hesap türü, hesapların vadesi ve açılış tarihine göre istisna oranını azaltma ve farklı istisna oranı belirleme yetkisi verilmektedir.

Teklifin yukarıda belirtilen 11, 12, 31, 61, 62, 64. maddelerinde vergi ile ilgili konularda Cumhurbaşkanına verilen yetkiler, Anayasa'nın 73. maddesinin 3. fıkrasında yer alan hükümde tanımlanan sınırlılıkların dışına taşmaktadır. Bu nedenle söz konusu düzenlemeler Anayasa'nın 73. Maddesinin 3 numaralı fıkrası hükmüne aykırılık taşımaktadır[7].

1.4 Kanun teklifinin 40. maddesinin Anayasa'ya aykırılığı

Teklifin bu maddesiyle; 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununa geçici madde eklenerek; tamamlanmamış yapım işleri için fiyat farkı ve süre uzatımı verilmesine olanak sağlanmaktadır.

Kanuna eklenen geçici maddeyle, 1/3/2023 tarihinden önce Kamu İhale Kanunu'na göre ihalesi yapılarak Türk lirası üzerinden imzalanan ve yapımı devam

[7] Bunlarla ilgili açıklamalar maddelerle ilgili bölümlerde ayrıntılı olarak yer almaktadır.

eden yapım işi sözleşmelerinin, 1/1/2024 tarihinden itibaren gerçekleştirilen kısımları için ihale dokümanında fiyat farkı hesaplanmasına ilişkin hüküm bulunan sözleşmelerde ilave fiyat farkı, ihale dokümanında fiyat farkı hesaplanmasına ilişkin hüküm bulunmayan sözleşmelerde ise fiyat farkı verilebilmesi olanağı getirilmektedir

Ek olarak, maliyet artışları yüzünden taahhütlerini zamanında yerine getiremeyen yüklenicilerin cezai şartlarla karşılaşmalarını önlemek amacıyla madde kapsamındaki yapım işi sözleşmelerinde altı ayı geçmemek üzere idarece süre uzatımı verilmesine de olanak tanınmaktadır

Bu madde kapsamında ek fiyat farkı ile süre uzatımı verilebilecek işleri, ek fiyat farkı hesaplama yöntemlerini, uygulama dönemini, başvuru sürelerini, süre uzatımına bağlı olarak yapılacak işlemler ile ek fiyat farkı ve süre uzatımına dair diğer hususlar dâhil bu maddenin uygulanmasına ilişkin esas ve usulleri, bu Kanunun 8 inci maddesine göre belirlenen esas ve usuller de dikkate alınmak suretiyle tespite Cumhurbaşkanı yetkili kılınmaktadır.

7394 sayılı Kanunun 19. maddesinde yer alan benzeri bir hüküm (Cumhurbaşkanına maddenin uygulanması esaslarını düzenleme yetkisi) Anayasa Mahkemesi'nin 29.11.2023 tarihli Resmi Gazetede yayınlanan E:2022-81 K:2023-153 sayılı kararı ile genel çerçevesi kanunla belirlenmeden Cumhurbaşkanına tanınan düzenleme yetkisini Anayasa'nın 7. maddesinde yer alan yasama yetkisinin devredilmezliği ilkesine aykırı bulunarak reddedilmiştir.

Resmi Gazete'de yayımlanması maddenin komisyondaki görüşmeleri gününe de denk gelen söz konusu Anayasa Mahkemesi Kararı tarafımızca gündeme getirilerek maddede yer alan söz konusu düzenlemenin madde metninden çıkarılması tarafımızca önerge ile talep edilmiştir. Söz konusu önergemiz iktidar partisi milletvekillerinin oyları ile red edilmiştir.

Söz konusu eleştiriler üzerine iktidar partisi milletvekillerince verilen önerge ile 4735 sayılı Kanunun 8. Maddesine atıfta bulunularak Cumhurbaşkanına tanınan söz konusu yetkinin devamında ısrar eden bir düzenleme yapılmıştır. Ancak söz konusu yeni düzenlemenin de Anayasa Mahkemesi Kararının gereğini tam olarak karşılamadığını düşünüyoruz.

Teklifin 40. maddesinde Cumhurbaşkanına verilen yetkinin Anayasa'nın 7. Maddesine aykırı bulunmaktadır.

1.5 Kanun teklifinin 52. maddesinin Anayasa'ya aykırılığı

Teklifin komisyonda görüşülmesi sırasında verilen bir önerge ile 5411 sayılı Kanuna eklenen yeni bir maddeyle (ek madde2) BDDK başkan ve üyeleri, başkan yardımcısı, başkanlık müşaviri, daire başkanı ve müdür ile murakıp, uzman, murakıp yardımcısı ve uzman yardımcısı unvanlı meslek personeline her ay 60.000 gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak tutarı geçmemek üzere ek tazminat ödenmesi öngörülmektedir.

Maddedeki diğer bir düzenleme ile, Ek tazminatın tutarını belirleme, gerektiğinde unvan ve görev yerine göre gösterge rakamını farklılaştırma ve ödeme usul ve esaslarını tespit etme yetkisi Cumhurbaşkanına verilmektedir.

Cumhurbaşkanına verilen bu yetkiler Anayasa'nın 128'inci maddesinde tanımlanan "Kamu görevlilerinin mali haklarının kanunla düzenlenmesi ilkesine" aykırıdır. Anayasaya aykırı yetki devri yapılmaktadır. Yetki verilen bu düzenlemelerin bu maddede belirlenmiş olması gerekmektedir.

1.6 Kanun teklifinin 53. maddesinin Anayasa'ya aykırılığı

Teklifin bu maddesiyle 5411 sayılı Geçici Madde eklenerek Dört yıldır uygulanan finansal sıkıntıda olan firmaların borçlarını yeniden yapılandırabilmesine olanak sağlayan düzenlemenin süresinin 2 yıl daha uzatılması, ayrıca Cumhurbaşkanına bu süreyi 2 yıl daha uzatma yetkisi verilmesi hususu düzenlenmektedir.

Anayasa'nın 7. maddesi; "Yasama yetkisi Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisinindir. Bu yetki devredilemez." hükmünü taşımaktadır.

Anayasa'nın 104'üncü maddesinde de Cumhurbaşkanının görev ve yetkileri düzenlenmektedir. Söz konusu maddede finansal sıkıntıda olan firmaların borçlarını yeniden yapılandırabilmesine olanak sağlayan düzenlemenin süresini yasada uzatıldığı tarihten sonra tekrar 2 yıl daha uzatılması, konusunda Cumhurbaşkanına yetki veren herhangi bir düzenleme bulunmamaktadır.

Madde metninde yer alan Cumhurbaşkanı'na söz konusu uygulamayı iki yıl daha uzatma yetkisi veren cümle Anayasa'nın 7. ve 104. maddelerine aykırı bulunduğundan madde metninden çıkarılması gerekmektedir.

1.7 Kanun teklifinin 76. maddesinin Anayasa'ya aykırılığı

Teklif metninin bu maddesiyle 375 sayılı KHK'nın "Huzur Hakkı" başlıklı Ek:29'uncu maddesinde değişiklik yapılarak, Yönetim, denetim, tasfiye ve danışma kurulu üyelikleri ile komisyon, heyet, komite ve benzeri organlarda görev alanlara huzur hakkı ödenmesine ilişkin düzenleme yapılmaktadır..

Madde ile yapılan düzenlemenin esas itibariyle önceki düzenlemeden bir farkı bulunmamaktadır. Yeni getirilen düzenleme ile de Cumhurbaşkanı tarafından gösterge rakamı belirlemesi yapılacaktır. Dolayısıyla herhangi bir Cumhurbaşkanı Kararnamesi ile bu alanda huzur hakkı ödenmesine ilişkin bu madde kapsamında bir düzenleme yapılması halinde AYM tarafından yine Anayasaya aykırılık nedeniyle iptal kararı verilecektir.

Dolayısıyla, bu tür huzur hakkı düzenlemeleri mali haklardan olduğu için Anayasa'nın 128. maddesi gereğince yasayla açık bir biçimde düzenlenmesi gerekir. Cumhurbaşkanına genel bir yetki devri yoluyla huzur hakkı ödenmesine ilişkin düzenleme Anayasa'nın 128. Maddesine aykırılık içermektedir.

1.8 Kanun teklifinin 78. maddesinin Anayasa'ya aykırılığı

Teklifin 78 maddesiyle 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 35 inci maddesi değiştirilerek; Yönetici kadrolarında olup görevden alınan ve uzman olmayan personelin idari uzman kadrolarına atanması hususunun düzenlenmesi, Cumhurbaşkanına uygulamadaki sorunları çözme yetkisi verilmesi, konusunda düzenleme yapılmaktadır.

Anayasa'nın 7. maddesi; "Yasama yetkisi Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisinindir. Bu yetki devredilemez." hükmünü taşımaktadır.

Anayasa'nın 104'üncü maddesinde de Cumhurbaşkanının görev ve yetkileri düzenlenmektedir. Söz konusu maddede yönetici kadrolarında olup görevden alınan ve uzman olmayan kamu personelinin idari uzman kadrolarına atanması hususunun düzenlenmesi ile ilgili olarak uygulamada çıkabilecek sorunları çözme konusunda Cumhurbaşkanına yetki veren herhangi bir düzenleme bulunmamaktadır.

Bu maddenin uygulamasında ortaya çıkabilecek sorunları çözmek için Cumhurbaşkanına yetki verilmesi Anayasa'nın 7 ve 104. maddelerine aykırı bulunmaktadır.

1.9 Kanun teklifinin 80. maddesinin Anayasa'ya aykırılığı

Teklifin bu maddesiyle; 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 38 inci maddesine fıkra ilavesiyle üst düzey kadrolar açısından ek tazminatlar konusunda Cumhurbaşkanına uygulamadaki sorunları çözme yetkisi verilmektedir.

Anayasa'nın 7. maddesi; "Yasama yetkisi Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisinindir. Bu yetki devredilemez." hükmünü taşımaktadır.

Anayasa'nın 104'üncü maddesinde de Cumhurbaşkanının görev ve yetkileri düzenlenmektedir. Söz konusu maddede üst düzey kadrolar açısından ek tazminatlar konusunda Cumhurbaşkanına uygulamadaki sorunları çözme yetkisi konusunda yetki veren herhangi bir düzenleme bulunmamaktadır..

Anayasanın 128. maddesinin ikinci fıkrasında kamu görevlilerinin ücret ve mali haklarının kanun ile belirlenmesine ilişkin düzenleme karşısında yürütmeye bu şekilde yetki devri yapılması Anayasa'ya açık aykırılık taşımaktadır. Söz konusu düzenleme yetki devrinin sınırlarını aşmaktadır.

Bu maddenin uygulamasında ortaya çıkabilecek sorunları çözmek için Cumhurbaşkanına yetki verilmesi Anayasa'nın 7, 104. ve 128 maddelerine aykırı bulunmaktadır.

Teklifin yukarıda belirtilen maddeleri ile getirilen düzenlemeler hakkında Anayasanın yukarıda belirtilen ilgili maddelerine aykırılık yönündeki iddiamız komisyon görüşmeleri sırasında ileri sürülmüş, ancak bu durum dikkate alınmayarak iç tüzük gereği gereken işlem yapılmamıştır.

Oysa Meclis İç Tüzüğünün 38. maddesi " Komisyonlar, kendilerine havale edilen tasarı veya tekliflerin ilk önce Anayasanın metin ve ruhuna aykırı olup olmadığını tetkik etmekle yükümlüdürler. Bir komisyon, bir tasarı veya teklifin Anayasaya aykırı olduğunu gördüğü takdirde gerekçesini belirterek maddelerin müzakeresine geçmeden reddeder" hükmünü taşımakta olup bu sorun bu madde uyarınca çözüme bağlanmadan tasarı görüşmelerine geçilemez.

Buna karşın Anayasa'ya aykırılık iddiası karara bağlanmadan maddeler üzerinde görüşmelere geçilmesi İçtüzüğe aykırıdır.

III. KANUN TEKLİFİNİN YASAMA TEKNİĞİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Yaklaşık 65 aylık süre boyunca uygulanmaya çalışılan Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi olarak adlandırılan sistemin de sakıncalarına ilave olarak, olağan yasa yapma sürecinin de dışına çıkılarak, TBMM'de ilgili komisyonlarda yeteri kadar tartışılmayan kanun teklifleriyle sadece Plan ve Bütçe Komisyonundan aceleyle geçirilmek suretiyle yasa yapma alışkanlığı genel demokratik ilkelere ve TBMM geleneklerine aykırıdır.

T.B.M.M.'nin geçmiş yasama dönemlerinde kanun tasarıları ve tekliflerinin acele ile gündeme getirilerek kamuoyunda ve ilgili komisyonlarda yeterince tartışılmadan aceleyle yasalaştırılması yöntemi bir alışkanlık haline getirilmiş bulunmaktadır.

Bu alışkanlığın, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 28. Dönemin 1.Yasama döneminde de ısrarla sürdürüleceği anlaşılmaktadır. Söz konusu kanun teklifi Komisyonun faaliyette bulunduğu sürelerde görüştüğü üçüncü torba kanun teklifidir.

Afyonkarahisar Milletvekili Ali Özkaya ve Samsun Milletvekili Ersan Aksu ve 120 Milletvekili tarafından verilen 2/1812 esas numaralı "Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi" genel kabul görmüş yasama ilkelerine ve kanun yapma teamüllerine aykırı bir biçimde birbiri ile ilişkisiz 31 ayrı kanun ve 2 Kanun Hükmünde Kararnamenin birçok maddesinde değişiklik veya ekleme yapan (yürütme ve yürürlük dahil) 86 maddeden oluşan bir torba kanun teklifidir.

Söz konusu kanun teklifinin sivil toplum kuruluşlarının, sektör temsilcilerinin ve ilgili kamu kuruluşlarının geniş ölçüde görüşüne başvurulmadan acele ile hazırlandığı anlaşılmaktadır.

Bu durum sivil toplum temsilcilerinin ve uzmanların teklifin komisyondaki görüşmeleri sırasında yaptığı açıklamalardan öğrenilmiştir.

Komisyona sunulduğunda 80 maddeden oluşan teklife görüşmeler sırasında Ak Partili üyeler tarafından verilen önergelerle ile birbiriyle ilişkisi olmayan ayrıca diğer ihtisas komisyonlarında görüşülmesi gereken 7 madde düzenlenmesi eklenerek toplam madde sayısı 86'[8]ya çıkarılmıştır.

Ayrıca teklifin görüşülmesi sırasında verilen önergelerle kanun teklifine eklenen 7 madde ile ilgili olarak da sivil toplum kuruluşlarının, sektör temsilcilerinin ve ilgili kamu kuruluşlarının görüşlerine başvurma mümkün olmamıştır.

Kanun teklifinin görüşülmesi sırasında verilen önergelerle kanun metnine eklenen 7 madde için, söz konusu maddelerin çoğunun görüşülmekte olan kanun teklifinde yer alan düzenlemelerle ilişkili olmadığı, Plan ve Bütçe Komisyonunun ihtisas alanı dışında kaldığından dolayı gündeme alınmaması, bu maddelerin ilgili ihtisas komisyonlarında ayrıntılı bir vaziyette görüşülerek tartışılması yönündeki ısrarlı talebimiz komisyon Başkanlığınca değerlendirmeye alınmamıştır. Son dakika önergeleri ile komisyonun Cumhur ittifakı üyelerinin oylarıyla komisyondan geçirilmiştir

Söz konusu torba kanun teklifi 24.11.2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş, aynı tarihte esas komisyon olarak Plan ve Bütçe Komisyonuna tali komisyon olarak da Anayasa, Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm; Komisyonlarına sevk edilmiştir.

Kanun teklifi diğer bazı ihtisas komisyonlarının ilgi ve çalışma alanlarına giren bazı düzenlemeleri içermesine rağmen başkaca herhangi bir tali komisyona sevk edilmemiştir.

Söz konusu kanun teklifinin Komisyonun 28.11.2023 günü saat 13.00'de Plan ve Bütçe Komisyonunun yapacağı toplantının gündemine alındığı Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığının yine 24.11.2023 tarih ve Z-13922241-130.02-1331819 sayılı yazıları ile komisyon üyelerine bildirilmiştir.

Söz konusu kanun teklifinin Anayasa, Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm; Komisyonlarında gündeme alınıp görüşülmediği öğrenilmiştir.

[8] Komisyona sunulduğunda 80 maddeden oluşan teklife görüşmeler sırasında verilen önergelerle ile 7 madde düzenlenmesi eklenmiş, bir madde teklif metninden çıkarılmış böylece madde sayısı 86'ya ulaşmıştır.

86 maddelik kanun teklifi Plan ve Bütçe Komisyonunun 28 ve 29.11.2023 günlü birleşimlerinde yaklaşık toplam 13 saatlik bir çalışma süreci sonunda kabul edilmiştir.

Kanun teklif metninin Komisyonda görüşülmesine başlanılmadan önce tarafımızca yapılan mutlaka yasalaşması gereken ivedi düzenlemelerle, teknik çalışmayı gerektirmeyen maddelerle ilgili çalışmanın teklifin diğer maddelerinden ayrılarak süratle yasalaştırılması, diğer maddeler ile ilgili olarak daha detaylı bir çalışmanın yapılması yönündeki önerimiz kabul görmemiştir.

Geçmiş dönemlerde de kötü bir alışkanlık olarak değerlendirdiğimiz bu türden kanun hazırlama ve yapma tekniği, hem torba kanun teklif ve tasarılarında ele alınan konuların yürürlükteki mevzuatla uyumu açısından ciddi sorunlar yaratmış, hem de bu kanunların uygulanması aşamasında daha önceden öngörülemeyen sıkıntıların ortaya çıkmasına neden olmuştur. Bunun sonucunda, TBMM'den ilgili ihtisas komisyonlarında yeterince tartışılıp görüşülmeden acele bir şekilde geçen çok sayıda düzenlemeden ülkemiz ve vatandaşlarımız doğrudan veya dolaylı olarak olumsuz etkilenerek mağdur olmakta ve aynı kanun maddesinin kısa süre içinde defalarca değiştirilmesi gereği doğmaktadır. Hatta bu düzenlemelerden bazıları bilahare Anayasa Mahkemesi tarafından Anayasa'ya aykırı bulunularak iptal edilmektedir.

Teklif metninde yer alan toplam 12 adet madde (19, 20, 21, 25, 38 39, 48, 50, 74, 75, 76 ve 77. maddeler) Cumhuriyet Halk Partisinin bazı kanunlar ve Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri ile ilgili olarak çeşitli tarihlerde Anayasa Mahkemesine yapmış bulunduğu iptal istemlerinin sonuçları ile ilgilidir. Ancak kanun metninde yer alan yeni düzenlemelerin de Anayasa'ya tam uygunluk açısından durumları tartışmalıdır.

Anayasa Mahkemesi kararları gereği kanun teklifi metninde yer alan 12 madde; geçmiş dönemlerde çıkarılan torba yasalar ve yetki aşımı ile çıkarılan Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri ilgili olması; bir yandan Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminin diğer yandan da ilgili ihtisas komisyonlarında tartışılmadan acele ile hazırlanmış torba yasalar yöntemiyle yasa yapma alışkanlığının zaaflarını ortaya koyması açısından isabetli bir örnek oluşturmaktadır.

Teklif metninde yer alan, Kamu İhalelerinde fiyat farkı ödemesi yapılmasını öngören 40. madde ile 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'na eklenen geçici maddenin içeriğinde bulunan ve *Cumhurbaşkanına uygulama dönemini başvuru*

sürelerini, süre uzatımına bağlı olarak yapılacak işlemler ile ek fiyat farkı ve süre uzatımına dair diğer hususlar dahil bu maddenin uygulanmasına ilişki esas usulleri tespitle ilgili olarak verilen sınırsız yetki maddesinin benzeri olan ve 7394 sayılı Kanunda bulunan düzenlemenin Kanun teklifinin görüşüldüğü 29.11.2023 tarihinde Resmi Gazete yayımlanan Anayasa Mahkemesi'nin E:2022-81 K:2023-153 sayılı kararı ile Anayasa'nın 7. maddesinde yer alan yasama yetkisinin devredilmezliği ilkesine aykırı bulunarak reddedilmiş olduğu öğrenilmiştir.

Söz konusu Anayasa Mahkemesi Kararı maddenin görüşülmesi sırasında tarafımızca gündeme getirilmiş olup uyarılarımız üzerine madde içeriği bir ölçüde değiştirilerek ancak Anayasa'ya tam uyumu sağlanmadan kabul edilmiştir.

Devlet yönetimini ve toplumun geniş kesimlerini yakından ilgilendiren, bazı sektörlerde iş ve işleyiş kurallarını, piyasa oluşumunu, ekonomideki kaynak dağılımını ve ekonomik tercihleri etkileyen bu nitelikteki düzenlemelerin, acele ile kamuoyunda ve komisyonlarda yeterince tartışılmadan torba kanun yöntemiyle yasalaştırılmak istenmesi demokrasimizin yerleşik teamüllerine de uygun değildir.

Bu yöntemle, ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının ve ilgili sivil toplum örgütlerinin kanunların hazırlık ve görüşülme aşamasında görüşlerinin alınamamasına, getirilen düzenlemelerin ekonomik ve mali etkilerinin yeteri kadar anlaşılamamasına ve tartışılamamasına sebebiyet verilmektedir.

Bu durumda aynı zamanda kanun teklifleri, düzenleyici etki analizleri yapılmadan TBMM'ye sunulmuş olmakta, dolayısıyla söz konusu kanun değişikliklerinin yasal bir gereklilik olan bütçeye ve ekonomiye getireceği mali yükü hesaplanamamaktadır. Bu çerçevede bütçe dengesinin bozulması ve dolayısıyla da ülke ekonomisinin olumsuz yönde etkilenmesine neden olunmaktadır.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 02.07.2018 tarih ve 703 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile değişik "Gelir ve giderleri etkileyecek kanun teklifleri" başlıklı 14'üncü maddesi, Kamu gelirlerinin azalmasına veya kamu giderlerinin artmasına neden olacak ve kamu idarelerini yükümlülük altına sokacak kanun tekliflerinin getireceği malî yükün, orta vadeli program ve malî plan çerçevesinde, en az üç yıllık dönem için hesaplanıp tekliflere eklenmesi ve sosyal güvenliğe yönelik kanun tekliflerinde ise en az yirmi yıllık aktüeryal hesaplara yer verilmesi zorunluluğunu hüküm altına almıştır.

Söz konusu teklifin görüşülmesi sırasında özenli bir şekilde hazırlanması gereken mali yük tablosu komisyon çalışmaları başlamadan hemen önce komisyon üyelerinin dikkatine sunulmuştur. Söz konusu dokümanda yer alan bilgilerin tarafımızca ayrıntılı olarak tetkiki mümkün olmamıştır.

5018 sayılı Kanunun 14. maddesinde açıklanan hesaplamalar kanun tekliflerinin ve komisyonlarda görüşülmesine başlanılması yasa yapma sürecinin etkin çalışması ve daha sağlıklı ve uzun ömürlü yasal düzenlemelerin yapılması açısından önemlidir.

Erkler ayrılığı ilkesini zedeleyen TBMM'nin denge ve denetleme mekanizmasını tamamen ortadan kaldıran Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi olarak adlandırılan yeni durumda; kanun tekliflerinin bizzat milletvekilleri tarafından hazırlanmış olduğu varsayımıyla (?) kanun teklifleri ve etki analizleri ile ilgili mekanizmanın nasıl kurulacağı, etki analizi için gereken sayısal verilerin yürütme organından ne tür bir yöntemle edinilip komisyon üyelerine sunulacağı konusunda belirsizlikler mevcut bulunmaktadır. Bu sorunun ivedilikle ele alınarak çözüme kavuşturulması gerekmektedir.

Diğer taraftan, farklı komisyonların görev alanlarına giren düzenlemeleri içeren torba kanun tekliflerinin ilgili komisyonlarda görüşülmesi yerine esas komisyon sıfatıyla sadece Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülmesi ve esastan ilgili oldukları halde tali komisyon olarak belirlenen diğer komisyonlarda görüşülmemesi ve görüş bildirilmemesi, yasama faaliyetlerinin etkisizleştirilmesine yol açmaktadır.

Teklifte yer alan madde metinlerinden her biri ayrı ihtisas komisyonunun çalışma alanına giren, detaylarıyla uzun uzun görüşülüp tartışılması gereken düzenleme konularıdır.

86[9] maddeden oluşan söz konusu torba kanun teklifinin;

-1, 2, 3, 28, 29. 46 ve 84. maddelerinin Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonunda,

-18, 38 ve 66.maddelerinin Adalet Komisyonlarında,

-18 maddenin Anayasa Komisyonunda

[9]Komisyona sunulduğunda 80 maddeden oluşan teklife görüşmeler sırasında verilen önergelerle ile 7 madde düzenlenmesi eklenmiş, bir madde teklif metninden çıkarılmış böylece madde sayısı 86'ya ulaşmıştır.

-19, 47, 48, 49, 53, 67, 68, 69 ve 73 maddelerinin Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, ve Bilgi Teknolojileri Komisyonunda,

-38. maddesinin Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonunda,

--54, 55, 56, 57 ve 72. maddelerinin Sağlık Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonunda,

ayrıca esas veya tali komisyon sıfatıyla görüşülmesi gerekmekte idi.

TBMM İçtüzüğünün 23'üncü maddesinde "Tali komisyonların hangi yönden veya hangi maddeler hakkında görüş bildirecekleri havale sırasında belirtilmemiş ise, bu komisyonlar görüşlerini kendileriyle ilgili gördükleri hususlar üzerinde bildirirler" denilirken, yine İçtüzüğün 34'üncü maddesinde "Bir komisyon, kendisine havale edilen teklifi, başka bir komisyonun ihtisası dahilinde görürse, gerekçeli olarak teklifin o komisyona havale edilmesini isteyebilir. Bir komisyon, kendisine havale edilen teklif yahut herhangi bir mesele için, bir başka komisyonun düşüncesini öğrenmeyi gerekli görürse, teklifin o komisyonda görüşüldükten sonra iadesini isteyebilir" denilmektedir. Yine, aynı maddenin bir başka paragrafında "Bir komisyon, başka bir komisyona havale edilmiş bir teklif yahut herhangi bir mesele için düşüncesini belirtmekte yarar görürse, o teklifin kendisine havale edilmesini isteyebilir" hükmüne yer verilmiştir

Komisyonlara üye seçilirken milletvekillerinin uzmanlık ve ilgili alanları göz önüne alınmaktadır. Plan ve Bütçe Komisyonu üyelerinin her konuda yetkin birer uzman olduğunu söylemek mümkün değildir. Bu nedenle özel uzmanlık alanı ve değerlendirme, tartışma gerektiren konuların öncelikle ilgili komisyonlarda görüşülmesi gerekmektedir. Plan ve Bütçe Komisyonunun asıl komisyon olduğu durumlarda da tekliflerin ilgili tali komisyonlarca düzenlenecek komisyon raporları dikkate alınarak Plan ve Bütçe Komisyonunda karara bağlanması hem doğru hem de İçtüzükle uygun olacaktır.

Söz konusu 86 maddeden oluşan torba kanun teklifi toplam 31 ayrı Kanunda ve 2 Kanun Hükmünde Kararnamede değişiklik yapmaktadır. Bu durumu belirtir tablo aşağıda yer almaktadır.

"2/1812 esas numaralı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi" Toplam 31 Kanun ve 2 Kanun Hükmünde Kararnamede değişiklik yapmaktadır.

Teklif Maddesi	Kanun Sıra No.	Düzenleme Yaptığı Kanun
1	1	19/4/1926 tarihli ve **815 sayılı Türkiye Sahillerinde Nakliyatı Bahriye (Kabotaj) ve Limanlarla Kara Suları Dahilinde İcrayı San'at ve Ticaret Hakkında Kanunu**'nun 5 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "bin" ibaresinin "kırkbin", "yirmibeşbin" ibaresinin "iki milyon", "beşyüz" ibaresinin "yirmi bin", "beşbin" ibaresinin "ikiyüzbin" şeklinde değiştirilmesi
2	2	10/6/1946 tarihli ve **4922 sayılı Denizde Can ve Mal Koruma Hakkında Kanunu**'nun 20 nci maddesinin birinci ve ikinci fıkralarının değiştirilmesi
3		4922 sayılı Kanun'un 21 inci maddesinin değiştirilmesi
4	3	21/7/1953 tarihli ve **6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunu**'nun 78 inci maddesinin ikinci fıkrasına cümle eklenmesi
5		6183 sayılı Kanunun geçici 8 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "31/12/2023" ibaresinin "31/12/2028" şeklinde değiştirilmesi
6	4	13/7/1956 tarihli ve **6802 sayılı Gider Vergileri Kanunu**'nun 29 uncu maddesinin birinci fıkrasının (i), (r) ve (y) bentlerinin değiştirilmesi
7	5	31/12/1960 tarihli ve **193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu**'nun mükerrer 20/B maddesinin başlığı ile birinci fıkrasının değiştirilmesi
8		193 sayılı Kanun'un 22 nci maddesine fıkralar eklenmesi

9		193 sayılı Kanun'un 40 ıncı maddesinin birinci fıkrasının (1) numaralı bendinde yer alan birinci parantez içi hükmün yürürlükten kaldırılması
10		193 sayılı Kanun'un 89 uncu maddesinin birinci fıkrasının (13) numaralı bendinin birinci cümlesinde yer alan "kazancın %50'si." ibaresinin "kazancın, elde edildiği takvim yılına ilişkin yıllık gelir vergisi beyannamesinin verilmesi gereken tarihe kadar tamamının Türkiye'ye transfer edilmesi şartıyla, %80'i." şeklinde, üçüncü cümlesinde yer alan "%100'e kadar artırmaya" ibaresinin "%100'e kadar artırmaya ve Türkiye'ye transfer edilecek kazanç tutarını sıfıra kadar indirmeye veya kanuni seviyesine kadar artırmaya" şeklinde değiştirilmesi
11		193 sayılı Kanun'un 94 üncü maddesinin sekizinci fıkrasında yer alan "Tam ve dar mükellefler ile gerçek ve tüzel kişiler itibariyle," paragrafından sonra gelmek üzere" 3 numaralı bent kapsamında ödenen istihkak bedellerinden, işin; kamu kurum ve kuruluşları ile bunlara bağlı, ilgili ve ilişkili kurumlara taahhüt edilip edilmemesine ve bunların genel veya özel bütçeli idare kapsamında olup olmamasına, süresine, nevine ve yüklenicinin; ana yüklenici, alt yüklenici ya da tam ve dar mükellef olmasına göre ayrı ayrı veya birlikte" şeklinde paragraf eklenmesi
12		193 sayılı Kanun'un geçici 67 nci maddesinin altıncı fıkrasında yer alan "faiz gelirleri için ayrı ayrı veya birlikte bir katına" ibaresinin "kar payı ve faiz gelirleri için ayrı ayrı veya birlikte %40'a" şeklinde, on yedinci fıkrasında yer alan "%15'e" ibaresinin "%40'a" şeklinde değiştirilmesi, aynı fıkrada yer alan "her bir sermaye piyasası aracı" ibaresinden sonra gelmek üzere "ihraç edenler, ihraç veya iktisap tarihi, hesap türü, hesap açılış tarihi," ibaresinin eklenmesi

13		193 sayılı Kanun'un geçici 72 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "31/12/2023" ibaresinin "31/12/2028" şeklinde ve dördüncü fıkrasının değiştirilmesi
14		193 sayılı Kanun'un geçici 76 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan "31/12/2023" ibaresinin "31/12/2028"şeklinde değiştirilmesi ve maddeye fıkra eklenmesi
15	6	4/1/1961 tarihli ve **213 sayılı Vergi Usul Kanunu**'na 413. Maddesinden sonra gelmek üzere mükerrer madde eklenmesi
16		213 sayılı Kanun'un geçici 30 uncu maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "31/12/2023" ibaresinin "31/12/2024" şeklinde değiştirilmesi
17		213 sayılı Kanun'un geçici 33 üncü maddesinin üçüncü fıkrasından sonra gelmek üzere fıkra eklenmesi
18	7	26/4/1961 tarihli ve **298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunu**'na geçici madde eklenmesi
19	8	17/7/1963 tarihli ve **278 sayılı Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu ile İlgili Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun'**un 4 üncü maddesine fıkra eklenmesi
21	9	1/7/1964 tarihli ve **488 sayılı Damga Vergisi Kanunu'**nun ek 2 nci maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendinde yer alan "Kalkınma Bakanlığınca yayımlanan" ibaresinin "Cumhurbaşkanı Kararı ile yürürlüğe konulan" şeklinde değiştirilmesi,

		aynı bentte yer alan "uluslararası ihaleye çıkarılanların ihalesini kazanan veya" ibaresinin madde metninden çıkarılması
22		488 sayılı Kanun'a ekli (1) sayılı tablonun "II. Kararlar ve mazbatalar" başlıklı bölümünün 2 nci maddesinin parantez içi hükmünde yer alan "ihale kararının" ibaresinin "ihale kararı ve ihaleye ilişkin olarak ihale makamı ile düzenlenen sözleşmenin" şeklinde değiştirilmesi
23	10	2/7/1964 tarihli ve **492 sayılı Harçlar Kanunu'**nun 13 üncü maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinde yer alan "düzeltmeler" ibaresinin "düzeltmeler ile ilgililerin kusuru olmaksızın nüfus idareleri tarafından re'sen yapılacak düzeltmeler sonucu ticaret sicilinde yapılacak düzeltmeler" şeklinde değiştirilmesi
24		492 sayılı Kanun'un 59 uncu maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde yer alan "hataların tashihleri" ibaresinin "hataların ve nüfus idareleri tarafından re'sen yapılacak düzeltmeler sonucu tapu kayıtlarının tashihi" şeklinde değiştirilmesi
25		492 yılı Kanun'un; - 98 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) ve (c) bentlerinde yer alan "yola elverişlilik belgeleri" ibarelerinin "liman çıkış belgeleri" şeklinde, - 102 nci maddesinin başlığında yer alan "Yola elverişlilik belgesi" ibaresinin "Liman çıkış belgesi" şeklinde, birinci fıkrasında yer alan "yola elverişlilik belgesi" ibaresinin "liman çıkış belgesi" şeklinde, - 107 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "yola elverişlilik belgesi" ibaresinin "liman çıkış belgesi" şeklinde,

		değiştirilmesi.
26		492 sayılı Kanun'un ek 1 inci maddesinin (2) numaralı fıkrasının (a) bendinde yer alan "Kalkınma Bakanlığınca yayımlanan" ibaresinin "Cumhurbaşkanı Kararı ile yürürlüğe konulan" şeklinde değiştirilmesi, aynı bentte yer alan "uluslararası ihaleye çıkarılanların ihalesini kazanan veya" ibaresinin madde metninden çıkarılması
27		492 sayılı Kanun'a bağlı (7) sayılı tarifenin "II. Liman işlemleri" başlıklı bölümünün; (3) numaralı fıkrasının değiştirilmesi
28		492 sayılı Kanuna bağlı (8) sayılı tarifenin "XIII- Bağlama kütüğü ruhsatnamelerinden alınacak harçlar:" başlıklı bölümünün birinci paragrafının tarifeyle birlikte değiştirilmesi, ikinci paragrafının başına cümle eklenmesi
29	11	14/9/1972 tarihli ve 1618 sayılı **Seyahat Acentaları ve Seyahat Acentaları Birliği Kanunu**'na geçici madde eklenmesi
30	12	14/10/1983 tarihli ve **2920 sayılı Türk Sivil Havacılık Kanunu**'nun 31 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "Türk" ibaresinden sonra gelmek üzere "sivil" ibaresinin eklenmesi ve maddeye fıkra eklenmesi
31	13	25/10/1984 tarihli ve **3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu**'nun 29 uncu maddesinin (1) numaralı fıkrasına bent eklenmesi
32		3065 sayılı Kanun'un 36 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan "indirim hakkını" ibaresinin "indirim veya iade hakkını", "indirim hakkı" ibaresinin "indirim veya iade hakkı" şeklinde değiştirilmesi

33		3065 sayılı Kanun'un 41 inci maddesinin (1) numaralı fıkrasında yer alan "ve vergi kesintisi yapmakla sorumlu tutulanlar" ibaresinin madde metninden çıkarılması, bu fıkrada yer alan "akşamına kadar" ibaresinden sonra gelmek üzere ", vergi kesintisi yapmakla sorumlu tutulanlar Katma Değer Vergisi beyannamelerini, vergilendirme dönemini takibeden ayın ondokuzuncu günü akşamına kadar" ibaresinin eklenmesi
34		3065 sayılı Kanun'un 46 ncı maddesinin (1) numaralı fıkrasında yer alan "ile vergi kesmekle sorumlu tutulanlar," ibaresinin madde metninden çıkarılması, **ve** "akşamına kadar" ibaresinden sonra gelmek üzere ", vergi kesintisi yapmakla sorumlu tutulanlar bir vergilendirme dönemine ait katma değer vergilerini beyanname verecekleri ayın yirmiüçüncü günü akşamına kadar"ibaresinin eklenmesi
35		3065 sayılı Kanun'un geçici 29 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan "31/12/2023" ibaresinin "31/12/2028" şeklinde değiştirilmesi
36		3065 sayılı Kanun'un geçici 32 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "31/12/2023" ibaresinin "31/12/2028" şeklinde değiştirilmesi
37		3065 sayılı Kanun'un geçici 33 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan "31/12/2023" ibaresinin "31/12/2028" şeklinde değiştirilmesi
38	14	24/11/1994 tarihli ve **4046 sayılı Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanun'**un 18 inci maddesinin birinci fıkrasının (C) bendinin (c) alt bendinin birinci paragrafında yer alan "belli istekliler arasında kapalı teklif usulü" ibaresinden sonra gelmek üzere "ve elektronik ihale usulü" ibaresi ile aynı alt bende paragraf eklenmesi, aynı bendin (d) alt bendinin ilk

		cümlesinde ve (e) alt bendinde yer alan "pazarlık" ibarelerinden sonra gelmek üzere ", elektronik ihale" ibarelerinin eklenmesi
39	15	3/1/2002 tarihli ve **4733 sayılı Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkol Piyasasının Düzenlenmesine Dair Kanun'**un 8 inci maddesinin sekizinci fıkrasının birinci cümlesinden sonra gelen cümlelerin değiştirilmesi
39	16	4/1/2002 tarihli ve **4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'**na ek madde eklenmesi
40	17	5/1/2002 tarihli ve **4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'**na geçici madde eklenmesi
41	18	28/3/2002 tarihli ve **4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun**un 4 üncü maddesinin beşinci fıkrasına "tahvil ihraçları" ibaresinden sonra gelmek üzere "ile fon kullanıcısı olacakları kira sertifikası ihraçları" ibaresinin eklenmesi
42		4749 sayılı Kanun'a geçici madde eklenmesi
43	19	6/6/2002 tarihli ve **4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanunu'**nun 2 nci maddesinin (1) numaralı fıkrasının (d) bendinde yer alan "ana bayi" ibaresinden önce gelmek üzere "resmi şekilde düzenlenen sözleşmesi bulunan;" ibaresinin eklenmesi
44		4760 sayılı Kanun'un 5 inci maddesinin (1) numaralı fıkrasının (b) bendinde yer alan "teslimi" ibaresinden sonra gelmek üzere "ile yurt içinden serbest bölgelere yapılan teslimler" ibaresinin eklenmesi
45		4760 sayılı Kanun'un geçici 6 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan "31/12/2023" ibaresinin "31/12/2033"

		şeklinde, "bu tutarı" ibaresinin "bu tutarı veya yeniden değerleme oranı uygulanmak suretiyle belirlenmiş olan tutarı" şeklinde değiştirilmesi, fıkraya birinci cümlesinden sonra gelmek üzere cümleler eklenmesi
46	20	10/7/2003 tarihli ve **4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu'**nun 26 ncı maddesine fıkra eklenmesi
47	21	4/12/2003 tarihli ve **5015 sayılı Petrol Piyasası Kanunu'**nun 3 üncü maddesinin dördüncü fıkrasına "5607 sayılı Kanuna aykırı" ibaresinden sonra gelmek üzere "veya bu Kanuna göre lisansa tabi faaliyetler ile ilgili olarak; 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 359 uncu maddesinin (a) ve (b) fıkraları kapsamında; muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge düzenleme veya bu belgeleri kullanma, belgelerin asıl veya suretlerini tamamen veya kısmen sahte olarak düzenleme veya bu belgeleri kullanma suçları ile aynı maddenin (ç) fıkrasında sayılan" ibaresinin eklenmesi
48		5015 sayılı Kanun'un 20 nci maddesinin ikinci fıkrasının (g) bendinin birinci cümlesinde yer alan "ve Kurum tarafından her türlü tesiste (rafineri hariç) lisansa tabi tüm faaliyetler kovuşturmaya yer olmadığına dair karar veya mahkeme kararı kesinleşinceye kadar geçici olarak durdurulur ve bu süre içinde söz konusu tesis için başka bir gerçek veya tüzel kişiye de lisans verilmez" ibaresinin "ve Kurum tarafından her türlü tesiste (rafineri hariç) lisansa tabi tüm faaliyetler geçici olarak durdurulur ve bu süre içerisinde söz konusu tesis için başka bir gerçek veya tüzel kişiye de lisans verilmez" şeklinde değiştirilmesi ve bende birinci cümlesinden sonra gelmek üzere cümleler eklenmesi
49		5015 sayılı Kanun'a geçici madde eklenmesi

50	22	5/5/2005 tarihli ve **5345 sayılı Gelir İdaresi Başkanlığı ile İlgili Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun'**un mülga 27 nci maddesinin başlığıyla birlikte yeniden düzenlenmesi
51		5345 sayılı Kanun'un 29 uncu maddesinin yedinci fıkrasında yer alan "tam veya kısmî zamanlı sözleşmeli personel" ibaresinin, "veya tam ya da kısmî zamanlı sözleşmeli bilişim personeli " şeklinde değiştirilmesi ve maddeye fıkra eklenmesi
52	23	19/10/2005 tarihli ve **5411 sayılı Bankacılık Kanunu'**na ek madde eklenmesi
53		5411 sayılı Bankacılık Kanunu'na geçici madde eklenmesi
54	24	31/5/2006 tarihli ve **5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu**nun geçici 41 inci maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan "31/12/2023" ibaresinin "31/12/2028" şeklinde değiştirilmesi
55		5510 sayılı Kanun'un geçici 98. Maddesinin dördüncü fıkrasının yürürlükten kaldırılması
56		5510 sayılı Kanuna geçici 99.maddenin eklenmesi
57		5510 sayılı Kanuna geçici100. maddenin eklenmesi
58	25	13/6/2006 tarihli ve **5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu'**nun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (p) bendinde yer alan "kurumlar." ibaresinin "kurumlar ile katılım bankalarının ortağı olduğu ve katılım bankacılığı ilke ve esaslarına uygun her türlü finansman için kefalet vermek amacıyla kurulan Katılım Finans Kefalet Anonim Şirketi." şeklinde değiştirilmesi
59		5520 sayılı Kanun'un 5 inci maddesinin birinci fıkrasının;

		a) (b) bendinin ikinci paragrafından sonra gelmek üzere paragraf eklenmesi, b) İkinci fıkrasının değiştirilmesi
60		5520 sayılı Kanun'un 10 uncu maddesinin birinci fıkrasının (ğ) bendinin; birinci paragrafında yer alan "kazancın %50'si." ibaresinin "kazancın, elde edildiği hesap dönemine ilişkin kurumlar vergisi beyannamesinin verilmesi gereken tarihe kadar tamamının Türkiye'ye transfer edilmesi şartıyla, %80'i." şeklinde, üçüncü paragrafında yer alan "%100'e kadar artırmaya" ibaresinin "%100'e kadar artırmaya ve Türkiye'ye transfer edilecek kazanç tutarını sıfıra kadar indirmeye veya kanuni seviyesine kadar artırmaya" şeklinde değiştirilmesi
61		5520 sayılı Kanun'un 15 inci maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan "farklılaştırmaya yetkilidir." ibaresinin "farklılaştırmaya; birinci fıkranın (a) bendi kapsamındaki vergi kesintisi oranını, işin; kamu kurum ve kuruluşları ile bunlara bağlı, ilgili ve ilişkili kurumlara taahhüt edilip edilmemesine ve bunların genel veya özel bütçeli idare kapsamında olup olmamasına, süresine, nev'ine ve yüklenicinin; ana yüklenici, alt yüklenici ya da tam ve dar mükellef olmasına göre ayrı ayrı veya birlikte belirlemeye yetkilidir." şeklinde değiştirilmesi
62		5520 sayılı Kanun'un 30 uncu maddesinin sekizinci fıkrasında yer alan "artırmaya yetkilidir." ibaresinin "artırmaya; birinci fıkranın (a) bendi kapsamındaki vergi kesintisi oranını, işin; kamu kurum ve kuruluşları ile bunlara bağlı, ilgili ve ilişkili kurumlara taahhüt edilip edilmemesine ve bunların genel veya özel bütçeli idare kapsamında olup olmamasına,

		süresine, nev'ine ve yüklenicinin; ana yüklenici, alt yüklenici ya da tam ve dar mükellef olmasına göre ayrı ayrı veya birlikte belirlemeye yetkilidir." şeklinde değiştirilmesi
63		5520 sayılı Kanun'un 32 nci maddesinin yedinci fıkrasına cümle eklenmesi
64		5520 sayılı Kanun'un geçici 14 üncü maddesinde yer alan "31/12/2023" ibarelerinin "30/6/2024" şeklinde değiştirilmesi ve maddeye fıkra eklenmesi
65	26	14/3/2007 tarihli ve **5602 sayılı Şans Oyunları Hasılatından Alınan Vergi, Fon ve Payların Düzenlenmesi Hakkında Kanun**'un 4 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "%83'ünden" ibaresinin "%93'ünden" şeklinde değiştirilmesi
66	27	14/12/2009 tarihli ve **5941 sayılı Çek Kanunu**'nun geçici 3 üncü maddesinin beşinci fıkrasında yer alan "31/12/2023" ibaresinin "31/12/2025" şeklinde değiştirilmesi
67	28	15/2/2011 tarihli ve **6112 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayın Hizmetleri Hakkında Kanun**'un 3 üncü maddesinin birinci fıkrasına bentler eklenmesi
68		6112 sayılı Kanunun 41 inci maddesinin birinci fıkrasına (ç) bendinden sonra gelmek üzere bent eklenmesi, sonraki bentlerin buna göre teselsül ettirilmesi ve üçüncü fıkrasında yer alan "(ç) bendine" ibaresinin "(ç) ve (d) bentlerine" şeklinde değiştirilmesi
69		6112 sayılı Kanunun 42 nci maddesinin ikinci fıkrasına "yirmisinde" ibaresinden sonra gelmek üzere ", (d) bendinde öngörülen net satış tutarlarından ayrılacak paylar, elde edildikleri yılı takip eden yılın Temmuz ayı sonuna kadar" ibaresinin, "kuruluşlar" ibaresinden sonra gelmek üzere "ile internet platform işletmecileri" ibaresi eklenmesi ve altıncı

		fıkrasında yer alan "ve (ç)" ibaresinin ", (ç) ve (d)" şeklinde değiştirilmesi
70	29	1/12/2011 tarihli ve 6253 sayılı **Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı İdari Teşkilatı Kanunu**'nun 29 uncu maddesinin bazı fıkralarının değiştirilmesi
71		6253 sayılı Kanun'a geçici madde eklenmesi
72	30	20/6/2012 tarihli ve **6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu**'nun 38 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin (1) numaralı alt bendinde yer alan "31/12/2023" ibaresinin "31/12/2024" şeklinde değiştirilmesi
73	31	5/4/2023 tarihli **7452 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Yerleşme ve Yapılaşmaya İlişkin Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin Kabul Edilmesine Dair Kanun**'a geçici madde eklenmesi
74	1	27/6/1989 tarihli ve **375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname**nin ek 26 ncı maddesinin üçüncü fıkrasının ikinci cümlesinin yürürlükten kaldırılması
75		375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 27 nci maddesinin üçüncü fıkrasının ikinci cümlesinin yürürlükten kaldırılması
76		375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 29 uncu maddesinin değiştirilmesi
77		375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 30 uncu maddesinin başlığıyla birlikte değiştirilmesi ve maddeye bağlı (VI) cetvelin Kanun Hükmünde Kararnameye eklenmesi
78		375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 35 inci maddesinin dokuzuncu fıkrasının (c) bendinin (2) numaralı alt

		bendinin değiştirilmesi ve fıkraya cümle ile maddeye fıkra eklenmesi
79		375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 37 nci maddesinin birinci fıkrasına "ilişkili kuruluşları" ibaresinden sonra gelmek üzere ", Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı" ibaresi ve maddeye dördüncü fıkrasından sonra gelmek üzere fıkralar eklenmesi
80		375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 38 inci maddesine fıkra eklenmesi
81		375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin geçici 10 uncu maddesine fıkra eklenmesi
82		375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye geçici madde eklenmesi
83		375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye geçici madde eklenmesi
84	2	26/9/2011 tarihli ve **655 sayılı Ulaştırma ve Altyapı Alanına İlişkin Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun Hükmünde Kararname**nin 28 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin değiştirilmesi ve maddeye fıkra eklenmesi
85	Yürürlük maddesi.	
86	Yürütme maddesi.	

86[10] maddeden (yürürlük ve yürütme dahil) oluşan söz konusu torba kanun teklifinin, 2 maddesi TBMM'ni, 1 maddesi Özelleştirme İdaresi Başkanlığını, 1 maddesi Devlet Malzeme Ofisini, 2 maddesi Bankacılık ve Düzenleme Kurumunu, 1 maddesi tüm Bankaları, 1 maddesi Ticaret Bakanlığını, 6 maddesi Ulaştırma ve Alt Yapı

[10]Komisyona sunulduğunda 80 maddeden oluşan teklife görüşmeler sırasında verilen önergelerle ile 7 madde düzenlenmesi eklenmiş, bir madde teklif metninden çıkarılmış böylece madde sayısı 86'ya ulaşmıştır.

Bakanlığını, 5 maddesi Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığını(Sosyal Güvenlik Kurumunu), 1 maddesi Kamu İhale Kurumunu, 2 maddesi İçişleri Bakanlığını, 1 maddesi Kültür ve Turizm Bakanlığını,1 maddesi TÜBİTAK'ı, 1 maddesi YSK(Yüksek Seçim Kurulunu), 4 Maddesi Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunu, 1 maddesi Milli Piyango İdaresini, 3 maddesi radyo ve Televizyon Yüksek Kurumunu, 1 maddesi Tarım ve Orman Bakanlığını, 38 maddesi Hazine ve Maliye Bakanlığını (Gelir İdaresi Başkanlığını) ilgilendiren hususlardan oluşmakta, 1 maddesi Çek Kanunundaki düzenleme nedeniyle tüm mal, hizmet ve mali piyasaları, kanun teklif metnindeki 10 madde bir kısım unvandaki kamu personelinin kadro, atama ve özlük hakları konusunda önemli düzenlemeler içermektedir.

86 maddelik torba Kanun Teklifinde;

-Kabotaj Kanunu'na aykırı deniz taşımacılığına uygulanan idari para cezaları artırılması,

-Denizde Can ve Mal Koruma Hakkında Kanun'da aranan belgelerin yanı sıra ulusal ve uluslararası sözleşmelerde aranan belgelerin eksikliği durumunda da idari para cezası uygulanması, kanunda yer alan diğer idari para cezası tutarlarının artırılması,

-İzinsiz yolcu veya izin kapasitesinin üzerinde yolcu ve yük taşıyan gemilere uygulanacak yaptırımların düzenlenmesi,

-6183 sayılı Kanun kapsamında tanzim olunacak haciz varakalarının elektronik ortamda da düzenlenmesi,

-6183 sayılı Kanun kapsamındaki alacaklar için devlete borcu olan bazı kamu kurumlarının taşınmazlarının borçlarına karşılık olarak Hazine ve Maliye Bakanlığınca satın alınabilmesi uygulamasının süresinin uzatılması,

-Üzerine kayıtlı konuta sahip olanların doğrudan veya kooperatifler aracılığıyla kullandıkları konut kredileri dolayısıyla lehe alınan paralar ile bu kredi işlemlerine ilişkin yapılan sigortalar dolayısıyla lehe alınan paralar ile ilgili olarak istisna kapsamı dışına çıkarılması,

-İnternet üzerinden içerik paylaşılması suretiyle elde edilen kazançlara ilişkin kapsamın genişletilmesi,

-Yabancı ülkelerde kurulu anonim ve limited şirketlerden elde edilen kar payının Türkiye'ye getirilmesi koşuluyla yarısının gelir vergisinden istisna edilmesi,

-Ticari kazançlarda binde beşlik götürü gider hakkının kaldırılması,

-Yurt dışına verilen bazı hizmetler ile yabancılara verilen eğitim ve sağlık hizmetlerinden elde edilen kazançların tamamının Türkiye'ye getirilmesi şartı ile kazançlardaki istisna oranının %50'den %80'e çıkarılması,

-Gelir ve kurumlar vergisi mükellefleri açısından yıllara sari inşaat ve onarım işlerine ilişkin istihkak ödemeleri üzerinden yapılacak tevkifat oranının belirlenmesindeki Cumhurbaşkanının yetkisinin genişletilmesi,

-Yabancı para cinsinden ihraç edilen menkul kıymetlerden sağlanan gelirler ve döviz cinsinden açılmış hesaplardan elde edilen faiz gelirleri ve kar paylarındaki tevkifat oranının belirlenmesinde Cumhurbaşkanının yetkisinin genişletilmesi,

-Sporcu ücretlerinin sabit oranlarda tevkif suretiyle vergilendirilmesine ilişkin uygulamanın süresinin 31/12/2028 tarihine kadar uzatılması,

-Tarım ürünleri lisanslı depoculuk kanunu kapsamında düzenlenen ürün senetlerinin elden çıkarılmasından doğan kazançlar için gelir ve kurumlar vergisi istisnasının süresinin 31.12.2028'e kadar uzatılması,

-Gelir İdaresi Başkanlığı sistemlerinde yer alan ve vergi mahremiyeti kapsamı dışında kalan bilgilerin kamu kurum ve kuruluşları veya tüzel kişilerle paylaşılması karşılığında katılma payı alınması,

- Sanayi sicil belgesini haiz mükelleflerce münhasıran imalat sanayiinde veya Ar-Ge, yenilik ve tasarım faaliyetlerinde bulunan mükelleflerce bazı koşullarla iktisap edilen yeni makina ve teçhizat için uygulanacak amortisman oran ve sürelerinin, mevcut faydalı ömür sürelerinin yarısı dikkate alınarak hesaplanması uygulamasının süresi 31/12/2024 tarihine uzatılması,

-Bankalar ve diğer finans kuruluşlarının 2024 ve 2025 hesap dönemlerinde enflasyon düzeltmesi uygulaması sonucunda oluşacak kar veya zararlarının, kurumlar vergisi uygulamasında kazancın tespitinde dikkate alınmaması,

-İl seçim kurulu ile ilçe seçim kurulunda bulunan siyasi partilerden alınan üyeler haricindeki kurul üyelerinin görev süresinin 2025 yılı Ocak ayının son haftasında yapılacak olan yeni oluşuma kadar uzatılması,

-Anayasa Mahkemesi kararı gereğince TÜBİTAK yönetim kuruluna toplu sözleşme kapsamı dışında kalan personelin ücretinin ve performans kriterlerinin belirlenmesi yetkisi verilmesi,

-Anayasa Mahkemesi kararı gereğince Cari yıl yatırım programında yer alan yatırımlardan ve Millî Savunma Bakanlığı, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığının bu programda yer almayan kamu yatırımlarında sağlanan damga vergisi ve harç istisnasının "uluslararası ihaleye çıkarılanlar" bakımından kaldırılması,

- Anayasa Mahkemesi kararı gereğince şikâyet ya da yargı kararı üzerine ihalenin iptal edilmesi hâlinde, ihale kararı ile birlikte, iptal edilen ihaleye ilişkin olarak düzenlenen sözleşmenin de hükmünden yararlanılmayan kısmının damga vergisinin iadesine imkan sağlanması,

-Nüfus idarelerince yapılan re'sen düzeltmelere istinaden ticaret sicilinde ve tapuda yapılan düzeltmelerin harçtan istisna tutulması,

-Yola elverişlilik belgesinin adının liman çıkış belgesi olarak değiştirilmesi,

-Anayasa Mahkemesi kararı gereğince şikâyet ya da yargı kararı üzerine ihalenin iptal edilmesi hâlinde, ihale kararı ile birlikte, iptal edilen ihaleye ilişkin olarak düzenlenen sözleşmenin de hükmünden yararlanılmayan kısmına isabet eden harçların iadesine imkan sağlanması,

-Denizcilik mevzuatında yer alan düzenlemelere paralel olarak Harçlar Kanunu'nda değişiklik yapılması ve harç tutarlarının artırılması,

-Bağlama kütüğüne kayıtlı gemi, deniz ve iç su araçlarının bağlama kütüğü ruhsatnamelerinin yıllık harca tabi tutulması ve harç tutarlarının artırılması,

-6/2/2023 tarihinde yaşanılan deprem afetinden etkilenen ve Genel Hayata Etkili Afet Bölgesi kabul edilen; Adana, Adıyaman, Batman, Bingöl, Diyarbakır, Elazığ, Gaziantep, Hatay, Kahramanmaraş, Kayseri, Kilis, Malatya, Mardin, Niğde, Osmaniye, Şanlıurfa ve Tunceli illerinde faaliyet gösteren seyahat acentalarından 2023 ve 2024 yıllarında aidat alınmaması,

-Sadece dış hatlarda kullanılabilen kiralanmış yabancı tescilli hava araçlarının yurt içi uçuşlarda da kullanılabilmelerine olanak sağlanması,

-Sorumlu sıfatıyla beyan edilen katma değer vergisinin indirim konusu yapılmasında "ödeme" koşulu getirilmesi,

-KDV'de indirim hakkının yanında, iade hakkını düzenleme konusunda da Cumhurbaşkanına yetki verilmesi,

-Katma Değer Vergisi uygulamasında vergi sorumlularının KDV beyannamelerini verme tarihlerinin 3 gün geriye çekilmesi

-Katma Değer Vergisi uygulamasında vergi sorumlularının vergilerini ödeme tarihlerinin 3 gün geriye çekilmesi,

-3996 sayılı Bazı Yatırım ve Hizmetlerin Yap-İşlet-Devret Modeli Çerçevesinde Yaptırılması Hakkında Kanuna göre yap-işlet-devret modeli çerçevesinde gerçekleştirilecek projeler ile 3359 sayılı Sağlık Hizmetleri Temel Kanununun ek 7 nci maddesine göre Yüksek Planlama Kurulu tarafından kiralama karşılığı yaptırılmasına karar verilen sağlık tesislerine ilişkin projeler ve 652 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 23 üncü maddesine göre Milli Eğitim Bakanlığı tarafından kiralama karşılığı yaptırılmasına karar verilen eğitim öğretim tesislerine ilişkin projelerden 31/12/2023 tarihine kadar ihale veya görevlendirme ilanı yayımlanacak olanların; ihale edilmesi ile görevlendirilen veya projeyi üstlenenlere yatırım döneminde proje kapsamında yapılan mal teslimleri ve hizmet ifalarının KDV'den istisna süresinin 31/12/2028 tarihine kadar uzatılması,

-Şehir içi raylı ulaşım sistemleri, metro, tramvay, teleferik, telesiyej ve füniküler ile bunların hatları, istasyonları, yolcu terminalleri ve durakları ve bu iş ve işlemlerle ilgili tesisler ile eklenti veya bütünleyici parçalarının Ulaştırma ve Alt Yapı Bakanlığı, belediyeler ve bunların bağlı kuruluşları arasında yapılacak devir ve teslimlerinin KDV'den istisna süresinin 31/12/2028 tarihine kadar uzatılması,

-Kamu kurumlarının borçları karşılığında taşınmazlarını SGK'ya devri ile ilgili olarak KDV Kanununda yer alan istisna süresinin 31.12.2028 tarihine kadar uzatılması,

-Özelleştirme ihalelerinin elektronik ortamda da yapılabilmesine olanak sağlanması,

-Anayasa Mahkemesinin iptal kararı gereğince, alkol ve sigara kaçakçılığından hakkında soruşturma ve/veya kovuşturma açılanların faaliyet belgesinin askıya alınmasına ilişkin olarak yeniden düzenleme yapılması,

-Anayasa Mahkemesi Kararı gereğince, Devlet Malzeme Ofisinin idareler adına yaptığı toplu alımlarda uygulanacak kuralların kanun maddesi olarak düzenlenmesi

-Tamamlanmamış yapım işleri için fiyat farkı ve süre uzatımı verilmesine olanak sağlanması,

-Mahalli idarelerin kira sertifikası ihraçları da tahvil ihraçları gibi Hazine ve Maliye Bakanlığının iznine tabi tutulması,

-TCDD'nin hazineye olan borçları ödenmemiş sermayesine eklenerek silinmesi,

-Motorlu araç ticareti yapanlar arasında yapılan sözleşmelerin noterde düzenlenmesi zorunluluğunun getirilmesi,

-Serbest bölgeye yapılan teslimlerin ihracat istisnası kapsamında olmadığı hususunun açıklığa kavuşturulması,

-Cep telefonlarının asgari ÖTV'sinin her yıl yeniden değerleme oranı kadar artırılması,

-Yabancı plakalı taşıtların, verilen idari para cezalar ödenmeden Türkiye'yi terk edememesine yönelik düzenleme yapılması,

-Naylon fatura düzenleyen ve kullananlara petrol piyasasında lisans verilmemesinin sağlanması,

-Anayasa Mahkemesinin iptal ettiği, EPDK'nın naylon fatura düzenleme ve kullanma suçlarından açılan soruşturma ve kovuşturma nedeniyle petrol piyasasında rafineri hariç her türlü tesiste lisansa tabi tüm faaliyetleri geçici olarak durdurma yetkisinin yeniden düzenlenmesi,

-5015 sayılı Petrol Piyasası Kanunu'nda lisansların iptal edilmesi ile ilgili olarak belli koşulların varlığı halinde geçici olarak özel bir düzenleme yapılması,

-Gelir İdaresi Başkanlığına, belirli durumlarda, beyanname, bildirim veya form verme veya ödeme sürelerini 15 güne kadar uzatma yetkisinin verilmesi,

-Anayasa Mahkemesi Kararı gereğince, Gelir İdaresi Başkanlığına, her türlü bilgi, veri ve istatistiği toplamak suretiyle oluşturulacak risk analizi sistemi üzerinden risk analizi yapmak ve vergiye gönüllü uyum düzeyini ölçmek yetkisinin verilmesi,

-Vergi dairelerince tebliği gereken belgelerin, Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından elektronik ortamda tebliğ edilebilmesine imkân sağlanması,

-Gelir İdaresi Başkanlığına sözleşmeli bilişim personeli çalıştırabilme yetkisinin verilmesi,

-Anayasa Mahkemesi Kararı gereğince, Gelir İdaresi Başkanlığında çalışan Devlet Gelir uzmanlarının görevde 5 yılı doldurmaları halinde müdür olarak atanabilmelerine olanak sağlanması,

-Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunda çalışan bir kısım personelin maaşlarının ek tazminat verilerek artırılması,

-Dört yıldır uygulanan finansal sıkıntıda olan firmaların borçlarını yeniden yapılandırabilmesine olanak sağlayan düzenlemenin süresinin 2 yıl daha uzatılması, Cumhurbaşkanına bu süreyi 2 yıl daha uzatma yetkisi verilmesi

-Kamu kurumlarının borçları karşılığında SGK'na taşınmazlarını verebilmelerine ilişkin düzenlemenin süresinin 2028'e kadar uzatılması,

-Çalışan emeklilerin de 2023 yılı Ekim döneminde bir defaya mahsus ödenen 5.000 TL.'lik tutardan yararlandırılması,

-Kamu üniversite hastanelerinin Sosyal Güvenlik Kurumuna sundukları sağlık hizmeti karşılığında sözleşmelerle global olarak hesaplanan ve ödenen götürü bedel tutarları ile tahakkuk bedeli arasındaki farklarının SGK'nca terkin edilmesine ilişkin düzenleme yapılması,

-Genel sağlık sigortası prim borçlarının affedilmesi,

-Katılım Finans Kefalet Anonim Şirketine kurumlar vergisi muafiyeti tanınması,

-Yabancı ülkelerde kurulu anonim ve limited şirketlerden elde edilen iştirak kazancının Türkiye'ye getirilmesi koşuluyla başka koşullar aranmaksızın kurumlar vergisi uygulaması açısından % 50 oranında iştirak kazançları istisnasına tabi tutulması,

-Yurt dışına verilen bazı hizmetler ile yabancılara verilen eğitim ve sağlık hizmetlerinden elde edilen kazançların tamamının Türkiye'ye transfer edilmesi koşuluyla kurumlar vergisi uygulaması açısından % 80 oranında istisna kapsamına alınması,

-Kurumlar vergisi uygulamasında (tam ve dar mükellefler için) yıllara sari inşaat ve onarım işlerine ilişkin istihkak ödemeleri üzerinden yapılacak tevkifat oranının belirlenmesindeki Cumhurbaşkanının yetkisinin genişletilmesi,

-İmalatçı veya tedarikçi kurumların dış ticaret sermaye şirketleri veya sektörel dış ticaret şirketleri üzerinden gerçekleştirdikleri ihracattan elde ettikleri kazançlar için de kurumlar vergisi oranının 5 puan indirimli olarak uygulanması,

-Kur korumalı mevduat ve katılım hesaplarına uygulanan kurumlar vergisi istisnasının süresi 30/6/2024 tarihine kadar uzatılması, Cumhurbaşkanına, sürenin bitimini müteakip bu süreyi her defasında altı ayı geçmeyen süreler halinde üç kez uzatma, uygulanan istisna oranını azaltma ve tekrar kanuni seviyesine getirme, hesap türü, hesapların vadesi ve açılış tarihine göre istisna oranını azaltma ve farklı istisna oranı belirleme yetkisinin verilmesi,

-Kurum ve şirketlerin şans oyunlarında bir yılda dağıtabileceği ikramiyenin toplam tutarının, yıllık hasılatlarının %93'ne kadar yükseltilmesi,

-Çeklerin üzerinde yazılı düzenleme tarihinden önce tahsil edilmesi için bankaya ibrazı halinde geçersiz sayılacağına ve işlem yapılmayacağına dair 31.12.2023'de sona erecek düzenlemenin 2 yıl daha uzatılması,

-İnternetten abonelikle yayın yapan radyo-tv'lerle internet platform işletmecilerinden de yıllık net satış tutarlarının % 1.5'u oranında RTÜK payı alınmasının yasal hale getirilmesi,

-Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı İdari Teşkilat Kanununda değişiklik yapılarak bazı unvanlar için görevde kalma süresi ve görevden alınma veya ayrılma halinde yapılacak atamalarla ilgili düzenleme yapılması,

-6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'nun 50'den az çalışanı olan ve az tehlikeli sınıfta yer alan işyerleri ile kamuya ait işyerlerinde iş güvenliği uzmanı ve işyeri hekimi görevlendirilmesine ilişkin hükmün yürürlüğünün 31.12.2024 tarihine kadar ertelenmesi,

-Deprem bölgesindeki yapı malzemeleri ve yapım işleri satışlarıyla sınırlı olarak, "fahiş fiyat" artışına gidenler hakkında, Perakende Ticaret Kanunu'nda öngörülen cezanın 10 katı, yani 100 bin ila 1 milyon TL. aralığında para cezası uygulanması,

-Anayasa Mahkemesi kararı gereğince sözleşmeli personelin Emekli Sandığı ile ilişkilendirilmesine son verilmesi, bu duruma ilişkin geçiş hükümlerinin düzenlenmesi,

-Anayasa mahkemesi kararı gereğince idari hizmet sözleşmesiyle çalışan sözleşmeli personelin emekli sandığı ile ilişkilendirilmesine son verilmesi, bu duruma ilişkin geçiş hükümlerinin düzenlenmesi,

-Anayasa Mahkemesi kararı gereğince, yönetim, denetim, tasfiye ve danışma kurulu üyelikleri ile komisyon, heyet, komite ve benzeri organlarda görev alanlara huzur hakkı ödenmesine ilişkin düzenleme yapılması,

-Anayasa Mahkemesi kararları çerçevesinde ilk defa ihdas edilen kadroların denkliği kanunilik ilkesine uygun hale getirilmesi, bu duruma ilişkin geçiş hükümlerinin düzenlenmesi,

-Yönetici kadrolarında olup görevden alınan ve uzman olmayan personelin idari uzman kadrolarına atanması hususunun düzenlenmesi, Cumhurbaşkanına uygulamadaki sorunları çözme yetkisi verilmesi, bu duruma ilişkin geçiş hükümlerinin düzenlenmesi,

-Üst kurullarda çalışan ve görevden alınanların hangi kadroya atanacağı hususunun düzenlenmesi, bu duruma ilişkin geçiş hükümlerinin düzenlenmesi,

-Üst düzey kadrolar açısından ek tazminatlar konusunda Cumhurbaşkanına uygulamadaki sorunları çözme yetkisinin verilmesi,

-Bazı kamu kurumlarında çalışanlardan 2011 yılı öncesi kazanılmış haklarını kullananlar için hak kaybı yaşamamaları için düzenleme yapılması,

-Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğünün verebileceği idari para cezasının 1 Milyon TL.'ye çıkarılması,

-Yabancı plakalı taşıtların, verilen idari para cezalar ödenmeden Türkiye'yi terk etmemesinin sağlanması,

gibi biri birinden farklı yaklaşık 80' i aşan konuda, toplam 31 ayrı kanunda ve 2 Kanun hükmünde kararnamede ayrıntılı değişikliklerin de yer aldığı düzenlemeler bulunmaktadır.

Plan ve Bütçe Komisyonunun kendi ihtisas alanı ile ilgili olmayan konularda da bazı kanunlarda değişiklik veya ekleme yaparak mevcut sistemi değiştiren söz konusu

diğer maddelerin tali ihtisas komisyonlarında değerlendirme yapılmadan hatta en azından Plan Bütçe alt komisyonda ayrıntılı bir şekilde görüşmeye tabi tutulmadan acele ile yasalaştırılma gayretini uygun bulmuyoruz.

Birbiriyle ilgili bulunmayan toplam 31 ayrı Kanunda ve 2 Kanun Hükmünde Kararnamede değişiklik yapan 86 madde içeren söz konusu teklif, aynı zamanda kapsamlı bir torba yasa teklifi hüviyetindedir.

Hukuk literatüründe gerçek bir yasa türüne karşılık gelmeyen son dönemde Türk siyaset ve hukuk dünyasında tartışılan ve "yasama kurnazlığı" suçlamalarıyla tepki toplayan bu yasa türü hukuk literatürümüz ve hukuk kalitesi açısından ciddi sıkıntılar doğurmaktadır.

Çok sayıda Kanunda ve Kanun Hükmünde Kararnamede aynı anda torba yasa mantığıyla ilgili komisyonlarda detaylı olarak tartışma ve inceleme yapılmaksızın değişiklik yapılması veya yeni hükümler ihdası hem mevzuatta hem de uygulamada ciddi sorunlara neden olmaktadır.

Hızlandırılmış, vizyoner olmayan tepki temeline dayalı yasa yapma mantığı, hukuk literatürümüz ve hukuk kalitesi açısından ciddi sıkıntılar doğurmakta, yetersiz, yeni sorun doğurucu kanunların çıkmasına neden olmakta, bir sonraki "yasa"daki bazı hükümler bir önceki "yasa" ile getirilen bazı hükümlerdeki yanlışlıkların düzeltilmesi veya bazı hükümlerin uygulanmasının ertelenmesini öngören hükümlerle ilintili olmaktadır.

Torba yasalar içeriklerinin ilk bakışta ve kolayca anlaşılamaması, meclis komisyonlarında ve genel kurulda yapılan İçtüzüğe aykırı eklemelerle metinlerinin her aşamada kalabalıklaşması ve bu eklemelerin yarattığı karmaşanın da Anayasa Mahkemesinin şekil denetimi kapsamı dışında kalması gibi nedenlerle hukuk tekniği açısında eleştirilmekte, TBMM'nin yasama etkinliğinde önemli bir sınırlama ve anayasal denetimsizlik hali yarattıkları savunulmaktadır.

Bu torba kanun teklifi de birbirinden farklı Komisyonların görev alanına giren hükümleri içermektedir. Öte yandan, bu kanun teklifinin komisyona apar topar getirilmesi, hazırlanışı ve birbiriyle ilgisiz yapıların bir araya getirilmiş olması gayriciddi bir yaklaşıma işaret etmektedir.

İktidarın torba yasa teklifi hususundaki ısrarı ve aceleciliğinin nedeni tarafımızca anlaşılamamaktadır. Konu ve kapsam itibarıyla biri biriyle ilgisi bulunmayan bazı

kanunların mevcut hükümlerde ve sistemde büyük boyutlu değişiklikler yapan söz konusu maddelerin adına "torba yasa" adı verilen bir yöntemle acele ile yasalaştırılmasını doğru bulmuyoruz.

Meri mevzuatta yapılacak değişikliklerin bir torba yasa mantığıyla değil, sorunların ve yapılan düzenlemelerin tüm ayrıntısıyla değerlendirildiği, konu ile ilgili tüm ihtisas komisyonlarının devrede olduğu bir yasama çalışmasının gerekliliğine inanıyoruz.

Ayrıca bu yasama döneminde de daha önceki yasama dönemlerinde diğer torba yasa görüşmelerinde gerçekleştiği üzere, torba yasaların Meclis İçtüzüğünün 91'nci maddesine aykırı bir biçimde "temel yasa" olarak genel kurul gündemine getirilerek görüşülmesinin yukarıda özetlenen sakıncaları daha da artıracağı kanaatindeyiz.

TBMM İçtüzüğü'nün temel kanunları düzenleyen 91. maddesi "düzenlediği alan yönünden bütünlüğünün ve maddeler arasındaki bağlantıların korunması zorunluluğunun bulunması" hükmünü taşımaktadır. Bu çerçevede, konu yönünden birbiriyle hiç ilişkisi olmayan konuların Meclis Genel Kurulunda maddeler üzerinde gerekli tartışmalar yapılmadan hızlı bir biçimde temel kanun olarak görüşülmesi TBMM İçtüzüğü'ne aykırıdır.

-Yeni bir sisteme geçilmesine rağmen Plan ve Bütçe Komisyonunun çalışma usul ve esasları ile ilgili İçtüzük değişikliklerinin yapılmaması dolayısıyla, kanun teklifinin komisyona sunulması ve komisyonda görüşülmesi sırasında, kanun tekliflerinin içeriğinin komisyonda teklif sahipleri tarafından sunulması ve savunulması, yürütmenin ve bürokratik görevlilerin söz konusu komisyon görüşmelerine katılım ve katkı düzeyinin belirsizliği nedeniyle, söz konusu kanun teklifi maddelerinin komisyonda iyice irdelenip değerlendirilmesi mümkün olmamıştır.

-Teklif Plan ve Bütçe Komisyonunun ihtisas konusu ile ilgisi bulunmayan bazı kanunlarda yapılan değişiklikleri ihtiva ettiği halde ilgili tali komisyonların görüşleri alınmamıştır.

-Teklifteki kanun maddelerinin tümü ile ilgili olarak ilgili tüm meslek kuruluşlarının ve sektör temsilcilerinin görüşleri alınmamış veya alınan görüşler Komisyon üyelerinin tamamına dağıtılmamıştır. Görüşlerini belirten sivil toplum kuruluşlarının görüşlerine itibar edilmemiştir.

-Teklifteki kanun maddeleri ile ilgili olarak diğer alakalı kamu kuruluşlarının görüşleri alınmamış veya alınan görüşler görüşmelerden önce Komisyon üyelerinin tamamına dağıtılmamıştır.

-Yapılan etki analizi çalışması maddelerin komisyonda görüşülmesine geçildiği sırada komisyon üyelerinin bilgisine sunulmuştur.

Yukarıda açıklanan nedenlerle Anayasada öngörülen olağan yasa yapma sürecinin dışına çıkılarak, TBMM'de ilgili komisyonlarda tartışılmayan kanun teklifleriyle sadece Plan ve Bütçe Komisyonundan geçirilmek suretiyle acele yasa yapma alışkanlığının genel demokratik ilkelere ve TBMM geleneklerine aykırı olduğu kanaatiyle "Kanun Teklifinin" bütününe karşıyız.

IV. KANUN TEKLİFİNİN MADDELERİ ÜZERİNDEKİ GÖRÜŞLERİMİZ

29 ayrı Kanunda ve 2 Kanun Hükmünde Kararnamede ayrıntılı değişiklik yapan 86 maddelik yasa teklifinin bazı maddeleri üzerindeki görüş ve eleştirilerimize aşağıda yer verilmiştir.

4.1 Teklifin 1 maddesinin değerlendirilmesi

Kanun teklifinin Kabotaj Kanunu'na aykırı deniz taşımacılığına uygulanan idari para cezalarını artıran 1. maddesiyle, 19/4/1926 tarihli ve 815 sayılı Türkiye Sahillerinde Nakliyatı Bahriye (Kabotaj) ve Limanlarla Kara Suları Dahilinde İcrayı San'at ve Ticaret Hakkında Kanunun 5 inci maddesinde değişiklik yapılarak, Türkiye'deki limanlar arasında işletmecilik yapan gemilerin kaptanlarına ve yabancı gemilerin sahiplerine, verilen idari para cezalarının alt ve üst sınırları artırılmaktadır. Kanunun 1'inci maddesi Türk Limanları arasında yük ve yolcu taşıma ve tüm liman işlemlerinin yapılmasını Türk bayraklı gemilere özgü kılmaktadır. 2'nci ve 3'üncü maddeleri ise Türk karasularında ve iç sularda her türlü duran ve yüzen araç bulundurmak, bu araçlarla seyir ve taşımacılık yapmak, her türlü ticaret hakkı, kılavuzluk, kurtarma, balıkçılık, dalgıçlık yapmak ve Türk bayraklı gemilerde gemi adamı olarak çalışmak TC vatandaşlarına ait olduğunu düzenlemektedir.

Bu düzenlemeyle Kanunun;

-1'inci maddesine aykırılığa uygulanan cezanın alt sınırı dört kat artırılarak 10 bin 604 liradan 40 bin liraya, üst sınırı sekiz kat artırılarak 264 bin 357 liradan 2 milyon liraya,

-2'nci ve 3'üncü maddelere aykırılıklara uygulanan cezanın uygulanacak cezanın alt sınırı 5 bin 332 liradan, 20 bin liraya, üst sınırı 52 bin 907 liradan 200 bin liraya

çıkarılmaktadır.

Düzenlemenin alt sınırdan ceza verilmesi halinde yıllık 1 milyon 320 bin lira gelir etkisi olabileceği hesaplanmaktadır.

Söz konusu düzenleme tamamen deniz taşımacılığı sektörünü ilgilendirmektedir. Bu düzenlemenin ilgili sektör temsilcilerinin de katılımıyla Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonundan detaylı olarak tartışılmadan yasalaştırılması gayretini uygun bulmamaktayız.

4.2 Teklifin 2. ve 3. maddelerinin değerlendirilmesi

Kanun teklifinin 2. maddesiyle; 4922 sayılı Denizde Can ve Mal Koruma Hakkında Kanunun 20 nci maddesi değiştirilmekte; Kanunda sayılı belgelerin eksikliğinin yanı sıra ulusal ve uluslararası mevzuatta zorunlu tutulan belgelerin eksikliği de yaptırım nedeni olarak düzenlenmektedir.

Bu maddedeki düzenleme ile gemi donatına verilecek idari para cezası miktarları artırılmaktadır.

Yürürlükteki madde metninde 150 GT'nin altındaki gemiler için tek bir idari para cezası oranı belirlenmişken, değişiklikte 18 GT'ye kadar olan gemiler, 18 GT'den 50 GT'ye, 50 GT'den 150 GT'ye kadar olan gemiler için ayrı ayrı idari para cezası alt ve üst ceza miktarları teklif edilmektedir.

Ayrıca gemiyi sevk ve idare eden kaptana bu cezaların üçte biri oranda verilen ceza onda biri olarak değiştirilecektir. Geminin limanda barınmasına dair masraf da donatandan alınacak masraflara eklenecektir.

Yürürlükteki yasada, alıkonulan gemiyle ilgili bütün masrafların ve idari para cezalarının eksiksiz ödenmesi halinde gemi serbest bırakılıyordu. Değişiklikte, Şartsız teminat gösterilmesi halinde gemi serbest bırakılabilecektir. Değişiklik maddesinin ikinci fıkrasında yer alan bu düzenleme sorunludur.

Bu düzenlemenin cezanın caydırıcılığı, idari para cezasından kaynaklı kamu alacağının tahsilini de geciktirip geciktirmeyeceği açısından ayrıca değerlendirmeye tabi tutulması gerekir. Bu madde kapsamında 2022 yılında 2 milyon 840 bin lira, bu yılın ilk 10 aylık döneminde de 5 milyon 196 bin lira para cezası uygulanmış olduğu belirtilerek, düzenlemeyle bu gelirin dört kat artacağı hesaplandığı ifade olunmuştur.

Kanun teklifinin 3. Maddesiyle 4922 sayılı Denizde Can ve Mal Koruma Hakkında Kanunun 21' inci maddesi değiştirilmekte; Yolcu taşıma izni verilmemesine rağmen yolcu taşıyan ya da gemi sertifikası veya denize elverişlilik belgesinde belirtilen taşıma kapasitesinden daha fazla yolcu ve yük taşıyan gemilere uygulanacak yaptırımlar düzenlenmektedir.

Bahsedilen ihlalleri gerçekleştiren gemiler derhal seferden alıkonulacak, gemi donatanına 20'nci maddedeki cezaların 2 katı tutarda idari para cezası uygulanacaktır. (Yürürlükteki düzenlemede aynı miktarda idari para cezası kesilmekteydi).

Değişiklikte, ihlalin tekerrür halleri de düzenlenmektedir. İdari yaptırım kararının uygulamasından itibaren 1 yıl içerisinde ihlalin tekrarlanması halinde denize elverişlilik belgesine ve idarece düzenlenmiş belge ve ruhsatnameye el konulacak, gemi seferden bir ay alıkonulacak, gemi donatanına 20nci maddedeki cezaların 3 katı tutarda idari para cezası uygulanacaktır. İhlalin 3.kez gerçekleştirilmesi halinde, geminin belgeleri iptal edilecek, gemi 1 yıl süreyle alıkonulacak, 20'nci maddedeki cezaların 4 katı tutarda idari para cezası uygulanacaktır.

Gemi donatanına uygulanacak cezanın onda biri ayrıca gemi kaptanına da uygulanacak, gemiyle ilgili tedbir eylemlerinin masrafları ve bu işlemlerden doğacak zararlar gemi donatanına yüklenecektir. Alıkonulan gemiyle idari para cezalarının eksiksiz ödenmesi halinde veya idari para cezası tutarı kadar süresiz ve şartsız teminat gösterilmesi, alıkonulmaya işlemlerine dair masrafların tamamının ödenmesi, alıkonulma süresinin dolması hallerinde gemi serbest bırakılabilecektir.Alıkonulma süresinin dolmasından itibaren 3 aylık süre içerisinde yükümlülükleri yerine getirilmeyen gemi satışına ve masraflarının tahsiline dair işlemler yürütülecektir.

Donatanın kanuna aykırı emrini uygulayan kaptan sorumluluktan kurtulamayacaktır.

Maddede yapılan değişiklikle, izinsiz yolcu taşımaları ile taşıma haddinden fazla yük ve yolcu taşıması halinde 100 GT olan bir gemiye uygulanan 2 bin 684 lira ile 5 bin 382 lira arasındaki ceza, 10 kat artırılarak 24 bin lira ile 40 bin lira arasına çıkarılmaktadır. 2022 yılında bu madde (21) kapsamında 174 bin liralık, 2023 yılının ilk 10 aylık döneminde 1 milyon 489 bin liralık ceza uygulandığı ifade edilmiştir.. Düzenlemenin bu miktarı 8 kat artırabileceği hesaplanmaktadır.

Söz konusu düzenlemeler tamamen deniz taşımacılığı sektörünü ilgilendirmektedir. Bu düzenlemelerin ilgili sektör temsilcilerinin de katılımıyla Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonundan detaylı olarak tartışılmadan yasalaştırılması gayretini uygun bulmamaktayız.

4.3 Teklifin 5., 36. ve 54. maddelerinin değerlendirilmesi

6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun geçici 8 inci maddesi; özelleştirme kapsamına alınan kuruluşlar, iktisadi devlet teşekkülleri ve kamu iktisadi kuruluşları ile bunların müesseseleri, bağlı ortaklıkları ve iştirakleri, kamu bankaları, büyükşehir belediyeleri, belediyeler, il özel idareleri ve bunlara ait tüzel kişilerin veya bunlara bağlı müstakil bütçeli ve kamu tüzel kişiliğini haiz kuruluşların, 6183 sayılı Kanun kapsamına giren borçlarına karşılık, mülkiyeti bu idarelere ait olan taşınmazlarından merkezi yönetim kapsamındaki kamu idarelerince ihtiyaç duyulanlar ile Hazineye Ait Taşınmaz Malların Değerlendirilmesi Hakkında Kanun kapsamında değerlendirilecek olanların, Maliye Bakanlığınca satın alınabilmesini düzenlemektedir.

Teklifin 5. maddesiyle bu uygulamanın süresi 31/12/2023 tarihinden 31/12/2028 tarihine uzatılmaktadır.

Teklifin 54 maddesi ile; 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun geçici 41 inci maddesi; Özelleştirme kapsamına alınan kuruluşlar dâhil 8/6/1984 tarihli ve 233 sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname hükümlerine tabi iktisadi devlet teşekkülleri ve kamu iktisadi kuruluşları ile bunların müesseseleri, bağlı ortaklıkları ve iştirakleri, 18/6/1999 tarihli ve 4389 sayılı mülga Bankalar Kanununa tabi faaliyeti devam eden kamu bankaları, büyükşehir belediyeleri, belediyeler, il özel idareleri ve bunlara ait tüzel kişilerin veya bunlara bağlı

müstakil bütçeli ve kamu tüzel kişiliğini haiz kuruluşların, Sosyal Güvenlik Kurumuna ait olan ve Kuruma bağlı tahsil dairelerince 6183 sayılı Kanun kapsamında takip edilen prim ve prime ilişkin diğer borçları ile kira ve ecrimisil borçlarının karşılığında taşınmazlarının SGK tarafından satın alabilmesine ilişkin 31/12/2023 tarihine kadar olan süre sınırı; 31.12.2028 tarihine kadar uzatılmaktadır.

Katma Değer Vergisi Kanunu'nun geçici 33. Maddesine göre; 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun geçici 41 inci maddesi kapsamında taşınmazların Sosyal Güvenlik Kurumuna devir ve teslimi ile bu taşınmazların Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından devir ve teslimi 31/12/2023 tarihine kadar KDV'den istisnadır.

Teklifin 36. maddesiyle, Katma Değer Vergisi Kanunu'nun geçici 33. maddesinde değişiklik yapılarak istisnanın uygulama süresi 31/12/2028 tarihine uzatılmaktadır.

Söz konusu maddelerin görüşülmesi sırasında bu maddelerin uygulanması sırasında devredilen taşınmazların cinsi ve değerlemeleri açısından iktidar ve muhalefet belediyeleri açısından herhangi bir ayırım yapılıp yapılmadığı konusunda sorulan sorular, sadece devir alınan taşınmaz adedi yönünden cevaplanmış, diğer sorulara tatmin edici cevaplar verilmemiştir.

4.4 Teklifin 6. maddesinin değerlendirilmesi

Teklifin 6. Maddesiyle 6802 sayılı Gider Vergileri Kanunu'nun 29. Maddesi değiştirilmekte, konut kredilerinde Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi istisnası üzerinde konutu bulunanlar açısından kaldırılmaktadır.

6802 sayılı Gider Vergileri Kanununun değişikliğe konu 29 uncu maddesinin (i), (r) ve (y) bentleriyle, kooperatifler aracılığıyla Toplu Konut İdaresi Başkanlığı ve bankalar tarafından açılan konut kredileri ile 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun 57 nci (mülga 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun 38/A) maddesinde tanımlanan konut finansmanı kapsamında kullandırılan krediler ve yapılan sigorta işlemleri dolayısıyla lehe alınan paralar banka ve sigorta muameleleri vergisinden istisna tutulmuştur.

Ancak, söz konusu istisna düzenlemelerinde konut finansmanı kapsamında kullandırılan kredilere yönelik herhangi bir sınırlama getirilmemesi, düşük maliyetli konut kredisi kullanmak suretiyle temel ihtiyaçtan fazla konut edinilmesinin önünü açmıştır. Öte yandan, mülga 2499 sayılı Kanunun 38/A maddesinde yer alan tanım dolayısıyla, sahip olunan konutların teminatı altında kullanılan kredilerin de konut finansmanı kapsamında sayılması, mevcut konutların teminat gösterilerek ihtiyaç kredisi kullanımının teşvik edilmesine neden olmuştur.

Bu nedenlerle, barınma ihtiyacının karşılanması amacını aşan konut edinimlerine ilişkin krediler ile bu kredilere ilişkin yapılan sigortalar dolayısıyla lehe alınan paraların söz konusu istisna düzenlemeleri dışında tutulmasının, istisnayla öngörülen amaçlar açısından daha uygun olacağı değerlendirilmiştir.

Bu çerçevede, madde ile istisna uygulamasına sınırlama getirilmekte olup, kredinin kullanıldığı tarih itibarıyla üzerine kayıtlı konuta sahip olanların doğrudan veya kooperatifler aracılığıyla kullandıkları konut kredileri dolayısıyla lehe alınan paralar istisna kapsamı dışına çıkarılmaktadır. Bunun yanı sıra, söz konusu kredi işlemlerine ilişkin yapılan sigortalar dolayısıyla lehe alınan paralar da istisna kapsamı dışına çıkarılmaktadır.

Düzenlemenin 2024 yılında 1 milyar 140 milyon liralık gelir artırıcı etkisi olması beklendiği ifade edilmiştir.

Anayasa'nın *"Konut hakkı" başlıklı 57. maddesi; "Devlet, şehirlerin özelliklerini ve çevre şartlarını gözeten bir planlama çerçevesinde, konut ihtiyacını karşılayacak tedbirleri alır, ayrıca toplu konut teşebbüslerini destekler."* hükmünü içermektedir

Söz konusu düzenleme tarafımızca da uygun bulunmakla beraber Türkiye'de konut sorunun, dar gelirlinin konut edinme ve barınma problemini tek başına çözecek nitelikte bulunmamaktadır.

4.5 Teklifin 7. maddesinin değerlendirilmesi

Düzenlemenin mevcut durumunda, yalnızca internet ortamındaki sosyal ağ sağlayıcıları üzerinden metin, görüntü, ses, video gibi içeriklerin paylaşılması suretiyle elde edilen kazançlar için istisna uygulanmaktadır.

Gelişen teknoloji sayesinde benzer faaliyetlerin sosyal ağ sağlayıcısı tanımına girmeyen elektronik ortamlar üzerinden de yapıldığı görülmekte, ancak mevcut madde uygulamasının sağladığı vergileme usulü yalnızca sosyal ağ sağlayıcısı üzerinden yapılan bahsi geçen faaliyetlere ilişkin kazançları kavramaktadır.

Bu nedenle Teklifin 7. maddesiyle 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'nun Mükerrer 20. Maddesi başlığıyla birlikte değiştirilerek, herhangi bir dijital platformda metin, görüntü, ses, video gibi içerikleri paylaşması; internet ve benzeri elektronik ortamlar üzerinden eğitim, yemek tarifi, ürün tanıtımı gibi videolar paylaşması veya yine bu ortamlar üzerinden veri işleme ve geliştirme gibi içerikler paylaşmak suretiyle kazanç elde edilmesi de istisna kapsamına alınmaktadır.

Buradaki düzenlemede her ne kadar istisna kapsamının genişletilmesinden bahsedilse de aslında bu eklenen alanların gelir vergisi kapsamında olduğu ve maddenin sonraki fıkralarında belirtildiği şekilde vergilendirileceği hususu belirlenmektedir.

Maddenin görüşülmesi sırasında, 2022 yılında 8509 mükellefin 606 Milyon TL. hasılat üzerinden 91 Milyon TL. 2023 yılında 9676 mükellefin 921 Milyon TL. hasılat üzerinden 138 Milyon TL. tevkifat gerçekleştirildiği ifade edilmesine karşın, iktidar tarafından son dönemde kamuoyunu meşgul eden sosyal medya fenomenleri aracılığıyla kazanç gizlenmesi ve kara para aklanmasının engellenmesi konularında herhangi bir detay çalışmasının olmadığı anlaşılmaktadır.

4.6 Teklifin 8. ve 59. maddelerinin değerlendirilmesi

Teklifin 8. maddesiyle gelir vergisi mükellefleri açısından yapılan düzenleme ile, yabancı ülkelerde kurulu anonim ve limited şirketlerden elde edilen kar payının Türkiye'ye getirilmesi koşuluyla yarısı gelir vergisinden istisna edilmektedir.

Mevcut durumda tam mükellef kurumlardan elde edilen kâr paylarının yarısı gelir vergisinden müstesnadır.

Yapılan düzenleme ile gerçek kişilerce, kanunî ve iş merkezi Türkiye'de bulunmayan anonim ve limitet şirket niteliğindeki kurumların ödenmiş sermayesinin en az %50'sine sahip olunması ve elde edilen kar payının elde edildiği takvim yılına ilişkin

yıllık gelir vergisi beyannamesinin verilmesi gereken tarihe kadar Türkiye'ye getirilmesi şartıyla, elde edilen kar paylarının yarısı gelir vergisinden istisna edilmektedir.

Ayrıca, elde edilen kar payları gelirlerinin yarısı olarak uygulanan istisnayı ve yabancı kurumların ödenmiş sermayesinin en az %50'sine sahip olunması şartına ilişkin olarak da bu oranı %0'a kadar azaltmaya veya %100'e kadar artırmaya yönelik Cumhurbaşkanına yetki verilmektedir.

Düzenlemenin ülkeye döviz getirilmesini teşvik edeceği ancak 2024 yılında 312 milyon lira gelir kaybı oluşturabileceği hesaplanmaktadır.

Teklifin 59. maddesiyle benzeri bir düzenleme Kurumlar Vergisi mükellefleri için de yapılmakta, yabancı ülkelerde kurulu anonim ve limited şirketlerden elde edilen iştirak kazancının Türkiye'ye getirilmesi koşuluyla başka koşullar aranmaksızın kurumlar vergisi uygulaması açısından % 50 oranında iştirak kazançları istisnasına tabi tutulması sağlanmaktadır.

Maddeyle, kurumların yurt dışından elde ettikleri iştirak kazançlarına ilave olarak kanunî ve iş merkezi Türkiye'de bulunmayan anonim ve limitet şirket niteliğindeki yabancı kurumlara iştirak eden kurumlara, yurt dışı iştirakin ödenmiş sermayesinin en az % 50'sine sahip olunması ve kazancın elde edildiği hesap dönemine ilişkin kurumlar vergisi beyannamesinin verilmesi gereken tarihe kadar Türkiye'ye transfer edilmiş olması şartıyla, 5520 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde belirtilen diğer şartlar aranmaksızın iştirak kazancı istisnasının %50 oranında uygulanması sağlanmaktadır.

Ayrıca, Cumhurbaşkanına maddede yer alan vergi yüküne ilişkin oranlar ile diğer oranları indirme veya artırma yetkisi verilmektedir.

2022 yılında 123 mükellef kurumun, 16,5 milyar liralık yurt dışı iştirak kazancı istisnasından yararlandığı açıklanmıştır.

Söz konusu düzenlemelerin ülkenin içerisine sokulduğu döviz dar boğazını aşmak için yapıldığı anlaşılmaktadır.

4.7 Teklifin 9. maddesinin değerlendirilmesi

193 sayılı Kanunu'nun 40 ıncı maddesinin birinci fıkrasının (1) numaralı bendinde yer alan birinci parantez içi hüküm uyarınca mükellefler; ihracat, yurt dışında inşaat,

onarma, montaj ve taşımacılık işleri ile ilgili olarak yapmış oldukları ve belgesini temin edemedikleri giderlerine karşılık olmak üzere, anılan faaliyetlerden sağlanan hasılatın binde beşini aşmamak şartıyla hesaplanan bu giderlerini ticari kazancın tespitinde indirim konusu yapabilmektedir.

Madde metnin gerekçesinde;"*Uygulamada, söz konusu düzenleme uyarınca gerçekte fiilen yapılan bir gider olmamasına rağmen, götürü olarak hesaplanan bu giderlerin kazancın tespitinde indirim konusu yapıldığı görülmekte, bu uygulama vergi matrahını aşındırmakta ve ihtilaflara neden olmaktadır.*

Ayrıca OECD nezdinde de bu şekilde belgeye dayanmayan götürü gider uygulamaları (rüşvet verilebilmesini kolaylaştırdığı gerekçesiyle) eleştiri konusu yapılmaktadır.

Yine artık harcamaların belgelendirilmesinde sorun olmadığı da dikkate alınarak götürü gider uygulaması yürürlükten kaldırılmaktadır."

Düzenlemenin 2024 yılında 7,4 milyar lira gelir artırıcı etkisi olacağının tahmin edildiği ifade edilmiştir.

4.8 Teklifin 10. ve 60. maddelerinin değerlendirilmesi

Teklifin 10. maddesi ile; Gelir vergisi mükellefleri için yurt dışına verilen bazı hizmetler ile yabancılara verilen eğitim ve sağlık hizmetlerinden elde edilen kazançların tamamının Türkiye'ye getirilmesi şartı ile kazançlardaki istisna oranının %50'den %80'e çıkarılması yönünde bir düzenleme yapılmaktadır.

Mevcut düzenlemede, yurt dışına verilen mimarlık, mühendislik, tasarım, yazılım, tıbbi raporlama, muhasebe kayıt tutma, çağrı merkezi, ürün testi, sertifikasyon gibi bazı hizmetler ile yabancılara verilen eğitim ve sağlık hizmetlerinden elde edilen kazançların %50'si belirli koşullarda mükellefler tarafından beyanname üzerinden indirim konusu yapılabilmektedir.

Madde ile bu hizmetlerden elde edilen kazançlara indirim uygulanabilmesi için, kazancın tamamının elde edildiği takvim yılına ilişkin yıllık gelir vergisi beyannamesinin verilmesi gereken tarihe kadar Türkiye'ye transfer edilmesi şartı getirilmekte ve indirim oranının %80 olarak uygulanması sağlanmaktadır.

Ayrıca, Cumhurbaşkanına istisnadan faydalanılabilmesi için Türkiye'ye transfer edilmesi gereken kazanç tutarını belirleme yetkisi verilmektedir.

Vergi indirimi uygulamasının 2022 yılındaki vergi maliyetinin (kaybının) 195 milyon lira olduğu, 2023 yılında 345 milyon lira olacağı tahmin edildiği,. 2024 yılında ise 552 milyon liralık vergi maliyeti olacağı, istisna oranını yükseltmenin net etkisinin 207 milyon lira olarak hesaplandığı ifade olunmuştur.

Benzeri bir düzenleme teklifin 60.maddesiyle, Kurumlar vergisi mükellefleri açısından yapılmaktadır.

Mevcut düzenlemede, yurt dışına verilen mimarlık, mühendislik, tasarım, yazılım, tıbbi raporlama, muhasebe kayıt tutma, çağrı merkezi, ürün testi, sertifikasyon gibi bazı hizmetler ile yabancılara verilen eğitim ve sağlık hizmetlerinden elde edilen kazançların %50'si belirli koşullarda mükellefler tarafından beyanname üzerinden indirim konusu yapılabilmektedir.

Madde ile bu hizmetlerden elde edilen kazançlara indirim uygulanabilmesi için, kazancın tamamının Türkiye'ye transfer edilmesi şartı getirilmekte ve indirim oranının %80 olarak uygulanması sağlanmaktadır.

Ayrıca, Cumhurbaşkanına Türkiye'ye transfer edilecek kazanç tutarını azaltma ve tekrar kanuni seviyesine kadar artırma yetkisi verilmektedir.

Bu düzenleme kapsamında 2022 yılında 1.790 mükellefin 3,6 trilyon liralık kazanç indiriminden yararlandığı, vergi maliyeti (vazgeçilen vergi) 828 milyon lira olduğu, 2023 yılının Eylül ayına kadar olan dönemde 1.762 mükellefin 6,3 milyar liralık kazanç indirimi yaptığı vazgeçilen verginin 1,6 milyar lira olduğu, indirim oranının yüzde 80'e çıkarılması halinde bunlara ek olarak yıllık 1,5 milyar liralık daha vergiden vazgeçileceği belirtilmiştir.

Söz konusu bu düzenlemelerin de ülkenin içerisine sokulduğu döviz dar boğazını aşmak için yapıldığı anlaşılmaktadır.

4.9 Teklifin 11., 61. ve 62. maddelerinin değerlendirilmesi

Teklifin bu maddeleriyle Gelir Vergisi ve Kurumlar Vergisi Kanunlarının ilgili maddelerinde değişiklik yapılarak yıllara sari inşaat ve onarım işlerine ilişkin istihkak ödemeleri üzerinden yapılacak tevkifat oranının belirlenmesindeki Cumhurbaşkanının yetkisi genişletilmektedir

193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'nun 94 üncü maddesinin birinci fıkrasının (3) numaralı bendi kapsamında, yıllara sari (yaygın) inşaat ve onarım işlerini yapanlara ödenen istihkak bedelleri üzerinden gelir vergisi tevkifatı yapılmaktadır. Cumhurbaşkanının tevkifat oranını sıfıra kadar indirme veya bir katına kadar artırma yetkisi bulunmaktadır.

5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 15 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında, *(tam mükellefiyet)* yıllara sari (yaygın) inşaat ve onarım işlerini yapanlara ödenen istihkak bedelleri üzerinden kurumlar vergisi kesintisi yapılmaktadır. Cumhurbaşkanının kesinti oranını sıfıra kadar indirme veya kurumlar vergisi oranına kadar artırma yetkisi bulunmaktadır.

5520 sayılı Kanunun 30 uncu maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında, *(dar mükellefiyet)* yıllara sari (yaygın) inşaat ve onarım işlerini yapanlara ödenen istihkak bedelleri üzerinden kurumlar vergisi kesintisi yapılmaktadır. Cumhurbaşkanının kesinti oranını sıfıra kadar indirme veya kurumlar vergisi oranına kadar artırma yetkisi bulunmaktadır.

Teklifin 11. maddesiyle, Gelir Vergisi Kanunu'nun 94. Maddesinde değişiklik yapılarak, yıllara sari (yaygın) inşaat ve onarım işlerini yapanlara ödenen istihkak bedelleri üzerinden yapılacak tevkifat oranının belirlenmesine ilişkin yetki genişletilmektedir.

Gelir Vergisi Kanunu'nun 94. maddesine eklenen paragraf ile; Cumhurbaşkanın mevcut durumdaki söz konusu yetkisini (Cumhurbaşkanının tevkifat oranını sıfıra kadar indirme veya bir katına kadar artırma yetkisini) vergi kesintisi oranını " …ödenen istihkak bedellerinden, işin; kamu kurum ve kuruluşları ile bunlara bağlı, ilgili ve ilişkili kurumlara taahhüt edilip edilmemesine ve bunların genel veya özel bütçeli idare kapsamında olup olmamasına, süresine, nev'ine ve yüklenicinin; ana yüklenici, alt yüklenici ya da tam ve dar mükellef olmasına göre ayrı ayrı veya birlikte," farklı oranlar tespit edilmek suretiyle de kullanılabilme yetkisine dönüştürmekte ve genişletmektedir.

Benzeri bir düzenleme **teklifin 61. maddesiyle** 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 15. maddesi değiştirilerek, tam mükellef kurumlar vergisi mükellefleri, **teklifin 62 maddesiyle** Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 30. maddesi değiştirilerek dar mükellef konumunda olan kurumlar vergisi mükellefleri için yapılmaktadır.

Teklifin 61. maddesiyle Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 15. maddesinde yapılan değişiklikle söz konusu maddenin ilgili fıkrasındaki hüküm (tam mükellef durumda olanlar için); *"dördüncü fıkrasında yer alan "farklılaştırmaya yetkilidir." ibaresi "farklılaştırmaya; birinci fıkranın (a) bendi kapsamındaki vergi kesintisi oranını, işin; kamu kurum ve kuruluşları ile bunlara bağlı, ilgili ve ilişkili kurumlara taahhüt edilip edilmemesine ve bunların genel veya özel bütçeli idare kapsamında olup olmamasına, süresine, nev'ine ve yüklenicinin; ana yüklenici, alt yüklenici ya da tam ve dar mükellef olmasına göre ayrı ayrı veya birlikte belirlemeye yetkilidir."* şekline getirilerek Cumhurbaşkanın mevcut durumdaki söz konusu yetkisi (tevkifat oranını her bir ödeme ve gelir için ayrı ayrı sıfıra kadar indirmeye, kurumlar vergisi oranına kadar yükseltme) genişletilmektedir.

Teklifin 62. maddesiyle Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 30. maddesinde yapılan değişiklikle söz konusu maddenin ilgili fıkrasındaki hüküm (dar mükellef durumda olanlar için); *"birinci fıkranın (a) bendi kapsamındaki vergi kesintisi oranını, işin; kamu kurum ve kuruluşları ile bunlara bağlı, ilgili ve ilişkili kurumlara taahhüt edilip edilmemesine ve bunların genel veya özel bütçeli idare kapsamında olup olmamasına, süresine, nev'ine ve yüklenicinin; ana yüklenici, alt yüklenici ya da tam ve dar mükellef olmasına göre ayrı ayrı veya birlikte belirlemeye*" şekline getirilerek Cumhurbaşkanın mevcut durumdaki söz konusu yetkisi (tevkifat oranını her bir ödeme ve gelir için ayrı ayrı sıfıra kadar indirmeye, belirlenen oranın bir katına kadar yükseltme) genişletilmektedir.

Anayasa'nın "Vergi Ödevi" başlıklı maddesi;

Madde 73 – Herkes, kamu giderlerini karşılamak üzere, mali gücüne göre, vergi ödemekle yükümlüdür.

Vergi yükünün adaletli ve dengeli dağılımı, maliye politikasının sosyal amacıdır.

Vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülükler kanunla konulur, değiştirilir veya kaldırılır. Vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülüklerin muaflık, istisnalar ve

indirimleriyle oranlarına ilişkin hükümlerinde kanunun belirttiği yukarı ve aşağı sınırlar içinde değişiklik yapmak yetkisi Cumhurbaşkanına verilebilir."

hükmü yer almaktadır.

Söz konusu madde metninden de görüleceği üzere; Cumhurbaşkanının yetkisi "*Vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülüklerin muaflık, istisnalar ve indirimleriyle oranlarına ilişkin hükümlerinde kanunun belirttiği yukarı ve aşağı sınırlar içinde değişiklik yapmak*"la sınırlıdır.

Anayasa'nın 2. maddesinde belirtilen hukuk devleti, insan haklarına dayanan, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, eylem ve işlemleri hukuka uygun olan, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukuku tüm devlet organlarına egemen kılan, Anayasa ve yasalarla kendini bağlı sayan, yargı denetimine açık, Anayasa'nın ve yasaların üstünde yasa koyucunun da bozamayacağı temel hukuk ilkeleri bulunduğu bilincinde olan devlettir.

Anayasa'nın 73. maddesinde, herkesin kamu giderlerini karşılamak üzere mali gücüne göre vergi ödemekle yükümlü bulunduğu, vergi yükünün adaletli ve dengeli dağılımının, maliye politikasının sosyal amacı olduğu, vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülüklerin kanunla konulacağı, değiştirileceği veya kaldırılacağı öngörülerek Anayasa'nın 2. maddesinde nitelikleri belirtilen hukuk devleti ilkesi vergilendirme ilkeleri yönünden somut biçimde dile getirilmiştir.

Buna göre, devletin vergilendirme yetkisinin sınırı, aynı zamanda kişilerin hak ve özgürlüklerinin de sınırını oluşturduğundan, bu yetkinin keyfiliğe kaçacak biçimde kullanılmasının önlenmesi, hukuk devleti olmanın gerekleri arasında öncelikli bir yere sahip bulunmaktadır. Vergilendirme alanında olası keyfi uygulamalara karşı düşünülen ilk önlem, kuşkusuz yasallık ilkesidir. Ancak vergilerin yasayla getirilmesi, yalnız başına vergilendirme yetkisinin keyfi kullanılarak adaletsiz sonuçlar doğurmasını engelleyemeyeceğinden, yasallık ilkesi yanında verginin genel ve eşit olması, idare ve kişiler yönünden duraksamaya yol açmayacak belirlilik içermesi, öngörülebilir olması ve hukuk güvenliği ilkesine de uygunluğunun sağlanması gerekir

Cumhurbaşkanına, mükelleflere yıllara sari inşaat ve onarım işlerine ilişkin istihkak ödemeleri kapsamında ödenen istihkak bedellerinden, işin; kamu kurum ve kuruluşları ile bunlara bağlı, ilgili ve ilişkili kurumlara taahhüt edilip edilmemesine ve

bunların genel veya özel bütçeli idare kapsamında olup olmamasına, süresine, nev'ine ve yüklenicinin; ana yüklenici, alt yüklenici ya da tam ve dar mükellef olmasına göre ayrı ayrı veya birlikte vergi tevkifat oranını belirleme ve farklılaştırma yetkisinin verilmesi Anayasa'nın 73. maddesinin 3. fıkrasında yer alan hükme aykırılık teşkil etmektedir.

Söz konusu düzenlemelerin teklif metninden çıkarılmasına ilişkin olarak verdiğimiz önergeler kabul edilmemiştir.

4.10 Teklifin 12. maddesinin değerlendirilmesi

Teklifin 12. maddesi- 193 sayılı Kanununun geçici 67 nci maddesinin altıncı fıkrasında yer alan "faiz gelirleri için ayrı ayrı veya birlikte bir katına" ibaresi "kar payı ve faiz gelirleri için ayrı ayrı veya birlikte %40'a" şeklinde, on yedinci fıkrasında yer alan "%15'e" ibaresi "%40'a" şeklinde değiştirilmiş, aynı fıkrada yer alan "her bir sermaye piyasası aracı" ibaresinden sonra gelmek üzere "ihraç edenler, ihraç veya iktisap tarihi, hesap türü, hesap açılış tarihi," ibaresi eklenmiştir.

Yapılan düzenleme ile yabancı para cinsinden ihraç edilen menkul kıymetlerden sağlanan gelirler ve döviz cinsinden açılmış hesaplardan elde edilen faiz gelirleri ve kar payları üzerinden Gelir Vergisi Kanununun geçici 67 nci maddesi kapsamında yapılacak vergi tevkifatına ilişkin oranı ayrı ayrı veya birlikte %40'a kadar artırmaya ve geçici 67 nci maddede yer alan oranları her bir sermaye piyasası aracı, ihraç edenler, ihraç veya iktisap tarihi, hesap türü, hesap açılış tarihi, kazanç ve irat türü ile bunların vadesi, elde tutulma süresi ve bunları elde edenler itibarıyla, yatırım fonlarının katılma belgelerinin fona iade edilmesinden veya diğer şekillerde elden çıkarılmasından elde edilen kazançlar için fonun portföy yapısına göre, ayrı ayrı %40'a kadar artırma konusunda Cumhurbaşkanına yetki verilmektedir.

Teklifin 12. maddesi ile Gelir Vergisi Kanunu'nun 193 sayılı Kanununun geçici 67 nci maddesinde değişiklik yapılarak yabancı para cinsinden ihraç edilen menkul kıymetlerden sağlanan gelirler ve döviz cinsinden açılmış hesaplardan elde edilen faiz gelirleri ve kar paylarındaki tevkifat oranının belirlenmesinde Cumhurbaşkanının yetkisi genişletilmektedir.

Anayasa'nın "Vergi Ödevi" başlıklı maddesi;

Madde 73 – Herkes, kamu giderlerini karşılamak üzere, mali gücüne göre, vergi ödemekle yükümlüdür.

Vergi yükünün adaletli ve dengeli dağılımı, maliye politikasının sosyal amacıdır.

Vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülükler kanunla konulur, değiştirilir veya kaldırılır. Vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülüklerin muaflık, istisnalar ve indirimleriyle oranlarına ilişkin hükümlerinde kanunun belirttiği yukarı ve aşağı sınırlar içinde değişiklik yapmak yetkisi Cumhurbaşkanına verilebilir."

hükmünü taşımaktadır.

Anayasa'nın 73. maddesinde, herkesin kamu giderlerini karşılamak üzere mali gücüne göre vergi ödemekle yükümlü bulunduğu, vergi yükünün adaletli ve dengeli dağılımının, maliye politikasının sosyal amacı olduğu, vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülüklerin kanunla konulacağı, değiştirileceği veya kaldırılacağı öngörülerek Anayasa'nın 2. maddesinde nitelikleri belirtilen hukuk devleti ilkesi vergilendirme ilkeleri yönünden somut biçimde dile getirilmiştir.

Buna göre, devletin vergilendirme yetkisinin sınırı, aynı zamanda kişilerin hak ve özgürlüklerinin de sınırını oluşturduğundan, bu yetkinin keyfiliğe kaçacak biçimde kullanılmasının önlenmesi, hukuk devleti olmanın gerekleri arasında öncelikli bir yere sahip bulunmaktadır. Vergilendirme alanında olası keyfi uygulamalara karşı düşünülen ilk önlem, kuşkusuz yasallık ilkesidir. Ancak vergilerin yasayla getirilmesi, yalnız başına vergilendirme yetkisinin keyfi kullanılarak adaletsiz sonuçlar doğurmasını engelleyemeyeceğinden, yasallık ilkesi yanında verginin genel ve eşit olması, idare ve kişiler yönünden duraksamaya yol açmayacak belirlilik içermesi, öngörülebilir olması ve hukuk güvenliği ilkesine de uygunluğunun sağlanması gerekir.

Maddedeki düzenlemelerin, sermaye piyasasının geliştirilmesi, , sermaye piyasasının hacminin artırılması, sermayenin tabana yayılmasını nasıl etkileyeceği, muğlaklık içerdiği, nispi fiyat ilişkilerini değiştirdiği, kaynakların vergilenmesi açısından farklı ve ters sonuçlar doğurarak kayıt dışılığı besleme olasılığı bulunduğu yönünde yönelttiğimiz eleştirilere tatminkar yanıtlar verilmemiştir.

Söz konusu düzenleme ile döviz kurlarındaki dramatik yükselişler önlenemez.

Söz konusu düzenlemenin fon yapısında bir genişlik sağlaması için daha selektif şekilde vergi uygulaması amaçladığı ifade edilmiştir.

Teklifin yukarıda belirtilen maddesinde Cumhurbaşkanına verilen yetkiler, Anayasa'nın 73. maddesinin 3. fıkrasında yer alan hükümde tanımlanan sınırlılıkların dışına taşmaktadır.

Bu nedenle söz konusu düzenlemenin madde metninden çıkartılması yönünde verdiğimiz önerge kabul edilmemiştir.

4.11 Teklifin 13. maddesinin değerlendirilmesi:

Teklifin bu maddesi ile 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'nun Geçici 72. maddesinde yapılan değişikle; Sporcu ücretlerinin sabit oranlarda tevkif suretiyle vergilendirilmesine ilişkin uygulamanın süresinin 31/12/2028 tarihine kadar uzatılması sağlanmaktadır.

193 sayılı Kanunun geçici 72 nci maddesinde düzenlenen sporcu ücretlerinin sabit ve düşük oranlarda tevkif suretiyle vergilendirilmesi ve elde edilen ücret gelirlerinin gelir vergisi tarifesinin dördüncü gelir diliminde yer alan tutarı *(2023 yılı için 1.900.000 TL)* aşması halinde yıllık gelir vergisi beyannamesi ile beyan edilmesine ilişkin uygulamanın süresinin 31/12/2023 tarihi itibarıyla sona erecek olması nedeniyle, maddenin uygulama süresi 31/12/2028 tarihine kadar uzatılmakta, Cumhurbaşkanına maddede yer alan oranları sıfıra kadar indirme bir katına kadar artırma yetkisi verilmekte, Hazine ve Maliye Bakanlığı bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkili kılınmaktadır.

Maddenin komisyona sevk edilen halinde Cumhurbaşkanına 31.12.2028 sona erecek süreyi bir beş yıl daha uzatma yetkisi verilmiş idi. Komisyon çalışmaları sırasında tarafımızca söz konusu yetkinin Anayasa'nın "Vergi ödevi" başlıklı 73 maddesinin 3. fıkrasında yer alan sınırlamaları aştığı gerekçe gösterilerek eleştiriler yöneltilmiş, söz konusu düzenlemenin teklif metninden çıkarılması konusunda verdiğimiz önerge kabul görmemiştir.

Bilahare iktidar milletvekilleri tarafından verilen önerge ile madde metninde yer alan Cumhurbaşkanının söz konusu uygulamayı 31.12.2028'den sonra bir beş yıl daha uzatma yetkisi madde metinden çıkartılmıştır.

4.12 Teklifin 14. maddesinin değerlendirilmesi:

Teklifin bu maddesi ile 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'nun Geçici 76. maddesinde yapılan değişikle 5300 sayılı Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk Kanunu kapsamında düzenlenen ürün senetlerinin elden çıkarılmasından doğan kazançlar için gelir ve kurumlar vergisi istisnasının uygulama süresi 31/12/2028 tarihine kadar uzatılmakta, Hazine ve Maliye Bakanlığı bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkisi verilmektedir.

Türkiye'de 185 lisanslı depo bulunduğu, Ekim 2023 itibariyle miktar olarak 10 milyon tona, tutar olarak da 67 milyar liraya ulaşıldığı belirtiliyor. 116 bin yatırımcı bulunuyor.

Mali etkisi hesaplanamıyor. Ancak, 2022 yılında 322 kurumlar vergisi mükellefinin 3,4 milyar liralık istisnadan yararlandığı, bu istisna nedeniyle vazgeçilen vergi tutarının ise 793 milyon liraya ulaştığı ifade edilmiştir.

Maddenin komisyona sevk edilen halinde Cumhurbaşkanına vergi istisnası ile 31.12.2028 sona erecek süreyi bir beş yıl daha uzatma yetkisi verilmiş idi. Komisyon çalışmaları sırasında tarafımızca söz konusu yetkinin Anayasa'nın "Vergi ödevi" başlıklı 73 maddesinin 3. fıkrasında yer alan sınırlamaları aştığı gerekçe gösterilerek eleştiriler yöneltilmiş, söz konusu düzenlemenin teklif metninden çıkarılması konusunda verdiğimiz önerge kabul görmemiştir.

Bilahare iktidar milletvekilleri tarafından verilen önerge ile madde metninde yer alan Cumhurbaşkanının söz konusu uygulamayı 31.12.2028'den sonra bir beş yıl daha uzatma yetkisi madde metinden çıkartılmıştır.

4.13 Teklifin 15. maddesinin değerlendirilmesi:

Kanun teklifinin bu maddesiyle 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'na 413. Maddesinden sonra gelmek üzere mükerrer madde eklenerek, Gelir İdaresi Başkanlığı sistemlerinde yer alan ve vergi mahremiyeti kapsamı dışında kalan bilgilerin kamu kurum ve kuruluşları veya tüzel kişilerle paylaşılması karşılığında katılma payı alınması sağlanmaktadır.

Maddeyle, Gelir İdaresi Başkanlığı sistemlerinde yer alan ve vergi mahremiyeti kapsamı dışında kalıp üçüncü kişilerle paylaşılabilecek bilgilerin genel yönetim

kapsamındaki kamu idareleri dışındaki kamu kurum ve kuruluşları ve tüzel kişilerle paylaşılması karşılığında sorgu veya dönen kayıtlar karşılığında katılma payı alınması öngörülmektedir.

Sorgu veya dönen kayıt başına alınabilecek katılma payının tutarı 25 kuruştan az olmayacaktır. Bu tutar; sorgulanan veya dönen verinin sayısı, boyutu ve kapsamı, verinin sorgulama dışında toplu olarak paylaşılması durumunda paylaşılan verinin sayısı, boyutu, kapsamı ve mükellef sayısı ayrı ayrı veya birlikte dikkate alınarak Hazine ve Maliye Bakanlığınca belirlenebilecektir.

Katılma payları, yeni bir belirleme yapılmadığı sürece, her yıl bir önceki yıla ilişkin olarak bu Kanun uyarınca belirlenen yeniden değerleme oranında artırılacaktır.

Katılma payları, takvim yılının üçer aylık dönemleri itibarıyla Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından paylaşılan veriler üzerinden hesaplanarak bu dönemleri takip eden ayın sonuna kadar veri paylaşılanlara bildirilecek ve bildirimin yapıldığı ayı izleyen ayın sonuna kadar ödenecektir.

Süresinde ödeme yapmayanlarla ödeme yapılıncaya kadar bilgi paylaşımı yapılmayacak ve süresinde ödenmeyen katılma payları gecikme zammı ile birlikte 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre vergi dairelerince takip ve tahsil edilecektir.

Maddenin uygulamasına ilişkin usul ve esaslar Hazine ve Maliye Bakanlığınca belirlenecektir

Gelir İdaresi Başkanlığının, beyanname ve bildirimler aracılığıyla kendisine iletilen bilgileri 150'den fazla kurumla paylaştığı açıklandı. Paylaşımın yasal çerçevede yapıldığı savunulmuştur..

2021 yılında günlük olarak 8,1 milyon, aylık olarak ise 169,3 milyon online web servis sorgulamasına cevap verildiği, aylık 169,3 milyonluk sorgunun 112,9 milyonunu kamu kuruluşları, 56,4 milyonunu ise özel kuruluşlar (bankalar, noterler ve Telekom şirketleri vb.) tarafından yapılmış olduğu ifade edilmiştir.

Düzenlemeden özel kuruluşlar tarafından aylık 100 milyon sorgu yapılması durumunda aylık 25 milyon liralık, yıllık 300 milyon liralık gelir etkisi olacağı hesaplanmıştır.

Madde düzenlemesi hakkında görüşü sorulan TÜRMOB temsilcisi söz konusu verilerin kar amacı gütmeyen kuruluşlara ve TÜRMOB'a ücretsiz verilmesi gerektiğini ifade etmiş, ancak bu talebi uygun bulunmamıştır.

Düşük ücretin sistemin kötü kullanımını önlemek ve bu amaçla kurulan alt yapının finanse edilmesi ile ilgili olduğu belirtilmiştir.

Söz konusu düzenlemenin Vergi Usul Kanunu'nun 5. maddesi kapsamında düzenlenmesi gerektiği, düzenlemenin Kişisel Verileri Koruma Kurumu ile beraberce yönlendirilmesi yönündeki eleştirilerimize tatminkar yanıtlar verilmemiştir.

Maddenin ilk orijinal halinde söz konusu bilgilerin gerçek kişilerle de paylaşılacağı yönünde yapılan düzenleme uyarılar üzerine iktidar partisi milletvekilleri tarafından verilen önerge ile madde metninden çıkartılmıştır.

4.14 Teklifin 16. maddesinin değerlendirilmesi:

Teklifin bu maddesiyle, Vergi Usul Kanunu'nun Geçici 30. maddesi değiştirilerek sanayi sicil belgesini haiz mükelleflerce münhasıran imalat sanayiinde veya Ar-Ge, yenilik ve tasarım faaliyetlerinde bulunan mükelleflerce bazı koşullarla iktisap edilen yeni makina ve teçhizat için uygulanacak amortisman oran ve sürelerinin, mevcut faydalı ömür sürelerinin yarısı dikkate alınarak hesaplanması uygulamasının süresi 31/12/2024 tarihine kadar uzatılmaktadır.

4.15 Teklifin 17. maddesinin değerlendirilmesi:

Teklifin bu maddesiyle, Vergi Usul Kanunu'nun Geçici 30. maddesi değiştirilerek, Bankalar ve diğer finans kuruluşlarının 2024 ve 2025 hesap dönemlerinde enflasyon düzeltmesi uygulaması sonucunda oluşacak kar veya zararlarının, kurumlar vergisi uygulamasında kazancın tespitinde dikkate alınmaması, yönünde düzenleme yapılmaktadır.

4.16 Teklifin 18. maddesinin değerlendirilmesi:

Söz konusu düzenleme İl seçim kurulu ile ilçe seçim kurulunda bulunan siyasi partilerden alınan üyeler haricindeki kurul üyelerinin görev süresinin 2025 yılı Ocak ayının son haftasında yapılacak olan yeni oluşuma kadar uzatılması ile ilgilidir.

Söz konusu düzenleme ile ilgili olarak kanun teklifinde 18 ve 19. madde olarak iki ayrı madde düzenlemesi mevcut iken, bilahare söz konusu düzenleme iktidar partisi milletvekillerince verilen önergelerle tek maddeye indirilmiştir.

26/4/1961 tarihli ve 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmesi suretiyle; görev süresi Ocak 2024 sonunda dolacak il seçim kurullarının üyelerinin ve ilçe seçim kurullarının siyasi parti temsilcileri dışındaki üyelerinin görev süresi bir yıl daha uzatılacaktır.

4.17 Teklifin 19. maddesinin değerlendirilmesi:

Teklifin bu maddesi ile Anayasa Mahkemesi Kararı gereğince 298 sayılı Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu ile İlgili Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanunun 4 üncü maddesinde değişiklik yapılarak TÜBİTAK Yönetim Kuruluna, ücret cetvelleri ile performans değerlendirme kriterleri belirleyerek bu kapsamda yapılacak ödemeleri TÜBİTAK Başkanlığının önerisi doğrultusunda karara bağlama yetkisi verilmektedir.

Söz konusu düzenleme, Anayasa Mahkemesinin 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinde yer alan bu düzenlemeyi iptal etmesi üzerine getirilmektedir. Anayasa Mahkemesinin 9/11/2022 tarihli ve E.2018/123, K.2022/138 sayılı Kararı ile 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 587 nci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde yer alan, "ücret cetvelleri... bu değerlendirmeler kapsamında yapılacak ödemeler ile..." ibaresi; Anayasanın İkinci Kısım İkinci Bölümü'nde yer alan mülkiyet hakkına ilişkin bir düzenleme içerdiğinden Anayasanın 104 üncü maddesinin on yedinci fıkrasının ikinci cümlesi uyarınca Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile düzenlenemeyecek yasak alan içinde kaldığı gerekçesiyle iptal edilmiş ve Kararın Resmî Gazete'de yayımlanmasından başlayarak 9 ay sonra yürürlüğe gireceğine karar verilmiştir.

Madde ile, 278 sayılı Kanunda yer alan ancak 2/7/2018 tarihli ve 703 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile kaldırılarak 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile düzenlenen ve Anayasa Mahkemesi Kararı ile iptal edilen hükmün söz konusu madde

ile yeniden düzenlenmesi amaçlanmaktadır. Esas itibariyle TÜBİTAK bir kamu tüzel kişiliğidir. Bu çerçevede, Kurum yönetim kurulunun memur statüsünde olmayan personelinin ücret ve verimlilik kriterlerini belirleme yetkisi bulunmaktadır. Bu kapsamda TÜBİTAK'ta yürürlükte olan bir toplu iş sözleşmesi bulunduğundan dolayı bu madde ile yönetim kuruluna verilen yetki, sadece toplu sözleşme kapsamı dışında bulunan personel açısından bir yetkidir. Bu çerçevede yönetim kurulunun bu yetkisinin belirlenmesinde en azından yönetim kuruluna verilen yetkinin sınırlarının belirlenerek eşit işlem borcunun hayata geçirilmesinin daha uygun olacağını düşünüyoruz.

4.18 Teklifin 20. ve 25. maddelerinin değerlendirilmesi:

Teklifin 20. maddesiyle; Anayasa Mahkemesi kararı gereğince 488 sayılı Damga Vergisi Kanunu'nun Ek 2. maddesi değiştirilerek, Cari yıl yatırım programında yer alan yatırımlardan ve Millî Savunma Bakanlığı, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığının bu programda yer almayan kamu yatırımlarında sağlanan damga vergisi istisnasının "uluslararası ihaleye çıkarılanlar" bakımından kaldırılması sağlanmaktadır.

Teklifin 25. maddesiyle; Anayasa Mahkemesi kararı gereğince 492 sayılı Harçlar Kanunu'nun Ek 2. maddesi değiştirilerek, Cari yıl yatırım programında yer alan yatırımlardan ve Millî Savunma Bakanlığı, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığının bu programda yer almayan kamu yatırımlarında sağlanan harç istisnasının "uluslararası ihaleye çıkarılanlar" bakımından kaldırılması sağlanmaktadır

488 sayılı Damga Vergisi Kanununun ek 2 nci maddesinin (2) numaralı fıkrasının (a) bendi uyarınca, Kalkınma Bakanlığınca yayımlanan cari yıl yatırım programında yer alan yatırımlardan ve Millî Savunma Bakanlığı, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığının bu programda yer almayan kamu yatırımlarından uluslararası ihaleye çıkarılanların ihalesini kazanan veya yabancı para ile finanse edilenlerin yapımını üstlenen ana yüklenici firmaların faaliyetlerine Vergi, Resim, Harç İstisnası Belgesine bağlı olarak damga vergisi istisnası uygulanmak suretiyle ülkeye döviz girişinin sağlanması ve ülkeden döviz çıkışının engellenmesi amaçlanmakta iken, ek 2 nci maddede yer alan *"Uluslararası ihale: Kamu kurum ve kuruluşları tarafından yerli ve yabancı firmaların ayrı ayrı veya birlikte iştirakine açık olarak çıkılan ve yabancı*

firmalarca da teklif verilen ihale" şeklindeki tanımda bulunan *"ve yabancı firmalarca da teklif verilen"* ibaresi Anayasa Mahkemesinin 24/12/2020 tarihli ve E:2020/15; K:2020/78 sayılı Kararı ile hukuki öngörülebilirlik ve belirlilik ilkelerine aykırı olduğu gerekçesiyle iptal edilmiş olup, söz konusu Karar 28/4/2021 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanarak aynı tarihte yürürlüğe girmiştir.

Anayasa Mahkemesinin iptal kararı sonrasında yabancı firmalarca teklif verilmese dahi, Kanunun ek 2 nci maddesinin 2/a fıkrasında belirtilen yatırımlara ilişkin olarak ihale makamlarınca, yerli ve yabancı isteklilere açık olarak çıkılan tüm ihalelerde düzenlenen kağıtlara damga vergisi istisnası uygulanması söz konusu olmaktadır. Bu durum, tam mükellef firmalar tarafından üstlenilen söz konusu ihalelerde, yerli ve yabancı firmalar arasında rekabet oluşturmak suretiyle hem kamunun yatırım maliyetinin düşürülmesi hem de ülkeden döviz çıkışının engellenmesi amacının dışına çıkılmasına ve vergi kaybına neden olmaya başlamıştır.

Madde ile, halihazırda cari yıl yatırım programları Cumhurbaşkanı Kararları ile yürürlüğe konulduğundan, 488 sayılı Kanunun ek 2 nci maddesinin (2) numaralı fıkrasının (a) bendinde (mülga) Kalkınma Bakanlığına yapılan atıfta değişiklik yapılmakta, ayrıca anılan bentte sayılan yatırımlara yönelik istisna uygulamasının genel amacına hizmet etmeyen uluslararası ihaleye çıkarılanlar yönüyle kaldırılması, damga vergisi istisnasının yalnızca ülkeye döviz girişine hizmet eden yabancı para ile finanse edilen yatırımlar yönünden devamı amaçlanmaktadır.

İstisnanın uluslararası ihale konusu edilen yatırımlar için uygulanması halinde sadece ihale kararı ve sözleşmeye ait damga vergisi yönünden yıllık 3 milyar liralık gelir artırıcı etkisi olacağı ifade edilmiştir.

Benzeri bir düzenleme Harçlar Kanunu'nda yapılmıştır.

Teklifin 25. maddesiyle; Anayasa Mahkemesi kararı gereğince 492 sayılı Harçlar Kanunu'nun Ek 2. maddesi değiştirilerek, Cari yıl yatırım programında yer alan yatırımlardan ve Millî Savunma Bakanlığı, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığının bu programda yer almayan kamu yatırımlarında sağlanan harç istisnasının "uluslararası ihaleye çıkarılanlar" bakımından kaldırılması sağlanmaktadır.

492 sayılı Kanunun ek 1 inci maddesinin (2) numaralı fıkrasının (a) bendi uyarınca, Kalkınma Bakanlığınca yayımlanan cari yıl yatırım programında yer alan

yatırımlardan ve Millî Savunma Bakanlığı, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığının bu programda yer almayan kamu yatırımlarından uluslararası ihaleye çıkarılanların ihalesini kazanan veya yabancı para ile finanse edilenlerin yapımını üstlenen ana yüklenici firmaların faaliyetlerine Vergi, Resim, Harç İstisnası Belgesine bağlı olarak harç istisnası uygulanmak suretiyle ülkeye döviz girişinin sağlanması ve ülkeden döviz çıkışının engellenmesi amaçlanmakta iken, ek 1 inci maddede yer alan "Uluslararası ihale: Kamu kurum ve kuruluşları tarafından yerli ve yabancı firmaların ayrı ayrı veya birlikte iştirakine açık olarak çıkılan ve yabancı firmalarca da teklif verilen ihale" şeklindeki tanımda bulunan "ve yabancı firmalarca da teklif verilen" ibaresi Anayasa Mahkemesi'nin 24/12/2020 tarihli ve E:2020/15, K:2020/78 sayılı Kararı ile hukuki öngörülebilirlik ve belirlilik ilkelerine aykırı olduğu gerekçesiyle iptal edilmiş olup, söz konusu Karar 28/4/2021 tarihli ve 31468 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak aynı tarihte yürürlüğe girmiştir.

Anayasa Mahkemesinin iptal kararı sonrasında, yabancı firmalarca teklif verilmese dahi, Kanunun ek 1 inci maddesinin 2/a fıkrasında belirtilen yatırımlara ilişkin olarak ihale makamlarınca, yerli ve yabancı isteklilere açık olarak çıkılan tüm ihalelerde yapılan işlemlere harç istisnası uygulanması söz konusu olmaktadır. Bu durum, tam mükellef firmalar tarafından üstlenilen söz konusu ihalelerde, yerli ve yabancı firmalar arasında rekabet oluşturmak suretiyle hem kamunun yatırım maliyetinin düşürülmesi hem de ülkeden döviz çıkışının engellenmesi amacının dışına çıkılmasına ve harç kaybına neden olmaya başlamıştır.

Madde ile, halihazırda cari yıl yatırım programları Cumhurbaşkanı Kararları ile yürürlüğe konulduğundan, 492 sayılı Kanunun ek 1 inci maddesinin (2) numaralı fıkrasının (a) bendinde (mülga) Kalkınma Bakanlığına yapılan atıfta değişiklik yapılmakta, ayrıca anılan bentte sayılan yatırımlara yönelik istisna uygulamasının genel amacına hizmet etmeyen uluslararası ihaleye çıkarılanlar yönüyle kaldırılması, harç istisnasının yalnızca ülkeye döviz girişine hizmet eden yabancı para ile finanse edilen yatırımlar yönünden devamı amaçlanmaktadır.

4.19 Teklifin 21. maddesinin değerlendirilmesi:

Teklifin bu maddesiyle; Anayasa Mahkemesi kararı gereğince 488 sayılı Kanuna ekli (1) sayılı tablonun "II. Kararlar ve mazbatalar" başlıklı bölümünün **(2) numaralı**

fıkrasının parantez içi hükmünde yer alan “ihale kararının” ibaresi “ihale kararı ve ihaleye ilişkin olarak ihale makamı ile düzenlenen sözleşmenin” şeklinde değiştirilerek şikâyet ya da yargı kararı üzerine ihalenin iptal edilmesi hâlinde, ihale kararı ile birlikte, iptal edilen ihaleye ilişkin olarak düzenlenen sözleşmenin de hükmünden yararlanılmayan kısmının damga vergisinin iadesine imkan sağlanmaktadır.

28/2/2023 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanan Anayasa Mahkemesinin 13/12/2022 tarihli ve E:2022/125; K:2022/162 sayılı Kararı ile, 488 sayılı Damga Vergisi Kanununa ekli (I) sayılı tablonun "II. Kararlar ve mazbatalar" başlıklı bölümünün 2 nci fıkrasının parantez içi hükmünde yer alan *"Sözleşmenin düzenlenmiş olması durumunda sözleşmeye ilişkin damga vergisi ret ve iade edilmez."* cümlesi, ihalenin iptal edilmesi durumunda ihale kararının hükmünden yararlanılmayan kısmına isabet eden damga vergisinin ret ve iade edilmesine imkân tanınmışken, ihalenin iptaline istinaden ihale üzerine bırakılan isteklinin değişmesi nedeniyle sözleşmenin uygulanma kabiliyetinin kalmadığı durumlarda sözleşmenin hükmünden yararlanılmayan kısmına isabet eden damga vergisinin ret ve iade edilmesine imkân tanınmamasının çelişkili bir uygulamaya sebebiyet verdiği, bu şekilde ihale sonucu imzalanan sözleşmenin uygulanamaz duruma gelmesi halinde, sözleşmenin hükmünden faydalanılmayan dönemlere yönelik damga vergisinin ret ve iade edilmemesinin kişilere aşırı külfet yüklediği ve kuralın orantılı olmadığı gerekçeleriyle iptal edilmiştir.

İhale kararına ait damga vergisi yönünden Kanunla sağlanan belirlilik ve hukuki öngörülebilirlik, iptal kararı sonrası sözleşmeler yönüyle sağlanamadığından, oluşan hukuki boşluk yeni ihtilafları ve uygulama farklılıklarını beraberinde getirmektedir.

Bu kapsamda Anayasa Mahkemesi kararı dikkate alınarak yapılan düzenleme ile, ihale kararlarında olduğu gibi, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamındaki kurum ve kuruluşlara şikâyet veya Kamu İhale Kurumuna itirazen şikâyet ya da yargı kararı üzerine ihalenin iptal edilmesi hâlinde, iptal edilen ihaleye ilişkin olarak ihale makamı ile düzenlenen sözleşmenin de hükmünden yararlanılmayan kısmının iadesine imkan sağlanmaktadır. Böylece, ihalenin iptali olmaksızın sadece ihale üzerine bırakılan isteklinin değişmesi durumunda mevcut ihale kararı ve sözleşmenin damga vergilerinin iade edilmeyeceği hususu açıklığa kavuşturulmaktadır.

4.20 Teklifin 22. ve 23. maddelerinin değerlendirilmesi:

Teklifin 22. maddesiyle 492 sayılı Harçlar Kanununun 13. maddesinde, **Teklifin 23. maddesiyle** 492 sayılı Harçlar Kanununun 59. Maddesinde değişiklik yapılarak Nüfus idarelerince yapılan re'sen düzeltmelere istinaden ticaret sicilinde ve tapuda yapılan düzeltmelerin harçtan istisna tutulması sağlanmaktadır.

4.21 Teklifin 24. ve 26. maddelerinin değerlendirilmesi:

Teklifin 24. maddesiyle, 492 sayılı Harçlar Kanunu'nun 98, 102 ve 107. maddelerinde tadilat yapılmakta, denizcilik mevzuatında yer alan düzenlemelere paralel olarak 492 sayılı Kanunda yer alan yola elverişlilik belgesinin adı liman çıkış belgesi olarak değiştirilmektedir.

Teklifin 26. maddesiyle, 492 sayılı Harçlar Kanunu'na bağlı 7) sayılı tarifenin "II. Liman işlemleri" başlıklı bölümü tadil edilerek Denizcilik mevzuatında yer alan düzenlemelere paralel olarak Harçlar Kanunu'nda değişiklik yapılması ve harç tutarlarının artırılması sağlanmaktadır.

Söz konusu düzenleme tamamen deniz taşımacılığı sektörünü ilgilendirmektedir. Bu düzenlemenin ilgili sektör temsilcilerinin de katılımıyla Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonundan detaylı olarak tartışılmadan yasalaştırılması gayretini uygun bulmamaktayız.

4.22 Teklifin 27. maddesinin değerlendirilmesi:

Teklifin bu maddesiyle 492 sayılı Harçlar Kanuna bağlı (8) sayılı tarifenin "XIII-Bağlama kütüğü ruhsatnamelerinden alınacak harçlar:" başlıklı bölümü değiştirilerek, bağlama kütüğüne kayıtlı gemi, deniz ve iç su araçlarının bağlama kütüğü ruhsatnamelerinin yıllık harca tabi tutulmakta ve harç tutarları artırılmaktadır.

Yapılan düzenleme ile bağlama kütüğüne kayıtlı gemi, deniz ve iç su araçlarının bağlama kütüğü ruhsatnameleri yıllık harca tabi tutulmakta, tarife değiştirilerek bağlama kütüğüne kaydedilen söz konusu araçlara verilecek ruhsatnamelerden alınacak harçlar yeniden belirlenmektedir.

Ayrıca birden fazla yıl için düzenlenen ruhsatnamelerde harcın, düzenlemenin/yenilemenin yapıldığı tarihte geçerli harç tutarı ile ruhsatnamenin geçerlik süresinin çarpımı suretiyle hesaplanacağı hususu açıkça düzenlenmektedir.

Bu maddenin, Danıştay Dokuzuncu Dairesinin 26/12/2019 tarihli ve Esas No: 2016/1016; Karar No:2019/7581 sayılı Kararı ile Bağlama Kütüğü Uygulama Yönetmeliğinin 1 inci maddesinde yer alan "uygulanacak mali hükümler" ibaresinin, 19 uncu maddesinde yer alan "Ruhsatname vize harcı, cari yıl harç miktarı ile vize edilen yıl sayısının çarpılması suretiyle hesaplanır." cümlesinin, Ruhsatname Harcı başlıklı 25 inci maddesi ile İstisna ve Muafiyetler başlıklı 26 ncı maddesinin iptaline karar verilmiş olması nedeniyle teklif edildiği anlaşılmaktadır.

Yıllık 427 milyon lira gelir etkisi olacağı hesaplanmaktadır.

Söz konusu düzenleme tamamen deniz taşımacılığı sektörünü ilgilendirmektedir. Bu düzenlemenin ilgili sektör temsilcilerinin de katılımıyla Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonundan detaylı olarak tartışılmadan yasalaştırılması gayretini uygun bulmamaktayız.

4.23 Teklifin 28. maddesinin değerlendirilmesi:

Teklifin komisyonda görüşülmesi sırasında verilen önerge ile teklif menine eklenen bu maddeyle;6/2/2023 tarihinde yaşanılan deprem afetinden etkilenen ve Genel Hayata Etkili Afet Bölgesi kabul edilen; Adana, Adıyaman, Batman, Bingöl, Diyarbakır, Elazığ, Gaziantep, Hatay, Kahramanmaraş, Kayseri, Kilis, Malatya, Mardin, Niğde, Osmaniye, Şanlıurfa ve Tunceli illerinde faaliyet gösteren seyahat acentalarından 2023 ve 2024 yıllarında aidat alınmaması sağlanmaktadır.

4.24 Teklifin 29. maddesinin değerlendirilmesi:

Kanun teklifinin bu maddesi ile 2920 sayılı Sivil Havacılık Kanunun, "***Kabotaj***" *başlıklı* 31 inci maddesine eklenen fıkrayla, maddenin birinci fıkrasındaki "*Türkiye Cumhuriyeti ülkesi içinde, iki nokta arasında havayolu ile ticari amaçla yolcu, posta ve yük taşımaları Türk* ***sivil*** *hava araçları ile yapılır*" kuralına istisna getirilerek, SHGM tarafından belirlenecek usul ve esaslar çerçevesinde kiralanan yabancı tescilli hava araçlarının yurtiçi ticari uçuşlarda kullanılabilmesinin önü açılmaktadır.

Kabotaj kavramı için yapılan tanımlama şu şekildedir: "Kabotaj, bir devletin kendi içinde taşımacılıkta tanıdığı ayrıcalıktır. Bu ayrıcalıktan yalnızca yurttaşlarının yararlanması, **millî ekonomiye önemli bir katkı sağlayacağından, devletler yabancı bandıralı gemilere ve yabancı bayraklı uçaklara kabotaj yasağı koyma yoluna gitmişlerdir.**"

Eklenen fıkranın havacılık sektöründe kabotaj uygulamasını fiilen yürürlükten kaldırdığı ortadadır.

Yani, Türkiye'de kurulu bir havacılık şirketi tamamı kiralama yoluyla temin edilmiş uçaklarla taşımacılık yapabilecektir. Bunun en basit sonucu, milli hasılanın (ülkede kalması gereken katma değerin) kira bedeli olarak diğer ülkelere aktarılması olacaktır.

Maddenin görüşülmesi sırasında söz konusu düzenlemenin milli şirketleri nasıl etkileyeceği yönünde de bir değerlendirme yapılmamıştır.

Ayrıca Bayındırlık, İmar Ulaştırma ve Turizm Komisyonunda tüm boyutlarıyla görüşülmeden aceleyle yasalaştırılması gayretini uygun bulmamaktayız.

Yabancı operatörlerden 20 uçaklık bir hizmet alınması halinde yılda 22 bin iç hat seferi gerçekleşebileceği ve 3,7 milyon yolcunun taşınabileceği hesaplanmaktadır.

Söz konusu maddenin teklif metninden çıkartılması yönündeki önergemiz kabul edilmemiştir.

4.25 Teklifin 30., 32. ve 33. maddelerinin değerlendirilmesi:

Tekliifin 30. maddesiyle 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun 29. maddesi değiştirilerek, sorumlu sıfatıyla beyan edilen katma değer vergisinin indirim konusu yapılmasında "ödeme" koşulu getirilmektedir.

Madde ile, vergi kesintisi yapmakla sorumlu tutulanlar tarafından sorumlu sıfatıyla 2 No.lu KDV Beyannamesi ile beyan edilerek **ödenen** katma değer vergisinin indirim konusu yapılmasına ilişkin düzenleme yapılmaktadır. Halen, 2 No.lu KDV beyannamesinin yasal süresi içinde verilmesi durumunda bu beyanla yüklenilen KDV fiilen ödenmemiş bile olsa, aynı aya ait 1 No.lu KDV beyannamesinde indirim konusu yapılabilmektedir. Yani verginin tahakkuk etmesi yeterlidir.

2 No.lu KDV beyannamesinin yasal süresi içinde verilmemesi ve bunun İdarece tespit edilip tarh edilmesi veya mükellefin pişmanlıkla veya gecikmeli olarak beyanı üzerine tarh olunması durumunda ise bu tarhiyatlar indirim için yeterli görülmemekte ve indirim hakkının kullanılabilmesi için geç tahakkuk eden KDV'nin fiilen ödenmiş olması aranmaktadır.

Ayrıca İdarenin, beyanı (tahakkuku) yeterli görmeyip "ödeme" şartına bağladığı uygulamalar Danıştay tarafından iptal edilebilmektedir.

Madde ile İdarenin Katma Değer Vergisi Genel Uygulama Tebliği ve Özelgeler ile yönlendirdiği uygulamasına kanuni dayanak oluşturulmak istendiği düşünülmektedir.

Düzenlemeyle 15 milyar liralık vergi gelirinin daha erken tahsil edilebileceği hesaplanmaktadır.

Teklifin 32. maddesiyle 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun 41. maddesi değiştirilerek Katma Değer Vergisi uygulamasında vergi sorumlularının KDV beyannamelerini verme tarihlerinin 3 gün geriye çekilmesi yönünde düzenleme yapılmaktadır.

Madde ile, yukarıdaki 30 uncu maddede yer alan düzenlemeyle uyumlu olarak, vergi kesintisi yapmakla sorumlu tutulanların katma değer vergisi beyannamelerini verecekleri tarih izleyen ayın 24'ünden 21'ine çekilmektedir.

Teklifin 33. maddesiyle 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun 46. maddesi değiştirilerek Katma Değer Vergisi uygulamasında vergi sorumlularının vergilerini ödeme tarihlerinin 3 gün geriye çekilmesi, yönünde düzenleme yapılmaktadır.

Madde ile, yukarıdaki 30 uncu ve 32 inci maddelerde yer alan düzenlemelerle uyumlu olarak, vergi kesintisi yapmakla sorumlu tutulanların beyan ettikleri katma değer vergisi tutarlarını ödeme tarihileri izleyen ayın 26'sından 23'üne çekilmektedir.

Maddelerin görüşülmesi sırasında söz verilen TÜRMOB temsilcisi, *"KDV'nin tahakkuk esaslı bir kanun olduğunu, tevkifat müessesesiyle birlikte tahsilat esasının getirilmesi yönünde yapılan düzenlemenin Katma Değer Vergisinin ana mantığına aykırı olduğunu, uygulamanın sistemde ve uygulamada karışıklığa neden olacağını, bu durumun meslek mensuplarının iş yükünün giderek artacağını "* beyan etmiştir.

Maddenin görüşülmesi sırasında iktidar partisi temsilcilerince verilen önerge ile beyan ve ödeme günlerinde geriye çekilme ile ilgili olarak iki günlük artırıma gidilmiştir.

4.26 Teklifin 31. maddesinin değerlendirilmesi:

Kanun teklifinin bu maddesiyle 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanun'un 36 ncı maddesi değiştirilerek, KDV'de indirim hakkının yanında, iade hakkını düzenleme konusunda da Cumhurbaşkanına yetki verilmektedir.

Madde ile, iade hakkını kısmen veya tamamen kaldırma veya yeniden koyma ve bu şekilde iade hakkı kısıtlanan mal veya hizmetleri belirleme konusunda Cumhurbaşkanına yetki verilmektedir.

Değişiklik yapılmak istenen maddede halen Cumhurbaşkanına sadece katma değer vergisinin *"indirim hakkına"* ilişkin yetki verilmektedir. Teklif ile katma değer vergisinin *"iade hakkına"* ilişkin de yetki verilmek istenmektedir.

Katma değer vergisinin iadesi hakkı, ancak indirim hakkından sonra kullanılabileceğinden, verilmek istenen yetki ile daha dar kapsamda bir düzenleme yapılabilmesi olanaklı hale gelecektir.

Şöyle ki halen belirli bir grup mal veya hizmete ilişkin olarak yüklenilen katma değer vergisinin "indiriminin" kısıtlanması olanaklı olduğundan böyle bir durumda "iade" hakkı da kısıtlanmış olacaktır. Ancak "iade" hakkına ilişkin bir yetki verildiği takdirde "indirim" hakkı kullanılmaya devam edilirken sadece "iade" hakkının kısıtlanmasıyla yetinilmiş olabilecektir. Burada kısıtlanabilecek iade hakkı genel bir iade hakkı olmayıp halen KDV Kanununda açıkça iadesine izin verilmiş olan durumlara ilişkindir. Keza KDV Kanununda indirim hakkı genel bir kuralken iade hakkı ise açıkça düzenlenmesi durumunda kullanılabilen istisnai bir haktır.

Değişiklik yapılmak istenen 36 ncı maddede yer alan indirim hakkının kısıtlanmasına ilişkin yetki bugüne kadar sadece 24/11/2023 tarihinde yayınlanan Cumhurbaşkanı Kararı ile kullanılmıştır.

Buna göre; ithalatta gözetim uygulamasına tabi mallara ilişkin gümrük beyannamelerinde beyan edilen ve tevsik edilemeyen tutarlar ile bu tutarlar nedeniyle doğan ve KDV matrahına dahil edilen her türlü vergi, resim harç ve paylar dolayısıyla ödenen katma değer vergisinin indirim hakkı kaldırılmıştır.

Maddenin görüşülmesi sırasında, iade hakkının kısıtlanması konusunda bazı sektör temsilcilerinden talep geldiği, bazı mükelleflerin uzun süren iade işlemi yerine gerekiyorsa bunu gider yazma talebinde bulundukları yönünde açıklamalarda bulunulmuştur.

Maddenin görüşülmesi sırasında; İade hakkının sınırlanmasını isteyen taleplerin mükelleflerin vergi incelemesinden kaçınma iradesi ile ilgili olup olmadığı konusunda tarafımızca yöneltilen sorulara cevap verilmemiştir.

Anayasa'nın "Vergi Ödevi" başlıklı maddesi;

Madde 73 – Herkes, kamu giderlerini karşılamak üzere, mali gücüne göre, vergi ödemekle yükümlüdür.

Vergi yükünün adaletli ve dengeli dağılımı, maliye politikasının sosyal amacıdır.

Vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülükler kanunla konulur, değiştirilir veya kaldırılır. Vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülüklerin muaflık, istisnalar ve indirimleriyle oranlarına ilişkin hükümlerinde kanunun belirttiği yukarı ve aşağı sınırlar içinde değişiklik yapmak yetkisi Cumhurbaşkanına verilebilir."

hükmünü taşımaktadır.

Anayasa'nın 73. maddesinde, herkesin kamu giderlerini karşılamak üzere mali gücüne göre vergi ödemekle yükümlü bulunduğu, vergi yükünün adaletli ve dengeli dağılımının, maliye politikasının sosyal amacı olduğu, vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülüklerin kanunla konulacağı, değiştirileceği veya kaldırılacağı öngörülerek Anayasa'nın 2. maddesinde nitelikleri belirtilen hukuk devleti ilkesi vergilendirme ilkeleri yönünden somut biçimde dile getirilmiştir.

Buna göre, devletin vergilendirme yetkisinin sınırı, aynı zamanda kişilerin hak ve özgürlüklerinin de sınırını oluşturduğundan, bu yetkinin keyfiliğe kaçacak biçimde kullanılmasının önlenmesi, hukuk devleti olmanın gerekleri arasında öncelikli bir yere sahip bulunmaktadır. Vergilendirme alanında olası keyfi uygulamalara karşı düşünülen ilk önlem, kuşkusuz yasallık ilkesidir. Ancak vergilerin yasayla getirilmesi, yalnız başına vergilendirme yetkisinin keyfi kullanılarak adaletsiz sonuçlar doğurmasını engelleyemeyeceğinden, yasallık ilkesi yanında verginin genel ve eşit olması, idare ve kişiler yönünden duraksamaya yol açmayacak belirlilik içermesi, öngörülebilir olması ve hukuk güvenliği ilkesine de uygunluğunun sağlanması gerekir

Anayasa'nın 73. maddesinin 3. fıkrası hükmü; .Cumhurbaşkanına Katma Değer Vergisi uygulamasında iade hakkını kısmen veya tamamen kaldırma veya yeniden koyma ve bu şekilde iade hakkı kısıtlanan mal veya hizmetleri belirleme konusunda yetki vermemektedir.

Teklifin yukarıda belirtilen maddesinde Cumhurbaşkanına verilen yetkiler, Anayasa'nın 73. maddesinin 3. fıkrasında yer alan hükümde tanımlanan sınırlılıkların dışına taşmaktadır. Söz konusu düzenleme Anayasa'ya aykırıdır.

Bu nedenle söz konusu düzenlemenin madde metninden çıkartılması yönünde verdiğimiz önerge de red edilmiştir.

4.27 Teklifin 34. maddesinin değerlendirilmesi:

Kanun teklifinin bu maddesiyle, 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu'nun Geçici 29. Maddesi değiştirilerek; KÖİ projelerini yürütenlere yapılan mal ve hizmet ifalarındaki KDV istisnasının süresi 31.12.2028 tarihine uzatılmaktadır.

3996 sayılı Bazı Yatırım ve Hizmetlerin Yap-İşlet-Devret Modeli Çerçevesinde Yaptırılması Hakkında Kanuna göre yap-işlet-devret modeli çerçevesinde gerçekleştirilecek projeler ile 3359 sayılı Sağlık Hizmetleri Temel Kanununun ek 7 nci maddesine göre Yüksek Planlama Kurulu tarafından kiralama karşılığı yaptırılmasına karar verilen sağlık tesislerine ilişkin projeler ve 652 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 23 üncü maddesine göre Milli Eğitim Bakanlığı tarafından kiralama karşılığı yaptırılmasına karar verilen eğitim öğretim tesislerine ilişkin projelerden 31/12/2023 tarihine kadar ihale veya görevlendirme ilanı yayımlanacak olanların; ihale edilmesi ile görevlendirilen veya projeyi üstlenenlere yatırım döneminde proje kapsamında yapılan mal teslimleri ve hizmet ifaları KDV'den istisna edilmiştir.

Madde ile, istisnanın uygulama süresi 31/12/2028 tarihine uzatılmaktadır.

Süresi uzatılan bu düzenleme kapsamında Ocak-Eylül 2023 döneminde beyan edilen istisna tutarının 34,4 milyar lira olduğu belirtilmiştir.

Bu düzenlemenin ihale ile ilgili olarak başlangıçta bilinen koşulları ve sınırlılıkları sonradan ortadan kaldırma anlamına gelip gelmediği konusunda tarafımızca yöneltilen sorulara tatminkar cevaplar verilmemiştir.

Söz konusu düzenlemenin ihalenin başlangıçta bilinen ve ilan edilen koşullarını ve sözleşme koşullarını değiştirdiğinden bahisle teklif metninden çıkartılması yönünde tarafımızca verilen önerge red edilmiştir.

4.28 Teklifin 35. maddesinin değerlendirilmesi:

Şehir içi raylı ulaşım sistemleri, metro, tramvay, teleferik, telesiyej ve füniküler ile bunların hatları, istasyonları, yolcu terminalleri ve durakları ve bu iş ve işlemlerle ilgili tesisler ile eklenti veya bütünleyici parçalarının Ulaştırma ve Alt Yapı Bakanlığı, belediyeler ve bunların bağlı kuruluşları arasında yapılacak devir ve teslimleri 31/12/2023 tarihine kadar KDV'den istisnadır.

Madde ile, istisnanın uygulama süresi 31/12/2028 tarihine uzatılmaktadır.

Uygulamanın AKP'li belediyeler ile muhalefet partilerine ait bu tip projelerin yürütülmesinde ve devir edilmesinde farklı kayırmacı uygulamalar dikkate alındığında ilave bir takım sorunlara neden olup olmayacağı konusunda sorulan soru ve yorumlarımız karşılıksız kalmıştır.

4.29 Teklifin 37. maddesinin değerlendirilmesi:

Kanunun bu maddesiyle 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanunun 18 inci maddesi değiştirilerek, özelleştirme ihalelerinin elektronik ortamda da yapılabilmesine olanak sağlanmaktadır.

Özelleştirme Kanunun 18 inci maddesinde yapılan değişiklikler ve maddeye eklenen fıkra ile, idareye yapacağı satışlarda "elektronik ihale usulünü" kullanma imkanı getirilmektedir. Madde gerekçesinde "*ihalelere uzaktan erişim sağlanarak katılımın arttırılması ve kamu mallarının daha yüksek fiyata özelleştirilerek kamu gelirinin arttırılması amaçlanmaktadır*" dense de; kamu finansmanı alanında sıkıntı yaşayan AKP iktidarı daha küçük boyutlu kamu varlıklarını da internet üzerinden hızla satarak kendisine ek gelir sağlamaya çalışmaktadır.

4.30 Teklifin 38. maddesinin değerlendirilmesi:

Teklifin bu maddesiyle 4733 sayılı Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkol Piyasasının Düzenlenmesine Dair Kanunun 8 inci maddesi değiştirilerek Anayasa Mahkemesinin

iptal kararı gereğince, alkol ve sigara kaçakçılığından hakkında soruşturma ve/veya kovuşturma açılanların faaliyet belgesinin askıya alınmasına ilişkin olarak yeniden düzenleme yapılmaktadır.

Anayasa Mahkemesinin, iptal ettiği tütün, tütün ürünleri ve alkol kaçakçılığı nedeniyle hakkında soruşturma veya kovuşturma açılanların, bu piyasadaki faaliyetlerine ilişkin belgelerinin askıya alınmasına yönelik düzenleme yeniden getirilmektedir.

4733 sayılı Kanunun, 8'inci maddesinin sekizinci fıkrasındaki, *özel etiket ve işaretlerle ürünlerin etiketlenmesi veya işaretlenmesi ve etiketlenen veya işaretlenen ürün bilgilerinin kurulan veri merkezine aktarılmasını sağlayan sisteme fiziksel veya bilişim yoluyla müdahale edilmesi, tütün, tütün mamulleri, makaron, yaprak sigara kâğıdı, etil alkol, metanol ve alkollü içki kaçakçılığı gibi suçlardan hakkında soruşturma ve kovuşturma açılanlara, tütün, tütün ürünleri ve alkollü içki piyasasına yönelik olarak verilen belgelerin kovuşturmaya yer olmadığına dair karar veya mahkeme kararı kesinleşinceye kadar askıya alınmasına ilişkin"* bölümü CHP'nin açtığı dava sonucu iptal edilmişti.

Getirilen yeni düzenlemeyle Tarım ve Orman Bakanlığına, söz konusu fiiller nedeniyle hakkında soruşturma veya kovuşturma başlatılanların belgelerini askıya alma yetkisi yeniden veriliyor.

Ancak iptal edilen düzelemeden farklı olarak Tarım ve Orman Bakanlığının askıya alma işleminin kaldırılıp kaldırılmayacağı konusunda altı ayda bir değerlendirme yapma yetkisi veriliyor. Ayrıca mahkumiyet dışında bir karar verilmesi halinde karar kesinleşmeden önce askıya alma işleminin ortadan kaldırılması öngörülüyor.

Anayasa Mahkemesi 2023/32 esas, 2023/138 karar sayılı kararında, *yasadışı faaliyetin önlenmesi açısından idarece yapılacak tespit üzerine faaliyete ilişkin belgelerin askıya alınmasının, değişen koşullara göre soruşturma ve kovuşturma aşamasında gözden geçirilerek kaldırılmasına veya bu süre zarfında faaliyete daha hafif tedbirin uygulanmasına imkân tanımadığını,* kuralın *kişilere aşırı bir külfet yüklediğini, kamu zararının önlenmesi biçimindeki amaç ile teşebbüs özgürlüğüne getirilen sınırlama arasındaki makul dengenin bozulduğunu, kuralın orantısız dolayısıyla ölçüsüz bir sınırlamaya neden olduğunu*" dikkate alarak düzenlemenin iptaline hükmetmişti.

Getirilen teklifle öngörülen, "Tarım ve Orman Bakanlığının askıya alma işlemini altı ayda bir değerlendirmesine olanak sağlaması ve mahkumiyet dışındaki mahkeme kararlarının kesinleşmesini beklemeden askıya alma işleminin kaldırılması" na yönelik düzenlemeler Anayasa Mahkemesi kararını kısmen karşılamaktadır.

Ancak daha hafif bir tedbir uygulanmasına yönelik bir düzenleme yapılmamaktadır.

Ayrıca Tarım ve Orman Bakanlığının altı ayda bir yapacağı değerlendirmede neleri ve hangi gelişmeleri göz önüne alacağına yönelik bir belirlilik bulunmamaktadır. (Petrol piyasası ile ilgili olarak bu teklifte aynı nedenle yapılan düzenlemede EPDK'nın "Cumhuriyet Savcılıkları ve mahkemeden de bilgi alarak değerlendirme yapacağı" hükmüne yer verildiği halde bu maddede bu yola gidilmemiştir.

Söz konusu maddenin Tarım Orman ve Köyişleri Komisyonunda görüşülmeden acele ile yasalaştırılması gayretini uygun bulmuyoruz.

4.31 Teklifin 39. maddesinin değerlendirilmesi:

Anayasa Mahkemesi Kararı gereğince, teklifin bu maddesiyle, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na ek madde ilavesiyle, Devlet Malzeme Ofisinin idareler adına yaptığı toplu alımlarda uygulanacak kuralların kanun maddesi olarak düzenlenmesi yapılmaktadır.

Kanuna eklenen maddeyle DMO'nun idareler adına yapılacak taşıt alımı, taşıt kiralama, akaryakıt alımı ile ilaç, tıbbi malzeme ve tıbbi cihaz alımlarında uygulanacak ihale usulleri düzenlenmektedir.

Daha önce, 5/12/2019 tarihli ve 7194 sayılı kanunla DMO'nun bu alımlarında Kamu İhale Kanununun 3'üncü maddesinin (g) bendinde belirtilen parasal limitin uygulanmayacağı öngörülmüştü.

Ancak bu düzenleme Anayasa Mahkemesi'nin 18/5/2023 tarihli ve E: 2020/11, K: 2023/98 sayılı kararı ile iptal edilmiştir.

İptal, Kararın gerekçesinde özetle; "Kuralda söz konusu mal ve hizmetler 4734 sayılı Kanun 'dan istisna tutulmakla birlikte buna ilişkin herhangi başka bir usul düzenlenmemiştin DMO'nun söz konusu mal ve hizmet alımlarında hangi usul ve esaslar çerçevesinde ihale yapacağı, mal ve hizmet alımlarında hangi kanuni

hükümlere bağlı olacağı belirli değildir. Bu durumda istisna getirilen alana ilişkin ihalelerde saydamlık, hesap verilebilirlik, fırsat eşitliği ve öngörülebilirlik ilkelerinin güvenceye alındığı söylenemez" hükmüne yer verilmişti.

Madde ile, Anayasa Mahkemesinin iptal kararında belirtilen hususlar dikkate alınarak DMO'nun idareler adına gerçekleştireceği taşıt alımı, taşıt kiralama, akaryakıt alımı ile ilaç, tıbbi malzeme ve tıbbi cihaz alımlarında uygulanacak temel ilkeler ve bu alımlarda uygulanacak ihale usulleri belirlenerek, diğer usul ve esasların ise yönetmelikle düzenlenmesi amaçlanmaktadır.

4.32 Teklifin 40. maddesinin değerlendirilmesi:

Teklifin bu maddesiyle; 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununa geçici madde eklenerek; tamamlanmamış yapım işleri için fiyat farkı ve süre uzatımı verilmesine olanak sağlanmaktadır.

Kanuna eklenen geçici maddeyle, 1/3/2023 tarihinden önce Kamu İhale Kanununa göre ihalesi yapılarak Türk lirası üzerinden imzalanan ve yapımı devam eden yapım işi sözleşmelerinin, 1/1/2024 tarihinden itibaren gerçekleştirilen kısımları için ihale dokümanında fiyat farkı hesaplanmasına ilişkin hüküm bulunan sözleşmelerde ilave fiyat farkı, ihale dokümanında fiyat farkı hesaplanmasına ilişkin hüküm bulunmayan sözleşmelerde ise fiyat farkı verilebilmesi olanağı getirilmektedir

Ek olarak, maliyet artışları yüzünden taahhütlerini zamanında yerine getiremeyen yüklenicilerin cezai şartlarla karşılaşmalarını önlemek amacıyla madde kapsamındaki yapım işi sözleşmelerinde altı ayı geçmemek üzere idarece süre uzatımı verilmesine de olanak tanınmaktadır

Maddenin gerekçesinde düzenleme için 6 Şubat depremine bağlı olarak başta işçilik olmak üzere yapım işlerinin girdi fiyatlarında öngörülemeyen artışların meydana gelmiş olması gösterilmektedir

2024 yılında yapılacak imalatlar için 82,9 milyar liralık ek fiyat farkı verileceği belirtilmiştir.

Bu madde kapsamında ek fiyat farkı ile süre uzatımı verilebilecek işleri, ek fiyat farkı hesaplama yöntemlerini, uygulama dönemini, başvuru sürelerini, süre uzatımına bağlı olarak yapılacak işlemler ile ek fiyat farkı ve süre uzatımına dair diğer hususlar

dâhil bu maddenin uygulanmasına ilişkin esas ve usulleri, bu Kanunun 8 inci maddesine göre belirlenen esas ve usuller de dikkate alınmak suretiyle tespite Cumhurbaşkanı yetkili kılınmaktadır. 7394 sayılı Kanunun 19. maddesinde yer alan benzeri bir hüküm (Cumhurbaşkanına maddenin uygulanması esaslarını düzenleme yetkisi) Anayasa Mahkemesi'nin 29.11.2023 tarihli Resmi Gazetede yayınlanan E:2022-81 K:2023-153 sayılı kararı ile genel ççerçevesi kanunla belirlenmeden Cumhurbaşkanına tanınan düzenleme yetkisini Anayasa'nın 7. maddesinde yer alan yasama yetkisinin devredilmezliği ilkesine aykırı bulunarak reddedilmiştir.

Resmi Gazete'de yayımlanması maddenin komisyondaki görüşmeleri gününe de denk gelen söz konusu Anayasa Mahkemesi Kararı tarafımızca gündeme getirilerek maddede yer alan söz konusu düzenlemenin madde metninden çıkarılması tarafımızca önerge ile talep edilmiştir. Söz konusu önergemiz iktidar partisi milletvekillerinin oyları ile red edilmiştir.

Söz konusu eleştiriler üzerine iktidar partisi milletvekillerince verilen önerge ile 4735 sayılı Kanunun 8. Maddesine atıfta bulunularak Cumhurbaşkanına tanınan söz konusu yetkinin devamında ısrar eden bir düzenleme yapılmıştır. Ancak söz konusu yeni düzenlemenin de Anayasa Mahkemesi Kararının gereğini tam olarak karşılamadığını düşünüyoruz.

4.33 Teklifin 41. maddesinin değerlendirilmesi:

Teklifin bu maddesiyle;4749 sayılı Kamu Finansmanı Kanunu'nun 4 üncü maddesinin beşinci fıkrasına "tahvil ihraçları" ibaresinden sonra gelmek üzere "ile fon kullanıcısı olacakları kira sertifikası ihraçları" ibaresi eklenerek; mahalli idarelerin kira sertifikası ihraçlarının da tahvil ihraçları gibi Hazine ve Maliye Bakanlığının iznine tabi olması düzenlenmektedir.

Mahalli idarelerin yurtiçi piyasalarda gerçekleştirecekleri tahvil ihraçları Hazine ve Maliye Bakanlığının iznine tabi iken kira sertifikalarına ilişkin hüküm bulunmamaktadır.

Mevzuattaki söz konusu boşluğun giderilmesi adına ilgili kuruluşların fon kullanıcısı olacakları kira sertifikası ihraçlarının da Bakanlığın iznine tabi olması hususunda düzenlenme yapılmaktadır.

Komisyondaki çalışmalar sırasında söz konusu düzenlemenin getirilme amacı konusunda tatmin edici bir açıklama yapılmamıştır.

4.34 Teklifin 42. maddesinin değerlendirilmesi:

Teklifin bu maddesiyle 4749 sayılı Kamu Finansmanı Kanunu'na eklenen geçici madde ile; TCDD'nin Hazine garantili kredilerinden Hazine ve Maliye Bakanlığınca yapılan üstlenimlerden ve ikrazen kullandırılan kredilerinden doğan vadesi geçmiş anapara, faiz, masraf ve gecikme zammından oluşan Hazine alacaklarından kaynaklanan borçlarının, Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları İşletmesi Genel Müdürlüğünün ödenmemiş sermayesine mahsup edilmesine olanak sağlanmaktadır.

Çünkü TCDD'nin halihazırda söz konusu kredilere ilişkin borçlarını özkaynakları ve öz gelirleri ile ödeme imkanı bulunmamaktadır.

Ödeyemediği dış finansman kaynaklı proje kredileri dolayısıyla bilanço görünümü kötü olan TCDD'nin bilançosu; Hazineye olan borçlarının ödenmemiş sermayesine sayılması yoluyla düzeltilecektir. TCDD'nin Hazineye olan borcu ödenmemiş sermayesine dönüştürülerek, bir nevi bilançosundaki borçları silinmektedir. Bunun TCDD'nin özelleştirilmesine ilişkin temel ve önemli bir adım olduğu söylenebilir.

Komisyonda maddenin görüşülmesi sırasında, söz konusu düzenleme ile kurumun 1984 ila 2006 yılları arasında üstlendiği kredilerin kapsama girdiği, 31/11/2023 tarih i itibarıyla da 1984 yılı ile 2006 yılları arasında 12 adet vadesi geçen kredi borcu 3,4 milyar TL, vadesi gelecek 4 adet krediyle ilgili de bugünkü kurla la toplamda 4,3 milyar TL borç bulunduğu ifade edilmiş, borcun ödenememe nedenleri konusundaki sorulara yanıt verilmemiştir.

4.35 Teklifin 43. maddesinin değerlendirilmesi:

Motorlu araç ticareti yapanlar arasında yapılan sözleşmelerin noterde düzenlenmesi gerektiğine yönelik ikincil mevzuatta yer alan düzenleme, Kanunda dayanağı bulunmadığı gerekçesiyle yargıda ihtilaf konusu yapılmıştır.

Teklifte yer alan madde ile 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanununun 2 nci maddesinin (1) numaralı fıkrasının (d) bendi değiştirilerek söz konusu düzenlemeye Kanunda açıkça yer verilmesi sağlanmaktadır.

Böylece, vergi güvenliğini teminen, motorlu araç ticareti yapanların kendi aralarında yaptıkları adi sözleşmelere istinaden, ÖTV aranmaksızın işlem tesis edilmesinin önüne geçilmesini sağlamak üzere, söz konusu sözleşmelerin noterde düzenlenmesi gerektiği hususu açıklığa kavuşturulmaktadır.

4.36 Teklifin 44. maddesinin değerlendirilmesi:

Teklifin bu maddesiyle, 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanunu'nun 5 inci maddesi değiştirilerek, serbest bölgeye yapılan teslimlerin ihracat istisnası kapsamında olmadığı hususunun açıklığa kavuşturulmaktadır.

4760 sayılı ÖTV Kanununun 5 inci maddesinde ihracat istisnası düzenlenmekte olup, Kanunda serbest bölgelere yapılacak teslimlerin istisna kapsamında olduğu yönünde bir ifade bulunmamasına rağmen, yargıya intikal eden bazı olaylarda Türkiye Gümrük bölgesi dışında olduğu kabul edilen serbest bölgelere yapılan teslimlerin ihracat istisnası hükümleri çerçevesinde işlem görmesi gerektiği yönünde ihtilaflar ortaya çıkmaya başlamıştır.

Madde ile, halihazırda uygulamanın devamı mahiyetinde, serbest bölgeye yapılan teslimlerin ihracat istisnası kapsamında olmadığı hususu, Kanuna açıkça yazılmak suretiyle oluşacak ihtilafların önüne geçilmesi sağlanmaktadır.

4.37 Teklifin 45. maddesinin değerlendirilmesi:

Teklifin bu maddesiyle, 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanunu'nun Geçici 6. maddesi değiştirilerek, serbest bölgeye Cep telefonlarının asgari ÖTV'sinin her yıl yeniden değerleme oranı kadar artırılması sağlanmaktadır.

4760 sayılı Kanunun geçici 6 ncı maddesine göre; alıcısı bulunan verici portatif (cellular) telsiz telefon cihazları (cep telefonları), karşısında gösterilen orana göre hesaplanan verginin, bu malların her bir adedi için 160 Türk Lirasından az olması halinde, orana göre hesaplanan vergi yerine her bir adedi için 160 Türk Lirası vergi alınmaktadır.

Madde ile, 4760 sayılı Kanunun geçici 6 ncı maddesinin uygulama süresi 31/12/2033 tarihine kadar uzatılmakta ve maddede belirtilen vergi tutarının her yıl yeniden değerleme oranında artırılması amaçlanmaktadır.

Cep telefonlarında geçerli ÖTV oranları:

- Özel tüketim vergisi matrahı 1.500 TL'yi aşmayanlar için %25

(Satış fiyatının 2.545 TL'nin altında olması gerekir.)

- Özel tüketim vergisi matrahı 1.500 TL'yi aşıp, 3.000 TL'yi aşmayanlar için %40

(Satış fiyatının 5.701 TL'nin altında olması gerekir.)

- Diğerleri için %50

(Satış fiyatı 6.111 TL'nin üstünde olan telefonlar)

Bu madde uyarınca asgari ÖTV tutarının, matrahına göre hesaplanacak normal ÖTV tutarından yüksek olabilmesi ancak en düşük %25'lik dilimdeki cep telefonları için söz konusu olabilecektir.

Şöyle ki; Kanunda yer alan 160 TL asgari ÖTV tutarı 2023 yılı sonunda yeniden değerleme oranı kadar (%58,46) artırıldığında 254 TL olacaktır. Cumhurbaşkanının yetkisini kullanarak belirlenen bu tutarı üç katına artırdığı varsayıldığında ise 761 TL bulunacaktır. Bu 761 TL ise ancak en düşük dilimdeki cep telefonlarının hesaplanan normal ÖTV'sinden daha fazla olabilecektir. Buradaki fark ise 336 TL dolaylarında olacaktır.

Daha pahalı olan cep telefonları bakımından asgari ÖTV tutarının bir önemi bulunmamaktadır.

Düzenlemenin 2024 yılında 250 milyon liralık gelir etkisi olacağı hesaplanmaktadır.

4.38 Teklifin 46 ve 84 maddelerin değerlendirilmesi:

Teklifin 46. maddesiyle 4925 sayılı Karayolları Taşıma Kanunu'nun 26'ncı maddesine eklenmesi önerilen bir fıkrayla, idari para cezası verilen yabancı plakalı taşıt araçlarının, söz konusu ceza ödenmeden Türkiye'yi terk etmesine izin verilmemesi öngörülüyor.

Maddeye göre yabancı plakalı taşıtlar için verilen idari para cezalarında tebligat şartı aranmayacak ve ceza tabiiyetine bakılmaksızın sürücüsü bilgilendirilerek tahsil edilecektir.

Teklifin 84. maddesiyle 655 sayılı Ulaştırma ve Altyapı Alanına İlişkin Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 28 inci maddesi değiştirilerek, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğünün verebileceği idari para cezası miktarı 500 bin liradan 1 milyon liraya çıkarılmaktadır.

Ayrıca, bu teklifin 46'ncı maddesine paralel olarak maddeye eklenmesi önerilen fıkrayla da idari para cezası verilen yabancı plakalı taşıt araçlarının, söz konusu ceza ödenmeden Türkiye'yi terk etmesine izin verilmemesi öngörülmektedir.

4.39 Teklifin 47., 48. ve 49 . maddelerin değerlendirilmesi:

Teklifin 47. maddesiyle 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanununun 3 üncü maddesinin dördüncü fıkrası değiştirilerek naylon fatura düzenleyen ve kullananlara petrol piyasasında lisans verilmemesi yönünde düzenleme yapılmaktadır.

Kanunun, üçüncü maddesinde yapılan değişiklikle, içeriği itibarıyla yanıltıcı belge düzenleme veya bu belgeleri kullanma, belgelerin asıl veya kopyalarını tamamen veya kısmen sahte olarak düzenleme veya bu belgeleri kullanma ile ödeme kaydedici cihazlara yasa dışı müdahale etme suçlarından haklarında kesinleşmiş mahkûmiyet kararı bulunanlara petrol piyasasında lisan verilmemesi esası getirilmektedir.

Petrol piyasasında *rafinaj, işleme, madeni yağ üretimi, depolama, iletim, serbest kullanıcı ve ihrakiye faaliyetlerinin yapılması ve bu amaçla tesis kurulması ve/veya işletilmesi, akaryakıt dağıtımı, taşıması ve bayilik faaliyetlerinin yapılması için lisans alınması zorunlu* bulunmaktadır.

Anayasa Mahkemesi Kararı gereğince teklifin 48. maddesiyle 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanunun 20'nci maddesinde yapılmak istenen değişiklikle, Anayasa Mahkemesinin, "orantısız ve ölçüsüz bir sınırlamaya neden olduğu gerekçesiyle" iptal ettiği, EPDK'nın, hakkında sahte fatura düzenleme ve kullanma suçlarına yönelik soruşturma ve kovuşturma açılanların, petrol piyasasında (rafineri hariç) her türlü tesiste lisansa tabi tüm faaliyetlerini geçici olarak durdurma yetkisi yeniden düzenlenmektedir.

Anayasa Mahkemesinin, 14 Ağustos 2024 tarihinde yürürlüğe girecek olan E.: 2023/35, K.: 2023/163 sayılı Kararı ile EPDK'nın bu yetkisiyle ilgili olarak "*ve Kurum*

tarafından her türlü tesiste (rafineri hariç) lisansa tabi tüm faaliyetler kovuşturmaya yer olmadığına dair karar veya mahkeme kararı kesinleşinceye kadar geçici olarak durdurulur ve bu süre içinde söz konusu tesis için başka bir gerçek veya tüzel kişiye de lisans verilmez" bölümü iptal etmişti.

Getirilen yeni düzenlemeyle EPDK'ya lisansa tabi faaliyetleri geçici olarak durdurma yetkisi yine verilmektedir.. Ancak öncekinden farklı olarak EPDK'ya geçici durdurma işleminin kaldırılıp kaldırılmayacağına yönelik olarak altı ayda bir Cumhuriyet başsavcılığı veya mahkemelerden edinilecek bilgilere göre değerlendirme yapma yetkisi verilmektedir.

Ayrıca kovuşturmaya yer olmadığına dair kararın kesinleşmesi veya mahkumiyet dışında başka bir karar verilmesi halinde ise kararın kesinleşmesi beklenmeden durdurma işlemi EPDK tarafından kaldırılacaktır.

Anayasa Mahkemesi, yasadışı dışı faaliyetin önlenmesi bakımından idarece yapılacak tespit üzerine faaliyetin geçici olarak durdurulmasını Anayasaya aykırı bulmadı. Bu tedbir işleminin bir mahkeme tarafından uygulanması gerektiğine dair anayasal güvence bulunmadığını da vurgulamıştır.

Anayasa Mahkemesi, iptal kararını ise "*tedbir işleminin değişen şartlara göre soruşturma ve kovuşturma aşamasında gözden geçirilerek kaldırılmasına veya bu süre zarfında faaliyetin geçici olarak durdurulmasında daha hafif tedbirin uygulanmasına imkân tanımayan kuralın kişilere aşırı bir külfet yüklediği ve kamu zararının önlenmesi biçimindeki amaç ile teşebbüs özgürlüğüne getirilen sınırlama arasındaki makul dengenin bozulduğu, kuralın orantısız, dolayısıyla ölçüsüz bir sınırlamaya neden olduğu"* gerekçesine dayandırmıştı.

Getirilen düzenlemeyle, EPDK'ya altı ayda bir tedbir kararını değerlendirme ve mahkumiyet dışındaki kararların kesinleşmesini beklemeden durdurma kararını kaldırma yetkisi verilmesinin Anayasa Mahkemesinin gerekçesini kısmen karşıladığı anlaşılmaktadır.

Kanun teklifinin komisyonda görüşülmesi sırasında verilen önerge ile eklenen 49. madde ile; 29/4/2021 tarihinden önce kira sözleşmesi ile kullanım hakkı devredilmiş ve devralan adına lisanslandırılmış tesisler için esneklik sağlanmaktadır.

Buna göre taşınmazını kiraya vermiş tesis sahiplerine, sahte fatura düzenleme ve kullanma suçundan dolayı şüpheli, sanık ve hükümlü olmaması ve 29/4/2021

tarihinden önce tahliye davası açmış olmaları koşuluyla üç ay içerisinde EPDK'ya başvurmaları halinde lisans verilecektir.

Söz konusu düzenlemeler, petrol ürünleri satış ve pazarlama sektörünü ilgilendirdiğinden, bu düzenlemelerin Sanayi, Ticaret, Enerji ve Tabii Kaynaklar, Bilgi Teknoloji Komisyonunda ilgili sivil toplum temsilcilerinin de katılımıyla tüm boyutlarıyla tartışılmadan acele ile yasalaştırılması gayretini uygun bulmamaktayız.

4.40 Teklifin 50. maddesinin değerlendirilmesi:

Teklifin bu maddesiyle, 5345 sayılı Gelir İdaresi Başkanlığı ile İlgili Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanunun mülga 27 nci maddesi yeniden düzenlenerek;

a-Gelir İdaresi Başkanlığına; elektronik ortamda beyanname, bildirim veya form verilmesi mecburiyeti getirilenlerin, Gelir İdaresi Başkanlığı bilgi işlem sistemlerinin herhangi bir sebeple hizmet verememesi nedeniyle söz konusu beyanname, bildirim veya formları kanuni süresinin son gününde verememesi ya da yapılması gereken ödemeleri kanuni süresinde yapamaması durumunda, herhangi bir hak kaybına uğramamalarım temin etmek amacıyla, Gelir İdaresi Başkanlığına beyanname, bildirim veya form verme veya ödeme sürelerinin son gününü kanunî süresinden itibaren 15 günü geçmeyecek şekilde yeniden belirleme yetkisi verilmektedir.

b-4 Numaralı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 143 üncü maddesinin birinci fıkrasının (ğ) bendinin (*"Vergiye gönüllü uyumu artırmak, vergi kayıp ve kaçağı ile mücadele etmek ve tahsilatta etkinliği artırmak amacıyla mükellefiyet, vergilendirme ve vergiye uyum düzeyine ilişkin yapılacak çalışmalar için her türlü bilgi, veri ve istatistiği toplamak suretiyle oluşturulacak Risk Analizi Sistemi üzerinden risk analizi yapmak ve vergiye gönüllü uyum düzeyini ölçmek."*), Anayasa Mahkemesinin 5/4/2023 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanan 9/11/2022 tarihli 2018/123 Esas ve 2022/138 Karar sayılı Kararı ile kişisel verilere ilişkin bir düzenleme niteliğinde olması nedeniyle Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile düzenlenemeyecek yasak alan içinde kaldığı gerekçesiyle iptal edilmesi ve Kararın Resmî Gazete'de yayımlanmasından başlayarak dokuz ay sonra yürürlüğe girmesine karar verildiğinden, bahse konu düzenlemenin 5345 sayılı Kanuna eklenmesi amaçlanmaktadır.

Burada madde gerekçesinde yer alan ifadeler eksik kaldığından hatalı olmaktadır. AYM Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile yapılan düzenlemeyi iptal etmiştir. Gerekçede yer alan 7061 sayılı Kanuna atıf ise hatalıdır. 7061 sayılı Kanun ile 2017 yılında 5345 sayılı Kanunda şimdi yapılmak istendiği şekilde bir değişiklik yapılmıştır ancak 5345 sayılı Kanunun iki maddesi dışındaki diğer maddeleri Cumhurbaşkanlığına geçiş sürecinde 703 sayılı KHK ile 2018 yılında yürürlükten kaldırıldığından bu maddelerde yer alan hükümler 4 sayılı CBK'da düzenlenmiştir. Böyle olunca da AYM'ye başvurma hakkı doğmuş ve söz konusu madde Anayasaya aykırı bulunarak iptal edilmiştir. Şimdi aynı hüküm yeniden 5345 sayılı Kanuna taşınmaktadır.

Maddenin ikinci fıkrasıyla da vergi dairelerince işlem tesis edilmesi gereken işlere ait olan ve tebliği gereken belgelerin, tebliğe muhatap olan kişilerin 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 107/A maddesi hükümlerine göre tebligat yapılan kişiler olması nedeniyle, bürokrasinin azaltılması ve etkinliğin sağlanması amacıyla, 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 107/A maddesi hükümlerine göre kurulan teknik altyapı kullanılmak suretiyle Başkanlık tarafından elektronik ortamda tebliğ edilebilmesine imkân sağlanmaktadır.

4.41 Teklifin 51. maddesinin değerlendirilmesi:

Teklifin bu maddesiyle; 5345 sayılı Kanunun 29 uncu maddesinin yedinci fıkrası kapsamında çalıştırılan sözleşmeli personelin, Başkanlığın stratejik plan ve performans programlarında belirtilenler dışında kalan belli bir süre ya da proje ile sınırlı olmayan bilişim hizmetlerinde de tam veya kısmi zamanlı olarak sözleşmeli personel çalıştırılabilmesine ilişkin düzenleme yapılmaktadır.

Diğer taraftan, maddeye eklenen fıkra ile devlet gelir uzmanlığına atananlardan beş yıl çalışma şartını taşıyanların müdür olarak atanabilmelerine ilişkin düzenleme yapılmaktadır.

Söz konusu düzenleme, Anayasa Mahkemesinin iptal kararına istinaden yapılmaktadır. 4 sayılı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 155 inci maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan Devlet gelir uzmanlığında en az beş yıl hizmeti bulunanların sınavsız olarak müdür kadrosuna atanmalarına imkân sağlayan ikinci

cümlesi Anayasa Mahkemesinin 09.11.2022 tarihli ve E:2018/123, K: 2022/138 sayılı kararıyla iptal edilmiştir.

Söz konusu Kararın gerekçesinde özetle; kamu görevlilerinin niteliklerine dolayısıyla atanma şartlarına yönelik düzenlemelerin münhasıran kanunla yapılması gerektiği belirtilerek bu konunun Cumhurbaşkanlığı Kararnamesiyle düzenlenmesinin mümkün olmadığı açıklanmıştır. Anayasa Mahkemesinin söz konusu kararına istinaden anılan düzenleme maddeye eklenmektedir. Her halükarda müdür unvanı bir mesleki unvan değildir. Bir görevdir ve kadro değişikliği gerektirmektedir. Bu görev değişikliği bir diğer deyişle görevde yükselme olduğundan bu değişikliğin objektif ve nesnel kriterlere bağlı olması gerekirken idareye geniş ve belirsiz takdir yetkisi verilmesi Anayasal açıdan tartışmalı bulunmaktadır.

4.42 Teklifin 52. maddesinin değerlendirilmesi:

Teklifin komisyonda görüşülmesi sırasında verilen bir önerge ile 5411 sayılı Kanuna eklenen yeni bir maddeyle (ek madde2) BDDK başkan ve üyeleri, başkan yardımcısı, başkanlık müşaviri, daire başkanı ve müdür ile murakıp, uzman, murakıp yardımcısı ve uzman yardımcısı unvanlı meslek personeline her ay 60.000 gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak tutarı geçmemek üzere ek tazminat ödenmesi öngörülmektedir.

Maddedeki diğer bir düzenleme ile, Ek tazminatın tutarını belirleme, gerektiğinde unvan ve görev yerine göre gösterge rakamını farklılaştırma ve ödeme usul ve esaslarını tespit etme yetkisi Cumhurbaşkanına verilmektedir.

Cumhurbaşkanına verilen bu yetkiler Anayasa'nın 128'inci maddesinde tanımlanan "Kamu görevlilerinin mali haklarının kanunla düzenlenmesi ilkesine" aykırıdır. Anayasaya aykırı yetki devri yapılmaktadır. Yetki verilen bu düzenlemelerin bu maddede belirlenmiş olması gerekmektedir.

Diğer meslek gruplarının da talebini dikkate alarak kamu personelinin mali ve özlük haklarında bütüncül bir yaklaşımla gerekli iyileştirmelerin topluca yapılmasının iş barışının sağlanması açısından daha doğru olduğuna inanıyoruz.

4.43 Teklifin 53. maddesinin değerlendirilmesi:

Teklifin bu maddesiyle 5411 sayılı Geçici Madde eklenerek Dört yıldır uygulanan finansal sıkıntıda olan firmaların borçlarını yeniden yapılandırabilmesine olanak sağlayan düzenlemenin süresinin 2 yıl daha uzatılması, ayrıca Cumhurbaşkanına bu süreyi 2 yıl daha uzatma yetkisi verilmesi hususu düzenlenmektedir.

2019 yılından Temmuz 2023'e kadar 502'si büyük, 101'i küçük ölçekli toplam 603 firma finansal yeniden yapılandırma kapsamına alındığı, 357'si büyük ölçekli 42'si küçük ölçekli toplam 399 firmanın borçlarının yeniden yapılandırıldığı, yeniden yapılandırılan borç tutarının ise 141 milyar 513 milyon lirası büyük ölçekli, 488 milyon lirası ise küçük ölçeklilere ait olmak üzere toplam 142 milyar lira olduğu ifade edilmiştir

Maddeyle 2019 yılında iki yıllık bir süre için getirilen ve Cumhurbaşkanının da iki yıllık uzatma yetkisini kullanması nedeniyle süresi 17 Temmuz 2023'te dolan, finansal sıkıntıda olan işletmelerin borçlarının bankalar ve diğer finans kuruluşları tarafından yeniden yapılandırabilmelerine olanak sağlayan düzenlemenin süresinin iki yıl daha uzatılması öngörülüyor. Yine Cumhurbaşkanına bu iki yıllık süreyi iki yıl daha uzatabilme yetkisi verilmektedir.

Anayasa'nın 7. maddesi; "Yasama yetkisi Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisinindir. Bu yetki devredilemez." hükmünü taşımaktadır.

Anayasa'nın 104'üncü maddesinde de Cumhurbaşkanının görev ve yetkileri düzenlenmektedir. Söz konusu maddede finansal sıkıntıda olan firmaların borçlarını yeniden yapılandırabilmesine olanak sağlayan düzenlemenin süresini yasada uzatıldığı tarihten sonra tekrar 2 yıl daha uzatılması, konusunda Cumhurbaşkanına yetki veren herhangi bir düzenleme bulunmamaktadır.

Madde metninde yer alan Cumhurbaşkanı'na söz konusu uygulamayı iki yıl daha uzatma yetkisi veren cümle Anayasa'nın 7. ve 104. maddelerine aykırı bulunduğundan madde metninden çıkarılması gerekmektedir.

Bu konuda verdiğimiz önerge kabul görmemiştir.

4.44 Teklifin 55. maddesinin değerlendirilmesi:

Teklifin bu maddesi kanun teklifinin görüşülmesi sırasında teklif metnine eklenmiştir. Teklifin bu maddesiyle **5510 sayılı Kanunun geçici 98 inci maddesinin dördüncü fıkrası yürürlükten kaldırılarak,** emeklilere bir defaya özgü olarak 5.000

liralık ikramiye ödenmesine ilişkin madde yapılan değişiklikle, çalışan emeklilerin de aynı miktarda ikramiye almalarına olanak sağlanmaktadır.

Bu madde içeriği yasama bakımından da; parti başkanı olması nedeniyle TBMM'de Cumhurbaşkanı'nın ön onay vermediği yasa önerisinin kabul edilmediğine bir örnek teşkil etmektedir.

25.10.2023 tarih ve 7464 sayılı Kanun'un gerek Plan ve Bütçe Komisyonunda gerekse TBMM Genel Kurulunda görüşmeleri sırasında, muhalefet partileri tarafından yapılan söz konusu ödemeden çalışan emeklilerin de yararlanması ile ilgili ısrarlı eleştiriler dikkate alınmamış, bu konuda tarafımızca verilen önergeler iktidar partisi mensubu milletvekillerinin oyları ile red edilmiş idi.

İktidar bir ay önceki yasa görüşmeleri sırasında muhalefet tarafından çalışan emeklilere de 5.000 TL. ödeme yapılmasını öneren teklifleri red etmiş, ancak söz konusu düzenlemeyi bir ay sonra Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülen bu kanun teklifinin görüşülmesi sırasında verdiği önerge yasalaştırmayı uygun bulmuştur. İktidar bu tutumu ile bir ay önceki tavrının yanlış olduğunu zımmen kabullenmiştir.

4.45 Teklifin 56. maddesinin değerlendirilmesi:

Teklifin bu maddesiyle, 5510 sayılı Kanuna geçici madde ilave edilerek Kamu üniversite hastanelerinin Sosyal Güvenlik Kurumuna sundukları sağlık hizmeti karşılığında sözleşmelerle global olarak hesaplanan ve ödenen götürü bedel tutarları ile tahakkuk bedeli arasındaki farklarının SGK'nca terkin edilmesine ilişkin düzenleme yapılmaktadır.

Sosyal Güvenlik Kurumu ile Götürü Bedel Üzerinden Sağlık Hizmetleri Alım Sözleşmesi ve Usul Esasları" kapsamında; üniversite sağlık hizmeti sunucuları ile 2023 yılı global ödeme tutarları belirlenmek suretiyle sözleşmeler imzalanmıştır. Götürü bedel sözleşme hükümleri gereğince, 2023 yılı götürü bedel sözleşme tutarı ile tahakkuk tutarı arasındaki fark üniversite hastanelerinin 2024 yılındaki alacaklarından mahsup edilecektir. Bu durum, kamu üniversite sağlık hizmeti sunucularınca 2024 yılında sağlık hizmetlerinin sürdürülmesinde aksaklıklara neden olabileceğinden, 2023 yılında verdikleri sağlık hizmeti bedelinin götürü bedel sözleşme tutarından düşük olması durumunda aradaki farkın terkin edilmesi amaçlanmıştır. Terkin edilen bu

tutarların, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı bütçesine bu amaçla tahsis edilecek ödenekten karşılanması amaçlanmaktadır.

Söz konusu düzenleme daha önce de11/11/2020 tarih ve 7256 sayılı Yasanın Geçici 82. Maddesi ile, 22/12/2021 tarih ve 7349 sayılı Kanunun Geçici Madde 86 ile, 3/11/2022 tarih ve 7420 sayılı Kanun ile eklenen geçici 89. Madde ile aynı şekilde düzenlenmiştir.

Sorunun her yıl bu şekilde geçici olarak çözümlenmesi yerine kalıcı bir biçimde çözümlenmesine ilişkin düzenleme yapılması gerektiği düşüncesindeyiz.

4.46 Teklifin 57. maddesinin değerlendirilmesi:

Madde ile 5510 sayılı yasaya geçici bir madde eklenmekte ve bu geçici madde ile Genel Sağlık Sigortasını kendisi ödemekle yükümlü olup bu primi ödeyemeyen yurttaşlarımızın prim borçlarının asılları ile fer'ilerinin silinmesine ilişkin düzenleme yapılmaktadır.

Düzenlemeyle 1 milyon 879 bin 401 borçlu Türkiye Cumhuriyeti vatandaşının 1 Ocak 2024 öncesine ait 1 milyar 835 milyon liralık GSS alacağının silineceği açıklanmıştır.

4.47 Teklifin 58. maddesinin değerlendirilmesi:

Teklifin bu maddesi ile, 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 4. Maddesinde değişiklik yapılarak katılım bankalarının ortağı olduğu ve katılım bankacılığı ilke ve esaslarına uygun her türlü finansman için kefalet vermek amacıyla kurulan Katılım Finans Kefalet Anonim Şirketine kurumlar vergisi muafiyeti tanınmaktadır.

4.48 Teklifin 63. maddesinin değerlendirilmesi:

Mevcut düzenlemeye göre %25 olan kurumlar vergisi oranı; ihracat yapan kurumların münhasıran ihracattan elde ettikleri kazançlarına %20 olarak uygulanmaktadır.

Teklifin bu maddesiyle 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 32. maddesinde yapılan düzenleme ile aracılı ihracat sözleşmesine dayanarak imalatçı veya tedarikçi

kurumların dış ticaret sermaye şirketleri veya sektörel dış ticaret şirketleri üzerinden gerçekleştirdikleri ihracat faaliyetlerine ilişkin elde ettikleri kazançlar için de 5 puanlık indirimden faydalanmaları sağlanmaktadır.

Türkiye'de halen 85 Dış Ticaret Sermaye Şirketi ve 5 Sektörel Dış Ticaret Şirketi bulunuyor. Bu şirketlere mal satan imalatçı ve tedarikçilerin bu kazançlarına 5 puan indirim uygulanması halinde 2023 ve 2024 yılında verilecek beyannamelerden 6,5 milyar, 2024 yılı geçici vergi dönemlerinde de 6 milyar lira olmak üzere iki yılda toplam 12,5 milyar liralık vergiden vazgeçileceği anlaşılmaktadır.

4.49 Teklifin 64. maddesinin değerlendirilmesi:

Teklif metninin bu maddesiyle 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu'nun geçici 14. Maddesinde değişiklik yapılarak; Kur korumalı mevduat ve katılım hesaplarına uygulanan kurumlar vergisi istisnasının süresi 30/6/2024 tarihine uzatılmaktadır.

Ayrıca, Cumhurbaşkanına, sürenin bitimini müteakip bu süreyi her defasında altı ayı geçmeyen süreler halinde üç kez uzatma, uygulanan istisna oranını azaltma ve tekrar kanuni seviyesine getirme, hesap türü, hesapların vadesi ve açılış tarihine göre istisna oranını azaltma ve farklı istisna oranı belirleme yetkisi verilmektedir.

Anayasa'nın "Vergi Ödevi" başlıklı maddesi;

Madde 73 – Herkes, kamu giderlerini karşılamak üzere, mali gücüne göre, vergi ödemekle yükümlüdür.

Vergi yükünün adaletli ve dengeli dağılımı, maliye politikasının sosyal amacıdır.

Vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülükler kanunla konulur, değiştirilir veya kaldırılır. Vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülüklerin muaflık, istisnalar ve indirimleriyle oranlarına ilişkin hükümlerinde kanunun belirttiği yukarı ve aşağı sınırlar içinde değişiklik yapmak yetkisi Cumhurbaşkanına verilebilir."

hükmünü taşımaktadır.

Teklifin bu maddesinde yer alan Cumhurbaşkanına, sürenin bitimini müteakip bu süreyi her defasında altı ayı geçmeyen süreler **halinde üç kez uzatma,** uygulanan istisna oranını azaltma ve tekrar kanuni seviyesine getirme, hesap türü, hesapların vadesi ve açılış tarihine göre istisna oranını azaltma ve farklı istisna oranı belirleme

yetkisi Anayasa'nın 73. maddesinin 3. fıkrasında yer alan hükümde tanımlanan sınırlılıkların dışına taşmaktadır. Bu nedenle söz konusu düzenleme Anayasa'ya aykırı bulunmaktadır.

Söz konusu düzenlemenin teklif metninden çıkarılması talebini içeren önergemiz kabul edilmemiştir.

Dövizden dönen KKM'ler için kurumlar vergisi mükelleflere sağlanan vergi istisnası nedeniyle 2022 yılında 32,6 milyon liralık vergiden vazgeçildiği,. vazgeçilen vergi tutarının 2023 yılında 60 milyar lirayı bulacağı, istisnanın 2024 yılında uygulanmasıyla da 20 milyar liralık vergiden vazgeçileceği hesaplandığı ifade olunmuştur. Bu durumda Kurumlar Vergisi açısından KKM'nin sadece vazgeçilen vergi olarak bütçeye maliyeti 112,6 milyar lirayı bulacaktır.

KKM'NİN BİLİNEN MALİYETİ:

KKM için bütçeden 2022 yılı başından 15 Temmuz 2023'e kadar toplam 152 milyar lira ödenmiştir.

Merkez Bankası tarafından da 2022 yılı başından Haziran 2023'e kadar toplam 160 milyar lira ödenmiştir.

Dolayısıyla kur farkı olarak resmen açıklanan ödeme 312 milyar liraya ulaşmaktadır.

Bu yıl sonuna kadar vazgeçilen 92,6 milyar liralık vergiyle birlikte bilinen maliyet 404,6 milyar lirayı bulmaktadır

Merkez Bankası Haziran 2023'ten sonra dövizden dönen, 15 Temmuz 2023'ten sonra da TL cinsinden KKM'ler için yaptığı ödeme hakkında herhangi bir rakam vermemektedir.

29 Kasım itibarıyla KKM toplam tutarının 2 trilyon 767 milyar TL. olduğu komisyon görüşmelerinde ifade edilmiştir.

4.50 Teklifin 65. maddesinin değerlendirilmesi:

Teklifin bu maddesiyle, 5602 sayılı Şans Oyunları Hasılatından Alınan Vergi, Fon ve Payların Düzenlenmesi Hakkında Kanunun 4 üncü maddesinde yapılan değişiklikle,

aldığı yasal yetkiyle şans oyunu düzenleyen kurum ve kuruluşların (Demirören-SİSAL Ortak Grubunun Şubat 2029'a kadar işleteceği İDDAA dahil) bir yıl içinde oyunculara ödeyebileceği ikramiye toplamı, aynı dönemdeki hasılatının en çok %83'ü iken bu oran %93'e çıkarılmaktadır.

5 yıl önce, 26.7.2018 tarihli ve 7146 sayılı Kanun değişikliğiyle bu üst sınır, %59'dan %83'e çıkarılmıştı.

Kanundaki bu oran artışıyla ve canlı bahisin başlamasıyla, ilk iki buçuk yılda (2018 Temmuz-2021 Aralık) Spor Toto Teşkilat Başkanlığının şans oyunları hasılatı 6 kat artmıştır. Teklifle, şans oyunlarını düzenleyen kurumlar ile bu yetkinin devredildiği kuruluş ve şirketlerin bir yılda dağıtabileceği en yüksek ikramiye tutarı toplamı, hasılatlarının %93'ünü geçemeyecektir.

Teklifle, kurum/kuruluşlar yıllık hasılatlarının en az %40'ı, en çok %93'ü kadar ikramiye dağıtabilecek ve kendi düzenledikleri farklı oyunlar içinde bu toplam ikramiyeyi istedikleri oranda pay edebilecektir.

Düzenleme, şans oyunlarında yasadışı bahisi azaltmak amacıyla ikramiye tutarının artırılması ve kamunun gelirinin yükseltilmesi (KDV, şans oyunları vergisi vb.) için getirilmektedir.

Ancak maddedeki düzenleme yasadışı bahisi azaltmak konusunda yetersizdir, %10'luk bir artışın yasadışı bahisle mücadele ne sonuç vereceğine dair bir öngörü yoktur, daha çok kamuya daha fazla gelir sağlama amacına yönelik bir düzenleme olarak görülmektedir.

4.51 Teklifin 66. maddesinin değerlendirilmesi:

Teklifin bu maddesiyle 5941 sayılı Çek Kanununun geçici 3 üncü maddesinin beşinci fıkrasında değişiklik yapılarak, Çeklerin üzerinde yazılı düzenleme tarihinden önce tahsil edilmesi için bankaya ibrazı halinde geçersiz sayılacağına ve işlem yapılmayacağına dair 31.12.2023'de sona erecek düzenlemenin süresi 2 yıl daha uzatılmaktadır.

Kanunun Geçici m. 3/5 inci fırkasındaki değişiklikle, derinleşen ekonomik krizde nakit sorunu yaşayan çek borçlusunun ödeme planında daha fazla sorun yaşamaması için, 2020 ve 2021'den sonra bir kez daha 2 yıllık süre uzatımına gidiliyor ve

31/12/2025'e kadar, üzerinde yazılı düzenleme tarihinden önce bir çekin ödenmesi için bankaya ibrazı geçersiz sayılmaya devam edilecek.tir.

Böylece, 2 yıllık ek uzatma süresi verilerek, çekteki düzenlenme tarihinden önce o çekin muhatap bankaya ibrazının önüne geçilecektir. Aksi halde, kanunun süresi 31 Aralık 2023'te sona erdiğinden, çekin 1 Ocak 2024'ten sonra bankaya ibrazı halinde o çekin karşılığı varsa ödenmesi zorunlu olacaktı, çekin karşılığı yoksa icra takip süreci başlayacaktı.

Yaşanan kriz her geçen ay derinleşiyor, çekin güven unsuru olması sağlanamıyor ve piyasa, daralan kredi ortamında daha büyük bir nakit sıkışıklığına itiliyor. Bankalar Birliği Risk Merkezi verisine göre; 2023'ün ilk 10 ayında bankalara ibraz edilen toplam çek tutarı 3 trilyon 657 milyar TL iken; karşılıksız çek adedi 122.220, karşılıksız çek tutarı ise 43 milyar 674 milyon TL'ye ulaşmıştır. Karşılıksız çek adedi geçen yılın aynı dönemine göre %18 artışla 103.583 adetten 122.220 adede çıkmış, 2023'ün ilk 10 ayındaki karşılıksız çek tutarı neredeyse geçen yılın 12 aylık toplamına erişmiştir. 2023'ün ilk 10 ayında karşılıksız çıkan çek tutarı, geçen yılın aynı dönemine kıyasla %171,3 artışla 16 milyar 98 milyon TL'den 43 milyar 674 milyon TL'ye fırlamıştır. 2022'nin tamamında karşılıksız çek işlemi yapılan kişi sayısı 13.581 iken, 2023'ün ilk 10 ayında bu sayı 13.801 ile aşılmıştır.

Teklifle getirilen düzenleme yaşanan ödeme güçlüğünü aşmanın çözümü değildir.

4.52 Teklifin 67., 68. ve 69. maddelerinin değerlendirilmesi:

Teklifin bu maddeleri ile 6112 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayın Hizmetleri Hakkında Kanunun 3, 41 ve 42. maddelerinde değişiklik yapılarak; İnternetten abonelikle yayın yapan radyo-tv'lerle internet platform işletmecilerinden de yıllık net satış tutarlarının % 1.5'u oranında RTÜK payı alınmasının yasal hale getirilmektedir.

Kanunun, tanımlarla ilgili maddesine, internetten abonelikle yayın yapan radyo ve televizyonlarla, internet platform işletmecilerinden RTÜK payı alınabilmesine yönelik olarak "koşullu erişim" ve "net satış" tanımları eklenmektedir.

Koşullu erişim; yayın hizmetlerine abonelik veya başka bir yöntemle önceden izin verilmesi yoluyla koşullu olarak erişimi sağlayan her türlü teknik tedbir ve düzenleme olarak,

Net satış ise brüt satışlardan, satış indirimlerinin düşülmesi sonucu bulunacak tutar olarak tanımlanıyor.

Teklifin 68. maddesiyle koşullu erişim sağlayan medya hizmet sağlayıcı kuruluşlarla, internet platform işletmecilerinin yıllık net satış tutarının yüzde 1,5'ini RTÜK payı olarak ödemeleri öngörülmektedir.

Teklifin 69. maddesiyle, koşullu erişim sağlayan medya hizmet sağlayıcı kuruluşlarla, internet platform işletmecilerinin, RTÜK payını elde edildikleri yılı izleyen yılın Temmuz ayı sonuna kadar ödenecek.

Düzenlemenin aylık 84 milyon liralık gelir getireceği belirtilmektedir.

RTÜK 2019 yılında yayımladığı bir yönetmelikle (Radyo, Televizyon ve İsteğe Bağlı Yayınların İnternet Ortamından Sunumu Hakkında Yönetmelik) yasayla RTÜK'ten lisans alma zorunluluğu getirilen internetten yayın yapan radyo ve televizyonlarla internet platform işletmecilerinden RTÜK payı da almaya başlamıştı.

Edinilen bilgilere göre söz konusu kuruluşlar, RTÜK payı alınmasının yasal dayanağı olmadığı gerekçesiyle söz konusu yönetmeliğin ilgili maddelerinin iptali için Danıştaya dava açmışlardır. Danıştay'ın yönetmeliğin RTÜK payı ile ilgili maddelerini yasal dayanağı olmadığı için iptal etme olasılığına karşılık, yasada düzenleme yapılmak istenilmektedir.

4.53 Teklifin 70. ve 71. maddelerinin değerlendirilmesi:

Söz konusu maddeler teklifin komisyonda görüşülmesi sırasında iktidar partisi milletvekillerince verilen önerge ile metne eklenmiştir.

Teklifin 70. maddesiyle; 6253 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı İdari Teşkilatı Kanununun 29 uncu maddesinde değişiklik yapılarak, TBMM'de genel sekreter, genel sekreter yardımcısı, başkan ve başkan yardımcısı gibi görevde olanların görevden alınmaları hainde atama esasları ve atanacakları kadrolar yeniden düzenlenmektedir.

Madde ile Türkiye Büyük Millet Meclisi idari teşkilat kanununun atamalarla ilgili maddesinde bir dizi değişiklik yapılmaktadır. Öncelikle; İdari Teşkilatın kadrolarına TBMM Başkanlığı tarafından açılan sınavlar sonucuna göre yapılacak atamalar dışında açıktan veya naklen atama yapılamayacak kadrolara İdari, Mali ve teknik Hizmetlerden, Bilgi ve Bilişim Hizmetlerinden sorumlu Genel Sekreter Yardımcılarının da açıktan veya naklen atama yoluyla başka kurumlardan atanamayacağı düzenlenmiştir.

On ikinci fıkrasında yapılan değişiklikle TBMM'de görev yapan genel sekreter ve genel sekreter yardımcılarının görevden alınmaları halinde TBMM Başkan Başmüşavir kadrolarına atanmalarına ilişkin düzenlemede genel sekreter yardımcıları için atanma şartı olarak en az iki yıl kesintisiz çalışma şartı getirilmektedir. Yine aynı fıkrada başkan olarak çalışanların da müşavir kadrolarına atanmalarında en az iki yıl kesintisiz çalışma şartı getirilmektedir. On ikinci fıkranın c bendinde yer alan başkan yardımcılarının görevden alınmaları halinde atanmalarına ilişkin düzenleme değiştirilmiş ve bunlar açısından 375 sayılı KHK'nın ek 35'inci maddesindekine benzer bir düzenleme getirilmiştir. Buna göre TBMM'de mesleğe özel yarışma sınavı ile giren ve mesleki yeterlilik sınavı ile atandıkları görevde bulunanlar, içi denetçiler ve hukuk müşaviri kadrosunda bulunanlar başkan yardımcısı görevinden alındıklarında daha önce bulundukları kadrolarına atanacaklardır. Bunların dışındaki kadrolarda iken başkan yardımcısı olarak atananlar ise görevden alındıklarında en az iki yıl başkan yardımcısı olarak görev yapmış olma şartını yerine getirdikleri takdirde idari uzman kadrolarına atanacaklardır.

Ayrıca yapılan düzenleme ile söz konusu idari uzman kadrosunun mali hizmetler uzmanı kadrosuna denkliği de düzenlenmiştir. Söz konusu fıkrada yapılan bu değişiklikle uyumlu olarak daha önce en az iki yıl kesintisiz başkan yardımcılığı yapanların genel sekreter müşavirliğine atanmalarına ilişkin düzenlemeler de değiştirilmekte ve "Genel Sekreter Müşavirliği" kadrosu yerine "İdari Uzman" kadrosuna atanmaları düzenlenmekte ve buna ilişkin metinde kadro unvan değişikliği yapılmaktadır. On ikinci fıkranın birinci cümlesine eklenen (c) bendi ile mesleğe özel yarışma sınavı ile girmiş olanlar ile iki yıl başkan yardımcılığında çalışmış olanlar haricindeki başkan yardımcılarının görevden alınmaları halinde TBMM'de durumlarına uygun kadrolara geçirileceği düzenlenmiştir.

Son olarak maddenin 13. fıkrasında yapılan değişiklik ile halihazırda 703 sayılı KHK'nin 221. maddesi ile Başbakanlıktan gelenler ile Geçici 2. maddesinin eki 2 sayılı cetvelde bulunan kadrolarda bulunanlara ilişkin görevden alınma halinde emekliliklerini talep etmeleri halinde 375 sayılı KHK'nın ek 35. maddesinin onuncu fıkrası hükümlerinin uygulanabileceğine ilişkin hak düzenlemesi kaldırılmıştır.

Teklifin 71. maddesi ise 70. maddeye ilişkin olarak geçiş hükümlerini düzenlemektedir. Madde ile, 70 inci maddeyle yapılan TBMM idari teşkilatında görevden alınma halindeki atamalarla ilgili düzenlemeye ilişkin geçiş hükmü niteliğinde geçici bir madde eklenmektedir

5/7/2022 tarihi ile yasanın yürürlüğe girdiği tarihler arasında TBMM'de görev yapan Genel Sekreter Yardımcısı, Başkan ve Başkan yardımcılarının yasanın yürürlük tarihinden sonra görevden alınmaları halinde 71 inci maddedeki değişiklikler olmadan önce TBMM Kanunu'nun 29 uncu maddesindeki müktesep haklarının korunacağı öngörülmektedir.

4.54 Teklifin 72. maddesinin değerlendirilmesi:

Teklifin komisyonda görüşülmesi sırasında iktidar partisi milletvekillerince verilen önerge ile metne eklenen bu madde ile; kamuda ve az tehlikeli 50'den az işçi çalıştıran özel işyerlerinde iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerinin ve desteklerinin uygulanmamasına ilişkin süre bir yıl ertelenmektedir.

Madde ile İş Sağlığı ve Güvenliği Kanununun 38. Maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin (1) numaralı alt bendinde yer alan yürürlük maddesi değiştirilmektedir.

Söz konusu maddenin bu fıkrasında ve kamu işyerleri ile 50'den az az tehlikeli işyerlerinin işyeri hekimi ve iş güvenliği uzmanı çalıştırma yükümlülükleri iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerinin sunulması ve tedbirlerin yerine getirilmesi, iş sağlığı ve güvenliğine ilişkin destek verilmesi ve işverenlerin eğitim alma zorunlulukları gibi hususlara ilişkin düzenlemelerin yürürlüğe giriş tarihini düzenlemektedir.

Söz konusu düzenleme aslında Kanunun yürürlük tarihi olan 2012 yılından bu yana sürekli olarak ertelenmektedir. Bu erteleme 6. ertelemedir.

Önerge ile eklenen madde ile de bu işyerleri açısından Yasanın iş sağlığı ve güvenliği hizmetleri ile destek uygulaması 2024 yılı sonuna ertelenmektedir. Bu

düzenleme ile Kamuda 50'den az çalışan olan işyerleri ile 50'den az işçi çalıştıran az tehlikeli işyerleri açısından işyeri hekimi, iş güvenliği uzmanı ve diğer iş sağlığı hizmetlerinin sunumunun engellenmesi anlamına gelen bu düzenleme, aynı zamanda kapsam olarak yaklaşık 1.5 milyon işyerini, bir diğer deyişle işyerlerinin % 90'ını kapsamaktadır.

Bu işyerlerinde çalışanların sağlık ve güvenliklerinin sağlanması ise yasanın ana sistemi olan yerinde denetim sisteminin fiilen işlememesine neden olacaktır. Çünkü bu işyerlerinde iş sağlığı ve güvenliği kurallarına uyulmasını sağlayan ana unsur işyeri hekimi ve iş güvenliği uzmanlarının sorumlulukları ve bunların merkezi idareye bildirimleridir. Bu bildirimler ve sorumlulukların uygulanmaması demek fiilen iş sağlığı ve güvenliği mevzuatının bu işyerleri için uygulanmaması anlamına gelmektedir. Bu da yasanın fiilen uygulanmaması demektir.

İşçi sağlığını tehlikeye atan söz konusu düzenlemenin geçmişte olduğu gibi, son dakika önergeleri ile Plan ve Bütçe Komisyonuna getirilerek acele ile yasalaştırılması gayretini uygun bulmamaktayız.

4.55 Teklifin 73. maddesinin değerlendirilmesi:

Teklifin bu maddesiyle, 5/4/2023 tarihli **ve** 7452 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Yerleşme ve Yapılaşmaya İlişkin Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin Kabul Edilmesine Dair Kanuna i geçici madde eklenerek, Deprem bölgesindeki yapı malzemeleri ve yapım işleri satışlarıyla sınırlı olarak, "fahiş fiyat" artışına gidenler hakkında, Perakende Ticaret Kanunu'nda öngörülen cezanın 10 katı, yani 100 bin ila 1 milyon TL. aralığında para cezası uygulanması sağlanmaktadır.

Maddenin komisyondaki görüşmesi sırasında mevcut yaptırımlar yetersiz olduğu için bu düzenlemeye ihtiyaç duyulduğu ifade edilmiştir.

6 Şubat ve sonrasındaki depremler nedeniyle, 6785 sayılı Cumhurbaşkanı Kararıyla OHAL ilan edilmiş, afet bölgesi sayılmış illerle sınırlı olarak, 7452 sayılı Kanuna geçici madde eklenmektedir

31/12/2025'e kadar, bölgenin yeniden imarı sürecinde "yapı malzemeleri ve yapım işleri"nin satış fiyatında fahiş fiyat artışına gittiği tespit edilen üretici, tedarikçi ve perakende işletmeler hakkında, her bir aykırılık için 100 bin TL ila 1 milyon TL

aralığında ceza (6585 sayılı Kanundaki alt-üst sınırın 10 katı) Haksız Fiyat Değerlendirme Kurulu tarafından uygulanacaktır.

6585 s. Perakende Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanunun Ek m. 1/1 fıkrası, fahiş fiyat artışını yasaklarken, cezalara ilişkin m. 18/1, k bendi fahiş fiyat artışının Haksız Fiyat Değerlendirme Kurulu tarafından tespiti halinde Kurula her bir aykırılığın içeriğine göre 10 bin TL-100 bin TL aralığında ceza takdir yetkisi tanımıştır.

Teklif, deprem bölgesine özel fahiş fiyat artışında 10 kat ceza kesilmesi düzenlemesini 6585 sayılı Kanuna geçici madde eklemek yerine 7452 sayılı. Kanuna madde ekleyerek yapmaktadır. Mevcut 6585 sayılı. Kanunun m. 18/6 fıkrasına göre, bu teklifle 7452 sayılı Kanunda 10 kat artacak alt-üst sınır ceza tutarlarının hangisine hükmedileceğine Kurul karar verecektir. Değerlendirmede işlenen kabahatin haksızlık içeriği, tekrarı ve sayısı, kabahat dolayısıyla elde edilen menfaatin ve neden olunan zararın büyüklüğü ile failin kusuru ve ekonomik durumu gibi hususlar dikkate alınacaktır.

Teklifteki geçici maddeye göre, fahiş fiyat artışının tespitini doğrudan Haksız Fiyat Kurulu değil, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı veya Ticaret Bakanlığı yapacak, cezayı Haksız Fiyat Değerlendirme Kurulu değerlendirecektir. Kurul, cezayı deprem bölgesiyle ve yapı malzemeleri, yapım işleriyle sınırlı olarak 10 kat (alt sınır 10 bin yerine 100 bin, üst sınır 100 bin yerine 1 milyon TL) uygulayıp kesecektir.

Madde, deprem bölgesinde fahiş fiyat artışına özel bir ceza artırımı öngörmüş ancak aynı Kanunun Ek m. 1/2 fıkrasında tanımlanan "stokçuluk" için ayrı bir misli cezayı öngörmemiştir. Deprem bölgesinde stokçuluk ilk günden itibaren çadır ve konteyner tartışmasıyla başlamış, temel ihtiyaç malzemesiyle genişlemiştir. Kızılay, deprem bölgesindeki satışları nedeniyle fahiş fiyat ve stokçuluk hususunda soruşturma geçirmemiştir, oysa 6585 sayılı Kanun gereği Haksız Fiyat Değerlendirme Kurulu harekete geçirilebilirdi. Bölgedeki yapı malzemelerinde vd. ihtiyaçlarda fahiş fiyat kadar stokçuluk da mümkündür. Mevcut 6585 sayılı Kanunun Ek m. 1/2 fıkrası ve m. 18/1,k bendi stokçulukta her bir ihlal için 100 bin TL-2 milyon TL arası ceza öngörmektedir. Teklifte stokçuluk için deprem bölgesine özel bir ceza artırımı belirtilmemiştir. Bu durumda, mevcut Kanunda daha büyük bir ihlal olan ve fahiş fiyata göre alt sınırı 10 kat, üst sınırı ise 20 kat daha fazla belirlenmiş "stokçuluk" ile "fahiş fiyat"a deprem bölgesinde kesilecek cezaların alt sınırı 100 bin TL olarak eşitlenecektir.

-Ayrıca, deprem bölgesinde fahiş fiyat artışına 10 misli ceza öngörülürken şu hususun dikkate alınmasında yarar vardır: 6585 s. Kanunun m. 18/7 fıkrasında, bir yıl içinde işletmelere kesilebilecek toplam ceza tutarlarının üst sınırını koymuştur. Bir işletmeye perakende ticaret ihlalleri için yıl boyunca kesilecek tüm cezaların toplamı; küçük ölçekli işletme için 5 milyon TL'yi, orta ölçekli için 50 milyon TL'yi, büyük ölçeklide 250 milyon TL'yi aşamaz. Bu tutar her yıl yeniden değerleme oranında artırılacağına (2024 için %58.46) göre, bölgede uygulanacak fahiş fiyat artışlarında bu üst sınırın da hesaba katılmasında, gerekirse 7452 sayılı Kanuna, 6585 s. Kanunun m.18/7 fıkrasındaki üst limitlere atıfla geçici, özel fıkra konmasında yarar bulunmaktadır.

Söz konusu düzenlemenin Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi Teknoloji Komisyonunda tüm boyutları ile değerlendirilip yasalaştırılmasının daha isabetli olacağını düşünmekteyiz.

4.56 Teklifin 74., 75. ve 82. maddelerinin değerlendirilmesi:

Teklifin 74. maddesi ile 27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 26 ncı maddesinin üçüncü fıkrasının ikinci cümlesi yürürlükten kaldırılarak, -Anayasa Mahkemesi kararı gereğince sözleşmeli personelin Emekli Sandığı ile ilişkilendirilmesine son verilmektedir.

375 sayılı KHK'nın Ek 26 ncı madde kapsamında sözleşmeli personel istihdamı düzenlenmiştir. Maddenin 3. Fıkrasında söz konusu personelin sosyal güvenlik hakları düzenlenmiş ve statüleri belirlenmiştir.

Genel olarak bu sözleşmeli personelin 5510 sayılı Kanunun 4/a maddesi ile ilişkilendirilmeleri düzenlenmiş, ancak ikinci cümlesi ile bazı kamu kurum ve kuruluşlarının teşkilatlanmalarına ilişkin Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinde mezkûr personelin 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi ile ilgilendirileceği hakkında düzenleme yapılmıştır.

Söz konusu düzenlemelerden Anayasa Mahkemesi nezdinde iptal davasına konu edilenler Anayasa Mahkemesince verilen çeşitli kararlar ile iptal edilmiştir. Bu kapsamda söz konusu iptal kararlarının gereği olarak bunların Kurumlarınca bu cümle çerçevesinde Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri ile Emekli Sandığı ile ilişkilendirilmelerine olanak sağlayan ek 26 ncı maddenin üçüncü fıkrasının ikinci

cümlesinin yürürlükten kaldırılması ve ilgililerin sigortalılık statüleri hakkında hukuki belirliliğin ve eşitliğin sağlanması düzenlenmiştir.

Teklifin 75. maddesi ile ;27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 27 nci maddesinin üçüncü fıkrasının ikinci cümlesi yürürlükten kaldırılarak Anayasa mahkemesi kararı gereğince idari hizmet sözleşmesiyle çalışan sözleşmeli personelin emekli sandığı ile ilişkilendirilmesine son verilmektedir.

375 sayılı KHK'nın Ek 27 nci maddesi kapsamında idari hizmet sözleşmesi ile sözleşmeli personel istihdamı düzenlenmiştir. Maddenin 3. fıkrasında söz konusu personelin sosyal güvenlik hakları düzenlenmiş ve statüleri belirlenmiştir. Genel olarak idari hizmet sözleşmesi ile istihdam sözleşmeli personelin 5510 sayılı Kanunun 4/a maddesi ile ilişkilendirilmeleri düzenlenmiş, ancak ikinci cümlesi ile bazı kamu kurum ve kuruluşlarının teşkilatlanmalarına ilişkin Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinde mezkûr personelin 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi ile ilgilendirileceği hakkında düzenleme yapılmıştır.

Söz konusu düzenlemelerden Anayasa Mahkemesi nezdinde iptal davasına konu edilenler Anayasa Mahkemesince verilen çeşitli kararlar ile iptal edilmiştir. Bu kapsamda söz konusu iptal kararlarının gereği olarak bunların Kurumlarınca bu cümle çerçevesinde CBK ile Emekli Sandığı ile ilişkilendirilmelerine olanak sağlayan ek 27 nci maddenin üçüncü fıkrasının ikinci cümlesinin yürürlükten kaldırılması ve ilgililerin sigortalılık statüleri hakkında hukuki belirliliğin ve eşitliğin sağlanması düzenlenmiştir.

Teklifin 82. maddesi; 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye geçici madde ekleyerek; Kanun teklifinin 74 ve 75. maddelerine ilişkin geçiş hükümleri düzenlemektedir.

Madde ile 375 sayılı KHK'ya geçici bir madde eklenmektedir. Bu kanun teklifinin 68 ve 69. Maddelerinde 375 sayılı KHK'nın ek 26 ve 27. Maddelerinde yapılan ve sözleşmeli personel ile idari hizmet sözleşmesiyle çalıştırılan personelin sosyal güvenlik statüsünün değiştirilmesine ilişkin halihazırda çalıştırılan personele ilişkin geçiş hükmü düzenlenmektedir.

Yapılan düzenleme ile 2008 öncesinde emekli sandığına tabi olan sözleşmeli personel açısından maddenin yürürlüğe girmesinden itibaren bir ay içerisinde başvuranların Emekli sandığı ile ilişkilendirilmesine devam edileceği, 2008 sonrası ilk defa sigortalı olanlar açısından sosyal güvenlik statüsünün 4/a'ya çevrileceği

düzenlenmektedir. Ayrıca Türk Standartları Enstitüsünde 23/08/2023 sözleşmeli veya idari hizmet sözleşmesiyle çalıştırılan personelin sosyal sigorta hakları açısından maddenin yürürlük tarihine kadar geçen sürelerinin 4/c kapsamında geçmiş sayılacağı ve maddenin yürürlük tarihinden itibaren ise diğer kamu kurumlarında çalışan ve yukarıda tanımlanan sisteme tabi olacağı düzenlenmektedir.

4.57 Teklifin 76. maddesinin değerlendirilmesi:

Teklif metninin bu maddesiyle 375 sayılı KHK'nın "Huzur Hakkı" başlıklı Ek:29'uncu maddesinde değişiklik yapılarak, Yönetim, denetim, tasfiye ve danışma kurulu üyelikleri ile komisyon, heyet, komite ve benzeri organlarda görev alanlara huzur hakkı ödenmesine ilişkin düzenleme yapılmaktadır.

Bazı kamu kurum ve kuruluşlarının teşkilatlanmalarına ilişkin Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinde yönetim kurulu, denetim kurulu, tasfiye kurulu, danışma kurulu üyelikleri ile komisyon, heyet, komite ve benzeri organlarda görev alanlara huzur hakkı ödenebilmesine ilişkin çeşitli düzenlemeler mevcuttur.

CHP huzur hakkı ödemelerinin mülkiyet hakkı kapsamında olması nedeniyle CBK ile düzenlenemeyecek konulardan olduğu gerekçesiyle düzenlemeleri Anayasa Mahkemesine taşımıştır. Düzenleme Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmiştir.

Madde ile yapılan düzenlemenin esas itibariyle önceki düzenlemeden bir farkı bulunmamaktadır. Yeni getirilen düzenleme ile de Cumhurbaşkanı tarafından gösterge rakamı belirlemesi yapılacaktır. Dolayısıyla herhangi bir Cumhurbaşkanı Kararnamesi ile bu alanda huzur hakkı ödenmesine ilişkin bu madde kapsamında bir düzenleme yapılması halinde AYM tarafından yine Anayasaya aykırılık nedeniyle iptal kararı verilecektir.

Dolayısıyla, bu tür huzur hakkı düzenlemeleri mali haklardan olduğu için Anayasa'nın 128. maddesi gereğince yasayla açık bir biçimde düzenlenmesi gerekir. Cumhurbaşkanına genel bir yetki devri yoluyla huzur hakkı ödenmesine ilişkin yaklaşım Anayasa Mahkemesinin iptal kararını değiştirmeyecektir.

Ayrıca burada tartışılması gereken husus bu ücret ödemelerinde damga vergisi hariç herhangi bir vergi kesintisi yapılmamasıdır.

Birden fazla farklı yönetim ve denetim kurulunda görevlendirilen ayrıcalıklı bürokratlar ayrıca bu ücret gelirleri üzerinden ödenmesi gereken Gelir Vergilerini de ödememekte, bu miktar ilgili kurum tarafından ödenmektedir.

Özel sektör kuruluşlarında görev yapan her kademedeki personel ikinci bir kuruluştan ücret geliri sağladığı takdirde bu tutarlar toplanıp belirli bir limiti aştığı takdirde bununla ilgili yıllık gelir vergisi beyannamelerini vermekte ve ilave gelir vergisi ödemektedirler.

Ayrıca bir diğer konu, kamu görevlisi olup bu tür kurul ve komisyonlarda görev alanlara ayrıca huzur hakkı verilmesi konusudur. Kanımızca kendilerine maaş ödemesi yapılan kamu görevlileri açısından ayrıca bu görev ile bağlantılı olan görevleri nedeniyle birkaç kuruluştan yüksek meblağlarda ek bir ödeme türü olan huzur hakkının ödenmesinin hukuki boyutu da tartışmalıdır.

Bu durumda olan kamu görevlilerinin sayısı, bunlara ödenen huzur hakkı miktarlarının dökümü kamuoyuna da açıklanmamaktadır. Söz konusu madde de zaten 703 sayılı KHK ile 375 sayılı KHK'ya eklenmiş, AYM'ye iptal talebiyle başvurulmuştur. İptal talebi aradan uzun bir süre geçmesine rağmen henüz sonuçlanmamıştır.

Söz konusu maddenin Anayasa'ya (madde 128) aykırılığı nedeniyle teklif metninden çıkartılması yönündeki önerimiz kabul görmemiştir.

4.58 Teklifin 77. maddesinin değerlendirilmesi:

Teklifin bu maddesi ile, Anayasa Mahkemesi kararları çerçevesinde ilk defa ihdas edilen kadroların denkliği kanunilik ilkesine uygun hale getirilmektedir.

Madde ile 375 sayılı KHK'nın ek 30 uncu maddesi değiştirilmekte ve bu madde ile Bu güne kadar Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri ile ilk defa ihdas edilmiş kadroların denkliğine ilişkin KHK'ya eklenen (VI) sayılı Cetvel ile ilk defa ihdas edilen kadronun hangi kadroya denk olduğu düzenlenmiştir. Özellikle, Cetvelin 44 ve 45. Maddelerini genel olarak düzenleme yapılmıştır. Bu sıralardaki müfettiş, denetmen, denetçi, kontrolör, aktüer yardımcıları ile denetmenlerin müfettiş ve müfettiş yardımcısı ile ürün denetmeni ile ürün denetmen yardımcısına denkliği düzenlenmiştir.

Bu madde, 703 sayılı KHK ile düzenlenmiş bir maddedir. Söz konusu maddeye ilişkin CHP tarafından Anayasaya aykırılık gerekçesi ile AYM'ye başvurulmuştur, dava

halen derdesttir. Söz konusu madde dayanak olarak gösterilip çeşitli Cumhurbaşkanlığı Kararnameleriyle Cumhurbaşkanınca ilk defa ihdas edilen kadroların denklikleri düzenlenmiş, CHP tarafından bu denklik düzenlemelerinin Anayasa'nın 104 ve 128. Maddelerine kanun ile düzenlenmesi öngörülen alanda kanunilik ilkesine uyulmaması nedeniyle başvuruda bulunulmuş ve AYM, çeşitli kararlarıyla daha önce Cumhurbaşkanlığı kararnamesi ile mali ve sosyal hak ve yardımlar ile diğer özlük hakları bakımından denkliği belirlenmiş kadro ve pozisyonların mali ve sosyal hak ve yardımlar ile diğer özlük hakları bakımından denkliğinin söz konusu iptal kararları ve gerekçeleri ışığında kanunla belirlenmesi gerekçesi ile iptal etmiştir.

Kanun teklifi ile getirilen bu madde AYM kararıyla iptal edilen denkliklerin bir cetvel olarak 375 sayılı KHK'ya eklenerek aykırılığın giderilmesi şeklindedir. Asıl yapılması gereken şey ise Cumhurbaşkanı Kararnamesi ile memur kadrolarına denklik işleminden vaz geçilmesi ve bunun kanun yoluyla düzenlenmesidir.

4.59 Teklifin 78., 79. ve 83. maddelerinin değerlendirilmesi:

Teklifin 78 maddesiyle 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 35 inci maddesi değiştirilerek; Yönetici kadrolarında olup görevden alınan ve uzman olmayan personelin idari uzman kadrolarına atanması hususunun düzenlenmesi, Cumhurbaşkanına uygulamadaki sorunları çözme yetkisi verilmesi, konusunda düzenleme yapılmaktadır.

Madde ile, ek 35 inci maddenin dokuzuncu fıkrasının (c) bendi kapsamına giren yönetici kadro ve pozisyonlarından bulunmaktayken görevleri sona erenlere ilişkin düzenleme yapılması öngörülmektedir. Bu kapsamda bu kişilerin, toplam en az üç yıl görev yapmış olmaları halinde görevden alındığı veya görevinin sona erdiği kuruma ait idari uzman unvanlı kadro veya pozisyonlara atanmaları sağlanmaktadır. Mevcut durumda mesleğe yetiştirilmeye yönelik kadrolarda bulunmayan bu görevliler, uzman nitelikli kadrolardan durumlarına uygun olanlara kurumlarınca atanmaktayken getirilen düzenleme ile idari uzman kadrosuna atanacaklardır. Kanımızca, bu yönetici kadrolarında bulunanların görevleri sona erdikten sonra eski kadrolarına dönmeleri gerekir.

Ayrıca madde ile, ek 37 nci maddede tanımlanan ve Cumhurbaşkanlığı Merkez Teşkilatı, Cumhurbaşkanlığına bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşlar, bakanlıklar ve bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşları ile 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanununa ekli (III) sayılı Cetvelde sayılan düzenleyici ve denetleyici kurumlar ve Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunda, mülga ek 18 inci maddenin birinci fıkrasının (c) bendinde belirtilen yönetici kadroları ile bakanlıkların bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşlarının il müdürü kadrolarında kapsamına giren kadro ve pozisyonlarda geçen sürelerin de ek 35 inci madde kapsamında yapılacak atamalarda dikkate alınacağına yönelik hüküm madde metnine eklenmektedir. Bir başka deyişle üç yıllık süre şartında bütün kamu kurum ve kuruluşlarında yönetici pozisyonlarında geçen sürelerin dikkate alınacağı düzenlenmektedir.

Anayasa'nın 7. maddesi; "Yasama yetkisi Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisinindir. Bu yetki devredilemez." hükmünü taşımaktadır.

Anayasa'nın 104'üncü maddesinde de Cumhurbaşkanının görev ve yetkileri düzenlenmektedir. Söz konusu maddede yönetici kadrolarında olup görevden alınan ve uzman olmayan kamu personelinin idari uzman kadrolarına atanması hususunun düzenlenmesi ile ilgili olarak uygulamada çıkabilecek sorunları çözme konusunda Cumhurbaşkanına yetki veren herhangi bir düzenleme bulunmamaktadır.

Bu maddenin uygulamasında ortaya çıkabilecek sorunları çözmek için Cumhurbaşkanına yetki verilmesi Anayasa'nın 7 ve 104. Maddelerine aykırı bulunmaktadır.

Maddenin bu fıkrasının teklif metninden çıkarılması konusundaki önergemiz kabul görmemiştir.

Teklifin 79 maddesiyle 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 37. maddesi değiştirilerek üst kurullarda çalışan ve görevden alınanların hangi kadroya atanacağı husus düzenlenmektedir.

Madde ile, ek 37 nci madde kapsamında yer alan yöneticilerin, Kanun Teklifiyle ek 35 inci maddede yapılan düzenlemelerle uyumlu olacak şekilde benzer hükümlere tabi olması sağlanmaktadır. Bu kapsamda görevi sona erenlerin kurumlarının idari uzman unvanlı kadro veya pozisyonlarına atanmasına yönelik düzenleme yapılmaktadır. Ayrıca maddenin birinci fıkrasının kapsamına Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı dahil edilerek, anılan Başkanlıkta madde kapsamında yer alanların diğer

kamu kurum ve kuruluşlarının tabi olduğu hükümlere tabi olması sağlanmaktadır. Bir başka düzenlemeyle, üst kurullarda başkan yardımcısı kadrolarında bulunanlardan görevden alınanların ek gösterge bakımından denk oldukları genel müdürlerle aynı hükümlere tabi olması amaçlanmaktadır.

Teklifin 83 maddesiyle 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye geçici madde eklenerek, kanun teklifinin 71 ila 73. maddelerine ilişkin geçiş hükümleri düzenlenmektedir.

Madde ile 375 sayılı KHK'ya geçici bir madde eklenmektedir. Geçici madde ile 9/7/2018 tarihinden görevden alınan veya görevi sona eren kamu görevlileri açısından Bu kanun teklifinin 72 ile 73 üncü maddelerinde yapılan düzenlemeler bağlamında hangi görevlere dönebileceklerine ilişkin geçiş düzenlemeleri yapılmaktadır. Ayrıca Kanun teklifinin 71. Maddesi kapsamında denklikleri yeniden belirlenen kamu görevlileri açısından kanunun yürürlük tarihine kadar olan süreler için bu haklarının devam edeceğine ilişkin düzenleme yapılarak hak kayıpları önlenmek istenmektedir.

4.60 Teklifin 80. maddesinin değerlendirilmesi:

Teklifin bu maddesiyle; 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 38 inci maddesine fıkra ilavesiyle üst düzey kadrolar açısından ek tazminatlar konusunda Cumhurbaşkanına uygulamadaki sorunları çözme yetkisi verilmektedir.

Anayasa'nın 7. maddesi; "Yasama yetkisi Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisinindir. Bu yetki devredilemez." hükmünü taşımaktadır.

Anayasa'nın 104'üncü maddesinde de Cumhurbaşkanının görev ve yetkileri düzenlenmektedir. Söz konusu maddede üst düzey kadrolar açısından ek tazminatlar konusunda Cumhurbaşkanına uygulamadaki sorunları çözme yetkisi konusunda yetki veren herhangi bir düzenleme bulunmamaktadır..

Anayasanın 128. maddesinin ikinci fıkrasında kamu görevlilerinin ücret ve mali haklarının kanun ile belirlenmesine ilişkin düzenleme karşısında yürütmeye bu şekilde yetki devri yapılması Anayasa'ya açık aykırılık taşımaktadır. Söz konusu düzenleme yetki devrinin sınırlarını aşmaktadır.

Bu maddenin uygulamasında ortaya çıkabilecek sorunları çözmek için Cumhurbaşkanına yetki verilmesi Anayasa'nın 7, 104. ve 128 maddelerine aykırı bulunmaktadır.

4.61 Teklifin 81. maddesinin değerlendirilmesi:

Teklifin bu maddesiyle; 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin geçici 10. maddesine fıkra ilavesiyle bazı kamu kurumlarında çalışanlardan 15 ocak 2012 öncesi kazanılmış haklarını kullananlar için hak kaybı yaşamamaları için düzenleme yapılmaktadır.

Madde ile Cumhurbaşkanlığı İdari İşler Başkanlığı ile Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı İdari Teşkilatı kadro ve pozisyonları ile düzenleyici ve denetleyici kuruluşlar ile Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunun kadro ve pozisyonlarında çalışanlardan 15 Ocak 2012 tarihinden önce çalışanlar açısından istisnai bir düzenleme yapılmakta ve bunlara ilişkin eski kazanılmış hakları geçerli olduğundan bunların mali hakları 15 Ocak 2012 tarihinden sonra göreve gelenler ile eşit hale gelmesi halinde veya daha düşük olduğu hallerde hangi kuralın uygulanacağına ilişkin bir düzenleme yapılarak bunların mali hakların KHK'nın ek 11. maddesine göre belirleneceğine ilişkin belirleme yapılmaktadır.

4.62 Teklif metninin görüşülmesi sırasında Cumhuriyet Halk Partisi Milletvekillerince verilen ve Ek madde ihdasını isteyen 4 adet reddedilen önergenin değerlendirilmesi:

Söz konusu teklif metninin görüşülmesi sırasında Plan ve Bütçe Komisyonunun CHP'li üyeleri tarafından teklif metnine ek madde ihdasını isteyen ;

İlk önerge; 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun Ek 19 uncu maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesini değiştiren ve en düşük emekli aylıklarının yürürlükteki asgari ücretten az olamayacağını öneren düzenleme idi.

İkinci önerge; 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun geçici 98 inci maddesini değiştiren ve emekli aylık veya gelirlerine en azından 5.000 TL eklenmesi yoluyla yaşadıkları ekonomik sorunların bir nebze olsa dahi azaltılması amaçlayan düzenleme idi.

Üçüncü önerge; Tüm bu nedenlerle TBMM'de danışman adı altında çalışan sözleşmeli personele iş sonu tazminatı ödenebilmesi, sözleşmeli personellerin mali ve sosyal haklardan yararlanabilmesi maksadıyla verilmiş idi.

Söz konusu önerge;

"1/12/2011 tarihli ve 6253 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı İdari Teşkilatı Kanununun 30 uncu maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesinde yer alan "ve sözleşme ücreti dışında mali ve sosyal haklar kapsamında herhangi bir ad altında ödeme yapılmaz" ibaresi ile beşinci fıkrasının ikinci cümlesi yürürlükten kaldırılmış, ikinci fıkrasının son cümlesi ile üçüncü fıkrasının son cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Bu biçimde istihdam edilen personele bütçe kanunu veya imzalanmış toplu sözleşme gereğince ayrıca mali ve sosyal haklar ödenebilir ve sözleşme süresi sonunda veya sözleşmenin sona erdirilmesi halinde iş sonu tazminatı ayrıca ödenir."

"Bu biçimde istihdam edilen personele bütçe kanunu veya imzalanmış toplu sözleşme gereğince ayrıca mali ve sosyal haklar ödenebilir ve sözleşme süresi sonunda iş sonu tazminatı ayrıca ödenir,"

düzenlemesini içermektedir.

Söz konusu önergenin gerekçesinde;

"6253 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı İdari Teşkilatı Kanunu'nun hükümleri yıllarca emek veren, güvencesiz ve esnek koşullarda, yıpranma payı olmadan çalışan TBMM'de görevli sözleşmeli personeller "İş Sonu Tazminatı" hakkına sahip olmamasına yol açarak mağduriyet yaratmaktadır. 6253 sayılı kanun bu haliyle personel arasında eşitsiz muamelelere yol açtığından; çalışma barışının bozulmasına neden olmaktadır. Sözleşmeli personelin "İş Sonu Tazminatı" hakkına sahip olmaması, Avrupa Sosyal Şartına, İLO'nun 158 Nolu Hizmet Sözleşmesine, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin ayrımcılık yasağını düzenleyen 14. Maddesine ve Türkiye İnsan Hakları Eşitlik Kurumu Kanunu'nun ayrımcılık ve ayrı tutulma başlığı altındaki eşit muamele görme, hak ve hürriyetlerden eşit yararlanma ilkelerine aykırıdır. TBMM çatısı altında yıllardır süren bu hukuksuzluğun derhal sona ermesi gerekmektedir."

açıklaması yer almaktadır.

Dördüncü önerge; 21.03.2007 tarih ve 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu'nun 3. Maddesinin 21 numaralı fıkrasında yer alan "bildirimde bulunmadan" ibaresinden sonra gelmek üzere" "Türkiye sınırları içerisinde yetiştirilen tek başına kıyılıp içilebilme vasıf sarmalık tütün hariç olmak üzere" ibaresi eklenmesini öneren, tek başına kıyılıp içilebilme vasfına sahip yerli sarmalık tütünün kaçak tütünden hukuk önünde ayırt edilebilmesi, yerli üreticinin ağır hapis cezası tehdidinden kurtarılarak yüz binlerce yerli tütün üreticisinin mağduriyetinin önlenmesi sağlayacak düzenleme idi.

Söz konusu önergeler komisyonda görev yapan çoğunluk partisi milletvekilleri ve çoğunluk partisini destekleyen partinin milletvekillerinin oylarıyla reddedilmiştir.

Sonuç olarak; genel değerlendirme bölümünde açıklanan sakıncaları ve eksiklikleri içermesi, I'nci bölümde açıklanan genel nedenlerle torba yasa teklifi kimliği, II'nci bölümde belirtilen nedenlerle bazı maddelerinin Anayasaya aykırılık taşıması, III'üncü bölümünde açıklanan nedenlerle olağan yasa yapma sürecinin dışına çıkılarak, TBMM'de ilgili komisyonlarında yeteri kadar tartışılmadan kanun teklifleriyle sadece Plan ve Bütçe Komisyonundan geçirilmek suretiyle yasa yapma alışkanlığını, genel demokratik ilkelere ve TBMM geleneklerine aykırı bulduğumuzdan teklifin bütününe IV'üncü bölümde ayrıntılı olarak açıklanan nedenlerle de "2/1812 esas numaralı Bazı Kanunlarda ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi" nin bu şekilde kanunlaşmasına karşı olduğumuzu bildiririz.

Rahmi Aşkın Türeli
İzmir

Veli Ağbaba
Malatya

Cavit Arı
Antalya

Ahmet Vehbi Bakırlıoğlu
Manisa

Cevdet Akay
Karabük

Mustafa Erdem
Antalya

Tahsin Ocaklı
Rize

GENEL DEĞERLENDİRME

AKP'nin Yasama Klasiği Olarak Torba Yasalar

Son yıllarda neredeyse bütün yasalarını torba yasa olarak getiren ve yasama sürecini böyle işleten AKP-MHP iktidarı, hukuk mantığı açısından kabul edilmesi mümkün olmayan torba yasa tekniğini yasamanın "yeni normali" haline getirmiştir. Farklı konularda ve kanunlarda tek bir yasayla değişiklik yapma olanağı sunan torba yasalar son dönemlerde rekor düzeyde artış göstermiştir. Torba yasaların seyrine baktığımızda bu durum daha net bir biçimde ortaya çıkmaktadır. TBMM'nin 2002-2007 arasındaki 22. döneminde toplam 570 yasa çıkarılırken bunların yalnızca 2'si torba yasayla yapılmış, Kasım 2015'ten Kasım 2017 sonu itibarıyla TBMM'de çıkarılan 53 kanundan 23'ü torba yasa olmuştur. Bu tarihten sonra torba yasalar artarak devam etmiştir. Son zamanlarda Meclis'ten geçen neredeyse her iki kanundan biri torba yasa olmuş, bu torba yasalarla binlerce kanun maddesi yasalaşmış veya değiştirilmiştir. Meclis'ten geçen yasaların yaklaşık yüzde 70'i torba yasa şeklinde geçirilmiştir.

Torba yasa yöntemi yasama süreçlerinde, yasaların yeterince tartışılmasına zaman tanımaz. Bazı tartışmalı düzenlememeler, kabul görebilecek diğer düzenlemelerin arasına sıkıştırılarak bu yasalara yeterince muhalefet yapılması engellenmeye çalışılır.

Böylece kabul gören maddeler tek tek oylanırken desteklenebilmekte ancak yasanın geneline ilişkin oylama esnasında kabul görmeyen maddelerden dolayı gerekli destek verilemeyebilmektedir. Bunun adı "yasama kurnazlığı"dır.

Torba yasa tekniğine ilişkin itirazlar Roma Hukuku'ndan gelerek evrensel hukuk ilkesine dönüşmüştür. Roma Hukuku'nun önemli yasalarından birisi olan *Lex Caecilia Didia* M.Ö. 98 yılında yürürlüğe sokulmuştur. İki maddeden oluşan yasanın ikinci maddesi hiçbir tartışmaya yer vermeyecek kadar açık ifadeler taşımaktadır. İkinci Madde: "İnsanlar tek bir karmaşık yasada toplanmış farklı konular hakkında bir sonuca varmaya zorlanamazlar" demektedir. Ancak ne var ki iktidar pek çok farklı alanda düzenleme getiren hükümleri bir torba içerisine doldurmaktadır.

AKP özellikle 2010'lu yılların başından itibaren torba uygulamasını alışkanlık haline getirmiştir. Ayrıca bu yöntem sadece yasalarda işletilmemiş aynı zamanda kanun hükmünde kararname yapımında da kullanmıştır. Siyasal açıdan torba yasaların yapım mantığına bakıldığında torba yasalar müzakereci demokrasi anlayışına aykırı bir durum ortaya çıkarmaktadır. Çünkü normal şartlar altında yasalar öngörülebilir, anlaşılabilir ve uzlaşılabilir olmalıyken torba yasalar anlaşılırlık olmaktan uzak ve karmaşıktır. Ayrıca bu yöntem yasama bütünlüğünü bozarak özellikle milletvekillerinin kanunu denetleme fırsatını ortadan kaldırmaktadır. Çünkü yasama süreçleri aslında demokratik sistemlerde sadece parlamentonun etkili olacağı bir süreçler olarak değil, aynı zamanda sivil toplum kuruluşları ve meslek örgütlerinin de dahil edildiği süreçler olarak işletilmektedir. Bu yönüyle de torba yasalar parlamentoyu devre dışı bırakan ve sadece belli çıkar gruplarının istekleri doğrultusunda "yaptık oldu" anlayışını etkin kılan uygulamalar olmaktadırlar. Torba yasalar hem yasamanın bir vasfı olan müzakereyi ortadan kaldırmakta hem de denetlemeyi ortadan kaldırmaktadır.

Çünkü denetleme müzakereye içkindir ve müzakerenin olmadığı yerde hiçbir denetim mekanizması gerçek anlamda bir denetlemeyi sağlama kabiliyetine sahip olamaz.

Uyumlaştırma Yasası Değil Çuvallama Yasası

2/1812 sayılı bu torba yasaya baktığımızda da yukarıda bahsettiğimiz durumlarla karşı karşıya olduğumuzu rahatlıkla görebilmekteyiz. Torba yasayla Gelir ve Kurumlar Vergisi Kanunlarında, Vergi Usul Kanunu'nda, Katma Değer Vergisi Kanunu'nda, Özel Tüketim Vergisi Kanunu'nda, Gider Vergileri Kanunu'nda, Damga Vergisi ve Harçlar Kanunlarında, Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun ile Gelir İdaresi Teşkilatı Kanunu olmak üzere vergi kanunlarında olmak üzere toplam 10 kanun ve 41 maddede değişiklik önermektedir. Ayrıca Kabotaj Kanunu, Denizde Mal ve Can Koruma Hakkında Kanun, TÜBİTAK Kanunu, Sivil Havacılık Kanunu, Özelleştirme İdaresi Kanunu, Kamu İhale ve Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunları, Karayolları Taşıma Kanunu, Petrol Piyasası Kanunu, Bankacılık Kanunu ile birlikte 18 kanun ve 375 ile 655 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde olmak üzere 36 maddede değişiklik önerisi yapmaktadır. Yani torba yasa toplamda 28 kanun, 2 kanun hükmünde kararnamede,79 maddede değişiklik yapmaktadır. İlk aşamada 80 maddeden oluşan kanun teklifi komisyon aşamasındaki madde ihdaslarla 86 maddeye kadar çıkmıştır. Bu maddelerle müteahhitlere ek fiyat farkı, dış ticaret şirketi ihracatına vergi indirimi, hizmet ihracatı istisnasının yüzde 80'e yükselmesi, internet fenomenlerini vergilendirme ve Cumhurbaşkanı'na KDV iadelerini kısmen veya tamamen silme hakkı verilmesi gibi daha birçok alan ve kanunda düzenlemeler getirilmektedir. Bu da hem yasama etiği hem yasama kalitesi hem de ilgili kurum ve kuruluşların yasama sürecine dahil olmaları açısından çok önemli sorunlar doğurmaktadır.

Yasa teklifini getirenler bu teklifin "torba yasa" olarak ifade edilmemesi gerektiğini bunun "uyumlaştırma yasaları" olduğunu iddia etmiştir. Oysa bu kadar kanun ve maddede değişiklik yapan bir kanun teklifi, uyumlaştırma yasası değil olsa olsa "çuvallama yasası" olabilir. Torba yasa teklifindeki maddelere baktığımızda normal şartlar altında yan yana gelmeyecek düzenlemeler yan yana gelmiştir. Bu ise kargaşa üretmekte, yeni bir krizin kapısını açmaktadır. Bir süre sonra devletin kurumları bir yanıyla işlevlerini yitirirlerken bir yanıyla da bizatihi kriz üreten kurumsal kriz mekânlarına dönüşmektedirler. Örneğin herhangi bir alanda bir düzenleme yapıldığında çok kısa bir süre sonra yeni bir yasayla o düzenlemeyi boşa çıkaran yeni bir düzenleme yapılabilmektedir.

2024 Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi görüşmeleri günlerce sürmüş, öncesinde de bilindiği üzere 12. Kalkınma Planı ve Orta Vadeli Plan görüşmeleri yapılmıştır. 12. Kalkınma Planı'nda, Orta Vadeli Plan'da ve 2024 Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi'nde konulan hedefler güçlü ve sağlıklı olsaydı, ekonomik krize çözüm bulan projeler olsaydı bu torba yasaya ihtiyaç duyulmazdı. Getirilen bu torba yasaya baktığımızda sorunlara çözüm bulmaktan uzak, şimdiden kadük kalmış bir metin olduğu ortaya çıkmaktadır. Bütçeye güvenilmediği için bu torba yasa teklifi getirilmiş ve kaynak oluşturulmaya çalışılmıştır. Bu da henüz yasallaşmamış bütçenin de boşa düşmesi anlamına gelmektir.

Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi Meclis'in Yetkisini Gaspediyor

Cumhuriyetin kuruluşundan bu yana halkın yönetime katılımı sınırlı olmuştur. Ancak karar alma süreçlerindeki bu sınırlı varoluş Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi'yle neredeyse tamamen ortadan kaldırılmıştır. Tek Adam Rejimi'nde alınan kararlar siyasi ve ekonomik alanda büyük yıkımlara sebep olmuş, bu süreçte Saray sefa sürerken milyonlar açlığa, sefalete mahkûm edilmiştir.

Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi'yle birlikte parlamenter sistemin üzerine inşa edildiği kuvvetler ayrılığı ilkesi büyük oranda işlevsizleştirilmiş, denetim mekanizması görevi gören kuvvetler ayrılığı ilkesi pratikte ortadan kaldırılmış tüm yetkiler tek bir adamda toplanmıştır. Özerk ve birbirini denetleyen kurumlar olan yasama, yürütme ve yargının kuvvetler ayrılığı ilkesi önemli oranda ortadan kaldırılmış, parlamento neredeyse devre dışı bırakılmıştır. Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemiyle Meclis yetki ve görevlerini hızlıca kaybederek kısa sürede işlevsizleştirilmiştir. Böylece, halk iradesini temsil eden TBMM, yasama faaliyeti yürüten bir mercii olmaktan çıkmıştır. Meclis sadece partili cumhurbaşkanının talimatlarını yerine getiren bir onay makamına dönüşmüştür. Saray tarafından yapılan torba yasalar Meclis'te sadece şekil şartıyla görüşülmektedir.

Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi'nin uygulanmaya başlamasıyla birlikte Türkiye ekonomik buhranın daha da derinleştiği bir ülke olmuştur. Yasalar toplumsal ihtiyaçlar gözetilerek rasyonel bir zeminde değil, iktidarın çıkarlarının devamlılığı veya belirli bir grubun faydası gözetilerek çıkarılmıştır. Tek Adam Rejimi'nin bu yeni iktisadi politikası sonucu sınıflar ve bölgeler arası ekonomik ve sosyal adalet uçurumu gittikçe derinleşmiştir.

Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi'yle birlikte kurumların birbirlerini yetkilerini açıktan gasp ettiği Türkiye tablosu oluşmuştur. Bu tabloda bir tarafta birbirlerinin yetki ve görev alanlarını ihlal eden kurumlar diğer tarafta ise devletin bütün imkanlarından faydalanan zengin yandaş grubu ile kronik ve derinleşmiş yoksulluğun içinde yaşam mücadelesi veren milyonlarca yurttaş bulunmaktadır. Bu torba yasayla bazı vergi kalemlerinde Cumhurbaşkanı Erdoğan'a oranları arttırma ve azaltma yetkileri verilmektedir. Yani torba yasanın bir özelliği de yetki devrinin birçok maddeye yerleştirilmiş olmasıdır. Bu torba yasa bize yetki devrinin giderek hızlandırıldığını ve yasama faaliyetine içkin bir hâle getirildiğini göstermektedir.

AKP-MHP İktidarının Yasama Önceliği Sınıfsal Pozisyonunu Gösteriyor

2/2812 Sayılı Torba Yasa teklifi jet hızıyla hem de 2024 Bütçesi Genel Kurul'a henüz gelmeden önce araya sıkıştırılarak Plan ve Bütçe Komisyonu'nda bir oldu-bittiyle görüşülmüştür. Bu kabul edilebilir bir durum değildir. Yasama süreci hıza kurban edilemez. Toplumun pek çok kesimi bir biçimde ilgilendiren yasal düzenlemeler "zaten teknik mevzular" denilerek geçiştirilemez. Yasama süreci ilgili taraflar ve toplumsal kesimler de dahil edilerek gerçekleştirilmelidir. Toplumun dışarıda bırakılması suretiyle Saray'da hazırlanan ve tıpkı bir hazır giyim konfeksiyon ürünü gibi Meclis'e düzenleme getirilmesi yasama kalitesizliğini de beraberinde getirmektedir. 86 maddeden oluşan bir yasa teklifi kapsamlı bir yasa teklifidir. Dolayısıyla bu kapsama ve ciddiyete uygun bir biçimde görüşülmelidir. AKP-MHP iktidarının neden bu kadar acelesi vardır? 86 maddelik kapsamlı bir yasa teklifi için neden bu kadar hızlı davranmak istemektedir?

Kaldı ki ülkenin acil çözüm bekleyen sorunları orta yerde durmaktadır. 86 maddelik bu torba yasa ülkenin hiçbir acil sorununa çözüm getirmeyecek cinstendir. Ülkenin öncelikli çözüm bekleyen sorunları bunlar değildir. Ülkede resmi enflasyon yüzde 62'ye, bağımsız kuruluşların yaptığı araştırmalara göre yüzde 126'ya dayanmış, emekliler 7 bin 500 lira gibi sefalet ücretine mahkum edilmiş, asgari ücret açlık sınırının altında kalmış, özellikle büyük kentlerde kiralar fahiş seviyelere ulaşmıştır. Bu süreçte engelliler kamuda istihdam edilmiyorlarken, öğrenciler barınma sorunları yaşıyorlarken, on binlerce öğretmen atama bekliyorken bu sorunlar yokmuş gibi böyle bir torba yasa getirmek AKP-MHP iktidarının yasama önceliğini net bir biçimde ortaya koymaktadır. İktidarın ekonomide denklemi nereden kurduğunu açıkça göstermektedir.

AKP-MHP iktidarının yasama önceliği emeğiyle geçinen on milyonlarca yurttaş ve onların geçim sıkıntısı değildir. AKP-MHP iktidarı sermayenin iktidarıdır.

Bu torba yasa teklifinin genel gerekçesinde ülkeye döviz girdisi sağlanmasından ve TL'nin güçlendirilmesinden söz edilmektedir. Daha düne kadar yüksek "yüksek döviz kuru-düşük TL" formülüyle adına Türkiye Ekonomi Modeli dedikleri safsatayla ülkeye döviz yağacağı hayaline kapılan AKP-MHP iktidarı, bu kez hem ülkeye döviz girdisi sağlanmasından hem de TL'nin güçlendirilmesinden söz etmiştir. Ülke ekonomisi yapboz değildir. Deneme tahtası hiç değildir. AKP-MHP iktidarının aldığı ekonomi politik kararlar toplumun her bir bireyinin yaşamını doğrudan etkilemektedir. "Dün canım öyle istedi yüksek döviz kuru-düşük TL formülü uyguladım, bugün canım öyle istedi rasyonel politikalara dönüyorum, TL'yi güçlendireceğim" diyemezsiniz. Türkiye Ekonomi Modeli'nin bir safsata olduğunu her fırsatta dile getirmiştik. Ancak kulak asmamışlardı. Şimdi de hiçbir şey olmamış gibi Türkiye Ekonomi Modeli'nden vazgeçiyorlar. AKP-MHP iktidarı bunların hesabını vermek zorundadır.

AKP-MHP iktidarı ekonomideki denklemi yanlış kurmaktadır. Sermayenin her istediğini yapınca ekonominin düzeleceğini zannetmektedir. Sermayenin çıkarının tüm toplumun çıkarı olduğu manipülasyonunu sahiplenmektedir. Sermayenin çıkarı tüm toplumun çıkarı demek değildir. Öte yandan tekrar altını çizmek gerekirse mevcut ekonomi politik bağlamda ne kadar demokrasi varsa, o kadar ekonomi vardır. Demokrasi rafa kaldırıldığı, hukuk iptal edildiği, en temel insan hakları ortadan kaldırıldığı müddetçe ekonomi düzelmez.

Torba Yasanın Vaadi: Yoksula Vergi Yükü, Sermayeye Vergi İstisna ve Muafiyetleri

86 maddeden oluşan bu torba yasanın gerekçesine baktığımızda "ülke ekonomisinin rekabetçiliğinin geliştirilmesi", "ihracatın desteklenmesi", "ülkeye döviz girişinin sağlanması", "TL enstrümanların teşvik edilmesi", "mükellef haklarının korunması ve "vergiye gönüllü uyumun artırılması", "vergi güvenliğinin sağlanması", "ihracatta götürü gider uygulaması gibi bazı indirimlerin kaldırılması", "anayasa mahkemesi tarafından verilen iptal kararlarına uyum sağlanması" gibi beylik laflarla amaçlar sıralanmıştır. Ancak bu torba yasa da geçmiş yasalarda olduğu gibi halkın çıkarını gözetmeyen düzenlemelerden oluşmaktadır. Yapılan düzenlemeler sorunlara kalıcı çözümler getirmekten çok palyatif adımlardan oluşmakta, iktidara yakın kişi ve gruplara iltimas sağlamak amacı taşımaktadır.

Yıllara sâri inşaat işleriyle yabancı para cinsinden ihraç edilen menkul kıymet gelirlerine ilişkin gelir ve kurumlar vergisi tevkifatlarında yani peşin vergi oranlarında değişiklik yapma yetkisi, dış ticaret şirketi ihracatına vergi indirimi ve Cumhurbaşkanı'na KDV iadelerini kısmen veya tamamen silme hakkı verilmesi vb. gibi sermaye transferine kapı aralayan bazı düzenlemeler yapılmaktadır. İktidar her zaman olduğu gibi yine sermayeyi koruyan düzenlemeler yapmaktadır.

AKP Eskilerine "Huzur Hakkı" Adı Altında Ulufe Dağıtılıyor

Bu torba yasadaki 76. Madde AKP'nin zihniyetini göstermesi açısından dikkate değer bir maddedir. Bildiğiniz üzere genellikle AKP'de bir dönem bakanlık, vekillik, yöneticilik vb. görevlerde bulunanlar 'boşta kalmasınlar diye' pek çok kamu kurumuna, bankaya ve şirket yönetim kuruluna üye olarak atanmaktadır. Bu şekilde birden fazla maaş almaları sağlanmaktadır.

Yönetim kurullarında genellikle ayda birkaç kez yapılan toplantılar sonrası huzur hakkı adı altında ödemeler yapılmakta, yani bir nevi bu şekilde bürokratik makam dağıtılarak AKP'nin eskilerine ulufe verilmektedir.

Bu torba yasayla halkın cebinden ödenen birden fazla maaş yetmezmiş gibi bir de bu maaşların vergisini yine halka yıkılmaya çalışılmaktadır. Ağır ekonomik krizin gölgesinde milyonlarca emekçi 11 bin 402 lira yoksul açlık sınırının altında bir asgari ücretle yaşam mücadelesi verirken, emekliye de 7 bin 500 lira gibi bir sefalet ücreti reva görülürken ve yurttaşlar neredeyse her gün yeni bir vergi yükünün altında ezilirken, AKP-MHP iktidarının önceliği bir avuç yandaş için huzur hakkı olmuştur. Emekçiye ve emekliye kaynak yok diyen iktidar sıra AKP'de bir dönem bakanlık, vekillik, yöneticilik vb. yapanlara geldiğinde kaynak bulmakta, kesenin ağzını sonuna kadar açmaktadır.

Torba yasa teklifine Plan ve Bütçe Komisyonu görüşmeleri aşamasında AKP-MHP iktidarı tarafından verilen önergeyle eklenen "hayat tazminatı" da aynı mahiyettedir. Bu teklifin 52. Maddesine göre Ankara'dan İstanbul'da bulunan finans merkezine taşınan Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu'nun (BDDK) 400 uzman personeline "hayat tazminatı" getirilmektedir. Yapılan hesaplanmalara göre en düşük uzman maaşının yaklaşık 40 bin lira olduğu BDDK'nın 400 personeline "İstanbul'da yaşam koşulları daha zor" gerekçesiyle 2024 yılında yaklaşık 45 bin lira ilave tazminat ödemesi yapılacaktır. Bu düzenleme bir avuç insana ayrıcalık yapan bir düzenlemedir. İstanbul'da yaşamak sadece BDDK üyeleri için zor değildir. İstanbul'daki yaşam şartları asıl emekçiler, memurlar, 11 bin 402 lira alan asgari ücretliler, 7 bin 500 lira alan emekliler, barınamayan üniversite öğrencileri ve kirada oturan emekçi halkımız için çok daha zordur. Sadece bir avuç insanın hayat şartlarını düşünerek yasa çıkarılamaz. Bu düzenleme hem Anayasa'nın eşitlik ilkesine hem de vicdana tamamen aykırıdır.

AKP-MHP iktidarı huzur hakkı ve hayat tazminatı örneklerinde net bir biçimde görüldüğü gibi kendisine yakın ayrıcalıklı kişileri ballı maaşlar ve ilave tazminatlarla kayırmaktadır.

AYM Kararları *A La Carte Menu* Değildir, İstediğinizi Seçip Uygulayamazsınız

Torba yasada dikkat çeken bir diğer husus da Anayasa Mahkemesi'nin bazı kararları sonrası uyum gereken düzenlemeleri içermesidir. Can Atalay konusunda Anayasa Mahkemesi kararını uygulamayan ve Yargıtay'ın Anayasa Mahkemesi konusundaki tutumunda kararlı bir duruş sergilemeyen Meclis'in Anayasa Mahkemesi kararlarına uymak için düzenleme yapması ironiktir. Oysa Anayasa Mahkemesi kararları herkesi ve her kurumu bağlamaktadır. Bu anlamıyla Anayasa Mahkemesi kararları *a la carte menü* değildir. Bilakis *fix menü*dür. İçinden seçim yaparak uygulayacağınız düzenlemeler değildir. Alınan tüm kararlar herkesi bağlar.

Tek Adam Rejimi Yetkiye Doymuyor!

Bu torba yasada milyonlarca vatandaşın ekonomik sorunlarını çözmek için değil Erdoğan'ın inşa ettiği tek adam rejimini güçlendirmek için yetki devirleri düzenlemeleri içermektedir. Tek Adam Rejimi yetkiye doymadan yoluna devam etmektedir. O kadar ki neredeyse her alanda ve her konuda yetki istemektedir.

Örneğin, Cumhurbaşkanı'na KDV iade kapsamını belirleme ve KDV iadelerinde, iade hakkının kısmen veya tamamen kaldırılması veya yeniden konulması yetkisi verilmektedir. Bu da Cumhurbaşkanı Erdoğan'a kamunun kaynaklarını istediğine aktarması, istediğini kamunun kaynaklarından mahrum etmesi hakkını vermek anlamına gelmektedir.

Halktan toplanan vergilerle kime veya kimlere 'servet transferi' yapacağına tek başına karar vermek yetki gaspıdır. Tek adama halkın parasını bu şekilde kullanma yetkisi vermek demokrasiye aykırıdır. Vergiyi sadece halkın temsilcisi olan parlamento koyup kaldırmalıdır.

KKM Ülke Kaynaklarını Sömürmeye Devam Ediyor

AKP-MHP iktidarının "zihni sinir" buluşlarından biri de Kur Korumalı Mevduat uygulamasıdır. Türkiye Ekonomi Modeli'yle Türkiye'yi dünyanın yeni ihracat merkezlerinden birisi haline getireceklerini iddia eden iktidar o süreçte kurun serbest bırakılacağını ifade etmiş ve ihracatçılara bazı teşvikler sağlamıştı. Kurun serbest bırakılmasından çok kısa bir süre sonra bu kez kuru kontrol altına almak için Kur Korumalı Mevduat uygulaması getirilmiş, yaklaşık 2 yıllık süreçte ortaya çıkan yaklaşık 700 milyar TL'lik yük yine vatandaşın sırtına yüklenmiştir. AKP-MHP iktidarı dövizi olan zenginler zarar etmesinler diye emekçi halkımızın vergilerini toplayıp dövizi olanlar için harcamıştır. KKM'deki vergi yükünü de milyonlarca yurttaşın sırtına yüklemiştir.

KKM, yoksuldan zenginlere açıktan bir kaynak aktarımıdır. Tüm bunlar yetmemiş gibi şimdi de bu torba yasayla Kurumlar Vergisi istisnanın süresi uzatılmaktadır. Yani iktidar verginin yükünü yine halkın sırtına yüklemekte, karı ise bir avuç elite vermektedir. Zaten hali hazırda verginin yüzde 70'ini yoksullar öderken şirketlere ve sermayedarlara iltimas sağlamaya devam edilmektedir. Sadece bu madde bile AKP-MHP iktidarının ekonomi-politik aklını teşhir etmek için yeterli bir göstergedir.

Yandaş Müteahhitlere Yine Kolaylık Sağlanıyor

Torba yasadaki en önemli maddelerden birisi de kamuya iş yapan müteahhitlere ilişkin olan düzenlemedir. Müteahhitlere iş bitmediği zaman ek süre verilmektedir. Ayrıca müteahhitlerin 'maliyetleri kurtarmadığında' halkın cebinden bir avuç müteahhide ek ödeme yapılacaktır.

AKP'nin yandaş müteahhit şirketler ile vatandaşların çıkarı arasında seçim yapmak zorunda kaldığında yandaş şirketler lehine tercihlerde bulunduğuna defalarca tanıklık ettiğimiz için bu düzenlemenin de bu anlamıyla istismar edileceği açıktır. Bu madde özelinde kamu kaynakları yandaş firmalara peşkeş çekilecektir.

"Vergini Düşürüyoruz Yeter ki Yurtdışından Para Getir"

AKP-MHP iktidarı, kötü yönetiminin ekonomiyi getirdiği noktayı toparlamak adına her türlü sermaye girişine olanak sunan düzenlemelerine devam etmektedir. Bunun son örneği bu torba yasada yer alan ve yurtdışından getirilen bazı gelirlere istisna ve muafiyetler tanınmasıdır. Torba yasadaki bu iki düzenleme bu yönlü ddeğişikliklerden oluşmaktadır. İlki, yurt dışından elde edilen kar paylarından elde edilen gelirlerin tamamı ülkeye getirilirse tutarın yarısı gelir ve kurumlar vergisinden istisna edilmesini içeren düzenlemedir. İkincisi ise mimarlık, mühendislik, tasarım, yazılım, eğitim, sağlık gibi yurt dışına yapılan hizmet ihracatı sonrası, kazanç indirimi oranının, elde edilen gelirin tamamının Türkiye'ye getirilmesi kaydıyla yüzde 50'den yüzde 80'e yükseltilmesidir. AKP ekonomiyi öyle bir noktaya getirmiştir ki para getirmeleri noktasında iş firmalara kadar düşmüştür. AKP sermayeye Türkiye'ye gelmeleri karşılığında vergi almama garantisi vermektedir. Buradan doğan vergi açığı ise yine halkın sırtına yüklenecektir.

Hani Kumar Haramdı?

Yasadaki bir diğer madde de şans oyunlarında ikramiye dağıtma oranının üst sınırının yüzde 83'ten yüzde 93'e çıkarılmasıdır. Böylece şans oyunlarını oynatan şirketler, karar alırlarsa, dağıtılabilir ikramiyenin yüzde 93'ünü ikramiye olarak dağıtabileceklerdir. Şans oyunları vergisinin tahsilinde sadece son 6 yıldaki artış resmi verilere göre yüzde 2550 olmuştur. Buna milyarlarca liralık yasa dışı bahis oyunları da eklediğinde, emeğiyle, alınteriyle bir ev ya da bir araba sahibi olma umudu kalmayan yurttaşların yasal ve yasadışı kumar çukuruna devlet eliyle itildiğini göstermektedir.

MADDE DEĞERLENDİRMELERİ

Madde 1-2-3: İlgili maddelerle, denizcilik faaliyetleri kapsamındaki mevcut cezai müeyyideleri içermektedir. Buna göre; 1'inci maddeyle, mevcut 815 sayılı Kabotaj Kanununda belirtilen Türkiye limanları arasında kabotaj yapan gemilerin kaptanlarına ve yabancılara ait deniz taşıtlarının sahiplerine uygulanacak idari para cezasının üst sınırı arttırılmaktadır. Siyasi İktidar, bir taraftan mevcut kanununun çok eski olduğuna atıfta bulunup rakamların güncellendiğini ifade etse de esas amacın ciddi anlamda ekonomik bir gelir sağlamak olduğu anlaşılmaktadır.

2'nci maddeyle, ceza miktarlarının güncelliğini yitirdiği gerekçesiyle yeni eşik tutarların belirlenerek ticari gemilere kesilecek tutarlar arttırılırken buna ulusal ve uluslararası mevzuat gereği tabi olunan belgelere sahip olunmaması hali de eklenmektedir. Yine 3'üncü maddeyle de, izinsiz yolcu taşımaları ile taşıma haddinden fazla yolcu ve yük taşınmasının can güvenliği bakımından yarattığı tehlikenin daha yüksek olmasından dolayı cezaların artırımlı uygulanması ve idari yaptırımların caydırıcılığının artırılması amaçlanmaktadır.

Bu kapsamda; ihlali tekrar yapan kaptana uygulanacak cezanın da arttığı; fakat geminin kaptanının her ihlalde aynı kişi olmayabileceğinden dolayı kaptanın farklı olması halinde uygulanacak idari para cezasının arttırımsız miktar üzerinden hesaplanacağı belirtilmektedir.

Söz konusu maddelerde ikiden sekiz kata kadar cezai yaptırımlara gidilirken bunu denizlerin ve deniz canlılarının korunmasına yönelik bir etki değerlendirmesinin de yapılması gerekmektedir. Denizcilik faaliyetiyle ilgili düzenlemelerin salt ticari kaygılarla yapılması, uzun vadeli çok yönlü riskleri de beraberinde getirebileceği unutulmamalıdır.

Madde 4: Maddeyle, mevcut kanunda belirtilen haciz sırasında kimlerin hazır bulunması gerektiği ve haciz zaptı düzenlemesine ek olarak "haciz işlemlerinin hızlı, etkin ve dinamik bir şekilde yürütülmesi" öngörülen değişiklikle haciz zaptının elektronik ortamda da düzenlenmesi amaçlanmadır. Söz konusu düzenlemeyle, vergi memurlarının yapılan menkul haczinden sonra tutanağın tebligatında yaşanan sorunların çözülmesi amaçlanırken Hazine ve Maliye Bakanlığı haciz zaptının elektronik ortamda düzenlenmesine ilişkin usul ve esasları belirlemek üzere yetkili kılınmaktadır.

Madde 5: Maddeyle, vergi borçlarına karşılık gayrimenkul alınması kapsamında 31/12/2023 tarihinde sona erecek olan 6183 sayılı Kanunun geçici 8 inci maddesinin uygulama süresi 31/12/2028 tarihine uzatılmaktadır. Düzenlemeyle, borcunu ödemede güçlük çeken mükelleflerin inceleme raporuna göre üzerinde herhangi bir şerh bulunmayan taşınmazlarından merkezi yönetim kapsamındaki kamu idarelerince ihtiyaç duyulanlar ile 4706 sayılı Hazineye Ait Taşınmaz Malların Değerlendirilmesi ve Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun kapsamında değerlendirilecek olanların bütçenin gelir ve gider hesapları ile ilişkilendirilmeksizin satın alınmasına imkân

vermektedir. Söz konusu düzenleme, ciddi bir borç yükü altında bulunan belediyelerin mevcut borçlarını mülk satışları ile ödemek zorunda kaldıkları gerçeğini de akıllara getirmektedir. Özellikle kayyım atanan belediyelerin ciddi bir borç yükü altında bırakıldıkları kamuoyunda tartışılırken ve yerel seçimlere kısa bir süre kala belediyelere ait birçok taşınmazın satıldığı veya başka kurumlara devredildiği dikkat çekmektedir. Bununla birlikte borca mahsuben satılan taşınmazların piyasa değerinin doğru tespit edilmesi ve değer belirleme raporlarının hakkaniyet ölçüsünde tutulması önemli konuların başında gelmektedir.

Madde 6: Maddeyle, konut kredilerine uygulanan banka ve sigorta muameleleri vergisi (BSMV) istisnası tek konutla sınırlandırılmaktadır. Buna göre; kamunun kaynakları ilk konutunu edinecek kişilerin lehine kullanılması amaçlanmaktadır. Buna karşın ilk konut dışındaki konut alımlarında istisna kalkarken her konutta BSMV ödemeleri getirilmektedir. Siyasi iktidar, getirdiği istisna ile 2024 yılında hazineye gelecek vergi miktarının 1,14 milyar TL olacağını tahmin etmektedir.

Bilindiği üzere, "konut hakkı" son yıllarda en önemli yaşamsal sorunların başında gelmektedir. Yüksek enflasyona karşın ücretlerin düşük olması ve konut fiyatlarındaki astronomik artışa karşın yurttaşı destek alabileceği kaynaklardan yoksun bırakılması ile barınma sorunu adeta kangrene dönmüş durumdadır. Düzenlemeyle, ilk konutta BSMV istisnası getirilmesi sorunu çözmenin çok uzağındadır. Çünkü AKP iktidarının ekonomik tercihleriyle fakirleşen toplumda, bırakın ikinci konut edinmeyi, bu şartlarda yurttaşın başını sokacağı bir evinin olması dahi güçleşmiştir. Bunun yanında, "ilk konutta istisna" derken konutun niteliğinin de ortaya konulması gerekmektedir. Çünkü ortalama değerde bir daire ile zengin bir semtte lüks bir daireye sahip olmak çok farklı bir yaklaşımı gerektirmektedir. Dolayısıyla getirilen düzenleme, ekonomik krizin etkilerini ortadan kaldırmadığı sürece yoksulun kendi konutuna erişimine kolaylık getirmeyeceği görülmektedir.

Madde 7: Halihazırda Gelir Vergisi Kanunu'nda; sosyal ağ sağlayıcıları üzerinden metin, görüntü, ses, video gibi içerikleri paylaşan sosyal içerik üreticilerinin bu faaliyetlerinden elde ettikleri kazançlar ile akıllı telefon veya tablet gibi mobil cihazlar için uygulama geliştirenlerin elektronik uygulama paylaşım ve satış platformları üzerinden elde ettikleri kazançlar gelir vergisinden istisna tutulurken sabit yüzde 15 oranında vergi alınmaktadır. Torba tasarıyla birlikte buna internet sitelerinde ve benzeri elektronik ortamlarda verilen bireysel kurs, eğitim, veri işleme ve geliştirme, tanıtım vb. hizmetler de dahil edilerek mevcut kapsam genişletilmektedir. Her ne kadar düzenlemeyle, internet ortamında kayıt dışı kalan faaliyetler de pratik olarak kapsam içine alınsa da çocukların üstün yararı ilkesiyle, eğitsel çalışmaların önemi çerçevesinde "pozitif ayrımcılık istisnası" getirilmesi gereken alanların varlığının da unutulmaması gerekmektedir. Dolayısıyla bilişim çağında, teknolojik varlıkların hızlıca değişmesi karşısında yapılacak düzenlemelerin geniş bir çerçevede ele alınmadan yapılmasının beraberinde getirebileceği riskler ve açıklar da düşünülerek yapılmalıdır.

Madde 8: Maddeyle, kanunî ve iş merkezi Türkiye'de bulunmayan anonim ve limited şirket niteliğindeki kurumların ödenmiş sermayesinin en az %50'sine sahip olunması ve elde edilen kâr payının tamamının elde edildiği takvim yılına ilişkin yıllık gelir vergisi beyannamesinin verilmesi gereken tarihe kadar Türkiye'ye getirilmesi şartına bağlı olarak elde edilen kâr paylarının yarısı gelir vergisinden istisna edilmektedir. Ayrıca Cumhurbaşkanına, gerek mevcut düzenleme gereğince tam mükellef kurumlardan elde edilen kâr paylarına ilişkin gerekse yurt dışından elde edilecek kâr paylarına ilişkin yeni düzenleme gereğince uygulanacak istisna oranının (yüzde 50) ile yüzde 50 iştirak oranını ayrı ayrı veya birlikte azaltılması (%0'a kadar indirme) veya arttırılması (%100'e kadar) yetkisi verilmektedir.

Söz konusu düzenlemeyle, ülkemize döviz getirilmesin teşvik edilmesi amaçlansa da sürekli bir cari açığı olan ve dövize ihtiyaç duyulan koşullarda daha rasyonel bir rejimin oluşturulması gerekmektedir. Özellikle kara para aklama olaylarının sıklıkla kamuoyuna yansıdığı bir süreçte ülkeye gelen finansmanın kaynağı üzerinde bir denetim mekanizmasının da kurulması gerekmektedir. Çünkü bugüne kadar, döviz ve para girdisi sağlanmaya çalışılsa da bunun süregelen cari işlemler açığına, ekonomik krize ve döviz sorununa bir çözüm üretmediğini de görmekteyiz. Bunun yanında, maddeyle Cumhurbaşkanına geniş bir aralıkta yetkilerin verildiği görülürken bunun makul bir düzeye çekilmesi gerektiği de ortaya çıkmaktadır.

Madde 9: Maddeyle, ihracat gelirlerinin binde 5'i olarak uygulanan götürü gider indirimi uygulamasının vergi matrahını aşındırdığı ve ihtilaflara neden olduğu düşüncesiyle, OECD nezdinde bu şekilde belgeye dayanmayan götürü gider uygulamalarının eleştiri konusu yapılması ve günümüzde harcamaların belgelendirilmesinde sorun yaşanmadığı gerekçeleriyle binde 5 götürü gider uygulaması yürürlükten kaldırılmaktadır. Hükümet, mevcut uygulamanın kaldırılmasıyla 2024 yılında 7,4 oranında bir gelir etkisinin olacağını varsaymaktadır.

Söz konusu düzenlemeyle, siyasi iktidarın yerleşik bir uygulamayı yasal düzenleme ile kendi lehine çevirmeye çalıştığı, bu sebeple de mevcut olanaklardan gerçekten yararlanan kesimleri dışarda bıraktığı görülmektedir. Bunun yanı sıra, halihazırda zaten bütçede 8,5 trilyon vergi geliri söz konusuyken birçok yerde firmalar ve çalışanlar için kritik olabilecek bir düzenlemenin 7,4 milyar gelir getirisi için yürürlükten kaldırılması beraberinde bazı mağduriyetler de getirmesi muhtemeldir.

Madde 10: Gelir ve Kurumlar Vergisi Kanunlarında; yurt dışına verilen mimarlık, mühendislik, tasarım, yazılım, tıbbi raporlama, muhasebe kayıt tutma, çağrı merkezi, ürün testi, sertifikasyon gibi bazı hizmetler ile yabancılara verilen eğitim ve sağlık hizmetlerinden elde edilen kazançların yüzde 50'sinde indirim söz konusuyken kapsam genişletilerek yüzde 80 yapılmaktadır. Buna göre kazancın tamamının elde edildiği takvim yılına ilişkin yıllık gelir vergisi beyannamesinin verilmesi gereken tarihe kadar Türkiye'ye transfer edilmesi şartı getiriliyor ve bu şarta karşılık indirim oranı yüzde 80'e çıkarılmaktadır. Ayrıca, Cumhurbaşkanına istisnadan faydalanılabilmesi için Türkiye'ye transfer edilmesi gereken kazanç tutarını belirleme yetkisi verilmektedir. Düzenlemeyle hazineye herhangi bir getiri olmadığı gibi hazineye maliyetinin yükseleceği görülmektedir. Buna karşın siyasi iktidarın ilk amacı süregelen döviz ihtiyacını bu yolla karşılamaktır.

Madde 11: Maddeyle, yıllara sari inşaat işlerindeki stopaj oranının belirlenmesine ilişkin Cumhurbaşkanının sahip olduğu yetki genişletilmektedir. Cumhurbaşkanına, ödenen istihkak bedellerinden yapılacak stopajın oranını, işin kamu kurum ve kuruluşları ile bunlara bağlı, ilgili ve ilişkili kurumlara taahhüt edilip edilmemesine ve bunların genel veya özel bütçeli idare kapsamında olup olmamasına, süresine, nev'ine ve yüklenicinin; ana yüklenici, alt yüklenici ya da tam ve dar mükellef olmasına göre ayrı ayrı veya birlikte belirleme yetkisi verilmektedir.

Yapılan düzenlemeyle, her ne kadar Anayasa'da Cumhurbaşkanına belli oranları indirme veya arttırma kapsamında yetkisi olsa da öngörülen yetkilerin üstünde aşırı bir yetki verilmesi planlanmaktadır. Çünkü süre, nevi, yüklenici vb. alanlarda olmak üzere birçok farklı alanda bir yetki artırımı söz konusudur. Bununla birlikte Cumhurbaşkanının yetkisini kullanırken tercihlerini hangi objektif kıstaslara göre yapacağı belli değildir.

Bu da beraberinde müteahhit ve firmaların seçilmesinde birçok sorunu getireceği, farklı kesimlerin rekabet güçlerinin aleyhine olabileceği ihtimallerini de taşımaktadır.

Madde 12: Maddeyle; yetki kapsamına kâr payları da dâhil edilmekte ve genel olarak artırma yetkisi 1 kat yerine yüzde 40 şeklinde değiştirilirken katılım ve döviz tevdiat hesapları için uygulanabilecek tevkifat oranlarına ilişkin Cumhurbaşkanına yetki verilmektedir. Bununla kazanç ve irat türü ile bunların vadesi, elde tutulma süresi ve bunları elde edenler itibarıyla, yatırım fonlarının katılma belgelerinin fona iade edilmesinden veya diğer şekillerde elden çıkarılmasından elde edilen kazançlar için fonun portföy yapısına göre kullanılabilecek geniş yetkiler söz konusudur. Bunun yanı sıra, yetkilerin nerede hangi kıstaslara göre kullanılacağı da şeffaflık içermemektedir. Bu nedenle uygulamalarda keyfiliklerin de önünü açabilecek bir risk söz konusudur.

Madde 13: Maddeyle, sporcu ücretlerinin sabit oranlarda stopaj yoluyla vergilendirilmesi ve elde edilen ücret gelirlerinin gelir vergisi tarifesinin dördüncü gelir diliminde yer alan tutarı aşması halinde yıllık gelir vergisi beyannamesi ile beyan edilmesine ilişkin 31/12/2023 tarihi itibarıyla sona erecek uygulamanın süresi 31/12/2028 tarihine kadar uzatılmaktadır.

Spor camiasında yaşanan gelişmeler, dönen yüksek meblağlı paralar düşünüldüğünde ciddi bir denetime ihtiyaç duyulduğu anlaşılmaktadır. Tasarıyla ilgili hazırlanan etki analizinde yer verilen rakamlar da denetim mekanizması ihtiyacına işaret etmektedir. Çünkü sporun sürüklendiği güncel fon tartışmalarından tartışılan bahislere kadar çözüm bekleyen birçok sorun yaşanmaktadır. Dolayısıyla yapılman düzenleme, vergileme biçiminde bir adalet sağlayamadığı gibi güncel sorunlarına yönelik herhangi bir çözüm de içermemektedir.

Madde 15: "Gelir İdaresi Başkanlığı sistemlerinde yer alan ve bu Kanunun 5 inci maddesi kapsamında üçüncü kişilerle paylaşılabilecek bilgilerin; anılan madde hükümleri çerçevesinde genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri dışındaki kamu kurum ve kuruluşları ve tüzel kişilerle paylaşılması…" şeklinde ifade edilmektedir.

1) Vergi Usul Kanunu Kapsamında Değerlendirme

Gelir idaresi başkanlığı sistemlerinde gerçek ve tüzel kişilerin çok sayıda verisi yer alıyor. Bunun dayanağı mevcut yasa ve diğer mevzuatlardır. Ancak bu bilgi ya da verilerin paylaşılması anılan VUK 5. Maddesi kapsamında düzenlenen "Mahremiyet" çerçevesinde ancak kanunların öngördüğü durumlar halinde kamu kurum ve kuruluşları ile paylaşabilir. Ancak 5. Maddede bunun tüzel kişilerle paylaşılacağı hükmü ya da ibaresi yoktur. Bu taslak madde ile Tüzel ya da Gerçek kişilerin verileri katılım payı karşılığında yani para ile başka tüzel kişilerle paylaşabileceği hüküm altına alınıyor. Bu düzenleme açıkça aynı kanunun 5. Maddesiyle yani vergi mahremiyeti hükmü ile çelişmektedir.

2) Kişisel Verileri Korunması Kanunu KVKK Kapsamında Değerlendirme

2010 yılında 5982 sayılı Kanunla Anayasanın 20. maddesine eklenen fıkra ile, herkesin kendisiyle ilgili kişisel verilerin korunmasını isteme hakkı anayasal bir hak olarak teminat altına alınmıştır. Bu bağlamda, bireylerin kendilerini ilgilendiren kişisel veriler üzerinde hangi hak ve yetkilere sahip olduğu ve kişisel verilerin hangi hallerde işlenebileceği hükme bağlanırken, kişisel verilerin korunmasına ilişkin usul ve esasların kanunla düzenleneceği öngörülmektedir. Nitekim, Kanunun 1. maddesinde Kanunun amacı açık bir şekilde belirtilmiştir. Bu hükme göre amaç, kişisel verilerin işlenmesinde başta özel hayatın gizliliği olmak üzere kişilerin temel hak ve özgürlüklerini korumak ve kişisel verileri işleyen gerçek ve tüzel kişilerin yükümlülükleri ile uyacakları usul ve esasları düzenlemektir.

Maddenin gerekçesinde de belirtildiği üzere Kanunun amacı, kişisel verilerin işlenmesinin disiplin altına alınması ve Anayasada öngörülen başta özel hayatın gizliliği olmak üzere temel hak ve özgürlüklerin korunmasıdır. Kanun ile son yıllarda önem kazanan, kişinin mahremiyetinin korunması ile veri güvenliğinin sağlanması ve kişisel verileri işleyen gerçek ve tüzel kişilerin yükümlülükleri ile uyacakları usul ve esasların düzenlenmesi de bu kapsamda değerlendirilmektedir.

Kanunla, kişisel verilerin sınırsız biçimde ve gelişigüzel toplanmasının, yetkisiz kişilerin erişimine açılmasının, açıklanması veya amaç dışı ya da kötüye kullanımı sonucu kişilik haklarının ihlal edilmesinin önüne geçilmesi amaçlanmaktadır. Kişisel verilerin hangi kurallara tabi olarak, hangi şartlarda işlenebileceği hususunu kontrol altına alma amacını güden Kanun, kişisel verilerin işlenmesine ilişkin denetim mekanizmaları getirerek, bu verilerin hukuka aykırı olarak işlenmesini engellemeyi hedeflemektedir. Ayrıca, kişisel verileri işleyen gerçek ve tüzel kişilerin yükümlülükleri ile uyacakları usul ve esasların da düzenlenmesi Kanunun amaçları arasında yer almaktadır.

Kişisel verilerin işlenmesinde, kişilerin temel hak ve özgürlüklerini korumak, kişisel verileri işleyen gerçek ve tüzel kişilerin yükümlülükleri ile uyacakları usul ve esasları düzenlemek (disiplin altına almak), kişilerin mahremiyetini korumak (özel hayatın gizliliği), kişisel veri güvenliğini sağlamak olarak sayılabilir.

Kanunun kapsamı kanunun 2. maddesinde belirtilmiştir. Bu maddeye göre Kanun, kişisel verileri işlenen gerçek kişiler ile bu verileri tamamen veya kısmen otomatik olan ya da herhangi bir veri kayıt sisteminin parçası olmak kaydıyla otomatik olmayan yollarla işleyen gerçek ve tüzel kişiler hakkında uygulanacaktır. Kanunda kamu kurumları ile özel kuruluşlar açısından ayrım yapılmamıştır. Kanunun belirlediği usul ve esaslar kural olarak tüm kurum ve kuruluşlar için geçerlidir. Dolayısıyla kamu kurumlarının işlediği kişisel veriler hakkında da bu Kanun hükümleri uygulanacaktır.

6698 sayılı Kanun kapsamında koruma altına alınan kişisel veriler sadece gerçek kişilere ait olan kişisel veriler olup, tüzel kişilere ait olanlar koruma altında bulunmamaktadır. Fakat tüzel kişiye ait verinin elde edilmesi, bir veya birden fazla gerçek kişinin kimliğinin belirlenmesine neden oluyor ise, bu tür verilerin de Kanunun korumasından yararlanması mümkün olabilir. Bu durumda da esasen korunan, gerçek kişiye ilişkin kişisel veriler olmaktadır.

Taslağın 15. Maddesi ile getirilmek istenen değişiklik ile Gelir İdaresi Başkanlığı sistemlerinde yer alan gerçek ya da tüzel kişilerin verilerinin para karşılığında *(katılım payı)* kamu kurum ve kuruluşları dışındaki özel tüzel kişiler ile de paylaşabileceği düzenleme altına alınıyor. Teklif edilen bu hükümle Maliye ve Hazine Bakanlığının bu hassas verileri paylaşmasının asıl amacının ne olduğu belirtilememiştir. Her ne kadar 6698 Sayılı kanununun kapsamı gerçek kişiler olsa da Gelir İdaresi Başkanlığı sistemlerinde gerçek kişilerin de verileri tutulmaktadır. Bu verilerde parasını ödeyen özel tüzel kişilere yani şirketlere satılabilecektir ki bu çok sorunlu bir durumdur. Zira bakanlığın yani Gelir İdaresi Başkanlığı sistemlerinden kişilerin, adı, soyadı, T.C. numarası, vergi numarası, matrah bilgileri gibi önemli verileri yer almaktadır. Bu kadar önemli verilerin her isteyen ve parasını ödeyen firmalara verilmesi açıkça 6698 kanunun amacına, ruhuna ve daha da önemlisi Anayasanın 20. Maddesine aykırıdır. Ayrıca söz konusu taslağın 15. Maddesi ile getirilen mükerrer 413. Maddesinde hangi verilerin paylaşılacağı açıkça belirtilmiyor. Keza hangi tüzel kişilerle ve hangi amaçla paylaşılacağı açıkça yazılmıyor. Bu yönüyle kanun yapım tekniğine de aykırıdır.

Madde 19: Düzenleme, 278 sayılı Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TUBİTAK) ile ilgili bazı düzenlemeler hakkındaki Kanuna ilişkindir. 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 587.maddesi birinci fıkrasının (c) bendinde yapılan düzenlemeye göre yönetim kurulunun görev ve yetkileri şunlardır:

c) Kurumun personel kadroları, ücret cetvelleri ile personel performans değerlendirme kriterlerini, bu değerlendirmeler kapsamında yapılacak ödemeler ile iş tanımlarını ve göreve karşılık gelen pozisyonları Başkanlığın önerisi üzerine görüşerek karara bağlamak.

TÜBİTAK personelinin ücret cetvelleri ile performans değerlendirme kriterlerini, bu değerlendirmeler kapsamında yapılacak ödemeler ile iş tanımlarını ve göreve karşılık gelen pozisyonları belirleme yetkisini Başkanlığın önerisi üzerine Yönetim Kuruluna bırakan kural, CBK ile düzenlenemeyip ancak kanun ile düzenlenebilir. CBK ile yapılması planlanan bu düzenleme Anayasa'nın 104. ve 128. maddelerine aykırıdır.

Anayasanın İkinci Kısım İkinci Bölümü'nde yer alan mülkiyet hakkına ilişkin bir düzenleme içerdiğinden, Anayasanın 104.maddesinin 17.fıkrasının 2. Cümlesi uyarınca Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile düzenlenemeyecek yasak alan içerisinde kaldığı gerekçesiyle de iptal edilmiştir.

Bu madde ile 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile düzenlenen ve Anayasa mahkemesi kararı ile iptal edilen hükmün söz konusu madde ile yeniden düzenlenmesini hedeflenmiştir. Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri ile bugüne kadar yetki sınırı tanımayan AKP iktidarı Anayasa Mahkemesinin iptal kararı sonrasında ilgili maddeyi torba yasaya iliştirerek uygulamaya geçirmeye çalışmaktadır. Hem kararnamelerle yasayla düzenlenen alanları ihlal etmek hem de cumhurbaşkanına yetki veren bu tarz düzenlemeler torba yasa içerisine yerleştirilerek çok tartışılmadan geçirilmeye çalışılmaktadır. Bu yasa yapma tekniği açısından doğru bir yöntem değildir.

Madde 28: Yapılan düzenleme ile bağlama kütüğüne kayıtlı gemi, deniz ve iç su araçlarının bağlama kütüğü ruhsatnameleri yıllık harca tabi tutulmakta, tarife değiştirilerek bağlama kütüğüne kaydedilen söz konusu araçlara verilecek ruhsatnamelerden alınacak harçlar yeniden belirlenmektedir.

Ayrıca birden fazla yıl için düzenlenen ruhsatnamelerde harcın, düzenlemenin/yenilemenin yapıldığı tarihte geçerli harç tutarı ile ruhsatnamenin geçerlik süresinin çarpımı suretiyle hesaplanacağı hususu açıkça düzenlenmektedir.

Maddenin getirdiği düzenleme, bağlama kütüğüne kayıtlı araçlara yönelik yıllık harç uygulamasını ve harçların tarife değişikliği ile yeniden belirlenmesini içermektedir. Ancak, birden fazla yıl için düzenlenen ruhsatnamelerde harcın, düzenleme/yenileme tarihinde geçerli harç tutarı ile ruhsatnamenin geçerlilik süresinin çarpımı şeklinde hesaplanması çok fazla olacaktır ve yurttaş bundan negatif etkilenecektir. Bu, uzun vadeli planlamayı zorlaştırabilir ve mali yükümlülükleri öngörülemez hale getirebilir.

Madde 30: Madde ile vergi kesintisi yapmakla sorumlu tutulanlar tarafından sorumlu sıfatıyla 2 No.lu KDV Beyannamesi ile beyan edilerek ödenen katma değer vergisinin indirim konusu yapılmasına ilişkin düzenleme yapılmaktadır.

Vergi kesintisi yapmakla sorumlu tutulanlar tarafından, sorumlu sıfatıyla beyan edilen KDV indirimi ödeme şartına bağlanmıştır. Bu, daha önce Anayasa Mahkemesince iptal edilmiş bir karardır; bunun tekrar gözden geçirilip bu şartın kaldırılması gerekmektedir.

Madde 31: Madde ile 3065 sayılı Kanunun 36 ncı maddesinde değişiklik yapılarak, iade hakkını kısmen veya tamamen kaldırma veya yeniden koyma ve bu şekilde iade hakkı kısıtlanan mal veya hizmetleri belirleme konusunda Cumhurbaşkanına yetki verilmektedir.

Maliye Bakanlığı; mükellefiyet süresi, çalışan sayısı, aktif ve özsermaye büyüklüğü, ödenen vergi tutarı, vergisel ödevlerin zamanında yerine getirilip getirilmediği, sahte veya muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge düzenleme veya kullanma yönünde olumsuz rapor ya da tespit bulunup bulunmadığı gibi kriterleri

esas alarak mükelleflerin vergisel uyum seviyeleri ve bu uyum seviyelerine göre farklı iade yöntemleri tespit etmeye, iade alacağının mahsup edileceği vergi borçları ile iadeye ilişkin diğer usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.

Maliye Bakanlığının görev ve yetkilerinin Cumhurbaşkanlığına verilmesi durumunda bakanın yetki alanı kısıtlanıp tek bir elden yürütülmesine neden olacaktır. Bu durum Cumhurbaşkanlığının iş yükünün gereksiz bir şekilde artmasına ve şeffaflık konusunda eksiklik yaşanmasına neden olacaktır.

KDV iadeleri mükellefler açısından bir hak veya teşvik olarak değerlendirilmemeli, aksine vergi sistematiğinin yarattığı bir zorunluluk olarak değerlendirilmeli ve bu zorunluluğu sınırlandırma konusunda idareye yetki verilmesi doğru değildir.

Hali hazırda Türkiye'nin vergi yapısı bozuktur. Verginin yaklaşık %70-%75'i yoksullar tarafından ödenmektedir. Bu tarz düzenlemeler tek adam rejimini güçlendirmekte bir kişiye istediği kişi veya gruplara sermaye transferi olanağı sağlamaktadır. Bu da zaten bozuk olan gelir dağılımını daha da bozmakta gelir adaletsizliğini derinleştirmektedir. Ayrıca demokratik teamüller açısından bir kişiye bu kadar yetki verilmesi kabul edilebilir değildir. Bu sebeple bu düzenlemenin kanun teklifinden çıkarılması gerekmektedir.

Madde 32: Madde ile, vergi kesintisi yapmakla sorumlu tutulanların katma değer vergisi beyannamelerini verecekleri tarihe ilişkin düzenleme yapılmaktadır.

İlgili maddeye göre, vergi kesintisi yükümlülerin KDV beyannamelerini verme tarihinde bir düzenleme yapılıyor, ancak beyan verme süresi, ödeme tarihi veya diğer ilgili konularla ilgili bir değişiklik yapılacağı anlaşılıyor. Söz konusu düzenlemenin uygulanmasını takip etmek ve gerekli beyannameleri uygun zamanda vermek gerekiyor.

Sorumlu sıfatıyla verilen KDV beyannamelerinin beyanname verme zamanları on gün geri çekilmektedir. İlgili madde düzenlemesinde bu konunun direkt muhatabı olan 150 bin meslek mensubunun veya meslek grubunun temsilcilerinin görüşünün alınması gerekmektedir. Ayrıca beyanname süresinin on gün geriye çekilmesi hem meslek grubu hem de mükellefeler açısından olumsuz yönde etkiler ortaya çıkarabilir. Bu sebeple değişiklikten etkilenen tarafların görüşü doğrultusunda düzenlemenin yapılması uygun olacaktır.

Madde 33: Madde ile, vergi kesintisi yapmakla sorumlu tutulanların beyan ettikleri katma değer vergisi tutarlarını ödeme tarihine ilişkin düzenleme yapılmaktadır. KDV ödeme günü belirtilmiştir, 'KDV beyannamelerini vergilendirme dönemini takip eden ayın 21. Günü akşamına kadar' şeklinde düzenlenmiştir. Ayın 28. Gününde verilen beyannamelerin 21'ine alınması vergi kesintisi yapmakla sorumlu olan sorumluların ve mükelleflerin iş gücünü arttıracaktır. Meslek grubu temsilcilerinin görüşünün alınması gerekmektedir

Madde 38: 4733 sayılı Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkol Piyasasının Düzenlenmesine Dair Kanun ile tütün, tütün mamulleri ve alkol piyasasının düzenlenmesine, tütün, tütün mamulleri ve alkolün Türkiye'de üretimine, iç ve dış alım ile satımına ilişkin usul ve esaslar belirlenmektedir. Söz konusu Kanunun konusunu teşkil eden tütün, tütün mamulleri ve alkollü içkiler yoğun bir şekilde kaçakçılığa ve kayıt dışı üretime konu edilmektedir. Kaçakçılık ve kayıt dışı üretimin sonucu olan haksız rekabetin önlenerek tüm tarafların mali ve teknik mevzuata uygun davranmasının sağlanması, şeffaf ve eşitlikçi bir piyasa tesisi için elzemdir.

Bahsedilen eşyanın kaçakçılığa konu edilmesi durumunda oluşan vergi kaybı ve haksız rekabet ortamı ülke ekonomisine zarar verirken, piyasaya arz edilen standart dışı ve kalitesiz ürünler, üretildiği koşullar ve içerdiği maddeler

sebebiyle çevre ve toplum sağlığını tehdit etmektedir. Son dönemde ülkemizde, kaçakçılıkla mücadele kapsamında gerçekleştirilen denetimlerde ve yapılan operasyonlarda; yasa dışı yollarla yurt içinde üretilen makaron ile usulsüz bir şekilde piyasaya sürülen sarmalık kıyılmış tütün ve nargile tütünü gibi tütün mamullerinde ciddi artış olduğu tespit edilmiştir. Sektörde değişen kaçakçılık trendi ve konjonktür ile usulsüzlükler sonucu ortaya çıkan vergi ziyaı, mücadele faaliyetlerinde yeni trende uygun şekilde güncellenmiş etkin bir denetim mekanizması tesisini ve yeni kaçakçılık yöntemlerini önlemeye yönelik caydırıcı yasal düzenlemelerin mevcudiyetini zorunlu kılmaktadır.

Bu doğrultuda Anayasa Mahkemesinin 2023/32 esas, 2023/138 karar sayılı kararı da nazara alınarak, maddede yapılan değişiklikle, uzun sürmesi muhtemel adli süreç esnasında yasa dışı üretim, satış ve sunum faaliyetlerinin devam ettirilme ihtimaline karşılık oluşacak kamu zararını önlemek amacı ile 4 733 sayılı Kanuna, 4250 sayılı Kanuna, 213 sayılı Kanunun 359 uncu maddesi ile 5607 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin onuncu, onaltıncı, onyedinci, onsekizinci, yirminci ve yirmibirinci fıkralarına aykırı fiillerden soruşturma ve /veya kovuşturma başlatılması durumunda 4733 sayılı Kanun kapsamında yürütülen faaliyetlere ilişkin verilen belgelerin, durumun Bakanlığa yargı merciince bir hafta içerisinde bildirilmesiyle veya başka bir suretle Bakanlıkça öğrenilmesi durumunda askıya alınacağı ve altı ayda bir Bakanlıkça adli süreçte yaşanan gelişmeler ve gerçek ve tüzel kişiler tarafından sunulan belgelerde dikkate alınarak alınan kararın gözden geçirileceği hususu düzenlenmektedir.

Tüzel kişilerin, şirketlerin organ veya temsilcisi ya da organ veya temsilci olmamakla birlikte bu tüzel kişinin faaliyeti çerçevesinde görev üstlenen bir kişi tarafından tüzel kişinin, şirketin yararına işlenmesi durumunda da madde hükümleri uygulanacaktır. Belirtmek gerekmektedir ki, kovuşturmaya yer olmadığına dair kararın kesinleşmesi veya mahkemelerce mahkumiyet dışında başkaca bir hüküm veya hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar

verilmesi durumunda bu hükmün kesinleşmesi de beklenmeksizin faaliyet devam edilebilecektir. Hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararına karşı kesinleşme sürecinin kısa olması göz önünde bulundurularak, askıya alma kararının kalkması için söz konusu kararın kesinleşmesi aranmamaktadır. Diğer taraftan kovuşturmaya yer olmadığına dair verilen kararın kesinleşme sürecinin kısa olması ve kaldırılması durumunda devirden kaynaklı oluşabilecek zararların önüne geçmek adına askıya alınma kararının kaldırılması için söz konusu kararın kesinleşmesi aranmaktadır.

Madde ile, söz konusu sektörün dinamikleri ve aktörleri de dikkate alınarak kamu yararı ve bireysel yararı ve bireysel yarar arasında dengeli, ölçülü bir düzenlemenin hayata geçirilmesi amaçlanmaktadır.

4250 sayılı kanuna 213 sayılı kanunun 359. Maddesinin D fıkrası ile 5607 sayılı kanunun 3. Maddesinin 10. 16. 17. 18. 20. Ve 21. Fıkralarına aykırı fiillerden soruşturma ve/veya kovuşturma başlatılması durumunda bu kanun kapsamında yürütülen faaliyetlere ilişkin verilen belgeler durumun bakanlığa yargı merciince bir hafta içerisinde bildirilmesiyle veya sair suretlerle bakanlıkça ıttıla edilmesi durumunda, belgenin düzenlediği tesis veya iş yeri dikkate alınarak askıya alınır.

Bu düzenleme; anayasanın 38. Maddesinde belirtilen masumiyet karinesine aykırılık teşkil etmektedir. Zira soruşturma ve/veya kovuşturma devam ederken suç isnadı altında bulunan iş yeri sahibine ayrıca bu tür faaliyetlere ilişkin verilen belgelerin askıya alınması telafisi imkânsız mağduriyetlere sebep olabilecektir. Bundan ayrıca yapılacak tahkikat sonucunda iş yerinde herhangi bir usulsüzlük tespit edilmemesi durumunda zarara uğrayan iş yeri sahibi ayrıca zararın tazmini için bakanlığa başvurabilecektir. Bu durum kamu zararına da sebep olacaktır. Tüm bu sebeplerden dolayı mevcut maddenin korunması gerekmektedir. Aksi durumda yapılacak düzenlemede herhangi bir kamu yararı bulunmamaktadır. Bu sebeple bu maddenin kanun teklifinden çıkarılması gerekmektedir.

Madde 39: Kamu İhale Kanunun geçici 4 üncü maddesinin beşinci fıkrasının ikinci cümlesine 5/12/2019 tarihli ve 7194 sayılı Dijital Hizmet Vergisi ile Bazı Kanunlarda ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun 45. Maddesiyle eklenen; " ... Devlet Malzeme Ofisi Genel Müdürlüğünün idareler adına gerçekleştireceği taşıt alımı, taşıt kiralama, akaryakıt alımı ile ilaç, tıbbi malzeme ve tıbbi cihaz alımlarında ... " ibaresi ile, Devlet Malzeme Ofisi Genel Müdürlüğünce gerçekleştirilen taşıt alımı, taşıt kiralama, akaryakıt alımı ile ilaç, tıbbi malzeme ve tıbbi cihaz alımlarında 4734sayılı kanunun 3 maddesi (g) bendinde belirtilen parasal limitin uygulanmayacağı öngörülmüştür.

Ancak 12/9/2023 tarihli ve 32307 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan, Anayasa Mahkemesi 'nin 18/5/2023 tarihli ve E: 2020/1 1, K: 2023/98 sayılı kararı ile 7194 sayılı Kanunun 45. Maddesi ile 4734 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesinin beşinci fıkrasının ikinci cümlesine eklenen "...Devlet Malzeme Ofisi Genel Müdürlüğünün idareler adına gerçekleştireceği taşıt alımı, taşıt kiralama, akaryakıt alımı ile ilaç, tıbbi malzeme ve tıbbi cihaz alımlarında ... " ibaresinin Anayasaya aykırı olduğuna ve iptaline karar verilmiştir. Kararın gerekçesinde özetle; "Kuralda söz konusu mal ve hizmetler 4734 sayılı Kanun 'dan istisna tutulmakla birlikte buna ilişkin herhangi başka bir usul düzenlenmemiştir. DMO 'nun söz konusu mal ve hizmet alımlarında hangi usul ve esaslar çerçevesinde ihale yapacağı, mal ve hizmet alımlarında hangi kanuni hükümlere bağlı olacağı belirli değildir. Bu durumda istisna getirilen alana ilişkin ihalelerde saydamlık, hesap verilebilirlik, fırsat eşitliği ve öngörülebilirlik ilkelerinin güvenceye alındığı söylenemez. " hükmüne yer verilmiştir.

Madde ile, Anayasa Mahkemesinin iptal kararında belirtilen hususlar dikkate alınarak, DMO'nun idareler adına gerçekleştireceği taşıt alımı, taşıt kiralama, akaryakıt alımı ile ilaç, tıbbi malzeme ve tıbbi cihaz alımlarında uygulanacak temel ilkeler ve bu alımlarda uygulanacak ihale usulleri belirlenerek,

diğer usul ve esasların ise yönetmelikle düzenlenmesi amaçlanmıştır.

Anayasa mahkemesi 18/05/2023 tarihi ve 2020/11 esas 2023/98 kara sayılı kararı ile 7194 sayılı Kanunun 45. Maddesi ile 4734 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesinin beşinci fıkrasının ikinci cümlesine eklenen ". .. Devlet Malzeme Ofisi Genel Müdürlüğünün idareler adına gerçekleştireceği taşıt alımı, taşıt kiralama, akaryakıt alımı ile ilaç, tıbbi malzeme ve tıbbi cihaz alımlarında ... " ibaresinin Anayasaya aykırı olduğuna ve iptaline karar verilmiştir.

Madde 40: Söz konusu madde, 6 Şubat depremi ile birlikte girdi fiyatlarında beklenmeyen artışlar nedeniyle inşaat malzemelerindeki fiyat artışları sebebiyle inşaat sektöründe sıkıntı yaşandığı, yaşanan sıkıntının çözülmesine ve inşaat sektörünü rahatlatılmasına yönelik olarak yılda bir defa yayımlanan birim fiyatların yıl içerisinde güncellenerek yeniden yayımlanması sağlanmıştır. Artan enflasyon ve buna bağlı olarak inşaat malzeme fiyatlarının artması işlerinin yapılması ve tamamlanması büyük ölçüde olumsuz etkilenmiştir. Bu sebeple kamuda ve özel sektörde çalışan müteahhitler yeni bir ek fiyat farkı ve ek süre benzeri bir düzenleme yapılması yönünde talepleri olmuştur.

Kuşkusuz inşaat sektörü, Türkiye ekonomisinin önemli bir lokomotifidir. İnşaat; demir, alçı, elektrik malzemesi, trafo, kombi, perde, mobilya, cam, parke, plastik boru, çivi, boya gibi yaklaşık 250 civarında yan sektörü doğrudan ve dolaylı olarak ilgilendirmekte, milyonlarca kişiyi istihdam eden, önemli bir iş kolu olması ve dolayısıyla sektörde oluşacak herhangi bir olumsuzluk, ekonomik açıdan tüm alt sektörlerde, domino etkisi yaratmaktadır.

Deprem bölgesinde başlayan yeniden inşa sürecinin sektörde hızlanma yarattığı ve konut üretiminin sürdürülmesi için olumlu bir adımdır. Fakat İnşaat sektörü en kolay istihdam sağlayan sektör olmasının yanında işçi sağlığı ve güvenliği konusunda en esnek, güvencesiz ve riskli iş kolu olduğu da bir gerçektir. Sadece müteahhitler için değil inşaatta ve 250'ye yakın alt kollarında çalışan tüm personelleri de kapsayan bütünlüklü politikalar üretilmelidir.

Kamuda çalışan mühendisleri aylardır maaşlarında ek iyileştirme talepleri olduğu halde ilgili düzenlemede buna dair herhangi bir ibare bulunmamaktadır. Özellikle, deprem bölgesinde kalan muhasebeci ve mali müşavirler dokuz aydır üstün bir performansla çalışmalarına devam etmektedir. Bunların tamamına yakın iş yeri yıkılmış ve zor şartlarda ç altında çalışmalarını sürdüren meslek gruplarıdır. Bunların vergi beyan ve bildirimleriyle ilgili SGK, İŞKUR gibi kurumlarla yapılacak bildirimlerin verilmesinde güçlükler yaşanmaktadır. Bu meslek grubunun süre uzatma talebi olmasına rağmen, bununla ilgili bir madde bir düzenlemede yer almamaktadır.

Sonuç olarak maliyet artışı sorununun aşılamaması teminat mektupları nakde çevrilmesi, sicil affı getirilmesi veya ek fiyat farkı ve ek süre benzeri bir düzenleme yapılması kalıcı bir çözüm değildir. Döviz kurunda yaşanan hızlı yükseliş ve para politikasında sıkılaşma devam ettikçe bu sorunlar da devam edecektir. Öte taraftan düzenlemede uyulamaya ilişkin ayrıntılar ve teknik detaylar düzenleme yapmak üzere cumhurbaşkanı yetkilendirilmesi anayasa ve her ve kuvvetler ayrılığı ilkesine aykırıdır.

Madde 41: Madde ile Mahalli idarelerin kira sertifikası ihraçları da tahvil ihraçları gibi Hazine ve Maliye Bakanlığın iznine bağlanma şartı öngörülmektedir. Kira sertifikaları 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'nun 61. maddesi ile Kira Sertifikaları Tebliği kapsamında düzenlenmiştir. Kira sertifikaları, her türlü varlık ve hakkın finansmanını sağlamak amacıyla varlık kiralama şirketi tarafından ihraç edilen ve sahiplerinin bu varlık veya haktan elde edilen gelirlerden payları oranında hak sahibi olmalarını sağlayan, nitelikleri Sermaye Piyasası Kurulu tarafından belirlenen sermaye piyasası aracı ve menkul kıymet olarak nitelendirilmektedir.

Kira sertifikası ihraçların da tahvil ihraçları gibi Hazine ve Maliye Bakanlığın iznine bağlanması özellikle büyükşehir belediyelerinin finansman bulma ve kaynağa erişme konusunda sıkıntı yaratacak bir düzenlemedir. 2024

yerel seçimler öncesi böyle bir düzenlemenin torba yasa içine alınması kafalarda soru işaretlerine neden olmaktadır. İktidar belediyelerin kira sertifikası ve tahvil ihracı konusunda Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın engeline takılması gibi bir husus söz konusu olmayacakken muhalefet partilerin belediyeleri finansman sıkıntısına kaynak yaratmak için kira sertifikası ihraç etmek istediğinde Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın izin engeline takılması çok olası bir durumdur. Kamu yararına bir kamu hizmeti üretilmesi konusunda mahalli idareler bu düzenleme nedeniyle sorun ve aksaklıklar yaşayabilir.

Madde 42: Düzenleme ile TCDD'nin hazine garantili kredilerinden doğan vadesi geçmiş ana para, faiz, masraf ve gecikme zammından oluşan alacaklarının TCDD'nin ödenmemiş borçlarına mahpus edilmesi öngörülmektedir. Hazine garantisi nedeniyle geri ödemeler de yapılmamaktadır. Bu düzenleme borçların öz sermayeye ilave edilmesi yani ödenmiş sermayeye ilave imkânı sağlamaktadır.

Halihazırda borç batağında olan TCDD'nin işletme bütçesinde yer alan finansman ve TCDD Taşımacılık AŞ'ye yapılan sermaye transferi nedeniyle doğan açıklar, 2033 sonuna kadar, sermayesine mahsuben Hazine ve Maliye Bakanlığınca karşılanması yönünde cumhurbaşkanı kararnamesi yayınladı. Buna rağmen kredilerine ilişkin borçlarını öz kaynakları öz gelirleri ödemesinin mümkün olmadığı belirtilmektedir. TCDD'nin öne sürülen borçları nedeniyle geçmişte olduğu gibi yeni bir özelleştirme planı mı sorusu akıllara gelmektedir.

Türkiye 'de demir yolu ulaşım hem yük taşımacılığı hem yolcu taşımacılığı önemli bir ulaşım aracıdır ve bu aladaki yatırımlar elbette artırılmalıdır. Fakat AKP iktidarı Devlet Demiryollarını kârlı bir statüye geçirmek ve demir yollarını hızlı ve yüksek hızlı yeni demiryolları olarak inşa etmek istemektedir.

İktidar, devlet demir yollarına yatırım yaparken de borçlandırmadan kurtarırken de toplumun ulaşım hakkı, kamu yararı gözeten bir perspektifle değil kâr amacı güden bir şirket aklı ile projelendirmektedir. Doğru bir projelendirme aklı ile demir yollarının rehabilitasyonu gerçekleştirilebilse maddi ve manevi ağır

bir faturası olmayacaktır. Gerçek anlamda bir demir yolu ve bununla ilgili bir ulaşım stratejinin üretilmesine ihtiyaç vardır. Aksi durumda bu tür mali yükler Çorlu tren faciası gibi kazalar önümüzdeki dönemde çok daha artarak karşımıza çıkmaya devam edecektir.

Madde 44: Söz konusu düzenleme motorlu araç ticareti yapanlar arasında ihracat istisnası düzenlemektedir. Buna göre yurt içinde serbest bölgeye yapılan teslimlerin ihracat istisnası kapsamında olmadığı hususu belirtilmekledir. Torba yasaya, ihtilafları önlemek amacıyla eklenmesi öngörülen bir hüküm ile Maliyenin mevcut görüşü doğrultusunda, serbest bölgeye yapılan teslimlerin ÖTV bakımından ihracat istisnası kapsamında olmadığı açık yasal düzenlemeye bağlanmaktadır. Her ne kadar teklif gerekçesinde, bu değişikliğin mevcut uygulamanın devamı mahiyetinde olduğu belirtilse de yargı kararları ile de sabit ve tartışmasız olduğu üzere, böyle bir değişiklikten önce ÖTV istisnasının engelleyen yasal bir durum bulunmamaktadır. Bu nedenle ilgili değişiklik gerçekleşirse, yürürlüğe gireceği tarihten sonraki işlemleri etkileyecektir.

Madde 46- Söz konusu düzenleme yabancı plakalı taşıtlara düzenlenen idari para cezalarının tahsili yapılmadan yurdu terk etmelerinin önlenmesi amaçlanmaktadır. Fakat maddede "Sürücünün tabiiyetine (uyruğuna) bakılmaksızın yabancı plakalı taşıt için idari para cezaları "tebligat şartı aranmaksızın sürücü bilgilendirmek suretiyle tahsil edilir."

Cümlesi son derece sıkıntılara ve çok ciddi ihtilaflara neden olacak bir düzenlemedir. Söz konusu torba yasanın birçok maddesi ihtilafları önlemek amacıyla düzenlendiği belirtilirken ilgili madde yeni ihtilafların önünü açmaktadır. Tebligat resmi bir evraktır. TK madde 10: Tebligat, tebliğ yapılacak şahsa bilinen en son adresine yapılır. Ülkemizde birçok yabancı plaka sahibi vatandaş Türkiye vatandaşı olup adres kayıt sisteminde yerleşim yeri adresi bulunmaktadır. Bunun dışında yabancı uyruklu ve yabancı plakalı sürücüye para

cezasının sadece sözlü olarak bildirilmesi ciddi hukuki sorunlara neden olabilecektir. Resmi hiçbir belge olmadan bilgilendirilmenin sözlü yapıldığı iddiası gerçekçi ve uygulanabilir değildir.

Madde 48- Söz konusu madde yine Petrol Piyasası Kanununda ilgili bir düzenleme olup kaçakçılıkla mücadele kapsamında halk arasında "fatura ticareti" olarak bilinen mali usulsüzlüklere ilişkin bir düzenlemedir. 5015 Sayılı Kanun'un 20. maddesinde bu suça ilişkin hali hazırda bir yaptırım zaten bulunmaktadır. İlgili maddenin (g) bendinde "Kurum tarafından her türlü tesiste (rafineri hariç) lisansa tabi tüm faaliyetler kovuşturmaya yer olmadığına dair karar veya mahkeme kararı kesinleşinceye kadar geçici olarak durdurulur ve bu süre içinde söz konusu tesis için başka bir gerçek veya tüzel kişiye de lisans verilmez" ibaresi değiştirilmiş ve kavuşturma veya mahkeme kararının kesinleşmesi beklenmeden faaliyetleri durdurulması ve lisansların iptal edilmesi sağlanmaktadır. Bu şekilde bir düzenleme yapılmasına neden ihtiyaç duyulduğuna dair ise madde gerekçesinde uzun sürmesi muhtemel adli süreç esnasında kaçakçılık faaliyetlerine devam ettirilmemesi için böyle bir değişikliğe gidildiği belirtilmektedir.

Türkiye'de akaryakıt kaçakçılığı ve bununla ilintili vergi kaçakçılığı konusunda daha önce de TBMM gündemine taşınmış ve Türkiye Büyük Meclisi'nde Araştırma Komisyonu kurulmuş ve Komisyon yaptığı çalışmalar sonucunda 16.06.2005 tarih ve 10/238 esas nolu raporu hazırlamıştır. Söz konusu raporda akaryakıt kaçakçılığının önlenebilmesine yönelik çözüm önerilerine de yer verilmiş ve kaçak petrolü yasal petrolden ayıran "ulusal marker" uygulamasının başlatılması çözüm önerileri arasında gösterilmiştir. Nitekim yurt içi ve yurt dışı kaynaklardan temin olunan petrolün doğrudan veya işlenerek güvenli ve ekonomik olarak rekabet ortamı içerisinde kullanıcılara sunumuna ilişkin piyasa faaliyetlerinin şeffaf, eşitlikçi ve istikrarlı biçimde sürdürülmesi için yönlendirme, gözetim ve denetim faaliyetlerinin düzenlenmesini sağlamak üzere

hazırlanan 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanunu, 20/12/2003 tarihli ve 25322 sayılı Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiş ve 18. maddesinde ulusal düzeyde bir marker uygulaması başlatılması yönünde bir hükme yer verilmiştir.

Dolayısıyla akaryakıt kaçakçılığı ile mücadele etmede güvenilir ve ekonomik olarak rekabet ortamı sağlama konusunda ulusal marker sistemi 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanunu'nda yer verilmiş ise, bu sistemin aksaklıklarının araştırılması ve denetimlerinin daha da sıklaştırılması yönünde bir düzenleme yapmak gerekir. Sonuç olarak bu kadar önemli bir konunun plan bütçe komisyonunda görüşülmesi yerine Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi Ve Teknoloji Komisyonu'nun alanına girmekte ve Petrol Piyasası Kanununda ilgili bütün düzenlemelerin ilgili komisyona havale edilmesini öneriyoruz.

Madde 49: Söz konusu düzenleme Gelir İdaresi Başkanlığı'nın 27 maddesinde üç ayrı düzenlemeyi öngörmektedir. Buna göre, Gelir İdaresi Başkanlığı'nın elektronik ortamda beyanname, bildirim, form mecburiyetinde olanların bildirim veya ödemenin son günü bilgi işlem servislerinde herhangi bir sebeple hizmet vermemesi durumunda 15 günü geçmeyecek şekilde yeniden belirlemesini sağlamaktadır. Olumlu bir düzenlemedir, mağduriyetlerin önüne geçen bir düzenlemedir.

Öte taraftan vergi gönüllü uyumu arttırmak, vergi kayıp ve kaçağı ile mücadele etmek ve tahsilat etkinliği artırmak amacıyla mükellefiyet, vergilendirme ve vergi uyum düzeyine ilişkin her türlü bilgi, veri ve istatistiği toplamak suretiyle risk analizi ve vergiye gönüllü uyum düzeyini ölçmeyi ön görmektedir.

Dünyada hızla gelişen teknoloji ile beraber kamu sektörü önemli bir dijital dönüşüm süreci içerisindedir. Ancak bu durum beraberinde, kurumların faaliyetlerine ilişkin risk radarlarında dijital güvence ve siber güvenlik gibi alanların öne çıkmasına sebep olmaktadır. Dünyada kamu mali yönetim sistemleri aracılığı ile bütçelerini şeffaf şekilde paylaşabilen ülkeler vardır ancak bu

ülkelerin altyapı ve ulaşımın, savunma ve siber güvenlik ve eğitim- e-öğrenme uygulamaları konusunda oldukça başarılıdır. Ancak ülkemizde mali hizmetlerin dijital ortamda verilmesi konusunda gerekli alt yapı çalışması, eğitim ve siber saldırılara karşı geliştirilen savunma oldukça zayıftır. Bu durumda mükelleflerin bilgilerinin çalınması gibi çeşitli riskler söz konudur. Bu anlamıyla güven vermemektedir.

Yine yukarıdaki madde ile bağlantılı vergi dairelerince haciz zaptının ve tebliği gereken belgelerin elektronik ortamda düzenlenebileceği öngörmektedir. Bu düzenlemede uygulamada çok ciddi mağduriyetlere yol açacaktır. Çünkü okuma yazma bilmeyen, teknoloji kullanamayan milyonlarca yurttaş bulunmaktadır. Bu tür düzenlemelerin önce uygulanabilirliğinin analiz edilmesi gerekir.

Madde 50: Düzenleme ile Gelir İdaresi Başkanlığı çalıştırılmak üzere kısmi zamanlı sözleşmeli bilişim personel istihdam edilmesi öngörülmektedir. Aynı düzenlemede Devlet Gelir Uzmanlığında en az beş yıl hizmeti bulunanların sınavsız olarak müdür kadrosuna atanmasına imkân sağlamaktadır. Söz konusu düzenleme kamuda personel istihdamına yöneliktir.

Ülkemizde kamuda işe alım sürecinde uzun yıllar süre gelen mülakat uygulaması özellikle AKP iktidarıyla birlikte amacının dışına çıkmış kamuda siyasi kadrolaşma aracına dönüşmüştür. AKP, liyakatsiz, adaletsiz, kayırmacı personel istihdamı ile kamuda iş alımları yapılmaktadır. Kamuda tüm personel alımlarında iş ve işlemlerin sağlıklı ve verimli yürümesi için liyakatli personele ihtiyaç vardır. Bu nedenle, kamuya personel istihdamında ve meslek içi yükselme ve nitelikli görevlere geçilmelerde mevcut bulunan mülakat sistemi kaldırılmalı yerine objektif kriterlere dayalı sınavlar getirilmelidir.

Madde 51: Madde düzenlemesi ile borçları olan işletmelerinin borç yapılandırılmasını öngören bir maddedir. Mevcut borç yapılandırılması iki

yıllığına uzatılmasına imkân sağlayan ve ihtiyaç dahilinde Cumhurbaşkanı kararıyla iki yıl daha yapılandırma süresinin uzatılmasını sağlamaktadır. Türkiye'de ekonomik kriz nedeniyle borç yapılandırılması sık sık gündeme gelmektedir. Her torba yasada muhakkak bir yapılandırmaya gidilmektedir. Yurttaş, su, borcundan, internet borcuna, vergi ve prim borçlarına kadar taksitlendirmek durumunda kalmaktadır. Borç yapılandırmaları finansal sıkıntıda olan işletmelere kalıcı bir çözüm değildir. Büyük holding sahiplerinin milyonları bulan borçları tek seferde silinirken küçük işletmeler ise borçları yapılandırılmaktadır. Hayat pahalılığı, işsizlik, yoksulluk, geleceksizlik, emek sömürüsü devam ederken borç yapılandırılmasının borçlular açısından hiçbir karşılığı yoktur.

Madde 52: Ankara'dan İstanbul'da bulunan finans merkezine taşınan Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu'nun (BDDK) 400 uzman personeline "hayat tazminatı" getiren bu önemli düzenleme torba yasa teklifine Plan ve Bütçe Komisyonu görüşmeleri aşamasında AKP-MHP iktidarı tarafından verilen önergeyle eklenmiştir. Buna göre "Kurumda görev yapan kurul başkan ve üyeleri, başkan yardımcısı, başkanlık müşaviri, daire başkanı ve müdür ile murakıp, uzman, murakıp uzman yardımcısı ünvanlı meslek personeline, her ay 60.000 gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak tutarı geçmemek üzere vergiden muaf olarak ek tazminat ödenir" hükmü getirildi. Bugün için aylık katsayı 0.509796 ve 60 bin gösterge rakamı 30 bin 587 liraya geliyor. Bir ay sonra 2024'teki gösterge ile bu miktar 45 bin lira olacaktır. Yani "İstanbul'da yaşam koşulları daha zor" gerekçesiyle en düşük uzman maaşının 40 bin lira civarında olduğu BBDK'nın 400 personeline ilave tazminat ödenecektir! Bu düzenlemeden eski Merkez Bankası Başkanı olan ve yaklaşık 5 ay önce BDDK Başkanlığı'na atanan Şahap Kavcıoğlu da faydalanacaktır.

Getirilmek istenen bu düzenleme bir avuç insana özel tabiri caizse kıyak yapan bir düzenlemedir. BDDK'nın İstanbul'a taşındığından dolayı personel için

lojman imkanının olmaması, İstanbul'da kiraların yüksek olması ve BBDK'nın 400 personelinin maaşlarının da Ankara'ya göre yetersiz kalmış olması gerekçeleri kabul edilebilir değildir. İstanbul'un yaşam koşulları sadece BDDK üyeleri için zor değildir. İstanbul'un yaşam koşulları İstanbul'da yaşayan milyonlarca emekçi, memur, 11 bin 402 lira alan asgari ücretli ve 7 bin 500 lira alan emekli için çok daha zordur. Sadece belli bir kurumun personelleri için hayat tazminatı getirmek kayırmacılığın zirvesidir. Bu düzenleme ne eşitliğe, ne vicdana ne de izana uyar. Şayet hayat tazminatı getirilecekse bir kurum özelinde değil tüm emekçilere ek tazminat ve kira yardımı şeklinde getirilmelidir.

Madde 57: 5510 sayılı "Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası" kanununa eklenen bu geçici madde ile genel sağlık sigortalısı sayılanların 1/1/2014 öncesine ait olup ödenmemiş genel sağlık sigortası primleri ile gecikme cezası ve gecikme zammı gibi alacakların da tamamının tahsilinden vazgeçildiği düzenlenmektedir.

Sosyal devlet gereği genel sağlık sigortası primi bütçe tarafından karşılanmalıdır. Bu şekilde sosyal adalet sağlanacak, fiyatlama mantığından çıkılacaktır. Gerçek anlamda belli bir yaşam standardının üzerinden, belli bir gelir kesiminden prim alınarak, diğer dezavantajlı kesimler içinse genel bütçeden karşılanarak oluşturulan bir sistem sosyal adalet ve sosyal devletin olma gereğini de yerine getirilmiş olur. Dolayısıyla, son 11 yılda bu anlamda borçların ödenememesi sebebiyle yapılan 8 yapılandırmaya ve bundan sonra yapılacaklara, tüm bunlara rağmen ödeme güçlüğü çeken milyonlarca insan için yine de çözüm üretemeyen bu düzenlemelere gerek kalmayacaktır.

Madde 59: Madde ile kanuni ve iş merkezi Türkiye'de bulunmayan anonim ve limitet şirket niteliğindeki kurumlardan elde edilen kâr payının yarısı, bu kurumların ödenmiş sermayesinin en az yüzde 50'sine sahip olunması ve kâr payının tamamının elde edildiği takvim yılına ilişkin yıllık gelir vergisi beyannamesinin verilmesi gereken tarihe kadar Türkiye'ye transfer edilmesi

şartıyla gelir vergisinden istisna tutulmaktadır. Ayrıca, bu oranın azaltılması veya artırılmasında Cumhurbaşkanına 0'a kadar indirmeye ve yüzde 100'e kadar da artırmaya kadar çok geniş bir yetki verilmiştir.

Ülkeye döviz getirilmesini teşvik etmek amaçlı düzenlenen bir maddedir. Ancak bu tür yöntemler, özellikle Türkiye gibi cari açığı olan, dövize ihtiyacı olan ülkelerde yetersiz ve palyatif yöntemler olarak karşımıza çıkmaktadır. AKP iktidarları boyunca para/döviz girdisini arttırmak amacı adı altında birçok düzenleme yapılmış, sonuçta değişen bir şey olmamış, cari işlemler açığı, döviz krizi ve finansal kriz devam etmiştir. Bu türden uygulamalarla doğması beklenen yararın gerçekleşmesi ihtimali, makroekonomik göstergeler ve genel beklentilere göre hareket edilen koşullarda düşüktür.

Madde 60: Bu maddedeki düzenleme ile m.56'daki düzenlemeye benzer olarak yurt dışındaki mimarlık, mühendislik, tasarım, yazılım, tıbbi raporlama, muhasebe, kayıt, çağrı, ürün testi gibi gelirlerin yüzde 50'sinde olan indirim konusu genişletilerek yüzde 80'e çıkarılmaktadır. Aslında hazineye getirisi değil, götürüsü olan bir düzenleme olarak yapılmakta, dövizin girdisini arttırma amacı sebebiyle "dövizlerin gelmesinin önünün açılması" olarak tanımlanan bir ilave indirim uygulaması, istisna oranı yükseltilmesidir. Burada 2023 yılında 3.309 mükellefe 1,3 milyar TL kazanç indirimi yapılacağı, bu indirimden de 145 milyon TL vergi indirimi doğacağı tahmin ediliyor. Düzenlemeyle maliyetin 552 milyona çıkması bekleniyor ve 207 milyon TL de bir indirim olacağı hesaplanıyor. Dolayısıyla, getiri değil götürüsü olan bir düzenleme olarak karşımıza çıkmakta.

Madde 61-62: Bu maddeler ile yıllara sari inşaat ve onarım işlerini yapanlara ödenen istihkak bedelleri üzerinden yapılan kurumlar vergisi kesinti oranının belirlenmesine ilişkin Cumhurbaşkanının sahip olduğu yetki genişletilmektedir.

Keyfi düzenlemeler olduğu, Cumhurbaşkanının objektifliği ve kime neyin nasıl uygulanacağı belirsizliklerini taşımaktadır.

Madde 64: 5520 sayılı kanun 14.maddesinde geçen 31/12/2023 tarihine kadar olan kur korumalı mevduat ve katılım hesaplarına uygulanan kurumlar vergisi istisnası süresi 30/06/2024 tarihine kadar uzatılmaktadır. Ayrıca cumhurbaşkanına bu süreyi her defasında 6 ayı geçmeyen süreler halinde uzatma, uygulanan istisna oranını azaltma ya da tekrar kanuni seviyesine getirme, hesap türü, hesapların vadesi ve açılış tarihine göre istisna oranını azaltma ve farklı oranlar belirleme yetkisi de verilmektedir.

Buradaki istisnayla beraber tekrar Hazineye bir yük binmesi ve KKM ve katılım hesaplarında kurumlar vergisi istisnası süresi uzatılarak tekrar Cumhurbaşkanlığının yetkisi kapsamında olmayan, Anayasa'da verilmemiş yetkilerin kullanılması söz konusu. Süre bitiminden itibaren altı ayı geçmeyen süreler hâlinde uzatma, uygulanan istisna oranı azaltma, tekrar kanuni seviyesine getirme, kapsam belirlemeye ilişkin hesap türü, hesapların vadesi ve açılış tarihine göre istisna oranı azaltma, farklı istisna gibi yetkisi dahilinde olmayan birtakım oranlar belirleyebilmesi, arttırıp azaltabilmesi gibi bütün alt detaylara kadar giren bir kapsam yetkisi verilerek Anayasa'ya aykırı bir düzenleme getirilmektedir.

Madde 66: Ticaret Kanunun muacceliyet başlıklı 795. maddesinde yer alan "Çek görüldüğünde ödenir. Buna aykırı herhangi bir kayıt yazılmamış hükmündedir. Düzenlenme günü olarak gösterilen günden önce ödenmek için ibraz olunan çek, ibraz günü ödenir." hükümlerine daha önce getirilen istisna bir kez daha yinelenmektedir. Çekin ödeme aracı olması itibari ile hukuken vade kararlaştırılması mümkün değildir. Ancak keşide tarihi olarak ileri tarih yazıldığı ve tedavüle çıkarılarak bir kredi aracı olarak kullanıldığı mevcut ekonomik krizin getirdiği bir realitedir. Sonuç itibariyle 5941 sayılı Çek Kanunu'nun geçici 3.maddesinin beşinci fıkrasında yapılan değişiklikle 31.12.2025 tarihine kadar

ileri tarihli keşide tarihi olan çeklerin üzerinde yazılan tarihten önce muhatap bankaya ibraz edilmesi yasaklanmıştır. Ekonomik krizi yaratan iktidarın, kanunlarla nasıl oynadığını göstermiş olması bakımından dikkate değer bir düzenlemedir.

Madde 67: Koşullu erişim ve net satışlara dair düzenlemeler öngörülmektedir. Keza 68. ve 69. Maddeler de buna dair düzenlemeler olup, aslında bu teknik düzenlemelerden evvel, basın ve yayın özgürlüğünü ihlal eden yasa ve uygulamaların bu yasa kapsamında olması daha uygun bir yöntem olurdu.

Madde 70: TBMM üst düzey kadrolarının düzenlenmesine dairdir. Ancak özlük hakları yönünden top yekün bir düzenleme yapılması ve kadrosuz personel ile danışman sıfatı ile çalışan sözleşmeli personelin anayasaya aykırı bulunan pozisyonlarına dair düzenlemeler yapılması daha elzemdir. Eşit işe eşit ücret uygulamasının olmadığı, sözleşmeli personelin kıdem tazminatı hakkı dahi olmadığı bir çatı altında salt üst düzey kadroların özlük hakları değil, tüm personelin özlük hakları eksiksiz bir şekilde gözetilmelidir. Üstelik meclis kadrosunda olanların güvenceli koşulları ile kıyaslandığında grup ve milletvekili danışmanlarının, meclisteki görevlerinden ayrıldıklarında başka siyasi partilerle özgülendikleri nazara alındığında özel sektörde dahi iş bulma şansları son derece düşüktür.

Madde 72: İş sağlığı ve güvenliğine dair yasaca alınan tedbirlerin bir yıl ötelenmesi anlamını taşımaktadır. İş kazalarının iş cinayetlerinin oldukça yoğun olduğu Türkiye'de, iş kazalarının en aza indirgenmesi için önlemler alınması esastır, alınan önlemelerin ötelenmesi değil.

Madde 73: Maraş depremi sebebiyle genel afet bölgesi ilan edilen yerlerde 31/12/2025 tarihine kadar yapı malzemeleri ve yapım işleri ile sınırlı olmak

kaydıyla fahiş fiyat uygulamalarına verilecek idari para cezalarını on kat artırılmasına ilişkin düzenlemedir. Depremzedelerin çözülmeyi bekleyen onca yaşamsal sorunları varken böyle bir düzenleme yapılması depremzedelere büyük bir saygısızlıktır. Depremin üzerinden 9 ay geçmesine karşın plansızlık ilk günkü gibi devam etmektedir. Kış gelmiş olmasına rağmen hala çadırlarda kalan çok fazla depremzede bulunmaktadır. Barınma, beslenme, sağlık ve eğitim gibi insani ihtiyaçların hiçbiri karşılanmazken 2025'e kadar fahiş fiyat uygulamalarına katlı idari para cezası verilmesine ilişkin düzenleme yapılması iktidarın meseleye ciddiyetsizlikle yaklaştığının ispatıdır. Ayrıca su ve elektrik kesintileri bölgede ciddi bir problemken, gelen fahiş faturalara çözüm üretilmeyip böylesi bir düzenlemenin gelmesi, iktidarın çözüm üreten değil çözüm yaratan tüm yaklaşımlarının özetidir.

Madde 76: Kuşkusuz teklif metninin en sorunlu hükmüdür. Zira AYM tarafından hukuka ve anayasaya aykırılığı nedeniyle iptal edilen hükmün yasalaştırılması gayreti hukuk tanımazlığın fotoğrafıdır. İktidar kamunun kaynaklarını bir avuç insana peşkeş çekerek ülkeyi adeta bir uçuruma sürüklemektedir.

Torba yasaların iktidara; hukuka aykırı, iptali gereken, kazanılmış hakları gasp eden ve ayrıca kendi bekası için gerekli olan yasa metninin içeriğinden ayrıksı hükümlerin de yasalaşmasına imkan verdiği toplumun da genel kabulüdür. Anayasaya aykırı hükümleri bu yöntemle yasalaştırıp toplumsal kurala dönüştürmek yalnızca hukuk tanımaz bu iktidarın yöntemidir.

Nitekim kamuoyunda çokça tartışmanın odağı olan "huzur hakkı" mevzu, iktidarın hukuk bilmez yöntemiyle işbu torba yasaya yedirilmiştir. Bilindiği üzere Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nde yer alan "huzur hakkı"na ilişkin düzenleme Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmişti. Anayasaya aykırı da olsa uygulamakta beis görmeyen iktidarın torba yasaya eklediği hükme göre, kamu kurum ve kuruluşlarının teşkilatlanmasına ilişkin Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinde yer alan yönetim kurulu, denetim kurulu, tasfiye kurulu,

danışma kurulu üyelikleri ile komisyon, heyet, komite ve benzeri organlarda görev alanlara, ayda dördü geçmemek üzere her bir toplantı için (9000) gösterge rakamına kadar Cumhurbaşkanınca belirlenecek gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucunda tespit edilecek tutarda, damga vergisi hariç herhangi bir vergi ve kesintiye tabi tutulmaksızın huzur hakkı ödenebilecektir. Anayasanın iptal kararından sonra Anayasa'ya aykırı bir düzenleme yapma çabası tam da iktidarın yasama karakterini yansıtmaktadır.

Öncelikle bu ülkede huzur hakkı kadar şaibeli hiçbir hak bulunmamaktadır. En büyük şaibesini de başta yaşam hakkı olmak üzere kişi güvenliği ve özgürlüğü hakkı, ifade özgürlüğü hakkı, barış hakkı, barınma hakkı, kadın hakları, işçi hakları başta olmak üzere içinde hak geçen bütün kavramlara düşman iktidar ortaklığının, huzur hakkına sahip çıkıp bu şaibeli hakkı almaya hak kazananların korumalığını üstlenmesidir. Meseleyi şaibeli kılan diğer hususlardan biri de toplumun büyük bir ekonomik kriz altında ezildiği Türk-İş verilerine göre yoksulluk sınırının 45.686 TL'ye dayandığı bir dönemde bir kesim işsizlikten intihar ederken ayrıcalıklı bir kesimin kamudan birden fazla maaş almasıdır.

Ataması yapılmadığı için fabrikalarda güvencesiz koşullarda çalışıp iş cinayetinde yaşamını yitiren, işsizlik ve yoksulluktan intihar eden gençlerin, geçinemediği için yaşamına son veren öğrencilerin, aç kalmamak için ağır işlerde çalışan emeklilerin, okula aç giden öğrencilerin büyük bir çoğunluk olduğu bu ülkede birden fazla maaşla yaşayan ayrıcalıklı bir kesimin olması kabul edilir değildir.

Huzur hakkının, bir nevi gasp olduğunu ispatlayan bir diğer husus ise bu haktan faydalananların liyakatsiz, daha doğru bir ifade ile torpille atanmış iktidar yanlılarından oluşan ve birden fazla yerden huzur hakkı alan bir grup olmasıdır. Örneğin AKP'li Konya Büyükşehir Belediyesi'nde 100 kişiye yıllık en az 4 milyon 248 bin TL huzur hakkı verileceği ortaya çıkmış, kamuoyunda tepkilere yol açmıştı. Yine bağımsız denetçi raporları, faaliyet raporları KAP bildirimlerinden elde edilen verilere göre Kızılay'da kurulan 12 şirkete atanan 42

yöneticiye her ay en az 249 net asgari ücret oranında (bir ay için 1 milyon 369 bin 500 lira) "huzur hakkı" dağıtıldığı ortaya çıkmıştı.

İstihdam eksikliği, işsizlik sorunu ve gelir dağılımdaki eşitsizlikler yoksulluğu beslerken bir kesimin kamu kaynaklarından orantısız faydalanması en başta sosyal devlet ilkesine aykırıdır. Vergide adalet dengesi sağlanması gerekirken torba yasa ile vergi adaletsizliği derinleştirilmektedir. Zengin, fakir, işçi, patron işsiz fark etmeksizin herkesin aynı oranda ödediği ve bu yüzden adaletsiz olan KDV gibi dolaylı vergilerin payı giderek daha fazla artmaktadır ve Devletin topladığı toplam vergiler içerisinde dolaylı vergilerin oranı dörtte üç kadardır. İktidar öncelikle vergi adaletini sağlamak için dolaylı vergilere ilişkin düzenlemeler yapmalıdır. Memuru, işçisi ücretini henüz almadan peşin olarak gelir vergisi öderken huzur hakkı alan yandaşın vergiden muaf tutulması kabul edilir değildir.

Bir taraf vergi altında ezilirken ayrıcalıklı bir kesimin torpille sağlayacağı kazancın vergiden muaf olması öncelikle anayasanın eşitlik ilkesine aykırı olup ayrımcı bir düzenleme olduğu kuşku götürmemektedir. Halkların egemenliğinin temsil edildiği parlamentoda, yasama erkinin görevi yandaşı, patronu korumak değil halkın sorunlarına çözüm üretmektir. Aksi, yasama faaliyetinin kötüye kullanımıdır.

Madde 77: Anayasa Mahkemesinin iptal ettiği Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi doğrultusunda unvan itibarıyla ilk defa ihdas edilen devlet memurları kadrolarının mali ve sosyal hak ve yardımlar ile diğer özlük hakları bakımından denk sayılacağı kadrolar belirlenmektedir. Kuşkusuz iktidar hala kendi iktidarını sağlamlaştırmanın peşinde, bekası uğruna halkın olanı gasp ederek ayrıcalıklı bir kesim yaratma gayretindedir.

Madde 78: Yönetici kadro ve pozisyonlarında bulunmaktayken görevleri sona erenlerin en az üç yıl görev yapmış olmaları halinde idari uzman ünvanlı kadrolara

atanacağı hüküm altına alınmaktadır. Elbette torba yasa metninin kamuoyuna çok yansımayan bu hükümlerinde, iktidarın kadrolaşma ve iktidarını pekiştirme gayreti açıkça görülmektedir. Nitelik yerine yandaşlık hukukunun üretilmesine aracılık eden bu torba yasalar, ülkenin yaşadığı derin ekonomik krizi, işsizliği ve elbette yoksulluğu körükleyecektir.

Burada değinilmeyen diğer madde metinlerinin birbirlerini destekler nitelikteki teknik düzenlemelere ait olması hasebiyle onların yasalaşmasına da olumlu yaklaşmıyoruz. Üstelik Bütçe çalışmalarına ara verilerek, bütçe yasalaşmadan aradan bazı kesimlere haksız kazanç öngören bu torba yasanın iyi niyetle gündeme gelmediği kanısındayız.

Gülcan Kaçmaz Sayyiğit	*Sezai Temelli*	*Heval Bozdağ*
Van	Muş	Ağrı

MUHALEFET ŞERHİ

24/11/2023 Tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan Plan ve Bütçe Komisyonu'na havale edilen 2/1812 esas numaralı ***BAZI KANUN VE KANUN HÜKMÜNDE KARARNAMELERDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ*** 78 madde, yürürlük ve yürütme maddeleriyle birlikte 80 madde olarak görüşülmüştür. 28/11/2023 ve 29/11/2023 tarihlerinde yapılan Komisyon görüşmeleri sonucunda eklenen 7 ve çıkarılan 1 madde sonucu, toplamda 86 madde olarak tamamlanmıştır. Kanun Teklifi;

- Ülkemize döviz girdisini artırmak adına yurtdışı kazançlarında istisna ve muafiyetler ile indirimler getirmekte,
- Vergi mevzuatında düzenlemeler yapılmakta,
- Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nda düzenlemeler yapılmakta,
- Sair konularda vergi muafiyet ve istisnaları getirilmekte,
- Bazı uygulamaların elektronik ortama taşınması sağlanılmakta,
- Anayasa Mahkemesi kararlarına uyumun sağlanması adına Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinde düzenlenen hususlar kanunlarda düzenlenilmekte,
- Gerçek kişilere; sosyal ağ sağlayıcıları üzerinden elde ettikleri kazançlar için sağlanan vergilendirme kolaylığının, internet ve benzeri elektronik ortamlardan elde edilen gelirlere de uygulanması sağlanarak mevcut istisnanın kapsamının genişletilmekte
- Motorlu araç ticareti yapanlar arasında yapılan sözleşmelerin noterde düzenlenmesinin sağlanmakta,
- Yurt içinden serbest bölgelere yapılacak teslimlerde özel tüketim vergisinin ihracat istisnası kapsamında olmadığının açıklığa kavuşturulmakta,
- KDV iadelerinde iade hakkının kısmen veya tamamen kaldırılması veya yeniden koyulması hususunda Cumhurbaşkanına yetki verilmekte,
- Gelir ve kurumlar vergisi tevkifat oranlarına ilişkin yetki düzenlemeleri yapılmakta,
- Banka ve finans kurumlarınca 2024 ve 2025 yıllarında yapılacak enflasyon düzeltmesinin vergi matrahını etkilememesi sağlanmakta,

  31 Aralık 2023 tarihinde sona erecek bazı hükümlerin süresinin uzatılması yönünde düzenlemeler önerilmekte,
- Şans oyunları için ikramiye dağıtım oranının üst sınırı artırılmakta,

- Koşullu erişim yöntemiyle yayın hizmeti sunan kuruluşların yıllık net satışları üzerinden ayıracakları yüzde bir buçuk oranındaki payı Radyo ve Televizyon Üst Kuruluna ödemeleri şartı getirilmekte,
- Genel hayata etkili afet bölgesi ilan edilen yerlerde yapı malzemeleri ve yapım işleriyle sınırlı olmak üzere fahiş fiyat uygulamalarına katlı idari para cezası verilmesi gibi düzenlemeler yapılmaktadır.

Usul Üzerine Değerlendirme

İlgili kanun teklifine ilişkin ilk inceleme teklifin niteliği hakkında olacaktır. Kanun teklifi, torba kanun niteliğindedir. Komisyondan çıkan haliyle toplam seksen altı maddeden oluşan teklifte, toplamda 28 kanun ve 2 kanun hükmünde kararnamede olmak üzere toplam 30 farklı düzenlemede değişiklik yapılmaktadır. İlgili düzenlemelerde, vergi uygulamalarından, idari trafik cezalarına; petrol kaçakçılığından sosyal güvenlik düzenlemelerine kadar çok farklı konular mevcuttur. Bu konuların her biri farklı bir alanın inceleme alanına girmekte, uzmanlık gerektiren konular içermektedir.

Ak Parti, Türkiye Büyük Millet Meclisinin yasama sorumluluğunu neredeyse hiçe sayar duruma gelmiş bulunmaktadır. Özellikle detaylı bir çalışma gerektiren spesifik bir konunun, ilgili tali komisyonda değil de aceleyle bir torba yasa haline getirilip adeta Plan ve Bütçe Komisyonu'na sürüklenmesi, kanun yapım sürecindeki ciddiyetsizliği apaçık ortaya koymaktadır. Konunun özelliği, asıl komisyon seçiminin de uygun bir şekilde yapılmadığını gösteren bir işaret olarak karşımıza çıkmaktadır. Parayla ilişkilendirilen herhangi bir husus diğer hususlara bakılmadan doğrudan Plan ve Bütçe Komisyonu'na havale edilmektedir. İktidar Partisi'nin önceki yasama dönemlerindeki uygulamalarında da torba kanun uygulamaları çok fazladır. Yirmi sekizinci yasama döneminde de torba kanun uygulaması devam etmektedir. Öyle ki bu dönemde, üç ayda 3 torba yasa ve çok farklı konular; torba kanun olarak komisyonda kendine yer bulmuştur.

İlgili kanun teklifi, 80 madde olarak geldiği Plan ve Bütçe Komisyonu'ndan 86 madde olarak çıkmıştır. Bu teklif 28.11.2023- 29.11.2023 tarihlerinde Komisyon'da görüşülmüş olup; bu iki gündeki görüşmeler saat bazlı olarak kısa sürmüştür. Hem iş bölümü ve usule uygunluk açısından bu iki gün verimsiz geçmiştir.

Plan ve Bütçe Komisyonu otuz altı gündür, 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'ne ilişkin görüşmelerini sürdürmektedir. Doğal olarak, komisyon üyesi sayın vekillerin de yorgunluğu malumdur. Bu

yorgunluğun üzerine, 80 maddelik bir kanun teklifinin komisyona sunulması anlamsızdır. Üzerinde yoğun bir çalışma gerektiren oldukça özellikli konuların, bir torba haline getirilip, tabiri caizse apar topar Plan ve Bütçe Komisyonuna getirilmesi kanun yapım sürecine olan ciddiyetsizliği ve aceleciliği açıkça ortaya koymaktadır. Torba kanun teklifi, içinde bir dizi farklı düzenlemeyi barındırdığından, detaylı bir değerlendirmeyi zorunlu kılmaktadır. Ne var ki, teklifin sunulduğu süreçte gerekli zaman ve kaynaklar ayrılmamıştır; bu da teklifin tüm yönleriyle derinlemesine incelenmesini engellemiştir. Sonuç olarak, etkili bir yasama sürecinin gerçekleştirilememesi ve potansiyel hataların gözden kaçma olasılığı ortaya çıkmıştır.

Komisyonda kanun teklifinin maddeleri birleştirilerek görülmüş teklif maddelerindeki ilişkili kuruluşlar örneğin sendikalar, sektör temsilcileri, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği, Türk Armatörler Birliği, Bankalar Birliği gibi kuruluşların temsilcilerinin komisyon görüşmelerine katılımı sağlanamamıştır. Hatta ve hatta; madde metinleri dahi okutulmamış, maddeler birleştirilerek görüşülmüştür. Kanun teklifinin etki analizi, komisyon üyesi vekillere komisyon toplantılarından hemen önce komisyon Milletvekillerine gönderilmiştir.

İYİ Parti Grubu olarak, yukarıda belirtilen nedenlerle, bu torba kanun teklifini usul açısından sorunlu bulmaktayız. Bu süreci katılımcı, istişareye açık, toplumun sorunlarına odaklanan ve geçici değil kalıcı düzenlemeler içeren demokratik bir yasama sürecine uygun olmadığı için kabul etmiyoruz. Parlamentomuzun yasama kalitesini ve sorumluluğunu gözeten bir anlayışın benimsenmesini ve bu tür torba yasa tekliflerinden bir an önce vazgeçilmesini talep ediyoruz. Gazi Meclisimizin milletimize karşı sorumluluğunu önemsiyor ve bu doğrultuda milletimizin menfaatine olan maddeleri desteklediğimiz gibi, vatandaşlarımızı olumsuz etkileyebilecek maddeleri ve çelişkili ifadeleri önceden değerlendiriyor muhalefet şerhimizi oluşturmadan önce komisyon sürecinde sunduğumuz önergelerle konunun düzeltilmesi için çaba sarf ediyoruz. Ancak, iktidarın bu sorumluluk ve ciddiyetten uzak bir tutum sergileyerek muhalefetin olgun eleştirilerine ve tekliflerine dahi kulak tıkadığını gözlemliyoruz.

Sonuç olarak, torba kanun teklifi yöntemi, hızlı ve özensiz bir kanun yapma pratiğini devam ettirmektedir. Bu durum, kanunların doğru ve detaylı bir şekilde incelenmesini, halkın temsilcilerinin görüş ve önerilerini sunmasını engellemektedir. Yasama sürecinde gereken özen, titizlik ve katılımcılık prensipleri göz ardı edilmekte, bu da ortaya çıkan kanunların kalitesi ve etkinliğini olumsuz yönde etkilemektedir. Bu sebeple İYİ Parti Grubu olarak, kanunun usulü yönünü kabul etmediğimizi belirtmek isteriz.

Geneli Üzerine Değerlendirmeler

İlgili kanun teklifi; Gelir ve Kurumlar Vergisi Kanunlarında, Vergi Usul Kanunu'nda, Katma Değer Vergisi Kanunu'nda, Özel Tüketim Vergisi Kanunu'nda, Gider Vergileri Kanunu'nda, Damga Vergisi ve Harçlar Kanunlarında, Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun ile Gelir İdaresi Teşkilatı Kanunu olmak üzere vergi kanunlarında toplam 10 kanun ve 41 maddede de; Denizde Mal ve Can Koruma Hakkında Kanun, TÜBİTAK Kanunu, Sivil Havacılık Kanunu, Özelleştirme İdaresi Kanunu, Kamu İhale ve Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunları Karayolları Taşıma Kanunu, Petrol Piyasası Kanunu, Bankacılık Kanunu ile 18 kanunda ve 375 ile 655 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde olmak üzere 36 maddede değişiklik önerisi yapılmakta olup böylece toplam 28 kanun ile 2 kanun hükmünde kararnamede değişiklik yapılmıştır.

30 farklı mevzuatta değişiklik yapan kanun teklifinde, denizcilik, il/ilçe seçim kurulları, vergi mevzuatı, petrol kaçakçılığı, çek yasası, konut kredileri, çalışan emeklilere ikramiye, yöneticilere huzur hakkı ve cezalar gibi çok farklı alanlar düzenlenmiştir. Lakin özellikle dikkat çeken kısım ilgili maddelerin neredeyse yarısında "Cumhurbaşkanının yetkisine devredilecek " ya da "Cumhurbaşkanının yetkisine verilecek " ibareleri mevcuttur. Yine birçok maddede ise vergi mevzuatına özellikle istisna ve muafiyetlere yer verilmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti'nde yürütme erki Cumhurbaşkanı olup, yasaları uygulamakla görevlidir. Cumhurbaşkanı mevcut yasal düzenlemeler çerçevesince yetkisini kullanmalıdır. Bu çerçevenin kapsamını belirleme yetkisi ise Yüce Meclisimize aittir. TBMM, milletimizden aldığı yetkiyle çerçeveleri belirleyen kanunları yapmaktadır. Lakin mevcut durumda görülmektedir ki İktidar Partisi bu kanun da dâhil olmak üzere TBMM'nin görev ve sorumluluğunda bulunan çerçeveyi belirleme yetkisini yürütmenin başı olan Cumhurbaşkanına vermek istemektedir. Cumhurbaşkanının yetkilerinin artırılması, bir dizi risk ve endişe doğurabilir. İşte bu durumun beraberinde getirebileceği potansiyel ve mevcuttaki riskler ise şu şekilde sıralanabilir: Tek adam yönetimi riski, yasama organının etkisizleşmesi, insan hakları ihlalleri riski, hukukun üstünlüğü ilkesinin zarar görmesi riski, çoğulculuğun azalması ve muhalefetin görüşlerinin dikkate alınmaması riski ile yürütme ve yargı arasındaki denge kaybı riskidir.

Bu risklerin önlenmesi veya en aza indirilmesi için demokratik kurumların güçler ayrılığı ilkesine uygun şekilde çalışması, şeffaf ve hesap verebilir bir yönetim anlayışının benimsenmesi önemlidir. Ayrıca, anayasa ve yasaların demokratik değerlere uygun şekilde

düzenlenmesi ve uygulanması, demokratik bir sistemde istikrarı sağlar. Mevcut halde yukarıda potansiyel olarak belirlenen risklerin kinetiğe dönüşmesi hususu gözlemlenmektedir. Öyle ki tüm yasalar; yasama organının etkisiz katılımıyla dolaylı olarak Cumhurbaşkanının talimatlarıyla, hukukun denge ve denetimi dikkate alınmadan ve muhalefet duymazdan gelinerek çıkarılmaktadır. Mevcut Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi bu duruma neden olmaktadır.

Vergi, devletin hükümeti tarafından bireylerden, işletmelerden veya diğer ekonomik birimlerden toplanan zorunlu bir ödemedir. Vergiler, genellikle kamu hizmetlerini finanse etmek, kamu mal ve hizmetlere erişimi sağlamak, gelir eşitsizliklerini düzeltmek, ekonomik istikrarı sürdürmek ve diğer kamu politikalarını uygulamak amacıyla kullanılır.

Türkiye'de vergiler, devletin bütçesini oluşturarak kamu harcamalarını finanse etmek, kamu hizmetlerini sunmak, ekonomik istikrarı sağlamak, sosyal politikaları uygulamak ve ülkenin genel refahını artırmak gibi bir dizi önemli rolü yerine getirir. Türkiye'nin genel bütçe gelirlerinin %87'sini vergiler oluşturduğu göz önüne alındığında durumun önemi anlaşılmaktadır. Türkiye'de genellikle Gelir Vergisi, Katma Değer Vergisi (KDV), Özel Tüketim Vergisi (ÖTV), Kurumlar Vergisi gibi çeşitli vergi türleri bulunmaktadır.

Türkiye Cumhuriyeti'nin Vergi Ödevi başlıklı 73. Maddesi Türk hukuk mevzuatındaki temel vergi düzenlemesidir. Bu madde;

Herkes, kamu giderlerini karşılamak üzere, mali gücüne göre, vergi ödemekle yükümlüdür.

Vergi yükünün adaletli ve dengeli dağılımı, maliye politikasının sosyal amacıdır.

Vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülükler kanunla konulur, değiştirilir veya kaldırılır.

Vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülüklerin muaflık, istisnalar ve indirimleriyle oranlarına ilişkin hükümlerinde kanunun belirttiği yukarı ve aşağı sınırlar içinde değişiklik yapmak yetkisi Cumhurbaşkanına verilebilir

Görüldüğü üzere Anayasa m. 73 aynı zamanda vergi ilkelerini de düzenlemektedir. Bu maddeye göre temel vergi ilkeleri; verginin genelliği, verginin kamu giderlerini karşılamaya yönelik olması, mali güçle orantılı olması, vergi yükünün adaletli ve dengeli dağılımı ile verginin kanuniliğidir. Mevcut Kanun teklifi bu ilkeleri zedelemektedir. Öyle ki vergi muafiyet ve istisnaları ile indirimler verginin genelliği ile adaleti ilkelerini ihlal etmekte,

Cumhurbaşkanına verilen vergi oranlarında yüksek ölçekli değişiklik yapma yetkisi de verginin kanuniliği ilkesini ihlal etmektedir.

Verginin temel ilkelerinin yanında, Türk vergi mevzuatı da çok karışık bir hal almıştır. Mevzuatımızda istisna ve muafiyetler çok fazla olup çok sayıdaki kanuni düzenlemede bunlar kendine yer bulmuştur. Bütçenin yaklaşık %20'sinin istisna ve muafiyetlerden oluştuğu göz önüne alındığında bu durumun düzeltilmesi elzemdir. Vergi mevzuatımızda; asıl maddelerden çok geçici ve ek maddeler bulunmaktadır. Bu durum mevzuatının karışıklığı artırmakta, düzenlemelerin birbiriyle çelişmelerine neden olmaktadır. Bu durum acilen düzeltilmeli, vergi mevzuatında bütünlük sağlanmalıdır. Bu kanun teklifi ile zaten dağınık ve karışık olan vergi mevzuatımız daha da içinden çıkılmaz bir hal almıştır.

Cumhurbaşkanına verilen yetkiler ve karışık vergi mevzuatı düzenlemelerinin yanında; İktidar Partisi dile getirdiği politikalarıyla yaptıkları arasındaki derin çelişki giderek artmaktadır. Örneğin Hükümet, Kur Korumalı Mevduat Programı'nın ekonomiye zararı bulunduğunu belirtmekte lakin aksine ilgili programda vergi istisnası süresi uzatılmaktadır.

Yine yapılan düzenlemeler ile ciddi sorunlara da geçici çözümler bulma yolu tercih edilmektedir. Örneğin ilk konut alımındaki kredilerde BSMV alınmayacağı şeklinde yapılan düzenleme ilk bakışta yararlı olarak gözükse de kredi kuruluşlarının çok yüksek faiz oranı uygulaması, vatandaşlarımızın almak istedikleri evlerin enflasyonist baskılardan dolayı artan fiyatları, ücret ve maaşların bu kredileri ödemeyi sağlayamayacak olması aynı zamanda yapılan düzenlemelerin sahadaki karşılıklarının denetlenmemesi konut krizini çözemeyecektir.

Yine düzenlemeler milletin tüm fertlerini korur nitelikte de değildir. Örneğin kanun teklifiyle sporcuların kazançlarının vergilendirilmesi hususunda tevkifat usulüyle vergilendirme uygulaması devam ederken, asgari ücretten biraz fazla ücret alanlar yıl içersinde bir üst vergi dilimine girmekte dolayısıyla gelirlerine oranla daha fazla vergi ödemektedirler. Bu durum da vergide adaletsizlik yaratmaktadırlar.

Özetle, aşağıda madde şerhlerinde de belirtileceği üzere, İktidar Partisi, kuvvetler ayrılığı ilkesine ve vergilendirmenin temel ilkelerine aykırı olarak hareket edilmenin önünü açmaktadır. Kendi yetki alanını daraltıp yürütme erki olan Cumhurbaşkanının yetkilerini artırmaktadır. Sorunlara kalıcı çözümler bulmak yerine geçici ve göstermelik çözümler üretmektedir. Yine uygulayacağını söylediği politikalarla hiç alakası olmayan ve bu politikaları ile memleketimize katkısından çok zararı olacak ikircikli faaliyetlerde bulunmaktadır.

Maddeler Üzerine Değerlendirmeler

MADDE 7

Sosyal İçerik Üreticiliği ile Mobil Cihazlar İçin Uygulama Geliştiriciliği Kazanç İstisnasının Kapsamının Genişletilmesi

Değişiklik (Düzenleme) Yaptığı Kanun ve Maddesi: 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun (GVK) Mükerrer 20/B maddesinde düzenleme yapılmaktadır.

Mevcut Durum: Gelir Vergisi Kanununun Mükerrer 20/B maddesi uyarınca,

- Sosyal ağ sağlayıcıları üzerinden metin, görüntü, ses, video gibi içeriklerin paylaşılması suretiyle elde edilen kazançlar ile
- Akıllı telefon veya tablet gibi mobil cihazlar için uygulama geliştiren gerçek kişilerin elektronik uygulama paylaşım ve satış platformları üzerinden elde ettikleri kazançlar

gelir vergisinden istisnadır.

İstisnadan yararlanılmak üzere bahsi geçen hasılatın tamamının Türkiye'de kurulu banka üzerinden tahsil edilmesi gerekmektedir. Bankalar, bu faaliyetler sonucunda elde edilen hasılat üzerinden %15 oranında sorumlu sıfatı ile tevkifat yapmaktadır.

Ayrıca bu istisnadan yararlanan mükelleflerin elde ettiği kazançları toplamı gelir vergisi tarifesinin dördüncü gelir diliminde yer alan tutarı aştığında (2023 yılı için 1.900.000 TL), bu kazançlar için yıllık gelir vergisi beyannamesi verilmektedir.

Yapılan Düzenleme ile GVK Mükerrer 20/B maddesinde düzenlenen istisna kapsamına sosyal ağ sağlayıcıları dışında internet sayfası/sitelerinde ve benzeri elektronik ortamlar üzerinden verilen hizmetlerin de dahil edilmesi öngörülmektedir.

Ayrıca, internet ve benzeri elektronik ortamlar üzerinden verilen bireysel kurs, eğitim, veri işleme ve geliştirme, ürün tanıtımı gibi bazı hizmetlerin de madde kapsamında dahil edilmesi öngörülmektedir.

2024- 2026 yıllarını kapsayan Orta Vadeli Program ile 12. Kalkınma Planı hedefleri arasında vergi alanındaki istisna ve muafiyetlerin azaltılacağı, işlevini yitirmiş olanların sonlandırılacağı varken ve bu kanun teklifinin bazı maddelerinde de bu hedefe yönelik düzenlemeler yapılıyorken bu maddede istisna kapsamının genişletilmesi çelişkili bir durum yaratmaktadır.

Üstelik son dönemde ülkemizde gündemi oldukça fazla meşgul eden özellikle de sosyal ağ sağlayıcıları üzerinden paylaşılan görüntüler ile toplumu derinden etkileyen, neticesinde büyük kara para aklama şebekelerinin ortaya çıktığı olayların etkisi sürerken bu alana yönelik vergi istisnası kamuoyu vicdanını zedelemektedir.

Ayrıca söz konusu mükelleflerin önemli bir bölümü ücretli çalışanlara göre daha fazla gelir elde ettikleri halde sadece %15 oranla vergilendirilmektedir. Oysa ülkemizde ücretli çalışanlardan asgari ücretin üzerinde ücret alanlar takvim yılı içerisinde üst vergi dilimleri olan %20, %27 ve %35 oranla vergi ödemektedir. Bu durum verginin adalet ilkesi ile bağdaşmamaktadır.

MADDE 8- 10- 59- 60

Söz konusu maddeler ile yurtdışında bulunan ve vatandaşlarımıza ait olan dövizlerin Türkiye'ye getirilmesi amacıyla çeşitli vergi istisnaları uygulanmaktadır. Birbirine benzer nitelikte olmaları sebebiyle ilgili düzenlemelerin içerikleri ayrıca anlatılacak fakat eleştiriler ortak olarak sunulacaktır.

Söz konusu 4 maddenin ortak amacı ülkemize döviz girişi sağlamaktadır. Komisyon görüşmeleri esnasında paylaşılan etki analizinde de bu şekilde belirtilmiştir. Yani döviz girişi sağlamak amacıyla istisnalar uygulanmakta ya da istisnalar oransal olarak arttırılmaktadır. Döviz girişi sağlamak amacıyla vergi gelirlerinin bir bölümünden vazgeçilmektedir. Bu da kamu harcamalarını büyük oranda finanse eden ücretli çalışanlar aleyhine bir düzenleme olarak görülmektedir.

Ayrıca Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi ile ekonomide güvenin zedelenmesi sonucu bu tür düzenlemelere ihtiyaç duyulduğu gözlemlenmektedir. Güvenin sarsılmadığı, demokrasinin ve hukukun tartışmasız şekilde sürdüğü bir ekonomide bu tür düzenlemeler olmaksızın mükellefler yurtdışı kazançlarını kendi ülkelerine getirebilirler. Ancak bu güven ortamının olmadığı durumlarda yurtdışı kazançlarının ülkeye getirilmesi için vergi istisnalarına ihtiyaç duyulmaktadır. Hükümet güven ortamını sağlamaya çalışmak yerine günü kurtaran geçici çözümlerle döviz girişi sağlamayı tercih etmektedir. Bunu yaparken de vergi adaletsizliğini derinleştirmektedir.

Madde 8

Ödenmiş Sermayesinin En Az %50'sine Sahip Olunan Dar Mükellef Kurumlardan Elde Edilen Kar Paylarına İlişkin Gelir Vergisi İstisnası

Değişiklik (Düzenleme) Yaptığı Kanun ve Maddesi: 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 22 nci maddesinde düzenleme yapılmaktadır.

Mevcut Durum: Gelir Vergisi Kanununun 22 inci maddesinin (3) numaralı fıkrası kapsamında, tam mükellef kurumlardan elde edilen kâr paylarının yarısı gelir vergisinden müstesna bulunmaktadır.

Elde edilen kâr payının istisna kapsamı dışında kalan kısmı, gelir vergisi tarifesinin ikinci gelir diliminde yer alan tutarı aştığında (2023 yılı için 150.000 TL), bu kar payları için yıllık gelir vergisi beyannamesi verilmektedir.

Gerçek kişiler tarafından yurt dışından elde edilen kar paylarında ise istisna bulunmayıp, elde edilen kar paylarının yıllık gelir vergisi beyannamesi ile beyan edilmesi gerekmektedir.

Yapılan Düzenleme: Kanunî ve iş merkezi Türkiye'de bulunmayan anonim ve limited şirket niteliğindeki kurumlardan elde edilen kâr paylarının yarısı,

- Bu kurumların ödenmiş sermayesinin en az %50'sine sahip olunması ve
- Kâr payının tamamının, elde edildiği takvim yılına ilişkin yıllık gelir vergisi beyannamesinin verilmesi gereken tarihe kadar Türkiye'ye transfer edilmesi

şartlarıyla gelir vergisinden müstesna tutulmaktadır.

Ayrıca gerek tam mükellef kurumlardan gerekse dar mükellef kurumlardan elde edilen kar payları gelirlerinin yarısına uygulanacak istisna oranları ile yabancı kurumların ödenmiş sermayesinin en az %50'sine sahip olunması şartında yer alan oranın azaltılması veya artırılmasına yönelik Cumhurbaşkanına yetki verilmektedir.

Madde 10

Yurt Dışına Verilen Bazı Hizmetlerden Elde Edilen Kazançlara Dövizin Türkiye'ye Getirilmesi Şartına Bağlı Olarak İndirim Uygulanması

Değişiklik (Düzenleme) Yaptığı Kanun ve Maddesi: 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 89 uncu maddesinde düzenleme yapılmaktadır.

Mevcut Durum: Mükellefler tarafından yurt dışına verilen mimarlık, mühendislik, tasarım, yazılım, tıbbi raporlama, muhasebe kayıt tutma, çağrı merkezi, ürün testi, sertifikasyon gibi bazı hizmetler ile yabancılara verilen eğitim ve sağlık hizmetlerinden elde edilen

kazançların %50'si belirli koşullarda mükellefler tarafından beyanname üzerinden indirim konusu yapılabilmektedir.

Yapılan Düzenleme: Bahsi geçen hizmetlerden elde edilen kazançlara indirim uygulanabilmesi için, kazancın tamamının elde edildiği takvim yılına ilişkin yıllık gelir vergisi beyannamesinin verilmesi gereken tarihe kadar Türkiye'ye transfer edilmesi şartı getirilmekte ve indirim oranı %50'den %80' e çıkarılmaktadır.

Ayrıca, Cumhurbaşkanına, Türkiye'ye transfer edilecek kazanç tutarını sıfıra kadar indirme ve tekrar kanuni seviyesine kadar artırma yetkisi verilmektedir.

Madde 59

Yurt Dışı Mukimi Kurumlardan Elde Edilen Kar Paylarına Vergi İstisnası Getirilmesi

Değişiklik (Düzenleme) Yaptığı Kanun ve Maddesi: 5520 sayılı Kanunun 5 inci maddesinde düzenleme yapılmaktadır.

Mevcut Durum: Maddenin birinci fıkrasının (b) bendinde yurt dışı iştirak kazançları düzenlenmiş olup, mevcut durum itibarıyla bir yurt dışı iştirak kazancının kurumlar vergisinden istisna olabilmesi için;

- Yurt dışı iştirakin A.Ş. veya Ltd. Şirket statüsünde olması,
- Söz konusu şirkete en az %10 oranında iştirak edilmesi,
- İştirak payının kesintisiz olarak en az bir yıl süreyle elde tutulması,
- Yurt dışı iştirakin bulunduğu ülkede en az %15 oranında kurumlar vergisi yükünün olması,
- İştirak kazancının, elde edildiği hesap dönemine ilişkin kurumlar vergisi beyannamesinin verilmesi gereken tarihe kadar Türkiye'ye transfer edilmesi

gerekmektedir.

Yapılan Düzenleme: Anonim ve Limited Şirket niteliğindeki yabancı kurumlara iştirak eden kurumlara, yurt dışı iştirake en az % 50 oranında sahip olunması ve kazancın elde edildiği hesap dönemine ilişkin kurumlar vergisi beyannamesinin verilmesi gereken tarihe kadar Türkiye'ye transfer edilmiş olması şartıyla, bentte belirtilen diğer şartlar aranmaksızın iştirak kazancı istisnasının %50 oranında uygulanması sağlanmaktadır.

Ayrıca, Cumhurbaşkanına, maddede yer alan vergi yükü ve iştirak payına ilişkin oranlar ile diğer oranları indirme veya artırma yetkisi tanınmaktadır.

Madde 60

Yurt Dışına Verilen Bazı Hizmetlerden Elde Edilen Kazançlara Dövizin Türkiye'ye Getirme Şartına Bağlı Olarak İndirim Uygulanması

Değişiklik (Düzenleme) Yaptığı Kanun Ve Maddesi: 5520 sayılı Kanunun 10 uncu maddesinde düzenleme yapılmaktadır.

Mevcut Durum: Yurt dışına verilen mimarlık, mühendislik, tasarım, yazılım, tıbbi raporlama, muhasebe kayıt tutma, çağrı merkezi, ürün testi, sertifikasyon gibi bazı hizmetler ile yabancılara verilen eğitim ve sağlık hizmetlerinden elde edilen kazançların %50'si belirli koşullarda mükellefler tarafından beyanname üzerinden indirim konusu yapılabilmektedir.

Yapılan Düzenleme: Söz konusu hizmetlerden elde edilen kazançlara indirim uygulanabilmesi için, kazancın tamamının beyannamenin verildiği tarihe kadar Türkiye'ye transfer edilmesi şartı getirilmektedir. Ayrıca, söz konusu kazançlar üzerinden beyanname üzerinde indirim konusu yapılabilecek oran da %50'den %80'e yükseltilmektedir.

Ayrıca, Cumhurbaşkanına, Türkiye'ye transfer edilecek kazanç tutarını sıfıra kadar indirme ve tekrar kanuni seviyesine kadar artırma yetkisi verilmektedir.

MADDE 12

Sporcu Ücretlerinin Vergilendirilmesine İlişkin GVK Geçici 72 nci Maddesinin Uygulama Süresinin Uzatılması

Sporculara yapılan ücret ve ücret sayılan ödemeler Gelir Vergisi Kanununun geçici 72 nci maddesi kapsamında (31/12/2023 tarihine kadar) tevkif suretiyle vergilendirilmektedir. Tevkifat oranı;

a) Lig usulüne tabi spor dallarında;

- En üst ligdekiler için %20,
- En üst altı ligdekiler için %10,
- Diğer liglerdekiler için %5,

b) Lig usulüne tabi olmayan spor dallarındaki sporculara yapılan ödemeler ile milli sporculara uluslararası müsabakalara katılmaları karşılığında yapılan ödemelerden %5 olarak uygulanmaktadır.

Ayrıca, tüm sporcular tarafından bir takvim yılında elde edilen ücret gelirleri toplamının, gelir vergisi tarifesinin dördüncü diliminde yer alan tutarı (2023 yılı için 1.900.000.000 TL) aşması halinde, ücret gelirlerinin yıllık gelir vergisi beyannamesi ile beyan edilmesi gerekmektedir.

Yapılan düzenleme ile, 31/12/2023 tarihinde sona erecek Gelir Vergisi Kanununun geçici 72 nci maddesinin uygulama süresi 31/12/2028 tarihine uzatılmaktadır.

Düzenleme alt liglerde bulunanlar ile lig usulüne tabi olmayan daha düşük gelire sahip olan sporcuların korunması uygulamasını uzatmakta olup bu hususta olumlu görülebilir. Ancak unutulmamalıdır ki ülkemizde ücretli çalışanlardan asgari ücretin biraz üzerinde dahi ücret alan vatandaşlarımız yıl içerisinde üst vergi dilimine girmekte ve kıyasen daha yüksek oranda vergi ödemektedirler. Örneğin aylık brüt ücreti 20.000 TL olan bir ücretli çalışan içinde bulunduğu takvim yılının ilk aylarında %15'lik dilimde yer alıp bu oranla vergi verirken ilerleyen aylarda %20'lik vergi dilimine girmektedir. En üst ligde bulunan sporcuların dışında kalanlar ise yıllık brüt 240.000 TL ücret alan çalışandan daha fazla ücret kazanır olsa dahi %10 oran ile vergi ödeyecektir. Bu durum verginin adalet ilkesi ile bağdaşmamaktadır. Anayasa hükmü açıkça herkesin geliriyle orantılı olarak kamu harcamalarına katılması gerektiğini belirtmektedir.

Vergi kanunlarında dönem dönem yapılan değişikliklerle farklı gruplara yönelik istisna, muafiyet veya oransal avantaj sağlanmaktadır. Bunların bir bölümü geçici nitelikte olmakla birlikte ihtiyaç duyulan dönem sonunda yürürlükten kaldırılmaktadır. Bazılarının yürürlük süresi ise uzatılmakta, kapsamı genişletilmektedir. Böylece vergi sistemi adaletten uzak bir yapıya dönüşmektedir. Bu nedenle ihtiyaç duyulmayan alanlardaki istisnaların kaldırılması ve vergi mevzuatının sadeleştirilmesi gerekmektedir.

Ayrıca bu maddede 1,9 milyon TL'ye kadar olan tevkifat usulü vergilendirilme durumu başka birçok alanda da uygulanmaktadır. Ülkemizde artık vergiye gönüllü uyumun yaygınlaştırılması ve beyanname usulüne geçişin sağlanması gerekmektedir. Gelişmiş ekonomiler beyanname verilmesi suretiyle vergilendirmeye geçiş için düzenlemeler hayata geçirirken ülkemizde tevkifat usulünün devam ettirilmesi hatta yaygınlaştırılması da vergi sisteminde ulaşılması gereken noktadan uzaklaşıldığının bir göstergesidir.

MADDE 55

Emeklilere Verilen 5.000 TL İkramiyenin Çalışan Emeklileri de Kapsayacak Şekilde Düzenlenmesi

Bilindiği üzere geçtiğimiz ekim ayı içerisinde görüşülen ve 25.10.2023 tarihinde Genel Kurul'da kabul edilen Kanun Teklifinin içinde emekliler için 5.000 TL ikramiye düzenlemesi yer almış ancak çalışan emekliler kapsam dışında bırakılmıştır.

25.10.2023 tarihinde İYİ Parti Grubu olarak ilgili kanunun 20. maddesi üzerinde "çalışan emeklilerin de ikramiyeden faydalanabilmesi ve ikramiye tutarının asgari ücret tutarı kadar belirlenmesi" amacıyla değişiklik önergesi sunulmuştur. Önergemiz Cumhur İttifakı milletvekillerince reddedilmiştir. Aynı tarihte kanunun tümü (çalışan emeklilerin 5.000 tl ikramiyeyi alamayacağı şekilde) AK Parti ve MHP milletvekillerinin 254 kabul oyu ile kabul edilmiştir.

İYİ Parti olarak bugüne kadar birçok hususta yapıcı eleştirilerimizi dile getirerek kapsam dışında kalanların mağduriyetini belirttik ve mağdur olanların hakkını sonuna kadar savunduk. Birçok önerimiz makul ve uygulanabilir olmasına rağmen Cumhur İttifakı tarafından önce reddedilmiş ve bu örnekte olduğu gibi aradan kısa süre geçtikten sonra hayata geçirilmek zorunda kalmıştır.

Geçinemediği için çalışmak zorunda olan milyonlarca emeklinin bu ikramiyeden mahrum bırakılması sosyal adaletsizlik yaratacak bir konudur. Bu nedenle o günden bu yana İYİ Parti Grubu olarak konuyu her fırsat ve her mecrada gündemde tutarak hükümetin bu haklı talebi görmesine büyük katkı sağladık. Sonuç olarak hükümet bu haklı talebi daha fazla görmezden gelemeyerek görüştüğümüz torba teklifin içinde dahil etmiştir.

MADDE 64

2021 yılının Eylül ayından itibaren Türkiye yeni bir ekonomi modeline geçiş yapmıştır. Bu model ile birlikte Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası bugüne kadar 8 defa faiz indirimine giderek Eylül 2021'de yüzde 19 olan politika faizini yüzde 9'a düşürmüştür. Bu dönemin başlangıcından itibaren dikkat çeken bir husus ise Merkez Bankasının fiyat istikrarı hedefinden vazgeçmesidir.

Bilindiği üzere Bankanın temel amacı fiyat istikrarını sağlamaktır. Ancak Merkez Bankası özellikle Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemine geçildikten sonra siyasi iradenin baskısı altına girmiş ve kararlarını alırken bağımsız kalamamıştır. Zaten politika faizinin düşürülmesi de bu siyasi baskı altında yapılmıştır.

24 Eylül 2021 tarihinde politika faizi 100 baz puan düşürüldüğünde henüz yeni ekonomi modeli açıklanmamıştır. Ekim ve Kasım aylarındaki faiz indirimleri yapıldıktan sonra yani politika faizi yüzde 15'e gerildikten sonra 30 Kasım 2021'de yeni model bizzat Cumhurbaşkanı

tarafından kamuoyuyla paylaşılmıştır. Modele göre Türkiye, yüksek faiz politikasını terk ederek düşük faizle üretim ve ihracatı destekleyecek bir anlayışa sahip olacaktır.

Politika faizi Erdoğan'ın talimat şeklindeki açıklamalarıyla birlikte düşmeye devam ederken döviz kuru, enflasyon, kredi faizleri gibi diğer göstergeler hızla bozulmaya başlamıştır. İktisat biliminin söylediğinin aksine "faiz sebep, enflasyon sonuç" teoremiyle yola devam eden Türkiye ekonomisi savrulmaya ve yoldan çıkmaya başlamıştır. Modele geçişin ardından döviz kuru hızla yükselmeye başlamıştır. Aralık ayı içinde kur 18 seviyesini aşmış ve hükümeti bu konuda tedbir almaya mecbur bırakmıştır.

Kur KKM sisteminin açıklanmasıyla birlikte hızla düşmüş ancak 2022'nin başından itibaren istikrarlı şekilde yükselmiş ve 2022'nin sonu itibarıyla müdahalenin yapıldığı seviyenin üzerine yeniden çıkmıştır.

Bu süreçte özellikle şirketlerin dövize yönelmesine engel olmak için KKM'ye katılımın sağlanması teşvik edilmek amacıyla Kurumlar Vergisi istisnaları uygulanmaya başlanmış, bu uygulamalar defalarca uzatılarak günümüze kadar getirilmiştir.

2023 genel seçimlerinden sonra oluşan yeni kabinede Hazine ve Maliye Bakanı olarak Mehmet Şimşek yer almış ve ilk beyanatlarında bu akıl dışı uygulamalara son verileceğini belirtmiştir. Aynı dönemde Merkez Bankası başkanlığına atanan Hafize Gaye Erkan da buna paralel açıklamalarla piyasaya mesajlar vermiştir. Takip eden dönemde sıkı para politikası uygulanmaya başlanmış ve bunun da daraltıcı maliye politikası ile destekleneceği dile getirilmiştir.

Sonuç olarak 2 yıl boyunca yapılan hata kabul edilmiş ve çıkılması zor olan KKM sisteminin de zamanla terk edileceği belirtilmiştir. Ancak son dönemde yapılan uygulamalar ile söylemler arasında çelişkiler meydana gelmektedir. Hazine ve Maliye Bakanı KKM uygulamasından zaman içerisinde çıkılacağını söylerken Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz uygulamanın bir süre daha devam edeceğini söylemiştir. Özellikle kamu bankalarına KKM müşterilerini sistemden çıkma konusunda özendirmeleri talimatı verilirken torba teklif içerisindeki bu düzenleme ile Kurumlar Vergisi istisnası 6 ay daha uzatılmaktadır. Bu durum ekonomi yönetiminin sistemden net bir çıkış stratejisinin olmadığını hatta sistemden çıkılıp çıkılmaması konusunda dahi kesinleşmiş bir politikasının olmadığını göstermektedir.

Öte yandan uzatılan bu muafiyet sistemde halihazırda bulunan mükellefler için uygulanmakta, sisteme yeni girmek isteyenler için uygulanmamaktadır. Bu durum da yine verginin adalet ilkesi ile bağdaşmamakta ve sistemde bulunan firmaların lehine şekilde bir düzenleme olarak devam etmektedir.

Türkiye ekonomisine çok büyük zararlar veren, maliyetinin tamamen milletimizin üzerine yüklendiği bu sistemden bir an önce kurtulmak hükümetin ilk amaçlarından biri olmalıdır. Sistemin sonlandırılması için tutarlı bir politikanın ivedilikle belirlenmesi ve kararlı bir şekilde uygulanması hayati önem taşımaktadır.

MADDE 65:

5602 sayılı Şans Oyunları Hâsılatından Alınan Vergi, Fon ve Payların Düzenlenmesi Hakkında Kanun'un 3/1-ğ maddesinde göre şans oyunları: *"ilgili mevzuat çerçevesinde yetki verilen kurum ve kuruluşlar tarafından tertip edilen ve sonucu tesadüfe dayalı olarak belirlenen her türlü oyunlar ile müşterek bahisler"* dir.

Milli Piyango ile ilgili olarak 320 sayılı Kanun Hükmünde Kararname (KHK) kapsamında düzenlenen Piyango, Hemen-Kazan, Sayısal Loto, Şans Topu, On Numara ve Süper Loto gibi nakit ödüllü oyunlar ile ilgili mevzuat çerçevesinde, benzer şans oyunlarını düzenleyebilecek lisanslar, Türkiye Varlık Fonu'na 49 yıl süreyle verilmiştir.

2020 yılında ise, Sisal Şans İnteraktif Hizmetler ve Şans Oyunları Yatırımları A.Ş. Türkiye'de on yıl süreyle Türkiye Varlık Fonu'nun onayladığı şans oyunlarını düzenleme yetkisiyle görevlendirilmiştir. Bu görevlendirme tekel niteliğindedir. Ancak, bu faaliyetler Millî Piyango İdaresi Genel Müdürlüğü'nün izleme ve denetimi altında gerçekleştirilecektir.

Mevcut halde, şans oyunlarının, ikramiye dağıtım oranının alt sınırı %40 olup bu dağıtım oranının brüt üst sınırı ise %83'tür. Teklif ile bu üst sınır oranı %93'e çıkartılmaktadır. Madde gerekçesine göre bunun amacı yasa dışı bahisle ticari açıdan etkin mücadele edilmesi hem de söz konusu alandan elde edilen kamu geliri kaybının önlenmesi amaçlanmaktadır. Lakin burada asıl sorgulanması gereken vatandaşlarımızın bu kumar faaliyeti olan şans oyunlarına olan ciddi yönelimidir. Dar boğazdaki vatandaşlarımız bu faaliyetleri bir umut olarak görmekte dolayısıyla bu alana yönelmektedirler. İlgili düzenleme her ne kadar ikramiye dağıtım oranlarını artırmaktaysa da bu düzenlemeden önce yapılması gereken; illegal sanal bahis ve kara para aklama düzeniyle aktif ve etkili mücadele kapasitesini artırmaktır. Bu oran artırılarak vatandaşların illegal şans oyunlarından legal şans oyunlarına yöneltilmesi amaçlanmaktadır. Yine İktidar Partisinin genel tavrına benzer şekilde yaptık oldu ve göstermelik düzenlemelerle mücadele edildiği hususu vurgulanmaya çalışılmaktadır. Bu oran %93'e çıkartılsa dahi legal şans oyunlarının illegal şans oyunlarıyla rekabet etme şansı mevcut değildir. Ayrıca bunun kalıcı bir çözüm getirmesi de düşünülemez. Ateş ateşle söndürülmek istenilmekte bu durum toplumun ahlaki değerlerine ciddi zarar verebilecektir.

MADDE 66:

"Çek," finansal bir enstrüman olup, bir kişinin belirli bir tutarı, bir başka kişiye ödemesi için verdiği bir ödeme emridir. Çekler, ticarette ve işlemlerde ödeme yapma ve almak için yaygın olarak kullanılan bir araçtır.

Bankaların ve banka sistemlerinin gelişmesi özellikle mobil bankacılık gibi uygulamalarla saniyeler içerisinde para gönderimi sağlanmaktadır. Çek, kaydi bir para birimi olup niteliği gereği vadeli olamayacaktır. Özetle bu işlevi gören bono gibi enstrümanlar varken çekin vade aracı olarak kullanılması anlamsızdır. Mevcut halde çek popüler bir ödeme birimi halinden çıkmış vade aracı haline gelmiştir.

Çek uluslararası standartların aleyhine bir kullanım amacına hizmet etmektedir. Hali hazırda bono gibi vade unsuru içeren enstrümanlar varken çekin vade için kullanılması anlamsızdır. Ayrıca kanun teklifinin bu maddesi 5941 sayılı Çek Kanunu'nun genel sistematiğine de aykırıdır.

20/12/2009 tarihinde yürürlüğe giren 5941 sayılı Çek Kanunu'nda, 3/2/2012 yılında yapılan düzenleme ile "31/12/2017 tarihine kadar, üzerinde yazılı düzenleme tarihinden önce çekin ödenmek için muhatap bankaya ibrazı geçersizdir." İbaresi eklenmiştir. Mevcut kanun teklifi ile bu hükmün 31.12.2025 tarihine kadar uzatılması istenmektedir. Dolayısıyla mevcut kanunun sistematiği uzun yıllardır bu geçici madde ile bozulmakta bu maddeden kaynaklı olarak uygulamada çeke vade unsuru katılmaktadır. Bu ikircikli durum derhal sona ermelidir. Bu durumu sona erdirmek için ya bu teklif kanun metninden çıkarılmalı ve artık çekin vade unsuruna sahip olması hususu sona erdirilmeli ya da 5941 sayılı Kanun'a yeni bir madde eklenerek bu uygulama asli hal durumuna getirilmelidir.

MADDE 76

Bazı Yönetim Kurulu, Denetim Kurulu, Tasfiye Kurulu, Danışma Kurulu Üyeliklerine Huzur Hakkı Ödenmesine İlişkin Düzenleme

Değişiklik (Düzenleme) Yaptığı Kanun ve Maddesi: 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 29 uncu maddesinde düzenleme yapılmaktadır.

Mevcut Durum: Bazı kamu kurum ve kuruluşlarının teşkilatlanmalarına ilişkin Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinde yönetim kurulu, denetim kurulu, tasfiye kurulu, danışma kurulu üyelikleri ile komisyon, heyet, komite ve benzeri organlarda görev alanlara huzur hakkı ödenebilmesine ilişkin çeşitli düzenlemeler mevcuttur. Bu düzenlemelerden bir kısmı Anayasa

Mahkemesi nezdinde iptal davasına konu edilmiş, çeşitli iptal kararları verilmiş ve iptal hükmünün Resmî Gazetede yayımlanmasından başlayarak dokuz ay sonra yürürlüğe girmesine karar verilmiştir.

Yapılan Düzenleme: Anayasa Mahkemesi kararlarına istinaden 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 29 uncu maddesi kapsamındakilere huzur hakkı ödenmesine ilişkin mevcut durumun korunmasına yönelik yasal düzenleme yapılmaktadır. Anayasa Mahkemesinin iptal kararları ve gerekçeleri dikkate alındığında hâlihazırda Cumhurbaşkanı kararnamelerinde yer alan ve henüz iptal edilmeyen hükümler için de düzenleme yapılmaktadır. Düzenlemede, söz konusu kapsamdakilere ayda dördü geçmemek üzere her bir toplantı için (9000) gösterge rakamına kadar Cumhurbaşkanınca belirlenecek gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucunda tespit edilecek tutarda huzur hakkı ödenmesi öngörülmekte olup anılan gösterge rakamı üst sınırı hâlihazırdaki mevzuat ile de aynıdır. Bu çerçevede toplantı başına azami 4.588 TL, ay bazında ise azami 18.352 TL ödeme yapılabilmektedir; bu azami tutarlar taslak düzenleme ile aynen korunmaktadır.

Mevcut durumda 1000 ile 3000 gösterge rakamının memur aylık katsayısı çarpımı ile bulunan tutar aydan en fazla dört defa olmak üzere ödenebilir ve bu miktar 3 katına kadar Cumhurbaşkanı tarafından arttırılabilir durumdadır. Cumhurbaşkanının bu tutarları 3 katına kadar arttırma yetkisi yerine kanun metninde değişiklik yapılarak düzenlenmektedir. Bu değişiklik ile aydan en fazla 6.117 TL olan huzur hakkı 18.352 TL'ye yükseltilmektedir. Bu durum kamuda tasarruf yapıldığı iddia edilen bir döneme denk geldiğinden çelişki yaratmaktadır. Vatandaşlar artan vergi oranları, yeni ihdas edilen vergiler ve geçim sıkıntısı ile mücadele ederken özellikle kamuda üst düzey yöneticiler için ödenecek huzur hakkının arttırılması kamuoyu vicdanını sızlatmaktadır.

Komisyon Görüşmeleri Esnasında Grubumuzca Sunulan Önergeler

Önerge 1

Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemine geçilmeden önceki sistemde müsteşarlar görev yaptıkları bakanlık ve kurumun en üst kamu görevlisi olarak görev ifa etmiştir. Bilindiği gibi Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemine geçildikten sonra müsteşarlık makamı kaldırılmış ve yerine bakan yardımcılıkları ihdas edilmiştir.

Müsteşarlık makamının kaldırıldıktan sonra üst düzey kamu görevlileri için yapılan mali ve sağlık hakları ile ilgili yapılan düzenlemelerde müsteşarlık makamı tamamen ihmal edilmiş

ve bu makamdan emekli olanların emekli maaşları oldukça gerilerken benzer görev yapan kamu görevlilerine sağlanan sağlık haklarından da yararlanamamışlardır. Nitekim bundan emekli müsteşarlar emekli oldukları zaman fiilen çalışan genel müdürlerin maaşlarının yüzde 85'ini alırken şimdi ise uzman maaşlarının yüzde 90'nını ancak alabilmektedirler. Müsteşarların emekli maaşları reel ve nispi olarak oldukça gerilemiştir.

Önergemiz ile gerek mevcut maaşlar ile emekli maaşları arasında oluşan uçurumun giderilmesi gerekse de görevleri esnasında üstlendikleri sorumlulukla mütenasip bir hayat standartı sağlanması amaçlanmıştır.

Önerge 2

Benzer bürokratik hiyerarşi içinde benzer olan birçok kamu görevlisinin sağlık hakları milletvekillerine sağlanan haklar ile eşit düzeye getirilmiştir.

Anayasa Mahkemesi Başkan ve üyeleri, Genel Kurmay Başkanları ve Kuvvet komutanları, Danıştay Başkanı, Danıştay Başsavcısı, Başkanvekilleri, daire başkanları ve üyeleri, Yargıtay Birinci Başkanı, başkanvekilleri, daire başkanları ve üyeleri ile Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı ve Yargıtay Cumhuriyet Başsavcı vekili, Sayıştay Başkanı, daire başkanları ve üyeleri, sırasıyla Yargıtay Birinci Başkanı, daire başkanları ve üyeleri, Hakimler Savcılar Kurulunun seçimle gelen üyeleri ve bunların emeklileri ile bakmakla yükümlü oldukları aile fertlerinin sağlık giderleri, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin tabi olduğu hükümler ve esaslar çerçevesinde karşılanırken müsteşarlar bu düzenlemenin dışında tutulmuştur. Yaptıkları görevler dikkate alındığında sayıları çok çok sınırlı olan müsteşarların bu düzenlemenin dışında tutulması hakkaniyetli değildir. Anayasa'nın eşitlik ilkesine aykırıdır. Önergemiz ile müsteşarların yürütmüş oldukları görev gereği bu düzenlemeden yararlanmaları ve sağlık giderlerinin emsalleri gibi karşılanması amaçlanmıştır.

Önerge 3

Memur maaşlarının önemli bir kalemi olan ek gösterge hem görev ücretini hem de emekli maaşını önemli oranda belirlemektedir. Ek gösterge konusu her ne kadar 5510 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesiyle birlikte 15/10/2008 tarihinden sonra ilk defa memuriyete atanan kamu görevlileri açısından kısmen önemini yitirse de 5434 sayılı Kanuna tabi olan memurlar açısından oldukça önemlidir. Ek gösterge bir taraftan memur maaşlarının bir unsuru olurken diğer taraftan yaşlılık aylığı ve emekli ikramiyesi tutarını doğrudan etkilemektedir. Mülga 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli sandığı Kanununun ek gösterge rakamlarına bağlı olarak

getirdiği emeklilik sistemi, özellikle ek gösterge rakamı düşük olan memurların çalışırken aldığı maaşla emekli maaşları arasında bir uçurum ortaya çıkmasına, aynı sürelerde çalışan ve aynı brüt maaşa sahip sözleşmeli personel ve işçiler ile memurlar arasında emekli maaşı ve ikramiyesi bakımından memurlar aleyhine %15 ile %40 arasında bir farkın ortaya çıkmasına neden olmaktadır.

Dolayısıyla 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun ek gösterge cetvellerinin unvan bazında değil bir bütün olarak ele alınması ve yüksekokul mezunu kamu çalışanlarının emeklilik haklarının iyileştirilmesi kaçınılmaz hale gelmiştir.

2022 Temmuz ayında yasalaşan ve 15 Ocak 2023 tarihinde yürürlüğe giren ek gösterge düzenlemesi ile genel idare hizmetleri ve teknik hizmetler dışında kalan hizmet sınıf çalışanlarından 1. dereceye gelmiş çalışanların ek gösterge rakamları 3600'e yükseltilmiştir. Birçok 2 yıllık yüksekokul mezunu meslek mensubunun ek gösterge rakamı da 3600 olarak belirlenmiş ancak genel idare hizmetleri ve teknik hizmetler sınıfı personeli bu uygulamadan faydalanamamıştır.

Önergemiz ile 657 sayılı Kanunun eki I sayılı cetvelde yer alan I. Genel İdare Hizmetleri Sınıfı içinde kariyer bakımından hak ettiği halde 3600 ek gösterge uygulaması dışında kalan araştırmacı ve uzman unvanlı personel de kapsama dâhil edilmekte, (i) bendinin 1inci ve 2nci sıraları ile II. Teknik Hizmetler Sınıfı (c) ve (d) bentlerinde sayılan unvanlarda bulunanların ek göstergeleri sırasıyla 3600'e ve 2800'e yükseltilmekte; IX Yardımcı Hizmetler Sınıfında bulunan personelden 1-4 derecelerde bulunanlara 2800 ek gösterge verilmekte, bu yolla mevcut sorunlar giderilerek yüksekokul mezunu tüm memurlar ile teknik hizmetler sınıfında teknik unvanlı çalışanların emekli maaşlarının da makul seviyelere yükseltilmesi amaçlanmaktadır.

Komisyon görüşmeleri esnasında sunduğumuz bu üç önerge de Cumhur İttifakı milletvekilleri tarafından reddedilmiştir.

Sonuç itibarıyla;

Teklifin birçok maddesi tarafımızca olumlu görülüp desteklenmekle birlikte yukarıda detaylarıyla anlatılan gerekçeler sebebiyle birçok maddenin olumsuz etki yaratacağı ortadadır. Toplumun büyük kesimini etkileyen adaletsizlikleri derinleştirecek düzenlemeleri uhdesinde barındırmaktadır. Bu nedenle 2/1812 Esas Numaralı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifine karşı oy kullanmaktayız.

Mehmet Mustafa Gürban — Gaziantep

Ümit Özlale — İzmir

MUHALEFET ŞERHİ

2/1812 ESAS NUMARALI BAZI KANUN VE KANUN HÜKMÜNDE KARARNAMELERDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ HAKKINDA

2/1812 esas numaralı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkındaki Kanun Teklifi'yle ilgili Gelecek Saadet Grubu adına milletimizin faydasına olumlu bulduğumuz maddelerle birlikte, uygulamada sıkıntı yaratacak, düzeltilmesi yada kanun teklifinden çıkartılması gereken maddeler de mevcuttur.

İlavelerle 86 maddeye çıkarılan bu kanun teklifi içerisinde birbirinden bağımsız farklı sektör ve kurumları ilgilendiren maddeler, kanun değişiklikleri olduğu gibi, Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilen Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri de önemli bir yer tutmaktadır.

Öncelikle yine bir torba kanunla karşı karşıyayız. Kanun yapma tekniği açısından sorunlu gördüğümüz bu uygulamadan bir an önce vazgeçilmesi yasama faaliyetlerinin ciddiyeti ve kalitesi açısından son derece önemlidir.

Elimizde 27 farklı kanunda, Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile Kanun Hükmünde Kararnamelerinde değişiklik öngören bir yasa teklifi var. Kamu İhale Kanunu'ndan Çek Yasasına, Kurumlar Vergisi Kanunu'ndan Kara Yolu Taşıma Kanunu'na, Türk Sivil Havacılık Kurumundan, Gelir-Gider Vergisi, KDV Kanunu, Harçlar Kanunu'na, Özel Tüketim Vergisi Kanunu'ndan, Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkındaki Kanun'a, Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkol Piyasasının Düzenlenmesine Dair Kanun'dan, Petrol Piyasası, Karayolu Taşıma Kanunu, Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu, Denizde Can ve Mal Koruma Hakkındaki Kanun'a birçok kanunda kapsamlı değişiklik tekliflerinin olduğu bir kanun metni üzerinde konuşuyoruz. Tüm bu değişikliklerin esas komisyonlarında ilgili taraflarca etki analizlerinin de yapılıp tek tek

görüşülmesi ve parlamentoya sunulması Yüce Meclisin saygınlığını da arttıran bir uygulama olacaktır.

Kanun teklifiyle ilgili itirazlarımıza geçmeden teklifle ilgili olumlu gördüğümüz bazı ana başlıkları önerilerimizle birlikte da şu şekilde paylaşabiliriz.

- Çalışan emeklilerimize bir defaya mahsus 5000 TL ikramiyenin verilmesi torba kanuna ilave edilen bir maddeyle gerçekleştirilmiş oldu. Böylece çalışan emeklilerimizin haklı talebi ve bu talebin bayraktarlığını yapan muhalefetin gayretleri ile yılın son ayında iktidar ve muhalefet milletvekillerinin ortak kabulleriyle 5000 TL çalışan emeklilerimize verilmiş olacaktır. Emeklilerimize hayırlı olsun
- Ülkemizde yaşanan en temel sorunlardan biri barınmadır. Enflasyon ve faiz arasında kurulan hatalı ekonomik yaklaşımın en yıkıcı sonuçlarından biri hiç şüphesiz gayri menkul fiyatlarında kendini göstermiştir. Politika faizinin %10'larda tutulup, enflasyonun %100'leri bulduğu bir ülkede insanlarımız birikimlerini enflasyondan korumak için döviz, altın ve gayrimenkule yönlendirmiştir. Gayri menkul fiyatlarındaki artış sadece yabancıların konut edinmedeki kolaylıklarından değil, aynı zamanda yurt içinde yaşanan talep artışından kaynaklanmıştır. Kanun teklifi Madde 6 bu konuda bir düzenleme içermekte olup, BSMV'de konut kredileri istisnasını sadece ilk konut için uygulama sürecini başlatmaktadır. Birden fazla konut sahibi olmak isteyenler için BSMV muafiyetinin kaldırılması, konuta olan talebin ve fiyatın kontrol edilmesine yardımcı olacaktır. Bu noktada; kanun teklifinin birçok maddesinde kamunun gelir arttırıcı tedbirlere başvurduğundan hareketle, bu torba kanun içerisinde neden yabancıların satın aldıkları ve aylarca boş kalan konutlar için birçok ülkede uygulanan "Boş Ev Vergisi" uygulamasını başlatmıyoruz sorusu akla geliyor.
- Mevcut ekonomik koşullar dikkate alınarak yıllar önce çıkartılmış yasalarımızdaki (815 Sayılı Türkiye Sahillerinden Nakliyatı Bahriye (Kabotaj) ve Limanlarla Kara Suları Dahilinde İcrayı Sanat ve Ticaret Hakkında Kanun ve 4922 Sayılı Denizde Can ve Mal Koruma Hakkında Kanun) idari para cezalarının güncellenmesini (Kanun Teklifi Madde 1-2 ve 3) yerinde bir değişiklik olarak görüyoruz.
- 6183 Sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'la ilgili teklif edilen değişiklikle, haciz işlemlerinin hızlı, etkin ve dinamik bir yapıda yürütülmesi, haciz tatbiki sırasında bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullanılmasının önü açılmaktadır. Haciz zaptının elektronik ortamda düzenlenmesine imkan sağlayan bu düzenlemeyi destekliyoruz.

- Ülkemizde gelir adaletsizliğinin en önemli göstergelerinden birisi sermayenin milli gelirden aldığı payın özellikle son yıllarda hızlı bir şekilde artmış olmasıdır. Kanun Teklifi Madde 17'de Banka ve Finans Kuruluşlarının 2024 ve 2025 yıllarında enflasyon düzeltmesinden kaynaklanan kar ve zararlarının dönem kazancının tespitinde dikkate alınmaması sermayenin vergilendirilmesinde, dolayısıyla gelir adaletsizliğinin giderilmesi yönünde atılan küçük bir adımdır. Bu düzenlemeyle 93'ü banka olan finans sektöründe faaliyette bulunan 2592 mükelleften yaklaşık 70 milyar TL ilave vergi tahsilatı yapılacağı öngörülmektedir.
- Kanun teklifi Madde 23 ve 24'te Nüfus İdareleri'nin re'sen yapmış oldukları düzeltme işlemleri neticesinde ticaret ve tapu sicillerinde yapılacak düzeltme işlemlerinin harçtan muaf tutulması vatandaşlarımızın mağduriyeti engelleyen bir işlev görecektir.
- Madde 29'da 2920 Türk Sivil Havacılık Kanunu'na değişiklik yapılarak, Sivil Havacılık Genel Müdürlüğünce belirlenecek usul ve esaslar çerçevesinde yabancı tescilli hava araçlarının Türkiye içerisinde ticari amaçla yolcu, posta ve yük taşımasının önü açılmaktadır. Kiralama yöntemiyle gerçekleşecek bu operasyonlar neticesinde hava taşımacılığında daha fazla rekabetle birlikte vatandaşlarımızın daha ucuza uçmaları sağlanmış olacaktır.
- Madde 37 ile 4046 Sayılı Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanunu'nun ilgili maddesi değiştirilerek 'elektronik ihale usulü' kanuna ilave edilmektedir. Elektronik ihale düzenlemesiyle birlikte özelleştirme ihalelerine katılım kolaylaştırılmış olacak, daha hızlı, daha geniş katılımlı, daha rekabetçi bir ortamda özelleştirmeler gerçekleştirilerek, kamunun menfaati en üst düzeyde korunmuş olacaktır. Buradaki temel sorun, şeffaf olmayan ve kamuyu zarara uğrattığı bilinen önceki özelleştirme uygulamalarıdır. Özelleştirmeler üzerinden yürütülen tartışmaların sonlandırılması için geçmiş tüm ihale süreçlerinin ve ilgili sözleşmelerinin şeffaf bir biçimde kamuoyuyla paylaşılması gerekmektedir.
- Tütün ve Alkol Kaçakçılığı ve Akaryakıt Kaçakçılığı İle Mücadele (Madde 38-47) kapsamında ilgili kanunlarda değişikliğe gidilmektedir. Tütün, Alkol ve Akaryakıtta gerek fiziki kaçakçılıkla gerekse fatura ticareti olarak bilinen belge kaçakçılığı ile mücadele büyük önem arzetmektedir. Burada özellikle geleneksel olarak üretilen ve tüketilen sarmalık kıyılmış tütünle ilgili olarak büyük hacimli satışlar olmadığı takdirde daha esnek bir yol izlenmesi yerinde olacaktır.

- Yurt içinden serbest bölgelere yapılan mal sevkiyatının ihracat sayılıp sayılmayacağına dair tartışmalar Madde 44'te ÖTV Kanunu'nda yapılan değişiklikle giderilmiş, böylece bu tartışma nihayetlendirilmiştir.
- Madde 51 ile finansal sıkıntıda olan işletmelerin borçlarını yeniden yapılandırılmasına imkan tanıyan mevcut düzenleme 2 yıl daha uzatılmaktadır. İhtiyaç duyulması halinde Kanun teklifinin birçok maddesinde olduğu gibi Cumhurbaşkanı'na ilave yetkiler tanınmaktadır. Ekonomide yüksek enflasyon, işsizlik ve durgunluğun yaşandığı ve belli bir süre de bu şekilde devam edeceğinin öngörüldüğü bir dönemde şirket borçlarının yeniden yapılandırılmasının devam ettirilmesi kaçınılmazdır. Ancak burada önümüze konan tablo gerçekten ürkütücüdür.

FİNANSAL YENİDEN YAPILANDIRMA ÇERÇEVE ANLAŞMASI (FYYÇA)
BÜYÜK ÖLÇEKLİ VE KÜÇÜK UYGULAMALAR*

		2019	2020	2021	2022	2023 (Temmuz)
Büyük Ölçekli	Kapsama Alınan Firma Sayısı	97	323	421	480	502
	Yapılandırılan Firma Sayısı	6	153	253	327	357
	Yapılandırılan Borç(Milyon TL)	5.480	32.785	81.202	121.175	141.513
Küçük Ölçekli	Kapsama Alınan Firma Sayısı	21	66	79	91	101
	Yapılandırılan Firma Sayısı	1	27	33	41	42
	Yapılandırılan Borç(Milyon TL)	10	303	408	468	488
Toplam	Kapsama Alınan Firma Sayısı	118	389	500	571	603
	Yapılandırılan Firma Sayısı	7	180	286	368	399
	Yapılandırılan Borç(Milyon TL)	5.489	33.088	81.609	121.743	142.001

2019-2023 Temmuz ayına kadar yaklaşık 4.5 yıl içinde finansal yeniden yapılandırma çerçevesine alınan firma sayıları ve yapılandırılan borç dikkat çekicidir. Kapsama alınan firma sayısı neredeyse 6 kat artmış, buna mukabil yapılandırılan borç miktarı ise 26 kat artarak 5 milyar 489 milyondan, 142 milyar TL'ye tırmanmıştır. Bu durum kapsama alınan firmaların bir zombi şirket yapısına döndüğüne ve bu borçların firma performansları ile kapatılamayacağına dair ciddi kuşkular uyandırmaktadır. Özellikle Kredi Garanti Fonu kapsamında bir dönem fon ihtiyacı kamu bankaları üzerinden sağlanan bu şirketler ne kadar bu şekilde yüzdürülecek, nihai kertede ekonomiye maliyeti ne olacak sorusu gündemimizde olmaya devam edecektir.

- Madde 54 ile 5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'na geçici bir madde eklenmiş, zorunlu genel sağlık sigortası prim borçlarını ödeyemeyen sigortalılara yönelik kamuya olan borç yüklerini hafifletmek ve sağlık hizmetlerine erişimlerini kolaylaştırmak amacıyla 01/01/2014 tarihinden önceki prim borçları ile buna bağlı gecikme ve gecikme zammının terkin edilmesi yönünde bir düzenleme yapılmıştır. Yaklaşık 1.8 milyon vatandaşımızı ilgilendiren bu düzenlemeyi doğru buluyoruz.
- Düzenleme tarihinden önce çekin bankaya ibraz edilememesine ilişkin mevcut uygulamanın Madde 63 kapsamında 2 yıl daha uzatılması yerinde bir karar olmuştur. Bu uygulamayla, nakit akış dengelerinin bozulduğu, finansal zorlukların yaşandığı bir ortamda firmalarımızın vadesinden önce çek ödemeleriyle karşı karşıya kalmalarının önüne geçilmiş olmaktadır.

Demokrasilerde olmazsa olmaz hiç şüphesiz kuvvetler ayrılığı, yasama, yürütme ve yargı arasında denge-kontrol mekanizmalarının varlığıdır. Yasama'ya ait yetkilerin Cumhurbaşkanımız tarafından kararnameler yoluyla kullanıldıktan sonra Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmesi açıkça kanun yapma sürecimizdeki sorunların başında yer almaktadır. Bu kanun teklifinde de anayasanın mevcut maddelerine aykırı olarak Cumhurbaşkanımızın yetkileri yasama aleyhine genişletilmektedir. Bu durum hukuk devleti ilklerine uymadığı gibi, demokrasimizin sağlıklı işleyebilmesini tehdit eden bir unsurdur.

Kanun teklifiyle ilgili olarak bu temel itirazımızdan sonra şerh düştüğümüz ve dikkat çektiğimiz ana başlıkları şu şekilde sıralayabiliriz:

- Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinin bir kısmı Anayasa'ya aykırı olduğu gerekçesiyle Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmiştir. Bu torba kanun teklifinin bazı maddelerinde açıkça bu iptallerden bahsedilerek, söz konusu düzenlemelerin yasayla yapılmasının gerekçesi oluşturulmuştur. Kanun teklifiyle Anayasa Mahkemesi'nin iptalleri aşılmaya çalışılmaktadır. Dolayısıyla Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinin Anayasa'ya uygunluğu konusunda daha hassas bir çalışmanın yapılması gerektiği ortaya çıkmaktadır.
- Kanun'un birçok maddesinde ihracat ve döviz gelirini arttırıcı tedbirler öngörülmüştür. Madde 8'de yapılan düzenleme ile gerçek kişilerin yurtdışında %50+1'le sahip oldukları şirketlerden elde edecekleri kar

paylarının Türkiye'ye transferinde %50 gelir vergisi muafiyeti tanınmaktadır. Bu muafiyet oranının arttırılıp azaltılmasında Cumhurbaşkanına yetki verilmiştir.

İlk bakışta döviz kazandıran, yurtdışında şirket sahibi vatandaşlarımıza ait kazançların ülkemize getirilmesini amaçlayan bu düzenlemede ülkeye getirilecek paranın kaynağı konusunda nasıl bir denetim yapılacağı hususu belirsizdir. Vergi cennetlerine ve off shore hesaplara aktarılan kayıt dışı paraların göstermelik şirketler üzerinden adeta bir varlık barışı paketiyle tekrar ülkemize geri dönmesi izah edilemez.
Gri liste sorunu halen devam eden Türkiye'de özellikle seçim sonrası iç ve dış mafya ile mücadelede takdir edilen adımlar atılmaktadır. Türkiye'nin kara para aklamada kullanılan ülkelerden biri haline gelmemesi için her türlü tedbirin alınması elzemdir.
İlave olarak, Türkiye'de şirket sahibi insanlara yurtdışına çık, şirket kur, gelir vergini %50 daha az öde dediğimiz bu uygulamanın devamı; Türkiye'de gelir adaletsizliğini arttırıcı ve yurtiçindeki sermayenin yurtdışında firma kurmasını özendiren bir işlev görme riskini de içinde barındırmaktadır.

- Kanun teklifinin birçok maddesinde Cumhurbaşkanımıza Anayasa'yı aşan yetkiler verilmekte, yada bu hususta soru işaretleri ortaya çıkmaktadır.

Birkaç örnek vermek gerekirse;
Madde 13'te sporcu ücretlerinin vergilendirilmesine ilişkin Gelir Vergisi Kanunu'nun geçici 72.maddesinin uygulama süresinin uzatılması yer almaktadır. Kanun teklifiyle 31.12.2023'te bitecek bu uygulama 2028'e kadar uzatılıyor. Buraya kadar sorun yoktur. Mevcut parlamento bu uzatımı onaylayabilir. Ancak 31.12.2028'den sonra uygulamayı uzatma yetkisinin bir 5 yıl daha Cumhurbaşkanına verilmesi 2028 sonrası oluşacak parlamentonun hakkını kullanmakla eşdeğerdir ve Anayasaya açıkça aykırıdır. Neden 2028 sonrası için 5 yıllık bir izni 2023 yılında Cumhurbaşkanına veriyoruz açıklanmaya muhtaçtır. Benzer durum, Madde 14'te lisanslı depoculuk kapsamında elektronik ürün senedi satışlarına ilişkin istisna süresinin uzatılmasında da karşımıza çıkmaktadır.

Benzer şekilde; Kanun teklifinin 31.maddesi ayrıca incelemeyi gerektirmektedir. KDV Kanununda değişiklik yapılarak iade hakkını kısmen veya tamamen kaldırma veya yeniden koyma ve bu şekilde iade hakkı

kısıtlanan mal veya hizmetleri belirleme konusunda Cumhurbaşkanımıza yetki verilmektedir. Anayasamızın hiçbir maddesinde Cumhurbaşkanına vergi iade hakkı verilen bir madde yoktur. Anayasa'nın ilgili 73.Maddesi çok açıktır:

"Herkes, kamu giderlerini karşılamak üzere, malî gücüne göre, vergi ödemekle yükümlüdür. Vergi yükünün adaletli ve dengeli dağılımı, maliye politikasının sosyal amacıdır. Vergi, resim, harç ve benzeri malî yükümlülükler kanunla konulur, değiştirilir veya kaldırılır. (Değişik: 16/4/2017-6771/16 md.) Vergi, resim, harç ve benzeri malî yükümlülüklerin muaflık, istisnalar ve indirimleriyle oranlarına ilişkin hükümlerinde kanunun belirttiği yukarı ve aşağı sınırlar içinde değişiklik yapmak yetkisi Cumhurbaşkanına verilebilir."

Bu madde açıkça verginin kanunla konulacağını, dolayısıyla bu işin parlamentonun yetkisinde olduğunu düzenlemiştir. Anayasaya aykırı getirilen bu ve benzeri düzenlemelerin Anayasa Mahkemesi'ne götürülmesine sebep olacağını, aynen Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinde olduğu gibi iptal edileceğini bu hazırlığı yapıp Meclis'e sunanların görmesi lazımdır. Yasama'nın hakkının, bilinçli yada bilinçsiz Yürütmeye devrini öngören yaklaşımlar demokratik geleceğimize zarar veren uygulamalardır. Ülkede gereksiz tartışmalara sebep olacak, kurumları ve kuralları tahrip edecek Anayasaya aykırı bu düzenlemelere hep birlikte dur demeliyiz.

Bakınız Kanun teklifinin 51.maddesinde mali zorluk yaşayan firmaların borçlarının yeniden yapılandırılmasına dair uygulamanın 2 yıl daha uzatılması öngörülmüş ancak ilave olarak Cumhurbaşkanımıza bu süre dolduktan sonra 2 yıl daha uzatma hakkı tanınmıştır. Böyle bir hakkı Anayasa Cumhurbaşkanımıza vermiyor, neden 2 yıl uzatma için Meclisten onay alan irade, sonraki 2 yıl için Meclisi by-pass ediyor? Yasama, Yürütme ve Yargı'nın Anayasa'dan aldıkları görev, yetki ve sorumlulukları aşmadan, birbirlerinin sınırlarını ihlal etmeden bir yönetişim içinde olmaları asgari demokratik teamüllerin oluşması için şarttır.

- Kanun teklifinin en tartışmalı alanlarından biri olan döviz kazançlarının %40'a kadar vergilendirilmesi hususu 12.Madde'de ele alınmıştır. Yabancı para cinsinden ihraç edilen menkul kıymetlerden sağlanan gelirler ile, dövizden elde edilen faiz yada kar paylarından alınacak verginin %40'a çıkartılması piyasalarda ciddi bir tedirginlik yaratacaktır. Halihazırda Cumhurbaşkanımızın bu vergiyi zaten %30'a çıkarma yetkisi vardır. Dolayısıyla bireysel yatırımcıları rahatsız edecek böyle bir düzenlemeye

gerek yoktur. Böyle bir düzenleme dövizin piyasadan çekilip, yastık altına gitmesini hızlandıracaktır. Özellikle ekonominin mevcut döviz ihtiyacı göz önüne alındığında bu maddenin tekrar gözden geçirilmesi gerekmektedir.

Aynı torba yasanın bir maddesinde (Madde 61) kur korumalı mevduat ve katılım hesaplarına uygulanan kurumlar vergisi istisnasının 30 Haziran 2024'e kadar uzatıldığı ve yine diğer birçok maddede olduğu gibi bu süreyi her defasında 6 ay uzatma yetkisinin Cumhurbaşkanına verildiği bir Torba Yasa'da, bireysel yatırımcıların bu şekilde vergi artışlarına tabi tutulması hakkaniyetli bir yaklaşım değildir.

Yapılması gereken; hem 12. Maddeyi, hem de 61.maddeyi kanun teklifinden çıkartılmasıdır. Kanun Teklifi'nin etki analizi incelendiğinde Kur Korumalı Mevduatın Kurumlar Vergisi istisnasının devlete maliyeti 2022, 2023 ve 2024 yıllarında 100 milyar TL'yi geçeceği hesaplanmıştır. 61.Madde tekliften çıkartılırsa 20 milyar TL'lik bir gelir etkisi yaratılabilecektir.

- Teklifin 18.ve 19.Maddelerinde İl ve ilçe seçim kurulu üyelerinin belirlenme tarihi, seçim tarihlerine denk gelmesi halinde seçimin yapıldığı yılı takip eden yılın Ocak ayının sonuna ertelenmektedir. Bu durum seçimlerin sıhhatli yapılabilmesi için bir gerekçe olsa da, bu süreçte yapılacak bir seçimde Anayasa gereği bu maddelerin en az 1 yıl uygulanamayacağı aşikardır.
- Kanun teklifinin 70. Maddesi kamu kurum ve kuruluşlarının ilgili kurullarında görev alanların huzur haklarını düzenlemektedir. Bu maddeyle Anayasa Mahkemesi'nin iptal ettiği Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinin ilgili maddeleri de kanunlaşmaktadır.

  Bu madde vesilesiyle siyasetin en önemli tartışma alanlarından biri olan kamuda çoklu görev, çoklu maaş uygulamalarına da son vermemiz gerekmektedir. İlgili yasalarımızda tek görev, tek maaş uygulaması olsa da, yasal birtakım boşluklar nedeniyle çoklu maaş ve huzur hakkı maalesef devam etmektedir. Konuyla ilgili Plan ve Bütçe Komisyonunda verdiğimiz Ek Madde önergemiz kabul edilmese de, bu meselenin çözüm yeri Yüce Meclis'tir ve mutlaka temiz siyaset ilkesi adına bu adımı iktidarıyla, muhalefetiyle hep birlikte atmalıyız.

Selim Temurci
İstanbul

AFYONKARAHİSAR MİLLETVEKİLİ ALİ ÖZKAYA VE SAMSUN MİLLETVEKİLİ ERSAN AKSU İLE 120 MİLLETVEKİLİNİN TEKLİFİ

BAZI KANUN VE KANUN HÜKMÜNDE KARARNAMELERDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 19/4/1926 tarihli ve 815 sayılı Türkiye Sahillerinde Nakliyatı Bahriye (Kabotaj) ve Limanlarla Kara Suları Dahilinde İcrayı San'at ve Ticaret Hakkında Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "bin" ibaresi "kırkbin", "yirmibeşbin" ibaresi "iki milyon", "beşyüz" ibaresi "yirmi bin", "beşbin" ibaresi "ikiyüzbin" şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 2 - 10/6/1946 tarihli ve 4922 sayılı Denizde Can ve Mal Koruma Hakkında Kanunun 20 nci maddesinin birinci ve ikinci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Bu Kanunda yazılı sebeplerle;

a) Yolculuğuna izin verilmemiş,

b) Denize elverişlilik belgesi almamış,

c) Denize elverişlilik belgesi İdare tarafından iptal edilmiş,

d) Belgesinin süresi geçmiş veya İdarece uzatılmamış,

olmasına rağmen sefere çıkmış ticaret gemileri ile ulusal veya uluslararası mevzuat gereğince mecburi belgelere sahip olmayan ticaret gemileri derhal seferden alıkonularak en yakın elverişli limana veya deniz alanına çekilir, bütün masraflar donatan tarafından karşılanır. Ayrıca, gemi donatanına;

1) 18 GT'ye kadar gemilere iki bin Türk Lirası ile altı bin Türk Lirası arası,

2) 18 GT'den 50 GT'ye kadar altı bin Türk Lirası ile on iki bin Türk Lirası arası,

3) 50 GT'den 150 GT'ye kadar on iki bin Türk Lirası ile yirmi bin Türk Lirası arası,

4) 150 GT'den 500 GT'ye kadar olan gemilere otuz bin Türk Lirası ile altmış bin Türk Lirası arası,

5) 500 GT'den 3000 GT'ye kadar olan gemilere altmış bin Türk Lirası ile yüz elli bin Türk Lirası arası,

6) 3000 GT'den 10000 GT'ye kadar olan gemilere yüz elli bin Türk Lirası ile üç yüz bin Türk Lirası arası,

7) 10000 GT'den büyük gemilere üç yüz bin Türk Lirası ile bir buçuk milyon Türk Lirası arası,

idarî para cezası verilir. Gemiyi sevk ve idare eden kaptana bu cezaların onda biri ayrıca verilir.

Geminin muhafaza edilmek üzere limana çekilmesi ve limanda tutulması, barınması, yük ve yolcuların gidecekleri yere götürülmesi dolayısıyla oluşan bütün masraflar ile idarî para cezaları eksiksiz olarak ödendiği veya idari para cezası tutarı kadar süresiz ve şartsız teminat gösterildiği takdirde 4 üncü madde hükümleri çerçevesinde gemi serbest bırakılır."

MADDE 3- 4922 sayılı Kanunun 21 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"MADDE 21 - Yolcu taşımasına izin verilmemesine rağmen yolcu taşıyan veya bu Kanunun 11 inci maddesine göre belirlenen gemi sertifikalarında veya denize elverişlilik belgesinde belirtilen taşıma haddinden (DWT) fazla yolcu ve yükle yolculuk yapan gemi derhal seferden alıkonulur ve gemi donatanına 20 nci maddede belirtilen hadlerin iki katı tutarında idarî para cezası verilir.

İlk idari yaptırım kararının uygulandığı tarihten itibaren bir yıl içerisinde aynı ihlalin tekrarlanması halinde geminin denize elverişlilik belgesine ve İdare tarafından düzenlenen belge ve ruhsatnamelerine el konulur, gemi bir ay süreyle seferden alıkonulur ve gemi donatanına 20 nci maddede belirtilen hadlerin üç katı tutarında idari para cezası verilir.

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

BAZI KANUN VE KANUN HÜKMÜNDE KARARNAMELERDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 19/4/1926 tarihli ve 815 sayılı Türkiye Sahillerinde Nakliyatı Bahriye (Kabotaj) ve Limanlarla Kara Suları Dahilinde İcrayı San'at ve Ticaret Hakkında Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "bin" ibaresi "kırk bin", "yirmibeşbin" ibaresi "iki milyon", "beşyüz" ibaresi "yirmi bin" ve "beşbin" ibaresi "iki yüz bin" şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 2- 10/6/1946 tarihli ve 4922 sayılı Denizde Can ve Mal Koruma Hakkında Kanunun 20 nci maddesinin birinci ve ikinci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Bu Kanunda yazılı sebeplerle;

a) Yolculuğuna izin verilmemiş,

b) Denize elverişlilik belgesi almamış,

c) Denize elverişlilik belgesi İdare tarafından iptal edilmiş,

d) Belgesinin süresi geçmiş veya İdarece uzatılmamış,

olmasına rağmen sefere çıkmış ticaret gemileri ile ulusal veya uluslararası mevzuat gereğince mecburi belgelere sahip olmayan ticaret gemileri derhal seferden alıkonularak en yakın elverişli limana veya deniz alanına çekilir, bütün masraflar donatan tarafından karşılanır. Ayrıca, gemi donatanına;

1) 18 GT'ye kadar gemilere iki bin Türk Lirası ile altı bin Türk Lirası arası,

2) 18 GT'den 50 GT'ye kadar altı bin Türk Lirası ile on iki bin Türk Lirası arası,

3) 50 GT'den 150 GT'ye kadar on iki bin Türk Lirası ile yirmi bin Türk Lirası arası,

4) 150 GT'den 500 GT'ye kadar olan gemilere otuz bin Türk Lirası ile altmış bin Türk Lirası arası,

5) 500 GT'den 3000 GT'ye kadar olan gemilere altmış bin Türk Lirası ile yüz elli bin Türk Lirası arası,

6) 3000 GT'den 10000 GT'ye kadar olan gemilere yüz elli bin Türk Lirası ile üç yüz bin Türk Lirası arası,

7) 10000 GT'den büyük gemilere üç yüz bin Türk Lirası ile bir buçuk milyon Türk Lirası arası,

idarî para cezası verilir. Gemiyi sevk ve idare eden kaptana bu cezaların onda biri ayrıca verilir.

Geminin muhafaza edilmek üzere limana çekilmesi ve limanda tutulması, barınması, yük ve yolcuların gidecekleri yere götürülmesi dolayısıyla oluşan bütün masraflar ile idarî para cezaları eksiksiz olarak ödendiği veya idarî para cezası tutarı kadar süresiz ve şartsız teminat gösterildiği takdirde 4 üncü madde hükümleri çerçevesinde gemi serbest bırakılır."

MADDE 3- 4922 sayılı Kanunun 21 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"MADDE 21- Yolcu taşımasına izin verilmemesine rağmen yolcu taşıyan veya 11 inci maddeye göre belirlenen gemi sertifikalarında veya denize elverişlilik belgesinde belirtilen taşıma haddinden (DWT) fazla yolcu ve yükle yolculuk yapan gemi derhal seferden alıkonulur ve gemi donatanına 20 nci maddede belirtilen hadlerin iki katı tutarında idarî para cezası verilir.

İlk idarî yaptırım kararının uygulandığı tarihten itibaren bir yıl içerisinde aynı ihlalin tekrarlanması halinde geminin denize elverişlilik belgesine ve İdare tarafından düzenlenen belge ve ruhsatnamelerine el konulur, gemi bir ay süreyle seferden alıkonulur ve gemi donatanına 20 nci maddede belirtilen hadlerin üç katı tutarında idarî para cezası verilir.

(Afyonkarahisar Milletvekili Ali Özkaya ve Samsun Milletvekili Ersan Aksu ile 120 Milletvekilinin Teklifi)

İkinci fıkrada belirtilen süre içerisinde yapılan üçüncü ihlalde geminin belgeleri iptal edilir, gemi bir yıl süreyle seferden alıkonulur ve 20 nci maddede belirtilen hadlerin dört katı oranında idari para cezası verilir.

Bu madde uyarınca donatana uygulanan idari para cezalarının onda biri, ayrıca gemiyi sevk ve idare eden kaptana da uygulanır. Ancak artırımlı idari para cezası uygulanması durumunda kaptan, önceki ihlalleri gerçekleştiren kaptanla aynı değilse kaptana uygulanacak idari para cezası artırımsız miktarlar üzerinden hesaplanır.

Bu madde uyarınca seferden alıkonulan gemi, mülki idare amirliği koordinesinde belirlenen en yakın elverişli limana çekilir. Geminin muhafaza edilmek üzere limana çekilmesi, limanda tutulması, barınması, yük ve yolcuların gidecekleri yere götürülmesi, fazla yükünün boşaltılması dolayısıyla oluşan bütün masraflar donatan tarafından karşılanır.

Bu madde uyarınca uygulanan idarî para cezalarının eksiksiz olarak ödenmesi veya idari para cezası tutarı kadar süresiz ve şartsız teminat gösterilmesi, beşinci fıkrada belirtilen masrafların eksiksiz olarak ödenmesi, alıkonulma süresinin sona ermesi ve 4 üncü madde hükümlerinin yerine getirilmesi halinde gemi serbest bırakılır. Alıkonulma süresinin dolmasını müteakip üç ay içerisinde kaptan veya donatanın bu madde hükümlerine göre yükümlülüklerini yerine getirmemiş olması halinde geminin satışına ve masrafların tahsiline yönelik 20 nci madde hükümleri uygulanır.

Yetkili olmadığı hâlde yükleme markasının yerini değiştirenler üç aydan altı aya kadar hapis cezasıyla cezalandırılır.

Donatanın kanuna aykırı emrine uymuş olması, kaptanı sorumluluktan kurtarmaz.”

MADDE 4- 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 78 inci maddesinin ikinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Haciz zaptı elektronik ortamda düzenlenebilir. Elektronik ortamda düzenlenecek haciz zaptına ilişkin usul ve esasları belirlemeye Hazine ve Maliye Bakanlığı yetkilidir.”

MADDE 5- 6183 sayılı Kanunun geçici 8 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “31/12/2023” ibaresi “31/12/2028” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 6- 13/7/1956 tarihli ve 6802 sayılı Gider Vergileri Kanununun 29 uncu maddesinin birinci fıkrasının;

a) (i) bendinde yer alan “2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun 38/A maddesinin birinci fıkrasında tanımlanan konut finansmanı kapsamında” ibaresi “6/12/2012 tarihli ve 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun 57 nci maddesinin birinci fıkrasında tanımlanan konut finansmanı kapsamında kredinin kullanıldığı tarih itibarıyla üzerine kayıtlı konuta sahip olmayan tüketicilere kullandırılan konut kredileri ile bu kredilerin refinansmanı dolayısıyla” şeklinde değiştirilmiştir.

b) (r) bendinde yer alan “Kooperatifler aracılığı ile Başbakanlık Toplu Konut İdaresi” ibaresi “Kredinin kullanıldığı tarih itibarıyla üzerine kayıtlı konuta sahip olmayan tüketicilere kooperatifler aracılığı ile Toplu Konut İdaresi Başkanlığı” şeklinde değiştirilmiştir.

c) (y) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“y) İpotek finansmanı kuruluşlarının ve konut finansmanı fonlarının, 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun 57 nci maddesinin birinci fıkrasında tanımlanan konut finansmanı kapsamında yaptıkları tüm işlemler ile konut finansmanı kuruluşları tarafından aynı Kanun kapsamında kredinin kullanıldığı tarih itibarıyla üzerine kayıtlı konuta sahip olmayan tüketicilere kullandırılan konut kredileri ile bu kredilerin refinansmanı dolayısıyla lehe alınan paralar.”

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

İkinci fıkrada belirtilen süre içerisinde yapılan üçüncü ihlalde geminin belgeleri iptal edilir, gemi bir yıl süreyle seferden alıkonulur ve 20 nci maddede belirtilen hadlerin dört katı oranında idarî para cezası verilir.

Bu madde uyarınca donatana uygulanan idarî para cezalarının onda biri, ayrıca gemiyi sevk ve idare eden kaptana da uygulanır. Ancak artırımlı idarî para cezası uygulanması durumunda kaptan, önceki ihlalleri gerçekleştiren kaptanla aynı değilse kaptana uygulanacak idarî para cezası artırımsız miktarlar üzerinden hesaplanır.

Bu madde uyarınca seferden alıkonulan gemi, mülki idare amirliği koordinesinde belirlenen en yakın elverişli limana çekilir. Geminin muhafaza edilmek üzere limana çekilmesi, limanda tutulması, barınması, yük ve yolcuların gidecekleri yere götürülmesi, fazla yükünün boşaltılması dolayısıyla oluşan bütün masraflar donatan tarafından karşılanır.

Bu madde uyarınca uygulanan idarî para cezalarının eksiksiz olarak ödenmesi veya idarî para cezası tutarı kadar süresiz ve şartsız teminat gösterilmesi, beşinci fıkrada belirtilen masrafların eksiksiz olarak ödenmesi, alıkonulma süresinin sona ermesi ve 4 üncü madde hükümlerinin yerine getirilmesi halinde gemi serbest bırakılır. Alıkonulma süresinin dolmasını müteakip üç ay içerisinde kaptan veya donatanın bu madde hükümlerine göre yükümlülüklerini yerine getirmemiş olması halinde geminin satışına ve masrafların tahsiline yönelik 20 nci madde hükümleri uygulanır.

Yetkili olmadığı hâlde yükleme markasının yerini değiştirenler üç aydan altı aya kadar hapis cezasıyla cezalandırılır.

Donatanın kanuna aykırı emrine uymuş olması, kaptanı sorumluluktan kurtarmaz.”

MADDE 4- 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 78 inci maddesinin ikinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Haciz zaptı elektronik ortamda düzenlenebilir. Elektronik ortamda düzenlenecek haciz zaptına ilişkin usul ve esasları belirlemeye Hazine ve Maliye Bakanlığı yetkilidir.”

MADDE 5- 6183 sayılı Kanunun geçici 8 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “31/12/2023” ibaresi “31/12/2028” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 6- 13/7/1956 tarihli ve 6802 sayılı Gider Vergileri Kanununun 29 uncu maddesinin birinci fıkrasının;

a) (i) bendinde yer alan “2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun 38/A maddesinin birinci fıkrasında tanımlanan konut finansmanı kapsamında” ibaresi “6/12/2012 tarihli ve 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun 57 nci maddesinin birinci fıkrasında tanımlanan konut finansmanı kapsamında kredinin kullanıldığı tarih itibarıyla üzerine kayıtlı konuta sahip olmayan tüketicilere kullandırılan konut kredileri ile bu kredilerin refinansmanı dolayısıyla” şeklinde değiştirilmiştir.

b) (r) bendinde yer alan “Kooperatifler aracılığı ile Başbakanlık Toplu Konut İdaresi” ibaresi “Kredinin kullanıldığı tarih itibarıyla üzerine kayıtlı konuta sahip olmayan tüketicilere kooperatifler aracılığı ile Toplu Konut İdaresi Başkanlığı” şeklinde değiştirilmiştir.

c) (y) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“y) İpotek finansmanı kuruluşlarının ve konut finansmanı fonlarının, 6362 sayılı Kanunun 57 nci maddesinin birinci fıkrasında tanımlanan konut finansmanı kapsamında yaptıkları tüm işlemler ile konut finansmanı kuruluşları tarafından aynı Kanun kapsamında kredinin kullanıldığı tarih itibarıyla üzerine kayıtlı konuta sahip olmayan tüketicilere kullandırılan konut kredileri ile bu kredilerin refinansmanı dolayısıyla lehe alınan paralar.”

(Afyonkarahisar Milletvekili Ali Özkaya ve Samsun Milletvekili Ersan Aksu ile 120 Milletvekilinin Teklifi)

MADDE 7- 31/12/1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun mükerrer 20/B maddesinin başlığı ile birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Sosyal içerik üreticiliği, internet ve benzeri elektronik ortamlar üzerinden sunulan hizmetler ile mobil cihazlar için uygulama geliştiriciliğinde kazanç istisnası"

"İnternet ve benzeri elektronik ortamlar üzerinden metin, görüntü, ses, video gibi içerikler paylaşan sosyal içerik üreticilerinin bu faaliyetlerinden elde ettikleri kazançlar ve bu ortamlar üzerinden verilen bireysel kurs, eğitim, veri işleme ve geliştirme, ürün tanıtımı gibi hizmetlerden sağlanan kazançlar ile akıllı telefon veya tablet gibi mobil cihazlar için uygulama geliştirenlerin elektronik uygulama paylaşım ve satış platformları üzerinden elde ettikleri kazançlar gelir vergisinden müstesnadır."

MADDE 8- 193 sayılı Kanunun 22 nci maddesine aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

"4. Kanunî ve iş merkezi Türkiye'de bulunmayan anonim ve limited şirket niteliğindeki kurumlardan elde edilen, 75 inci maddenin ikinci fıkrasının (1), (2) ve (3) numaralı bentlerinde yazılı kâr paylarının yarısı, bu kurumların ödenmiş sermayesinin en az %50'sine sahip olunması ve kar payının elde edildiği takvim yılına ilişkin yıllık gelir vergisi beyannamesinin verilmesi gereken tarihe kadar Türkiye'ye transfer edilmesi şartıyla gelir vergisinden müstesnadır.

5. Cumhurbaşkanı, üçüncü ve dördüncü fıkralarda yer alan kar paylarına uygulanacak istisna oranı ile dördüncü fıkradaki %50 oranını ayrı ayrı veya birlikte %0'a kadar indirmeye veya yüzde %100'e kadar artırmaya yetkilidir."

MADDE 9- 193 sayılı Kanunun 40 ıncı maddesinin birinci fıkrasının (1) numaralı bendinde yer alan birinci parantez içi hüküm madde metninden çıkarılmıştır.

MADDE 10- 193 sayılı Kanunun 89 uncu maddesinin birinci fıkrasının (13) numaralı bendinin birinci cümlesinde yer alan "kazancın %50'si." ibaresi "kazancın, elde edildiği takvim yılına ilişkin yıllık gelir vergisi beyannamesinin verilmesi gereken tarihe kadar tamamının Türkiye'ye transfer edilmesi şartıyla, %80'i." şeklinde, üçüncü cümlesinde yer alan "%100'e kadar artırmaya" ibaresi "%100'e kadar artırmaya ve Türkiye'ye transfer edilecek kazanç tutarını sıfıra kadar indirmeye veya kanuni seviyesine kadar artırmaya" şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 11- 193 sayılı Kanunun 94 üncü maddesinin sekizinci fıkrasında yer alan "- Tam ve dar mükellefler ile gerçek ve tüzel kişiler itibariyle," paragrafından sonra gelmek üzere aşağıdaki paragraf eklenmiştir.

"- 3 numaralı bent kapsamında ödenen istihkak bedellerinden, işin; kamu kurum ve kuruluşları ile bunlara bağlı, ilgili ve ilişkili kurumlara taahhüt edilip edilmemesine ve bunların genel veya özel bütçeli idare kapsamında olup olmamasına, süresine, nev'ine ve yüklenicinin; ana yüklenici, alt yüklenici ya da tam ve dar mükellef olmasına göre ayrı ayrı veya birlikte,"

MADDE 12- 193 sayılı Kanununun geçici 67 nci maddesinin altıncı fıkrasında yer alan "faiz gelirleri için ayrı ayrı veya birlikte bir katına" ibaresi "kar payı ve faiz gelirleri için ayrı ayrı veya birlikte %40'a" şeklinde, on yedinci fıkrasında yer alan "%15'e" ibaresi "%40'a" şeklinde değiştirilmiş, aynı fıkrada yer alan "her bir sermaye piyasası aracı" ibaresinden sonra gelmek üzere "ihraç edenler, ihraç veya iktisap tarihi, hesap türü, hesap açılış tarihi," ibaresi eklenmiştir.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 7- 31/12/1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun mükerrer 20/B maddesinin başlığı ile birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Sosyal içerik üreticiliği, internet ve benzeri elektronik ortamlar üzerinden sunulan hizmetler ile mobil cihazlar için uygulama geliştiriciliğinde kazanç istisnası"

"İnternet ve benzeri elektronik ortamlar üzerinden metin, görüntü, ses, video gibi içerikler paylaşan sosyal içerik üreticilerinin bu faaliyetlerinden elde ettikleri kazançlar ve bu ortamlar üzerinden verilen bireysel kurs, eğitim, veri işleme ve geliştirme, ürün tanıtımı gibi hizmetlerden sağlanan kazançlar ile akıllı telefon veya tablet gibi mobil cihazlar için uygulama geliştirenlerin elektronik uygulama paylaşım ve satış platformları üzerinden elde ettikleri kazançlar gelir vergisinden müstesnadır."

MADDE 8- 193 sayılı Kanunun 22 nci maddesine aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

"4. Kanuni ve iş merkezi Türkiye'de bulunmayan anonim ve limited şirket niteliğindeki kurumlardan elde edilen, 75 inci maddenin ikinci fıkrasının (1), (2) ve (3) numaralı bentlerinde yazılı kâr paylarının yarısı, bu kurumların ödenmiş sermayesinin en az %50'sine sahip olunması ve kâr payının elde edildiği takvim yılına ilişkin yıllık gelir vergisi beyannamesinin verilmesi gereken tarihe kadar Türkiye'ye transfer edilmesi şartıyla gelir vergisinden müstesnadır.

5. Cumhurbaşkanı, üçüncü ve dördüncü fıkralarda yer alan kâr paylarına uygulanacak istisna oranı ile dördüncü fıkradaki %50 oranını ayrı ayrı veya birlikte sıfıra kadar indirmeye veya %100'e kadar artırmaya yetkilidir."

MADDE 9- 193 sayılı Kanunun 40 ıncı maddesinin birinci fıkrasının (1) numaralı bendinde yer alan birinci parantez içi hüküm yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 10- 193 sayılı Kanunun 89 uncu maddesinin birinci fıkrasının (13) numaralı bendinin birinci cümlesinde yer alan "kazancın %50'si." ibaresi "kazancın, elde edildiği takvim yılına ilişkin yıllık gelir vergisi beyannamesinin verilmesi gereken tarihe kadar tamamının Türkiye'ye transfer edilmesi şartıyla, %80'i." şeklinde, üçüncü cümlesinde yer alan "%100'e kadar artırmaya" ibaresi "%100'e kadar artırmaya ve Türkiye'ye transfer edilecek kazanç tutarını sıfıra kadar indirmeye veya kanuni seviyesine kadar artırmaya" şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 11- 193 sayılı Kanunun 94 üncü maddesinin sekizinci fıkrasına "– Tam ve dar mükellefler ile gerçek ve tüzel kişiler itibariyle," paragrafından sonra gelmek üzere aşağıdaki paragraf eklenmiştir.

"– 3 numaralı bent kapsamında ödenen istihkak bedellerinden, işin; kamu kurum ve kuruluşları ile bunlara bağlı, ilgili ve ilişkili kurumlara taahhüt edilip edilmemesine ve bunların genel veya özel bütçeli idare kapsamında olup olmamasına, süresine, nevine ve yüklenicinin; ana yüklenici, alt yüklenici ya da tam ve dar mükellef olmasına göre ayrı ayrı veya birlikte,"

MADDE 12- 193 sayılı Kanunun geçici 67 nci maddesinin altıncı fıkrasında yer alan "faiz gelirleri için ayrı ayrı veya birlikte bir katına" ibaresi "kar payı ve faiz gelirleri için ayrı ayrı veya birlikte %40'a" şeklinde, on yedinci fıkrasında yer alan "%15'e" ibaresi "%40'a" şeklinde değiştirilmiş ve aynı fıkraya "her bir sermaye piyasası aracı," ibaresinden sonra gelmek üzere "ihraç edenler, ihraç veya iktisap tarihi, hesap türü, hesap açılış tarihi," ibaresi eklenmiştir.

(Afyonkarahisar Milletvekili Ali Özkaya ve Samsun Milletvekili Ersan Aksu ile 120 Milletvekilinin Teklifi)

MADDE 13- 193 sayılı Kanunun geçici 72 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "31/12/2023" ibaresi "31/12/2028" şeklinde ve dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"(4) Cumhurbaşkanı birinci fıkrada yer alan; 31/12/2028 tarihini beş yıla kadar uzatmaya, oranları sıfıra kadar indirmeye, bir katına kadar artırmaya, Hazine ve Maliye Bakanlığı bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir."

MADDE 14- 193 sayılı Kanunun geçici 76 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan "31/12/2023" ibaresi "31/12/2028" şeklinde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Cumhurbaşkanı birinci fıkrada yer alan 31/12/2028 tarihini beş yıla kadar uzatmaya, Hazine ve Maliye Bakanlığı bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir."

MADDE 15- 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununa aşağıdaki mükerrer madde eklenmiştir.

"Katılma payı:

Mükerrer Madde 413- Gelir İdaresi Başkanlığı sistemlerinde yer alan ve bu Kanunun 5 inci maddesi kapsamında üçüncü kişilerle paylaşılabilecek bilgilerin genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri dışındaki kamu kurum ve kuruluşları ve gerçek veya tüzel kişilerle paylaşılması karşılığında sorgu veya dönen kayıt başına 25 kuruştan az olmamak üzere katılma payı alınır. Katılma payının tutarı, sorgulanan veya dönen verinin sayısı, boyutu ve kapsamı, verinin sorgulama dışında toplu olarak paylaşılması durumunda paylaşılan verinin sayısı, boyutu, kapsamı ve mükellef sayısı ayrı ayrı veya birlikte dikkate alınarak Hazine ve Maliye Bakanlığınca belirlenebilir. Katılma payları, yeni bir belirleme yapılmadığı sürece, her yıl bir önceki yıla ilişkin olarak bu Kanun uyarınca belirlenen yeniden değerleme oranında artırılır. Ödenecek katılma payı tutarının belirlenmesine esas olan sorgu, dönen kayıt veya toplu olarak paylaşılan veri miktarının belirlenmesinde Gelir İdaresi Başkanlığı kayıtları esas alınır.

Katılma payları, takvim yılının üçer aylık dönemleri itibarıyla Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından paylaşılan veriler üzerinden hesaplanır ve üç aylık dönemi takip eden ayın sonuna kadar veri paylaşılanlara bildirilir. Katılma payları bildirimin yapıldığı ayı izleyen ayın sonuna kadar Bakanlık merkez muhasebe birimine ödenir.

Süresinde ödeme yapmayanlarla ödeme yapılıncaya kadar bilgi paylaşımı yapılmaz. Süresinde ödenmeyen katılma payları gecikme zammı ile birlikte 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre vergi dairelerince takip ve tahsil edilir.

Bu maddenin uygulamasına ilişkin usul ve esaslar Hazine ve Maliye Bakanlığınca belirlenir."

MADDE 16- 213 sayılı Kanunun geçici 30 uncu maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "31/12/2023" ibaresi "31/12/2024" şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 17- 213 sayılı Kanunun geçici 33 üncü maddesinin üçüncü fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Bankalar, 21/11/2012 tarihli ve 6361 sayılı Finansal Kiralama, Faktoring, Finansman ve Tasarruf Finansman Şirketleri Kanunu kapsamındaki şirketler, ödeme ve elektronik para kuruluşları, yetkili döviz müesseseleri, varlık yönetim şirketleri, sermaye piyasası kurumları ile sigorta ve reasürans şirketleri ve emeklilik şirketleri tarafından geçici vergi dönemleri de dahil olmak üzere 2024 ve 2025 hesap dönemlerinde yapılan enflasyon düzeltmesinden kaynaklanan kâr/zarar farkı kazancın tespitinde dikkate alınmaz. Bu fıkra kapsamında belirlenen dönemleri geçici vergi dönemleri de dahil olmak üzere bir hesap dönemi kadar uzatmaya Cumhurbaşkanı yetkilidir."

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 13- 193 sayılı Kanunun geçici 72 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "31/12/2023" ibaresi "31/12/2028" şeklinde ve dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"(4) Cumhurbaşkanı birinci fıkrada yer alan oranları sıfıra kadar indirmeye, bir katına kadar artırmaya, Hazine ve Maliye Bakanlığı bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir."

MADDE 14- 193 sayılı Kanunun geçici 76 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan "31/12/2023" ibaresi "31/12/2028" şeklinde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Hazine ve Maliye Bakanlığı bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir."

MADDE 15- 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununa 413 üncü maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki mükerrer madde eklenmiştir.

"Katılma payı:

MÜKERRER MADDE 413- Gelir İdaresi Başkanlığı sistemlerinde yer alan ve bu Kanunun 5 inci maddesi kapsamında üçüncü kişilerle paylaşılabilecek bilgilerin; anılan madde hükümleri çerçevesinde genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri dışındaki kamu kurum ve kuruluşları ve tüzel kişilerle paylaşılması karşılığında sorgu veya dönen kayıt başına 25 kuruştan az olmamak üzere katılma payı alınır. Katılma payının tutarı, sorgulanan veya dönen verinin sayısı, boyutu ve kapsamı, verinin sorgulama dışında toplu olarak paylaşılması durumunda paylaşılan verinin sayısı, boyutu, kapsamı ve mükellef sayısı ayrı ayrı veya birlikte dikkate alınarak Hazine ve Maliye Bakanlığınca belirlenebilir. Katılma payları, yeni bir belirleme yapılmadığı sürece, her yıl bir önceki yıla ilişkin olarak bu Kanun uyarınca belirlenen yeniden değerleme oranında artırılır. Ödenecek katılma payı tutarının belirlenmesine esas olan sorgu, dönen kayıt veya toplu olarak paylaşılan veri miktarının belirlenmesinde Gelir İdaresi Başkanlığı kayıtları esas alınır.

Katılma payları, takvim yılının üçer aylık dönemleri itibarıyla Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından paylaşılan veriler üzerinden hesaplanır ve üç aylık dönemi takip eden ayın sonuna kadar veri paylaşılanlara bildirilir. Katılma payları bildirimin yapıldığı ayı izleyen ayın sonuna kadar Bakanlık merkez muhasebe birimine ödenir.

Süresinde ödeme yapmayanlarla ödeme yapılıncaya kadar bilgi paylaşımı yapılmaz. Süresinde ödenmeyen katılma payları gecikme zammı ile birlikte 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre vergi dairelerince takip ve tahsil edilir.

Bu maddenin uygulamasına ilişkin usul ve esaslar Hazine ve Maliye Bakanlığınca belirlenir."

MADDE 16- 213 sayılı Kanunun geçici 30 uncu maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "31/12/2023" ibaresi "31/12/2024" şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 17- 213 sayılı Kanunun geçici 33 üncü maddesine üçüncü fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Bankalar, 21/11/2012 tarihli ve 6361 sayılı Finansal Kiralama, Faktoring, Finansman ve Tasarruf Finansman Şirketleri Kanunu kapsamındaki şirketler, ödeme ve elektronik para kuruluşları, yetkili döviz müesseseleri, varlık yönetim şirketleri, sermaye piyasası kurumları ile sigorta ve reasürans şirketleri ve emeklilik şirketleri tarafından geçici vergi dönemleri de dahil olmak üzere 2024 ve 2025 hesap dönemlerinde yapılan enflasyon düzeltmesinden kaynaklanan kâr/zarar farkı, kazancın tespitinde dikkate alınmaz. Bu fıkra kapsamında belirlenen dönemleri geçici vergi dönemleri de dahil olmak üzere bir hesap dönemi kadar uzatmaya Cumhurbaşkanı yetkilidir."

(Afyonkarahisar Milletvekili Ali Özkaya ve Samsun Milletvekili Ersan Aksu ile 120 Milletvekilinin Teklifi)

MADDE 18- 26/4/1961 tarihli ve 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunun 15 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"İl Seçim Kurulunun oluşturulması, seçim takvimi içine denk gelmesi halinde mevcut kurul üyelerinin süresi bir sonraki yılın Ocak ayının son haftasına bırakılır."

MADDE 19- 298 sayılı Kanunun 18 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"İlçe Seçim Kurulunun oluşturulması, seçim takvimi içine denk gelmesi halinde mevcut kurul üyelerinin süresi bir sonraki yılın Ocak ayının son haftasına bırakılır."

MADDE 20- 17/7/1963 tarihli ve 278 sayılı Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu ile İlgili Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanunun 4 üncü maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Yönetim Kurulu, kurumun ücret cetvelleri ile personel performans değerlendirme kriterleri kapsamında yapılacak ödemeleri Başkanlığın önerisi üzerine görüşerek karara bağlamaya yetkilidir."

MADDE 21- 1/7/1964 tarihli ve 488 sayılı Damga Vergisi Kanununun ek 2 nci maddesinin (2) numaralı fıkrasının (a) bendinde yer alan "Kalkınma Bakanlığınca yayımlanan" ibaresi "Cumhurbaşkanı Kararı ile yürürlüğe konulan" şeklinde değiştirilmiş, aynı bentte yer alan "uluslararası ihaleye çıkarılanların ihalesini kazanan veya" ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

MADDE 22- 488 sayılı Kanuna ekli (1) sayılı tablonun "II. Kararlar ve mazbatalar" başlıklı bölümünün 2 nci fıkrasının parantez içi hükmünde yer alan "ihale kararının" ibaresi "ihale kararı ve ihaleye ilişkin olarak ihale makamı ile düzenlenen sözleşmenin" şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 23- 2/7/1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanununun 13 üncü maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinde yer alan "düzeltmeler" ibaresi "düzeltmeler ile ilgililerin kusuru olmaksızın nüfus idareleri tarafından re'sen yapılacak düzeltmeler sonucu ticaret sicilinde yapılacak düzeltmeler" şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 24- 492 sayılı Kanunun 59 uncu maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde yer alan "hataların tashihleri" ibaresi "hataların ve nüfus idareleri tarafından re'sen yapılacak düzeltmeler sonucu tapu kayıtlarının tashihi" şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 25- 492 sayılı Kanunun;

a) 98 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) ve (c) bentlerinde yer alan "yola elverişlilik belgeleri" ibareleri "liman çıkış belgeleri" şeklinde,

b) 102 nci maddesinin başlığında yer alan "Yola elverişlilik belgesi" ibaresi "Liman çıkış belgesi" şeklinde, birinci fıkrasında yer alan "yola elverişlilik belgesi" ibaresi "liman çıkış belgesi" şeklinde,

c) 107 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "yola elverişlilik belgesi" ibaresi "liman çıkış belgesi" şeklinde

değiştirilmiştir.

MADDE 26- 492 sayılı Kanunun ek 1 inci maddesinin (2) numaralı fıkrasının (a) bendinde yer alan "Kalkınma Bakanlığınca yayımlanan" ibaresi "Cumhurbaşkanı Kararı ile yürürlüğe konulan" şeklinde değiştirilmiş, aynı bentte yer alan "uluslararası ihaleye çıkarılanların ihalesini kazanan veya" ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 18- 26/4/1961 tarihli ve 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 25- Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte görev yapan 15 inci maddede yer alan il seçim kurulu ile 18 inci ve 19 uncu maddelerde yer alan ilçe seçim kurulunda bulunan siyasi partilerden alınan üyeler haricindeki kurul üyelerinin görev süresi 2025 yılı Ocak ayının son haftasında yapılacak olan yeni oluşuma kadar uzar. 2025 yılı Ocak ayının son haftasında kurullar tüm üyeleri ile yeniden oluşturulur."

MADDE 19- 17/7/1963 tarihli ve 278 sayılı Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu ile İlgili Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanunun 4 üncü maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Yönetim Kurulu, Kurumun ücret cetvelleri ile personel performans değerlendirme kriterleri kapsamında yapılacak ödemeleri Başkanlığın önerisi üzerine görüşerek karara bağlamaya yetkilidir."

MADDE 20- 1/7/1964 tarihli ve 488 sayılı Damga Vergisi Kanununun ek 2 nci maddesinin (2) numaralı fıkrasının (a) bendinde yer alan "Kalkınma Bakanlığınca yayımlanan" ibaresi "Cumhurbaşkanı Kararı ile yürürlüğe konulan" şeklinde değiştirilmiş ve "uluslararası ihaleye çıkarılanların ihalesini kazanan veya" ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

MADDE 21- 488 sayılı Kanuna ekli (1) sayılı tablonun "II. Kararlar ve mazbatalar" başlıklı bölümünün (2) numaralı fıkrasının parantez içi hükmünde yer alan "ihale kararının" ibaresi "ihale kararı ve ihaleye ilişkin olarak ihale makamı ile düzenlenen sözleşmenin" şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 22- 2/7/1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanununun 13 üncü maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinde yer alan "düzeltmeler" ibaresi "düzeltmeler ile ilgililerin kusuru olmaksızın nüfus idareleri tarafından resen yapılacak düzeltmeler sonucu ticaret sicilinde yapılacak düzeltmeler" şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 23- 492 sayılı Kanunun 59 uncu maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde yer alan "hataların tashihleri" ibaresi "hataların ve nüfus idareleri tarafından resen yapılacak düzeltmeler sonucu tapu kayıtlarının tashihi" şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 24- 492 sayılı Kanunun;

a) 98 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) ve (c) bentlerinde yer alan "yola elverişlilik belgeleri" ibareleri "liman çıkış belgeleri" şeklinde,

b) 102 nci maddesinin başlığında yer alan "Yola elverişlilik belgesi" ibaresi "Liman çıkış belgesi" şeklinde, birinci fıkrasında yer alan "yola elverişlilik belgesi" ibaresi "liman çıkış belgesi" şeklinde,

c) 107 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "yola elverişlilik belgesi" ibaresi "liman çıkış belgesi" şeklinde

değiştirilmiştir.

MADDE 25- 492 sayılı Kanunun ek 1 inci maddesinin (2) numaralı fıkrasının (a) bendinde yer alan "Kalkınma Bakanlığınca yayımlanan" ibaresi "Cumhurbaşkanı Kararı ile yürürlüğe konulan" şeklinde değiştirilmiş ve "uluslararası ihaleye çıkarılanların ihalesini kazanan veya" ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

(Afyonkarahisar Milletvekili Ali Özkaya ve Samsun Milletvekili Ersan Aksu ile 120 Milletvekilinin Teklifi)

MADDE 27- 492 sayılı Kanuna bağlı (7) sayılı tarifenin "II. Liman işlemleri" başlıklı bölümünün;

a) (3) numaralı fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"3. Liman çıkış belgesi:

Aşağıdaki tarifeye göre harç alınır:

11 -500 rüsum tonilatoluk gemilerden	(750,00 TL)
501-2.000 rüsum tonilatoluk gemilerden	(2.000,00 TL)
2.001-4.000 rüsum tonilatoluk gemilerden	(4.000,00 TL)
4.001-8.000 rüsum tonilatoluk gemilerden	(6.000,00 TL)
8.001-10.000 rüsum tonilatoluk gemilerden	(10.000,00 TL)
10.001-30.000 rüsum tonilatoluk gemilerden	(20.000,00 TL)
30.001-50.000 rüsum tonilatoluk gemilerden	(30.000,00 TL)
50.000 rüsum tonilatodan yukarı gemilerden	(50.000,00 TL)"

b) (8) numaralı fıkrasının (a) ve (b) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"a) Yolcu gemisi emniyet belgesi, yük gemisi inşa emniyet belgesi, yük gemisi teçhizat emniyet belgesi, uluslararası yükleme sınırı belgesi, yük gemisi radyo emniyet belgesi, uluslararası tonilato belgesi, sıvılaştırılmış gazları dökme halde taşımak için uluslararası uygunluk belgesi, sıvılaştırılmış gazları dökme halde taşımak için uygunluk belgesi, tehlikeli kimyasal maddeleri dökme halde taşımak için uygunluk belgesi, tehlikeli kimyasal maddeleri dökme halde taşımak için uluslararası uygunluk belgesi, uluslararası emniyet yönetimi kodu uygunluk belgesi, emniyet yönetimi belgesi, uluslararası gemi güvenlik belgesi, uluslararası denizcilik katı dökme yükler koduna uygunluk belgesi, tehlikeli yük taşıyan gemiler için özel gerekliliklerle birlikte uygunluk belgesi, uluslararası yüksek hızlı tekne emniyet belgesi, özel amaçlı gemi emniyet belgesi, uluslararası petrolle kirlenmenin önlenmesi belgesi, zararlı sıvı maddeleri dökme halde taşımak için uluslararası petrolle kirliliğin önlenmesi belgesi, uluslararası hava kirliliğini önleme belgesi, uluslararası makine hava kirliliğini önleme belgesi, uluslararası organik tutunma önleyici sistem sertifikası, tahıl taşıma için yetkilendirme belgesi, uluslararası enerji verimliliği sertifikası, uluslararası balast suyu yönetim sertifikası, uluslararası pis su kirliliğini önleme belgesi, yolcuların ölümünden veya yaralanmalarından doğan sorumluluğa ilişkin sigorta veya diğer mali teminat sertifikası, petrol kirliliği zararları hukuki sorumluluğu ile ilgili sigorta veya diğer mali teminat sertifikası, gemi yakıtlarından kaynaklanan petrol kirliliği zararının hukuki sorumluluğu ile ilgili sigorta veya diğer mali teminat sertifikası, (Her bir belge için ayrı ayrı olmak üzere)

En az 500,00 TL maktu harca ilave olarak beher rüsum tonilatosundan	(1 TL)

Her belgenin harç tutarı 8.000,00 TL'den çok olamaz.

b) Muafiyet belgesi	(1.000 TL)"

c) (10) numaralı fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"10. Seyir izin belgesi:

Deniz araçlarından aşağıdaki tarifeye göre harç alınır.

Boyları 5 metreden 10 metreye kadar olanlardan	(900,00 TL)
Boyları 10 metreden 15 metreye kadar olanlardan	(1.800,00 TL)
Boyları 15 metreden 20 metreye kadar olanlardan	(3.000,00 TL)
Boyları 20 metreden 25 metreye kadar olanlardan	(9.000,00 TL)
Boyları 25 metreden 30 metreye kadar olanlardan	(15.000,00 TL)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 26- 492 sayılı Kanuna bağlı (7) sayılı tarifenin "II. Liman işlemleri" başlıklı bölümünün;

a) (3) numaralı fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"3. Liman çıkış belgesi:

Aşağıdaki tarifeye göre harç alınır:

11-500 rüsum tonilatoluk gemilerden	(750,00 TL)
501-2.000 rüsum tonilatoluk gemilerden	(2.000,00 TL)
2.001-4.000 rüsum tonilatoluk gemilerden	(4.000,00 TL)
4.001-8.000 rüsum tonilatoluk gemilerden	(6.000,00 TL)
8.001-10.000 rüsum tonilatoluk gemilerden	(10.000,00 TL)
10.001-30.000 rüsum tonilatoluk gemilerden	(20.000,00 TL)
30.001-50.000 rüsum tonilatoluk gemilerden	(30.000,00 TL)
50.000 rüsum tonilatodan yukarı gemilerden	(50.000,00 TL) "

b) (8) numaralı fıkrasının (a) ve (b) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"a) Yolcu gemisi emniyet belgesi, yük gemisi inşa emniyet belgesi, yük gemisi teçhizat emniyet belgesi, uluslararası yükleme sınırı belgesi, yük gemisi radyo emniyet belgesi, uluslararası tonilato belgesi, sıvılaştırılmış gazları dökme halde taşımak için uluslararası uygunluk belgesi, sıvılaştırılmış gazları dökme halde taşımak için uygunluk belgesi, tehlikeli kimyasal maddeleri dökme halde taşımak için uygunluk belgesi, tehlikeli kimyasal maddeleri dökme halde taşımak için uluslararası uygunluk belgesi, uluslararası emniyet yönetimi kodu uygunluk belgesi, emniyet yönetimi belgesi, uluslararası gemi güvenlik belgesi, uluslararası denizcilik katı dökme yükler koduna uygunluk belgesi, tehlikeli yük taşıyan gemiler için özel gerekliliklerle birlikte uygunluk belgesi, uluslararası yüksek hızlı tekne emniyet belgesi, özel amaçlı gemi emniyet belgesi, uluslararası petrolle kirlenmenin önlenmesi belgesi, zararlı sıvı maddeleri dökme halde taşımak için uluslararası petrolle kirliliğin önlenmesi belgesi, uluslararası hava kirliliğini önleme belgesi, uluslararası makine hava kirliliğini önleme belgesi, uluslararası organik tutunma önleyici sistem sertifikası, tahıl taşıma için yetkilendirme belgesi, uluslararası enerji verimliliği sertifikası, uluslararası balast suyu yönetim sertifikası, uluslararası pis su kirliliğini önleme belgesi, yolcuların ölümünden veya yaralanmalarından doğan sorumluluğa ilişkin sigorta veya diğer mali teminat sertifikası, petrol kirliliği zararları hukuki sorumluluğu ile ilgili sigorta veya diğer mali teminat sertifikası, gemi yakıtlarından kaynaklanan petrol kirliliği zararının hukuki sorumluluğu ile ilgili sigorta veya diğer mali teminat sertifikası, (Her bir belge için ayrı ayrı olmak üzere)

En az 500,00 TL maktu harca ilave olarak beher rüsum tonilatosundan (1 TL)

Her belgenin harç tutarı 8.000,00 TL'den çok olamaz.

b) Muafiyet belgesi (1.000 TL)"

c) (10) numaralı fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"10. Seyir izin belgesi:

Deniz araçlarından aşağıdaki tarifeye göre harç alınır.

Boyları 5 metreden 10 metreye kadar olanlardan	(900,00 TL)
Boyları 10 metreden 15 metreye kadar olanlardan	(1.800,00 TL)
Boyları 15 metreden 20 metreye kadar olanlardan	(3.000,00 TL)
Boyları 20 metreden 25 metreye kadar olanlardan	(9.000,00 TL)
Boyları 25 metreden 30 metreye kadar olanlardan	(15.000,00 TL)

(Afyonkarahisar Milletvekili Ali Özkaya ve Samsun Milletvekili Ersan Aksu ile 120 Milletvekilinin Teklifi)

Boyları 30 metreden 40 metreye kadar olanlardan (30.000,00 TL)
Boyları 40 metre üzeri olanlardan (60.000,00 TL)
Aracın boyunun tespitinde bir metreden küçük değerler dikkate alınmaz. Şu kadar ki Milli Gemi Sicili, Türk Uluslararası Gemi Sicili ve Bağlama Kütüğüne kayıtlı deniz araçlarına verilen belgelerden bu tarifede yer alan harçlar üçte biri oranında alınır."

MADDE 28- 492 sayılı Kanuna bağlı (8) sayılı tarifenin "XIII- Bağlama kütüğü ruhsatnamelerinden alınacak harçlar:" başlıklı bölümünün birinci paragrafı tarifeyle birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, ikinci paragrafının başına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

"26/9/2011 tarihli ve 655 sayılı Ulaştırma ve Altyapı Alanına İlişkin Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun Hükmünde Kararname hükümlerine göre bağlama kütüklerine kaydedilen gemi, deniz ve iç su araçlarına verilecek ruhsatnamelerden (Gemi, deniz ve iç su aracının boyuna göre her yıl için):

5 metreden 7 metreye kadar olanlardan (5.000,00 TL)
7 metreden 9 metreye kadar olanlardan (7.500,00 TL)
9 metreden 12 metreye kadar olanlardan (10.000,00 TL)
12 metreden 15 metreye kadar olanlardan (15.000,00 TL)
15 metreden 20 metreye kadar olanlardan (25.000,00 TL)
20 metreden 30 metreye kadar olanlardan (50.000,00 TL)
30 metreden büyük olanlardan (100.000,00 TL)
alınır."

"Ruhsatnamenin birden fazla yıl için düzenlenmesi durumunda harç, ruhsatnamenin düzenlendiği ya da yenilendiği tarihte geçerli harç tutarı ile ruhsatnamenin geçerlilik süresinin çarpımı suretiyle hesaplanır."

MADDE 29- 14/10/1983 tarihli ve 2920 sayılı Türk Sivil Havacılık Kanununun 31 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "Türk" ibaresinden sonra gelmek üzere "sivil" ibaresi ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Türk taşıyıcı tarafından, Sivil Havacılık Genel Müdürlüğünce belirlenecek usul ve esaslar çerçevesinde kiralanan yabancı tescilli hava araçlarıyla da Türkiye Cumhuriyeti ülkesi içinde iki nokta arasında havayolu ile ticari amaçla yolcu, posta ve yük taşımaları yapılabilir."

MADDE 30- 25/10/1984 tarihli ve 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun 29 uncu maddesinin (1) numaralı fıkrasına aşağıdaki bent eklenmiştir.

"ç) Vergi kesintisi yapmakla sorumlu tutulanlar tarafından sorumlu sıfatıyla beyan edilerek ödenen katma değer vergisi,"

Boyları 30 metreden 40 metreye kadar olanlardan (30.000,00 TL)
Boyları 40 metre üzeri olanlardan (60.000,00 TL)
Aracın boyunun tespitinde bir metreden küçük değerler dikkate alınmaz. Şu kadar ki Milli Gemi Sicili, Türk Uluslararası Gemi Sicili ve Bağlama Kütüğüne kayıtlı deniz araçlarına verilen belgelerden bu tarifede yer alan harçlar üçte biri oranında alınır."

MADDE 27- 492 sayılı Kanuna bağlı (8) sayılı tarifenin "XIII- Bağlama kütüğü ruhsatnamelerinden alınacak harçlar:" başlıklı bölümünün birinci paragrafı tarifeyle birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve ikinci paragrafının başına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

"26/9/2011 tarihli ve 655 sayılı Ulaştırma ve Altyapı Alanına İlişkin Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun Hükmünde Kararname hükümlerine göre bağlama kütüklerine kaydedilen gemi, deniz ve iç su araçlarına verilecek ruhsatnamelerden (Gemi, deniz ve iç su aracının boyuna göre her yıl için):

5 metreden 7 metreye kadar olanlardan (5.000,00 TL)
7 metreden 9 metreye kadar olanlardan (7.500,00 TL)
9 metreden 12 metreye kadar olanlardan (10.000,00 TL)
12 metreden 15 metreye kadar olanlardan (15.000,00 TL)
15 metreden 20 metreye kadar olanlardan (25.000,00 TL)
20 metreden 30 metreye kadar olanlardan (50.000,00 TL)
30 metreden büyük olanlardan (100.000,00 TL)
alınır."

"Ruhsatnamenin birden fazla yıl için düzenlenmesi durumunda harç, ruhsatnamenin düzenlendiği ya da yenilendiği tarihte geçerli harç tutarı ile ruhsatnamenin geçerlilik süresinin çarpımı suretiyle hesaplanır."

MADDE 28- 14/9/1972 tarihli ve 1618 sayılı Seyahat Acentaları ve Seyahat Acentaları Birliği Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 7- 6/2/2023 tarihinde yaşanan deprem afetinden etkilenen ve Genel Hayata Etkili Afet Bölgesi kabul edilen; Adana, Adıyaman, Batman, Bingöl, Diyarbakır, Elazığ, Gaziantep, Hatay, Kahramanmaraş, Kayseri, Kilis, Malatya, Mardin, Niğde, Osmaniye, Şanlıurfa ve Tunceli illerinde faaliyet gösteren seyahat acentalarından 35 inci maddede düzenlenen yıllık aidat 2023 ve 2024 yılları için alınmaz."

MADDE 29- 14/10/1983 tarihli ve 2920 sayılı Türk Sivil Havacılık Kanununun 31 inci maddesinin birinci fıkrasına "Türk" ibaresinden sonra gelmek üzere "sivil" ibaresi ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Türk taşıyıcı tarafından, Sivil Havacılık Genel Müdürlüğünce belirlenecek usul ve esaslar çerçevesinde kiralanan yabancı tescilli hava araçlarıyla da Türkiye Cumhuriyeti ülkesi içinde iki nokta arasında havayolu ile ticari amaçla yolcu, posta ve yük taşımaları yapılabilir."

MADDE 30- 25/10/1984 tarihli ve 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun 29 uncu maddesinin (1) numaralı fıkrasına aşağıdaki bent eklenmiştir.

"ç) Vergi kesintisi yapmakla sorumlu tutulanlar tarafından sorumlu sıfatıyla beyan edilerek ödenen katma değer vergisi,"

(Afyonkarahisar Milletvekili Ali Özkaya ve Samsun Milletvekili Ersan Aksu ile 120 Milletvekilinin Teklifi)

MADDE 31- 3065 sayılı Kanunun 36 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan "indirim hakkını" ibaresi "indirim veya iade hakkını", "indirim hakkı" ibaresi "indirim veya iade hakkı" şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 32- 3065 sayılı Kanunun 41 inci maddesinin (1) numaralı fıkrasında yer alan "ve vergi kesintisi yapmakla sorumlu tutulanlar" ibaresi madde metninden çıkarılmış, bu fıkrada yer alan "akşamına kadar" ibaresinden sonra gelmek üzere ", vergi kesintisi yapmakla sorumlu tutulanlar Katma Değer Vergisi beyannamelerini, vergilendirme dönemini takibeden ayın ondokuzuncu günü akşamına kadar" ibaresi eklenmiştir.

MADDE 33- 3065 sayılı Kanunun 46 ncı maddesinin (1) numaralı fıkrasında yer alan "ile vergi kesmekle sorumlu tutulanlar," ibaresi madde metninden çıkarılmış, bu fıkrada yer alan "akşamına kadar" ibaresinden sonra gelmek üzere ", vergi kesintisi yapmakla sorumlu tutulanlar Katma Değer Vergisi beyannamelerini vergilendirme dönemini takibeden ayın yirmibirinci günü akşamına kadar" ibaresi eklenmiştir.

MADDE 34- 3065 sayılı Kanunun geçici 29 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan "31/12/2023" ibaresi "31/12/2028" şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 35- 3065 sayılı Kanunun geçici 32 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "31/12/2023" ibaresi "31/12/2028" şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 36- 3065 sayılı Kanunun geçici 33 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan "31/12/2023" ibaresi "31/12/2028" şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 37- 24/11/1994 tarihli ve 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanunun 18 inci maddesinin birinci fıkrasının (C) bendinin (c) alt bendinin birinci paragrafında yer alan "belli istekliler arasında kapalı teklif usulü" ibaresinden sonra gelmek üzere "ve elektronik ihale usulü" ibaresi ile aynı alt bende aşağıdaki paragraf eklenmiş, aynı bendin (d) alt bendinin ilk cümlesinde ve (e) alt bendinde yer alan "pazarlık" ibarelerinden sonra gelmek üzere ", elektronik ihale" ibareleri eklenmiştir.

"Elektronik ihale usulü; Elektronik ihale usulü ile yapılan ihalelere, elektronik ortamda istenilen teminatı vermiş ve ihale ilanında, ihaleye katılabilmek için belirtilen gerekli şartları yerine getirmiş olanlar katılabilirler. İhale şartnamesi, sözleşme taslağı ve tanıtım dokümanına elektronik ortamda erişim sağlanır. İhale komisyonunca belirlenen ihale başlangıç değeri ile ihalenin her aşamasında verilecek tekliflerde asgari artırılabilecek miktar, ihaleye katılabilmek için son başvuru tarih ve saati, ihalenin süresi ve İdarece belirlenecek diğer bilgilere ihale ilanında yer verilir. Elektronik ihale usulüne yönelik esas ve usuller Kurul tarafından çıkartılacak ayrı bir yönetmelikle belirlenir."

MADDE 38- 3/1/2002 tarihli ve 4733 sayılı Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkol Piyasasının Düzenlenmesine Dair Kanunun 8 inci maddesinin sekizinci fıkrasının birinci cümlesinden sonra gelen cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Bu Kanuna, 4250 sayılı Kanuna, 213 sayılı Kanunun 359 uncu maddesinin (d) fıkrası ile 5607 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin onuncu, onaltıncı, onyedinci, onsekizinci, yirminci ve yirmibirinci fıkralarına aykırı fiillerden soruşturma ve/veya kovuşturma başlatılması durumunda bu Kanun kapsamında yürütülen faaliyetlere ilişkin verilen belgeler, durumun Bakanlığa yargı merciince bir hafta içerisinde bildirilmesiyle veya sair suretlerle Bakanlıkça ıttıla edilmesi durumunda, belgenin düzenlendiği tesis veya işyeri dikkate alınarak askıya alınır. Askıya alma süresince söz konusu tesis

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 31- 3065 sayılı Kanunun 36 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan "indirim hakkını" ibaresi "indirim veya iade hakkını" ve "indirim hakkı" ibaresi "indirim veya iade hakkı" şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 32- 3065 sayılı Kanunun 41 inci maddesinin (1) numaralı fıkrasında yer alan "ve vergi kesintisi yapmakla sorumlu tutulanlar" ibaresi madde metninden çıkarılmış ve fıkraya "akşamına kadar" ibaresinden sonra gelmek üzere ", vergi kesintisi yapmakla sorumlu tutulanlar Katma Değer Vergisi beyannamelerini, vergilendirme dönemini takibeden ayın yirmibirinci günü akşamına kadar" ibaresi eklenmiştir.

MADDE 33- 3065 sayılı Kanunun 46 ncı maddesinin (1) numaralı fıkrasında yer alan "ile vergi kesmekle sorumlu tutulanlar," ibaresi madde metninden çıkarılmış ve fıkraya "akşamına kadar" ibaresinden sonra gelmek üzere ", vergi kesintisi yapmakla sorumlu tutulanlar bir vergilendirme dönemine ait katma değer vergilerini beyanname verecekleri ayın yirmiüçüncü günü akşamına kadar" ibaresi eklenmiştir.

MADDE 34- 3065 sayılı Kanunun geçici 29 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan "31/12/2023" ibaresi "31/12/2028" şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 35- 3065 sayılı Kanunun geçici 32 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "31/12/2023" ibaresi "31/12/2028" şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 36- 3065 sayılı Kanunun geçici 33 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan "31/12/2023" ibaresi "31/12/2028" şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 37- 24/11/1994 tarihli ve 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanunun 18 inci maddesinin birinci fıkrasının (C) bendinin (c) alt bendinin birinci paragrafına "belli istekliler arasında kapalı teklif usulü" ibaresinden sonra gelmek üzere "ve elektronik ihale usulü" ibaresi ile aynı alt bende aşağıdaki paragraf eklenmiş, aynı bendin (d) alt bendinin ilk cümlesine ve (e) alt bendine "pazarlık" ibarelerinden sonra gelmek üzere ", elektronik ihale" ibareleri eklenmiştir.

"Elektronik ihale usulü: Elektronik ihale usulü ile yapılan ihalelere, elektronik ortamda istenilen teminatı vermiş ve ihale ilanında ihaleye katılabilmek için belirtilen gerekli şartları yerine getirmiş olanlar katılabilirler. İhale şartnamesi, sözleşme taslağı ve tanıtım dokümanına elektronik ortamda erişim sağlanır. İhale komisyonunca belirlenen ihale başlangıç değeri ile ihalenin her aşamasında verilecek tekliflerde asgari artırılabilecek miktar, ihaleye katılabilmek için son başvuru tarih ve saati, ihalenin süresi ve İdarece belirlenecek diğer bilgilere ihale ilanında yer verilir. Elektronik ihale usulüne yönelik esas ve usuller Kurul tarafından çıkartılacak ayrı bir yönetmelikle belirlenir."

MADDE 38- 3/1/2002 tarihli ve 4733 sayılı Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkol Piyasasının Düzenlenmesine Dair Kanunun 8 inci maddesinin sekizinci fıkrasının birinci cümlesinden sonra gelen cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Bu Kanuna, 4250 sayılı Kanuna, 213 sayılı Kanunun 359 uncu maddesinin (d) fıkrası ile 5607 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin onuncu, onaltıncı, onyedinci, onsekizinci, yirminci ve yirmibirinci fıkralarına aykırı fiillerden soruşturma ve/veya kovuşturma başlatılması durumunda bu Kanun kapsamında yürütülen faaliyetlere ilişkin verilen belgeler, durumun Bakanlığa yargı merciince bir hafta içerisinde bildirilmesiyle veya sair suretlerle Bakanlıkça ıttıla edilmesi durumunda, belgenin düzenlendiği tesis veya işyeri dikkate alınarak askıya alınır. Askıya alma süresince söz konusu tesis

veya işyeri için başkaca bir belge düzenlenmez. Tüzel kişilerin organ veya temsilcisi ya da organ veya temsilci olmamakla birlikte bu tüzel kişinin faaliyeti çerçevesinde görev üstlenen bir kişi tarafından tüzel kişinin yararına işlenmesi durumunda da askıya alma işlemi uygulanır. Bakanlıkça askıya alma işleminin kaldırılıp kaldırılmayacağı altı ayda bir değerlendirilir. Ancak kovuşturmaya yer olmadığına dair kararın kesinleşmesi üzerine ya da mahkûmiyet dışında bir hüküm veya hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilmesi halinde kesinleşmesi beklenmeksizin Bakanlık tarafından askıya alma işlemi ortadan kaldırılır."

MADDE 39- 4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanununa aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

"Devlet Malzeme Ofisi Genel Müdürlüğü tarafından idareler adına yapılacak alımlar

Ek Madde 12- Devlet Malzeme Ofisi Genel Müdürlüğü tarafından, idareler adına yapılacak taşıt alımı, taşıt kiralama, akaryakıt alımı ile ilaç, tıbbi malzeme ve tıbbi cihaz alımları; saydamlığın, rekabetin, eşit muamelenin, güvenirliğin, gizliliğin, kamuoyu denetiminin, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanmasının ve kaynakların verimli kullanılmasının sağlanması kaydıyla, bütün isteklilerin teklif verebildiği açık veya kapalı teklif usulü, isteklilere davet göndermek suretiyle açık veya kapalı teklif istenmesi yöntemiyle yapılan belli istekliler arasında ihale usulü veya davet edilen istekli ile fiyat müzakeresi yapılan pazarlık usulüne ilişkin satın alma yöntemleri ile yapılabilir.

Bu madde kapsamında yapılacak alımlarda,

a) Birinci fıkrada belirlenen satın alma yöntemleri uygulanmak kaydıyla çerçeve anlaşmalar yapılabilir.

b) Ceza, ihalelerden yasaklama ve sonuç bildirimine ilişkin hükümler hariç olmak üzere bu Kanun hükümleri uygulanmaz.

c) Uygulanacak satın alma yöntemleri, ilan ve davet süreleri ile kuralları, doküman hazırlanması, tekliflerin sunulması, değerlendirilmesi ve alımların sonuçlandırılması dahil ihale süreci ve çerçeve anlaşmalara ilişkin iş ve işlemler ile ilgili esas ve usuller Kurumun görüşü alınarak Devlet Malzeme Ofisi Genel Müdürlüğü tarafından Yönetmelikle belirlenir."

MADDE 40- 5/1/2002 tarihli ve 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"Yapım işlerine ek fiyat farkı ve süre uzatımı verilmesi

GEÇİCİ MADDE 7- 1/3/2023 tarihinden önce 4734 sayılı Kamu İhale Kanununa göre ihalesi yapılan ve bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla devam eden (geçici kabulü onaylanmamış olan) yapım işlerine ilişkin Türk lirası üzerinden yapılan sözleşmelerde, sözleşmenin 1/1/2024 tarihinden sonra (bu tarih dâhil) gerçekleştirilen kısımları için;

a) İhale dokümanında fiyat farkı hesaplanmasına ilişkin hüküm bulunan sözleşmelerde, sözleşmesine göre hesaplanan fiyat farkı tutarı oransal olarak artırılabilir.

b) İhale dokümanında fiyat farkı hesaplanmasına ilişkin hüküm bulunmayan sözleşmeler için fiyat farkı verilebilir.

Birinci fıkra kapsamındaki sözleşmelerde altı ayı geçmemek üzere idarece bu maddeye göre süre uzatımı verilebilir.

Bu madde kapsamında ek fiyat farkı ile süre uzatımı verilebilecek işlerin niteliklerini, girdileri, ek fiyat farkı hesaplama yöntemlerini, uygulama dönemini, başvuru sürelerini, süre uzatımına bağlı olarak yapılacak işlemler ile ek fiyat farkı ve süre uzatımına dair diğer hususlar dâhil bu maddenin uygulanmasına ilişkin esas ve usulleri tespite Cumhurbaşkanı yetkilidir.

veya işyeri için başkaca bir belge düzenlenmez. Tüzel kişilerin organ veya temsilcisi ya da organ veya temsilci olmamakla birlikte bu tüzel kişinin faaliyeti çerçevesinde görev üstlenen bir kişi tarafından tüzel kişinin yararına işlenmesi durumunda da askıya alma işlemi uygulanır. Bakanlıkça askıya alma işleminin kaldırılıp kaldırılmayacağı altı ayda bir değerlendirilir. Ancak kovuşturmaya yer olmadığına dair kararın kesinleşmesi üzerine ya da mahkûmiyet dışında bir hüküm veya hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilmesi halinde kesinleşmesi beklenmeksizin Bakanlık tarafından askıya alma işlemi ortadan kaldırılır."

MADDE 39- 4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanununa aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

"Devlet Malzeme Ofisi Genel Müdürlüğü tarafından idareler adına yapılacak alımlar

EK MADDE 12- Devlet Malzeme Ofisi Genel Müdürlüğü tarafından, idareler adına yapılacak taşıt alımı, taşıt kiralama, akaryakıt alımı ile ilaç, tıbbi malzeme ve tıbbi cihaz alımları; saydamlığın, rekabetin, eşit muamelenin, güvenirliğin, gizliliğin, kamuoyu denetiminin, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanmasının ve kaynakların verimli kullanılmasının sağlanması kaydıyla, bütün isteklilerin teklif verebildiği açık veya kapalı teklif usulü, isteklilere davet göndermek suretiyle açık veya kapalı teklif istenmesi yöntemiyle yapılan belli istekliler arasında ihale usulü veya davet edilen istekli ile fiyat müzakeresi yapılan pazarlık usulüne ilişkin satın alma yöntemleri ile yapılabilir.

Bu madde kapsamında yapılacak alımlarda,

a) Birinci fıkrada belirlenen satın alma yöntemleri uygulanmak kaydıyla çerçeve anlaşmalar yapılabilir.

b) Ceza, ihalelerden yasaklama ve sonuç bildirimine ilişkin hükümler hariç olmak üzere bu Kanun hükümleri uygulanmaz.

c) Uygulanacak satın alma yöntemleri, ilan ve davet süreleri ile kuralları, doküman hazırlanması, tekliflerin sunulması, değerlendirilmesi ve alımların sonuçlandırılması dahil ihale süreci ve çerçeve anlaşmalara ilişkin iş ve işlemler ile ilgili esas ve usuller Kurumun görüşü alınarak Devlet Malzeme Ofisi Genel Müdürlüğü tarafından yönetmelikle belirlenir."

MADDE 40- 5/1/2002 tarihli ve 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"Yapım işlerine ek fiyat farkı ve süre uzatımı verilmesi

GEÇİCİ MADDE 7 – 1/3/2023 tarihinden önce 4734 sayılı Kanuna göre ihalesi yapılan ve bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla devam eden (geçici kabulü onaylanmamış olan) yapım işlerine ilişkin Türk lirası üzerinden yapılan sözleşmelerde, sözleşmenin 1/1/2024 tarihinden sonra (bu tarih dâhil) gerçekleştirilen kısımları için;

a) İhale dokümanında fiyat farkı hesaplanmasına ilişkin hüküm bulunan sözleşmelerde, sözleşmesine göre hesaplanan fiyat farkı tutarı sözleşmesindeki fiyat farkı formülünde yer alan B katsayısı 1,00'e kadar artırılarak hesaplanabilir.

b) İhale dokümanında fiyat farkı hesaplanmasına ilişkin hüküm bulunmayan sözleşmelerde, Türkiye İstatistik Kurumu tarafından aylık olarak yayımlanan yurt içi üretici fiyatı genel endeksinde ihale tarihinin içinde bulunduğu aydan uygulama ayına kadar gerçekleşen değişimin yüzde on beşine kadar fiyat farkı hesaplanabilir.

Birinci fıkra kapsamındaki sözleşmelerde altı ayı geçmemek üzere idarece bu maddeye göre süre uzatımı verilebilir.

(Afyonkarahisar Milletvekili Ali Özkaya ve Samsun Milletvekili Ersan Aksu ile 120 Milletvekilinin Teklifi)

Geçici 5 inci maddenin altıncı ve yedinci fıkraları kapsamındaki yapım işleri sözleşmeleri için bu maddeye uygun olarak ilgili mevzuatında düzenleme yapılabilir.”

MADDE 41- 28/3/2002 tarihli ve 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunun 4 üncü maddesinin beşinci fıkrasına “tahvil ihraçları” ibaresinden sonra gelmek üzere “ile fon kullanıcısı olacakları kira sertifikası ihraçları” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 42- 4749 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 40 - Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları İşletmesi Genel Müdürlüğünün, bu maddenin yürürlük tarihi itibarıyla Hazine garantili kredilerinden Hazine ve Maliye Bakanlığınca yapılan üstlenimlerden ve ikrazen kullandırılan kredilerinden doğan vadesi geçmiş anapara, faiz, masraf ve gecikme zammından oluşan Hazine alacaklarını, Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları İşletmesi Genel Müdürlüğünün ödenmemiş sermayesine mahsuba ve mahsup edilen tutarları geçmemek üzere Hazine ve Maliye Bakanlığı bütçesine ödenek eklemeye Hazine ve Maliye Bakanı yetkilidir.”

MADDE 43- 6/6/2002 tarihli ve 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanununun 2 nci maddesinin (1) numaralı fıkrasının (d) bendinde yer alan “ana bayi” ibaresinden önce gelmek üzere “resmi şekilde düzenlenen sözleşmesi bulunan;” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 44- 4760 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin (1) numaralı fıkrasının (b) bendinde yer alan “teslimi” ibaresinden sonra gelmek üzere “ile yurt içinden serbest bölgelere yapılan teslimler” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 45- 4760 sayılı Kanunun geçici 6 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan “31/12/2023” ibaresi “31/12/2033” şeklinde, “bu tutarı” ibaresi “bu tutarı veya yeniden değerleme oranı uygulanmak suretiyle belirlenmiş olan tutarı” şeklinde değiştirilmiş, fıkraya birinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümleler eklenmiştir.

“Bu maddede yer alan tutarlar, her yıl bir önceki yıla ilişkin olarak 213 sayılı Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre belirlenen yeniden değerleme oranında artırılmak suretiyle uygulanır. Hesaplanan tutarın 1 lirayı aşmayan kesirleri dikkate alınmaz.”

MADDE 46- 10/7/2003 tarihli ve 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanununun 26 ncı maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Sürücüsünün tabiiyetine bakılmaksızın yabancı plakalı taşıt için birinci fıkra kapsamında uygulanacak olan idari para cezaları, tebligat şartı aranmaksızın sürücüsü bilgilendirilmek suretiyle tahsil edilir. Cezalar tahsil edilmeden, cezaya muhatap yabancı plakalı taşıtın ülkeyi terk etmesine izin verilmez. Bu fıkra hükümlerinin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Ticaret Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı ile Bakanlıkça müştereken altı ay içinde belirlenir. Uluslararası sözleşme hükümleri saklıdır.”

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Bu madde kapsamında ek fiyat farkı ile süre uzatımı verilebilecek işleri, ek fiyat farkı hesaplama yöntemlerini, uygulama dönemini, başvuru sürelerini, süre uzatımına bağlı olarak yapılacak işlemler ile ek fiyat farkı ve süre uzatımına dair diğer hususlar dâhil bu maddenin uygulanmasına ilişkin esas ve usulleri, 8 inci maddeye göre belirlenen esas ve usuller de dikkate alınmak suretiyle tespite Cumhurbaşkanı yetkilidir.

Geçici 5 inci maddenin altıncı ve yedinci fıkraları kapsamındaki yapım işleri sözleşmeleri için bu maddeye uygun olarak ilgili mevzuatında düzenleme yapılabilir.”

MADDE 41- 28/3/2002 tarihli ve 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunun 4 üncü maddesinin beşinci fıkrasına “tahvil ihraçları” ibaresinden sonra gelmek üzere “ile fon kullanıcısı olacakları kira sertifikası ihraçları” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 42- 4749 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 40 - Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları İşletmesi Genel Müdürlüğünün, bu maddenin yürürlük tarihi itibarıyla Hazine garantili kredilerinden Hazine ve Maliye Bakanlığınca yapılan üstlenimlerden ve ikrazen kullandırılan kredilerinden doğan vadesi geçmiş anapara, faiz, masraf ve gecikme zammından oluşan Hazine alacaklarını, Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları İşletmesi Genel Müdürlüğünün ödenmemiş sermayesine mahsuba ve mahsup edilen tutarları geçmemek üzere Hazine ve Maliye Bakanlığı bütçesine ödenek eklemeye Hazine ve Maliye Bakanı yetkilidir.”

MADDE 43- 6/6/2002 tarihli ve 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanununun 2 nci maddesinin (1) numaralı fıkrasının (d) bendine “ana bayi” ibaresinden önce gelmek üzere “resmi şekilde düzenlenen sözleşmesi bulunan;” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 44- 4760 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin (1) numaralı fıkrasının (b) bendine “teslimi” ibaresinden sonra gelmek üzere “ile yurt içinden serbest bölgelere yapılan teslimler” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 45- 4760 sayılı Kanunun geçici 6 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan “31/12/2023” ibaresi “31/12/2033” şeklinde, “bu tutarı” ibaresi “bu tutarı veya yeniden değerleme oranı uygulanmak suretiyle belirlenmiş olan tutarı” şeklinde değiştirilmiş ve fıkraya birinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümleler eklenmiştir.

“Bu maddede yer alan tutarlar, her yıl bir önceki yıla ilişkin olarak 213 sayılı Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre belirlenen yeniden değerleme oranında artırılmak suretiyle uygulanır. Hesaplanan tutarın 1 lirayı aşmayan kesirleri dikkate alınmaz.”

MADDE 46- 10/7/2003 tarihli ve 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanununun 26 ncı maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Sürücüsünün tabiiyetine bakılmaksızın yabancı plakalı taşıt için birinci fıkra kapsamında uygulanacak olan idari para cezaları, tebligat şartı aranmaksızın sürücüsü bilgilendirilmek suretiyle tahsil edilir. Cezalar tahsil edilmeden, cezaya muhatap yabancı plakalı taşıtın ülkeyi terk etmesine izin verilmez. Bu fıkra hükümlerinin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Ticaret Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı ile Bakanlıkça müştereken altı ay içinde belirlenir. Uluslararası sözleşme hükümleri saklıdır.”

(Afyonkarahisar Milletvekili Ali Özkaya ve Samsun Milletvekili Ersan Aksu ile 120 Milletvekilinin Teklifi)

MADDE 47- 4/12/2003 tarihli ve 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanununun 3 üncü maddesinin dördüncü fıkrasına "5607 sayılı Kanuna aykırı" ibaresinden sonra gelmek üzere "veya bu Kanuna göre lisansa tabi faaliyetler ile ilgili olarak; 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 359 uncu maddesinin (a) ve (b) fıkraları kapsamında; muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge düzenleme veya bu belgeleri kullanma, belgelerin asıl veya suretlerini tamamen veya kısmen sahte olarak düzenleme veya bu belgeleri kullanma suçları ile aynı maddenin (ç) fıkrasında sayılan" ibaresi eklenmiştir.

MADDE 48- 5015 sayılı Kanunun 20 nci maddesinin ikinci fıkrasının (g) bendinin birinci cümlesinde yer alan "ve Kurum tarafından her türlü tesiste (rafineri hariç) lisansa tabi tüm faaliyetler kovuşturmaya yer olmadığına dair karar veya mahkeme kararı kesinleşinceye kadar geçici olarak durdurulur ve bu süre içinde söz konusu tesis için başka bir gerçek veya tüzel kişiye de lisans verilmez" ibaresi "ve Kurum tarafından her türlü tesiste (rafineri hariç) lisansa tabi tüm faaliyetler geçici olarak durdurulur ve bu süre içerisinde söz konusu tesis için başka bir gerçek veya tüzel kişiye de lisans verilmez" şeklinde değiştirilmiş ve bende birinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümleler eklenmiştir.

"Kurum tarafından geçici durdurma işleminin kaldırılıp kaldırılmayacağı bu fıkrada yer verilen suçlarla sınırlı olmak üzere Cumhuriyet başsavcılığı veya mahkemelerden temin edilecek bilgilere göre altı ayda bir değerlendirilir. Ancak kovuşturmaya yer olmadığına dair kararın kesinleşmesi üzerine ya da mahkûmiyet dışında bir hüküm veya hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilmesi halinde kesinleşmesi beklenmeksizin Kuruma yargı merciince bildirilmesiyle veya sair suretlerle Kurumca ıttıla edilmesi durumunda geçici durdurma işlemi Kurum tarafından kaldırılır."

MADDE 49- 5/5/2005 tarihli ve 5345 sayılı Gelir İdaresi Başkanlığı ile İlgili Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanunun mülga 27 nci maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

"Yetki

MADDE 27- Gelir İdaresi Başkanlığı;

a) Bilgi işlem sistemlerinin herhangi bir sebeple hizmet verememesi nedeniyle elektronik ortamda beyanname, bildirim veya form verilmesi mecburiyeti getirilenler ile elektronik ortamda belge düzenlenme mecburiyeti getirilenlerin, söz konusu beyanname, bildirim, form veya belgeleri kanuni süresinin son gününde verememesi veya düzenleyememesi ya da yapılması gereken ödemeleri kanuni süresinde yapamaması durumunda, beyanname, bildirim veya form verme ya da belge düzenleme veya ödeme sürelerinin son gününü kanunî süresinden itibaren 15 günü geçmeyecek şekilde yeniden belirlemeye,

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 47- 4/12/2003 tarihli ve 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanununun 3 üncü maddesinin dördüncü fıkrasına "5607 sayılı Kanuna aykırı" ibaresinden sonra gelmek üzere "veya bu Kanuna göre lisansa tabi faaliyetler ile ilgili olarak; 213 sayılı Kanunun 359 uncu maddesinin (a) ve (b) fıkraları kapsamında; muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge düzenleme veya bu belgeleri kullanma, belgelerin asıl veya suretlerini tamamen veya kısmen sahte olarak düzenleme veya bu belgeleri kullanma suçları ile aynı maddenin (ç) fıkrasında sayılan" ibaresi eklenmiştir.

MADDE 48- 5015 sayılı Kanunun 20 nci maddesinin ikinci fıkrasının (g) bendinin birinci cümlesinde yer alan "ve Kurum tarafından her türlü tesiste (rafineri hariç) lisansa tabi tüm faaliyetler kovuşturmaya yer olmadığına dair karar veya mahkeme kararı kesinleşinceye kadar geçici olarak durdurulur ve bu süre içinde söz konusu tesis için başka bir gerçek veya tüzel kişiye de lisans verilmez" ibaresi "ve Kurum tarafından her türlü tesiste (rafineri hariç) lisansa tabi tüm faaliyetler geçici olarak durdurulur ve bu süre içerisinde söz konusu tesis için başka bir gerçek veya tüzel kişiye de lisans verilmez" şeklinde değiştirilmiş ve bende birinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümleler eklenmiştir.

"Kurum tarafından geçici durdurma işleminin kaldırılıp kaldırılmayacağı bu fıkrada yer verilen suçlarla sınırlı olmak üzere Cumhuriyet başsavcılığı veya mahkemelerden temin edilecek bilgilere göre altı ayda bir değerlendirilir. Ancak kovuşturmaya yer olmadığına dair kararın kesinleşmesi üzerine ya da mahkûmiyet dışında bir hüküm veya hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilmesi halinde kesinleşmesi beklenmeksizin Kuruma yargı merciince bildirilmesiyle veya sair suretlerle Kurumca ıttıla edilmesi durumunda geçici durdurma işlemi Kurum tarafından kaldırılır."

MADDE 49- 5015 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 8- 29/4/2021 tarihinden önce kira sözleşmesi ile kullanım hakkı devredilmiş ve devralan adına lisanslandırılmış tesislerde, bu lisans süresince 213 sayılı Kanunun 359 uncu maddesinin (a), (b), (ç) fıkralarında belirtilen fiillerin işlenmesi durumunda, malikin söz konusu fiillerden dolayı şüpheli, sanık ve hükümlü olmaması kaydıyla 29/4/2021 tarihinden önce yaptığı talebe istinaden mahkemelerce işletmenin tahliyesine karar verilmesi ve kararın kesinleşmesi üzerine, malik tarafından bu maddenin yürürlüğe girmesinden önce kesinleşenler için bu maddenin yürürlüğe girmesinden itibaren veya kesinleşme tarihinden itibaren üç ay içinde Kuruma yeni lisans için başvurulması hâlinde, söz konusu tesis için 20 nci maddenin ikinci fıkrasının (g) bendi uygulanmaz. Varsa mevcut geçici durdurma hali ancak yeni lisans verilmesi durumunda kaldırılır."

MADDE 50- 5/5/2005 tarihli ve 5345 sayılı Gelir İdaresi Başkanlığı ile İlgili Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanunun mülga 27 nci maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

"Yetki

MADDE 27- Gelir İdaresi Başkanlığı;

a) Bilgi işlem sistemlerinin herhangi bir sebeple hizmet verememesi nedeniyle elektronik ortamda beyanname, bildirim veya form verilmesi mecburiyeti getirilenler ile elektronik ortamda belge düzenlenme mecburiyeti getirilenlerin, söz konusu beyanname, bildirim, form veya belgeleri kanuni süresinin son gününde verememesi veya düzenleyememesi ya da yapılması gereken ödemeleri kanuni süresinde yapamaması durumunda, beyanname, bildirim veya form verme ya da belge düzenleme veya ödeme sürelerinin son gününü kanunî süresinden itibaren 15 günü geçmeyecek şekilde yeniden belirlemeye,

(Afyonkarahisar Milletvekili Ali Özkaya ve Samsun Milletvekili Ersan Aksu ile 120 Milletvekilinin Teklifi)

b) Vergiye gönüllü uyumu artırmak, vergi kayıp ve kaçağı ile mücadele etmek ve tahsilatta etkinliği artırmak amacıyla mükellefiyet, vergilendirme ve vergiye uyum düzeyine ilişkin yapılacak çalışmalar için her türlü bilgi, veri ve istatistiği toplamak suretiyle oluşturulacak Risk Analizi Sistemi üzerinden risk analizi yapmaya ve vergiye gönüllü uyum düzeyini ölçmeye,

yetkilidir.

Vergi dairelerince işlem tesis edilmesi gereken işlere ait olan ve tebliği gereken belgeler, ilgili kurumları ile yapılan protokoller çerçevesinde muhataplarına 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 107/A maddesi hükümlerine göre kurulan teknik altyapı kullanılmak suretiyle Başkanlık tarafından elektronik ortamda tebliğ edilebilir. Elektronik ortamda yapılan tebligat, muhatabın elektronik adresine ulaştığı tarihi izleyen beşinci günün sonunda yapılmış sayılır. Bu şekilde yapılan tebligatlar, 11/2/1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine göre yapılmış tebliğ yerine geçer.”

MADDE 50- 5345 sayılı Kanunun 29 uncu maddesinin yedinci fıkrasında yer alan “tam veya kısmî zamanlı sözleşmeli personel” ibaresi “veya tam ya da kısmî zamanlı sözleşmeli bilişim personeli” şeklinde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Devlet gelir uzmanlığına atandıktan sonra bu unvanda en az beş yıl hizmeti bulunanlar sınava tabi tutulmadan müdür olarak atanabilirler.”

MADDE 51- 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 35- Bu Kanunun geçici 32 nci maddesi hükümleri, bu maddenin yayımı tarihinden itibaren iki yıl süreyle uygulanır. Bu süreyi iki yıl daha uzatmaya Cumhurbaşkanı yetkilidir.”

MADDE 52- 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun geçici 41 inci maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “31/12/2023” ibaresi “31/12/2028” şeklinde değiştirilmiştir.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

b) Vergiye gönüllü uyumu artırmak, vergi kayıp ve kaçağı ile mücadele etmek ve tahsilatta etkinliği artırmak amacıyla mükellefiyet, vergilendirme ve vergiye uyum düzeyine ilişkin yapılacak çalışmalar için her türlü bilgi, veri ve istatistiği toplamak suretiyle oluşturulacak Risk Analizi Sistemi üzerinden risk analizi yapmaya ve vergiye gönüllü uyum düzeyini ölçmeye,

yetkilidir.

Vergi dairelerince işlem tesis edilmesi gereken işlere ait olan ve tebliği gereken belgeler, ilgili kurumları ile yapılan protokoller çerçevesinde muhataplarına 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 107/A maddesi hükümlerine göre kurulan teknik altyapı kullanılmak suretiyle Başkanlık tarafından elektronik ortamda tebliğ edilebilir. Elektronik ortamda yapılan tebligat, muhatabın elektronik adresine ulaştığı tarihi izleyen beşinci günün sonunda yapılmış sayılır. Bu şekilde yapılan tebligatlar, 11/2/1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine göre yapılmış tebliğ yerine geçer.”

MADDE 51- 5345 sayılı Kanunun 29 uncu maddesinin yedinci fıkrasında yer alan “tam veya kısmî zamanlı sözleşmeli personel” ibaresi “veya tam ya da kısmî zamanlı sözleşmeli bilişim personeli” şeklinde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Devlet gelir uzmanlığına atandıktan sonra bu unvanda en az beş yıl hizmeti bulunanlar sınava tabi tutulmadan müdür olarak atanabilirler.”

MADDE 52- 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanununa aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 2- Kurumda görev yapan kurul başkan ve üyeleri, başkan yardımcısı, başkanlık müşaviri, daire başkanı ve müdür ile murakıp, uzman, murakıp yardımcısı ve uzman yardımcısı unvanlı meslek personeline her ay 60.000 gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak tutarı geçmemek üzere ek tazminat ödenir. Bu madde hükümlerine göre ek tazminatın tutarını belirlemeye, gerektiğinde unvan ve görev mahalline göre gösterge rakamını farklılaştırmaya ve ödeme usul ve esaslarını tespit etmeye Cumhurbaşkanı yetkilidir. Bu ödeme damga vergisi hariç herhangi bir vergi veya sigorta prim kesintisine tabi tutulmaz, hak kazanmada ve ödemelerde aylıklara ilişkin hükümler uygulanır.

Ek tazminat, ilgili mevzuatı uyarınca ödenmekte olan veya mali ve sosyal hakların tespitinde esas alınan aylık, ücret, zam, tazminat, ödenek, döner sermaye ödemesi, ikramiye ve diğer herhangi bir ödeme unsurunun ya da ücret tavanının hesabında dikkate alınmaz. Diğer mevzuatın bu maddeye aykırı hükümleri uygulanmaz.”

MADDE 53- 5411 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 35- Geçici 32 nci madde hükümleri, bu maddenin yayımı tarihinden itibaren iki yıl süreyle uygulanır. Bu süreyi iki yıl daha uzatmaya Cumhurbaşkanı yetkilidir.”

MADDE 54- 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun geçici 41 inci maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “31/12/2023” ibaresi “31/12/2028” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 55- 5510 sayılı Kanunun geçici 98 inci maddesinin dördüncü fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

(Afyonkarahisar Milletvekili Ali Özkaya ve Samsun Milletvekili Ersan Aksu ile 120 Milletvekilinin Teklifi)

MADDE 53- 5510 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 99- 2023 yılında götürü bedel üzerinden hizmet alım sözleşmesi yapılmış kamu üniversite sağlık hizmeti sunucularının Kuruma 31/12/2023 tarihine kadar bu sözleşme kapsamında verdikleri tedavi hizmetlerine ilişkin toplam tahakkuk tutarının götürü bedel sözleşme tutarından düşük olması durumunda, aradaki fark terkin edilir. Terkin edilen tutar, Bakanlık bütçesine bu amaçla tahsis edilecek ödenekten karşılanır.

Bu maddeye ilişkin usul ve esaslar Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşü alınarak Kurumca belirlenir."

MADDE 54- 5510 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 100- Bu Kanunun 60 ıncı maddesinin birinci fıkrasının (g) bendi kapsamında 1/1/2014 öncesine ait olup ödenmemiş genel sağlık sigortası primleri ile gecikme cezası ve gecikme zammı gibi fer'i alacaklarının tamamının tahsilinden vazgeçilir. Bu maddenin yayımlandığı tarihe kadar söz konusu süreler için ödenmiş olan primler iade ve mahsup edilmez."

MADDE 55- 13/6/2006 tarihli ve 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (p) bendinde yer alan "kurumlar." ibaresi "kurumlar ile katılım bankalarının ortağı olduğu ve katılım bankacılığı ilke ve esaslarına uygun her türlü finansman için kefalet vermek amacıyla kurulan Katılım Finans Kefalet Anonim Şirketi." şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 56- 5520 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin ikinci paragrafından sonra gelmek üzere aşağıdaki paragraf eklenmiş ve ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Kanunî ve iş merkezi Türkiye'de bulunmayan anonim ve limited şirket niteliğindeki yabancı kurumların sermayesine iştirak eden kurumların, bu iştiraklerinden elde ettikleri iştirak kazançları için istisna oranı, iştirak payını elinde tutan şirketin yurt dışı iştirakin ödenmiş sermayesinin en az % 50 sine sahip olması ve kazancın elde edildiği hesap dönemine ilişkin kurumlar vergisi beyannamesinin verilmesi gereken tarihe kadar Türkiye'ye transfer edilmesi şartıyla, bu bentte belirtilen diğer şartların sağlanması koşulu aranmaksızın %50 olarak uygulanır."

"(2) Cumhurbaşkanı, bu maddede yer alan; vergi yüküne ilişkin oranları ayrı ayrı veya birlikte sıfıra kadar indirmeye veya kurumlar vergisi oranına kadar artırmaya, diğer oranları ayrı ayrı veya birlikte sıfıra kadar indirmeye veya %100'e kadar artırmaya, Hazine ve Maliye Bakanlığı, bu maddedeki istisnaların uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir."

MADDE 57- 5520 sayılı Kanunun 10 uncu maddesinin birinci fıkrasının (ğ) bendinin; birinci paragrafında yer alan "kazancın %50'si." ibaresi "kazancın, elde edildiği hesap dönemine ilişkin kurumlar vergisi beyannamesinin verilmesi gereken tarihe kadar tamamının Türkiye'ye transfer edilmesi şartıyla, %80'i." şeklinde, üçüncü paragrafında yer alan "%100'e kadar artırmaya" ibaresi "%100'e kadar artırmaya ve Türkiye'ye transfer edilecek kazanç tutarını sıfıra kadar indirmeye veya kanuni seviyesine kadar artırmaya" şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 58- 5520 sayılı Kanunun 15 inci maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan "farklılaştırmaya yetkilidir." ibaresi "farklılaştırmaya; birinci fıkranın (a) bendi kapsamındaki vergi kesintisi oranını, işin; kamu kurum ve kuruluşları ile bunlara bağlı, ilgili ve ilişkili kurumlara taahhüt edilip edilmemesine ve bunların genel veya özel bütçeli idare kapsamında olup olmamasına, süresine, nev'ine ve yüklenicinin; ana yüklenici, alt yüklenici ya da tam ve dar mükellef olmasına göre ayrı ayrı veya birlikte belirlemeye yetkilidir." şeklinde değiştirilmiştir.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 56- 5510 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 99- 2023 yılında götürü bedel üzerinden hizmet alım sözleşmesi yapılmış kamu üniversite sağlık hizmeti sunucularının Kuruma 31/12/2023 tarihine kadar bu sözleşme kapsamında verdikleri tedavi hizmetlerine ilişkin toplam tahakkuk tutarının götürü bedel sözleşme tutarından düşük olması durumunda, aradaki fark terkin edilir. Terkin edilen tutar, Bakanlık bütçesine bu amaçla tahsis edilecek ödenekten karşılanır.

Bu maddeye ilişkin usul ve esaslar Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşü alınarak Kurumca belirlenir."

MADDE 57- 5510 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 100- Bu Kanunun 60 ıncı maddesinin birinci fıkrasının (g) bendi kapsamında 1/1/2014 öncesine ait olup ödenmemiş genel sağlık sigortası primleri ile gecikme cezası ve gecikme zammı gibi ferî alacaklarının tamamının tahsilinden vazgeçilir. Bu maddenin yayımlandığı tarihe kadar söz konusu süreler için ödenmiş olan primler iade ve mahsup edilmez."

MADDE 58- 13/6/2006 tarihli ve 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (p) bendinde yer alan "kurumlar." ibaresi "kurumlar ile katılım bankalarının ortağı olduğu ve katılım bankacılığı ilke ve esaslarına uygun her türlü finansman için kefalet vermek amacıyla kurulan Katılım Finans Kefalet Anonim Şirketi." şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 59- 5520 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin ikinci paragrafından sonra gelmek üzere aşağıdaki paragraf eklenmiş ve ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Kanunî ve iş merkezi Türkiye'de bulunmayan anonim ve limited şirket niteliğindeki yabancı kurumların sermayesine iştirak eden kurumların, bu iştiraklerinden elde ettikleri iştirak kazançları için istisna oranı, iştirak payını elinde tutan şirketin yurt dışı iştirakin ödenmiş sermayesinin en az %50'sine sahip olması ve kazancın elde edildiği hesap dönemine ilişkin kurumlar vergisi beyannamesinin verilmesi gereken tarihe kadar Türkiye'ye transfer edilmesi şartıyla, bu bentte belirtilen diğer şartların sağlanması koşulu aranmaksızın %50 olarak uygulanır."

"(2) Cumhurbaşkanı, bu maddede yer alan; vergi yüküne ilişkin oranları ayrı ayrı veya birlikte sıfıra kadar indirmeye veya kurumlar vergisi oranına kadar artırmaya, diğer oranları ayrı ayrı veya birlikte sıfıra kadar indirmeye veya %100'e kadar artırmaya, Hazine ve Maliye Bakanlığı, bu maddedeki istisnaların uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir."

MADDE 60- 5520 sayılı Kanunun 10 uncu maddesinin birinci fıkrasının (ğ) bendinin; birinci paragrafında yer alan "kazancın %50'si." ibaresi "kazancın, elde edildiği hesap dönemine ilişkin kurumlar vergisi beyannamesinin verilmesi gereken tarihe kadar tamamının Türkiye'ye transfer edilmesi şartıyla, %80'i." şeklinde ve üçüncü paragrafında yer alan "%100'e kadar artırmaya" ibaresi "%100'e kadar artırmaya ve Türkiye'ye transfer edilecek kazanç tutarını sıfıra kadar indirmeye veya kanuni seviyesine kadar artırmaya" şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 61- 5520 sayılı Kanunun 15 inci maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan "farklılaştırmaya yetkilidir." ibaresi "farklılaştırmaya; birinci fıkranın (a) bendi kapsamındaki vergi kesintisi oranını, işin; kamu kurum ve kuruluşları ile bunlara bağlı, ilgili ve ilişkili kurumlara taahhüt edilip edilmemesine ve bunların genel veya özel bütçeli idare kapsamında olup olmamasına, süresine, nev'ine ve yüklenicinin; ana yüklenici, alt yüklenici ya da tam ve dar mükellef olmasına göre ayrı ayrı veya birlikte belirlemeye yetkilidir." şeklinde değiştirilmiştir.

(Afyonkarahisar Milletvekili Ali Özkaya ve Samsun Milletvekili Ersan Aksu ile 120 Milletvekilinin Teklifi)

MADDE 59- 5520 sayılı Kanunun 30 uncu maddesinin sekizinci fıkrasında yer alan "artırmaya yetkilidir." ibaresi "artırmaya; birinci fıkranın (a) bendi kapsamındaki vergi kesintisi oranını, işin; kamu kurum ve kuruluşları ile bunlara bağlı, ilgili ve ilişkili kurumlara taahhüt edilip edilmemesine ve bunların genel veya özel bütçeli idare kapsamında olup olmamasına, süresine, nev'ine ve yüklenicinin; ana yüklenici, alt yüklenici ya da tam ve dar mükellef olmasına göre ayrı ayrı veya birlikte belirlemeye yetkilidir." şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 60- 5520 sayılı Kanunun 32 nci maddesinin yedinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

"Aracılı ihracat sözleşmesine dayanarak imalatçı veya tedarikçi kurumların, dış ticaret sermaye şirketleri veya sektörel dış ticaret şirketleri üzerinden gerçekleştirdikleri ihracat faaliyetlerinden elde ettikleri kazançlarına da bu indirim uygulanır."

MADDE 61- 5520 sayılı Kanunun geçici 14 üncü maddesinde yer alan "31/12/2023" ibareleri "30/6/2024" şeklinde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"(9) Cumhurbaşkanı, bu maddede belirtilen 30/6/2024 tarihini, bitim tarihinden itibaren her defasında altı ayı geçmeyen süreler halinde üç defa uzatmaya, kazanç istisnasını %0'a kadar indirmeye veya kanuni seviyesine kadar artırmaya, istisna oranını; hesap türü, hesapların vadesi ve hesap açılış tarihine göre ayrı ayrı veya birlikte belirlemeye yetkilidir."

MADDE 62- 14/3/2007 tarihli ve 5602 sayılı Şans Oyunları Hasılatından Alınan Vergi, Fon ve Payların Düzenlenmesi Hakkında Kanunun 4 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "%83'ünden" ibaresi "%93'ünden" şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 63- 14/12/2009 tarihli ve 5941 sayılı Çek Kanununun geçici 3 üncü maddesinin beşinci fıkrasında yer alan "31/12/2023" ibaresi "31/12/2025" şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 64- 15/2/2011 tarihli ve 6112 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayın Hizmetleri Hakkında Kanunun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki bentler eklenmiştir.

"kk) Koşullu erişim: Yayın hizmetlerine abonelik veya başka bir yöntemle önceden izin verilmesi yoluyla koşullu olarak erişimi sağlayan her türlü teknik tedbir ve düzenlemeyi,

ll) Net satış: Brüt satışlardan, satış indirimlerinin düşülmesi sonucu kalan tutarı,"

MADDE 65- 6112 sayılı Kanunun 41 inci maddesinin birinci fıkrasına (ç) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bent eklenmiş, sonraki bentler buna göre teselsül ettirilmiş ve üçüncü fıkrasında yer alan "(ç) bendine" ibaresi "(ç) ve (d) bentlerine" şeklinde değiştirilmiştir.

"d) Koşullu erişim sağlayan medya hizmet sağlayıcı kuruluşlar ve internet platform işletmecilerinin yıllık net satış tutarlarından ayrılacak yüzde birbuçuk paylar."

MADDE 66- 6112 sayılı Kanunun 42 nci maddesinin ikinci fıkrasına "yirmisinde" ibaresinden sonra gelmek üzere ", (d) bendinde öngörülen net satış tutarlarından ayrılacak paylar, elde edildikleri yılı takip eden yılın Temmuz ayı sonuna kadar" ibaresi, "kuruluşlar" ibaresinden sonra gelmek üzere "ile internet platform işletmecileri" ibaresi eklenmiş ve altıncı fıkrasında yer alan "ve (ç)" ibaresi ", (ç) ve (d)" şeklinde değiştirilmiştir.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 62- 5520 sayılı Kanunun 30 uncu maddesinin sekizinci fıkrasında yer alan "artırmaya yetkilidir." ibaresi "artırmaya; birinci fıkranın (a) bendi kapsamındaki vergi kesintisi oranını, işin; kamu kurum ve kuruluşları ile bunlara bağlı, ilgili ve ilişkili kurumlara taahhüt edilip edilmemesine ve bunların genel veya özel bütçeli idare kapsamında olup olmamasına, süresine, nev'ine ve yüklenicinin; ana yüklenici, alt yüklenici ya da tam ve dar mükellef olmasına göre ayrı ayrı veya birlikte belirlemeye yetkilidir." şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 63- 5520 sayılı Kanunun 32 nci maddesinin yedinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

"Aracılı ihracat sözleşmesine dayanarak imalatçı veya tedarikçi kurumların, dış ticaret sermaye şirketleri veya sektörel dış ticaret şirketleri üzerinden gerçekleştirdikleri ihracat faaliyetlerinden elde ettikleri kazançlarına da bu indirim uygulanır."

MADDE 64- 5520 sayılı Kanunun geçici 14 üncü maddesinde yer alan "31/12/2023" ibareleri "30/6/2024" şeklinde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"(9) Cumhurbaşkanı, bu maddede belirtilen 30/6/2024 tarihini, bitim tarihinden itibaren her defasında altı ayı geçmeyen süreler halinde üç defa uzatmaya, kazanç istisnasını sıfıra kadar indirmeye veya kanuni seviyesine kadar artırmaya, istisna oranını; hesap türü, hesapların vadesi ve hesap açılış tarihine göre ayrı ayrı veya birlikte belirlemeye yetkilidir."

MADDE 65- 14/3/2007 tarihli ve 5602 sayılı Şans Oyunları Hasılatından Alınan Vergi, Fon ve Payların Düzenlenmesi Hakkında Kanunun 4 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "%83'ünden" ibaresi "%93'ünden" şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 66- 14/12/2009 tarihli ve 5941 sayılı Çek Kanununun geçici 3 üncü maddesinin beşinci fıkrasında yer alan "31/12/2023" ibaresi "31/12/2025" şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 67- 15/2/2011 tarihli ve 6112 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayın Hizmetleri Hakkında Kanunun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki bentler eklenmiştir.

"kk) Koşullu erişim: Yayın hizmetlerine abonelik veya başka bir yöntemle önceden izin verilmesi yoluyla koşullu olarak erişimi sağlayan her türlü teknik tedbir ve düzenlemeyi,

ll) Net satış: Brüt satışlardan, satış indirimlerinin düşülmesi sonucu kalan tutarı,"

MADDE 68- 6112 sayılı Kanunun 41 inci maddesinin birinci fıkrasına (ç) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bent eklenmiş, sonraki bentler buna göre teselsül ettirilmiş ve üçüncü fıkrasında yer alan "(ç) bendine" ibaresi "(ç) ve (d) bentlerine" şeklinde değiştirilmiştir.

"d) Koşullu erişim sağlayan medya hizmet sağlayıcı kuruluşlar ve internet platform işletmecilerinin yıllık net satış tutarlarından ayrılacak yüzde birbuçuk paylar."

MADDE 69- 6112 sayılı Kanunun 42 nci maddesinin ikinci fıkrasına "yirmisinde" ibaresinden sonra gelmek üzere ", (d) bendinde öngörülen net satış tutarlarından ayrılacak paylar, elde edildikleri yılı takip eden yılın Temmuz ayı sonuna kadar" ibaresi, "kuruluşlar" ibaresinden sonra gelmek üzere "ile internet platform işletmecileri" ibaresi eklenmiş ve altıncı fıkrasında yer alan "ve (ç)" ibaresi ", (ç) ve (d)" şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 70- 1/12/2011 tarihli ve 6253 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı İdari Teşkilatı Kanununun 29 uncu maddesinin altıncı fıkrasının (b) bendi aşağıdaki şekilde, on ikinci fıkrasının (a) bendinde yer alan "Genel Sekreter ve" ibaresi "Genel Sekreter veya en az iki yıl kesintisiz" şeklinde, (b) bendinde yer alan "Başkan olarak" ibaresi "En az iki yıl kesintisiz Başkan olarak" şeklinde, (c) bendi ile yedinci cümlesi aşağıdaki şekilde, aynı fıkranın dördüncü cümlesinde

(Afyonkarahisar Milletvekili Ali Özkaya ve Samsun Milletvekili Ersan Aksu ile 120 Milletvekilinin Teklifi)

MADDE 67- 5/4/2023 tarihli 7452 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Yerleşme ve Yapılaşmaya İlişkin Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin Kabul Edilmesine Dair Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 1- (1) 31/12/2025 tarihine kadar, 6/2/2023 tarihinde vuku bulan depremler dolayısıyla genel hayata etkili afet bölgesi kabul edilen yerlerde; kapsamı yapı malzemeleri ve yapım işleriyle sınırlı olmak üzere, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı veya Ticaret Bakanlığınca 14/1/2015 tarihli ve 6585 sayılı Perakende Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanunun Ek 1 inci maddesinin birinci fıkrasına aykırı hareket edildiğinin tespit edilmesi halinde, ilgililerine aynı Kanunun 18 inci maddesinin birinci fıkrasının (k) bendine göre Haksız Fiyat Değerlendirme Kurulunca verilecek idari para cezası on katı olarak uygulanır."

MADDE 68- 27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 26 ncı maddesinin üçüncü fıkrasının ikinci cümlesi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 69- 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 27 nci maddesinin üçüncü fıkrasının ikinci cümlesi yürürlükten kaldırılmıştır.

yer alan “Genel Sekreterlik Müşaviri” ibaresi “idari uzman” olarak değiştirilmiş, on ikinci fıkraya aşağıdaki (ç) bendi eklenmiş, on ikinci fıkrasının sekizinci cümlesinde yer alan “ile üçüncü cümlesi” ibaresi madde metninden çıkarılmış ve aynı fıkranın ikinci ve üçüncü cümleleri ile aynı maddenin on üçüncü fıkrasının ikinci cümlesi yürürlükten kaldırılmıştır.

“b) İdari, Mali ve Teknik Hizmetlerden, Bilgi ve Bilişim Hizmetlerinden sorumlu Genel Sekreter Yardımcıları,”

“c) Başkan Yardımcısı olarak görev yapanlar görevden alındıklarında,

1) Daha önce İdari Teşkilatta mesleğe özel yarışma sınavı ile giren ve belirli süreli meslek içi eğitimden sonra özel bir yeterlik sınavı sonucunda atanmış olanlar ile iç denetçi ve hukuk müşaviri unvanlı kadrolarda bulunanlar, daha önceki bulundukları anılan kadrolarına,

2) (1) numaralı alt bent kapsamında yer almayanlar, Başkan Yardımcısı kadrosunda kesintisiz en az iki yıl görev yapmış olmaları halinde idari uzman kadrolarına,”

“Bu fıkra uyarınca idari uzman kadrolarına atananlar, İdari Teşkilatta görev yapan mali hizmetler uzmanı kadrosuna denktir ve idari uzman kadrosunda bulunanlara, emsali olarak belirlenen mali hizmetler uzmanına mali ve sosyal hak ve yardımlar ile diğer özlük hakları kapsamında yapılan ödemeler aynı usul ve esaslar çerçevesinde ödenir.”

“ç) (a) ve (b) bentleri kapsamına girmeyenler ile (c) bendinin (1) ve (2) numaralı alt bentleri kapsamına girmeyenler görevden alındıklarında İdari Teşkilatta durumlarına uygun kadrolara,”

MADDE 71- 6253 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 15- (1) 5/7/2022 tarihi ile bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih arasında İdari Teşkilatta görev yapan Genel Sekreter Yardımcısı, Başkan ve Başkan Yardımcılarının bu maddenin yürürlük tarihinden sonra görevden alınması durumunda, 1/7/2022 tarihli ve 7417 sayılı Kanunun 62 nci maddesi hükümleri uygulanır ve anılan Kanunun 62 nci maddesi uyarınca müşavirlik kadrolarına atanmış olanların hakkı saklı tutulur.”

MADDE 72- 20/6/2012 tarihli ve 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanununun 38 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin (1) numaralı alt bendinde yer alan “31/12/2023” ibaresi “31/12/2024” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 73- 5/4/2023 tarihli ve 7452 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Yerleşme ve Yapılaşmaya İlişkin Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin Kabul Edilmesine Dair Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 1- (1) 31/12/2025 tarihine kadar, 6/2/2023 tarihinde vuku bulan depremler dolayısıyla genel hayata etkili afet bölgesi kabul edilen yerlerde; kapsamı yapı malzemeleri ve yapım işleriyle sınırlı olmak üzere, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı veya Ticaret Bakanlığınca 14/1/2015 tarihli ve 6585 sayılı Perakende Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanunun ek 1 inci maddesinin birinci fıkrasına aykırı hareket edildiğinin tespit edilmesi halinde, ilgililerine aynı Kanunun 18 inci maddesinin birinci fıkrasının (k) bendine göre Haksız Fiyat Değerlendirme Kurulunca verilecek idari para cezası on katı olarak uygulanır.”

MADDE 74- 27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 26 ncı maddesinin üçüncü fıkrasının ikinci cümlesi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 75- 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 27 nci maddesinin üçüncü fıkrasının ikinci cümlesi yürürlükten kaldırılmıştır.

(Afyonkarahisar Milletvekili Ali Özkaya ve Samsun Milletvekili Ersan Aksu ile 120 Milletvekilinin Teklifi)

MADDE 70- 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 29 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"EK MADDE 29- Kamu kurum ve kuruluşlarının teşkilatlanmasına ilişkin Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinde yer alan yönetim kurulu, denetim kurulu, tasfiye kurulu, danışma kurulu üyelikleri ile komisyon, heyet, komite ve benzeri organlarda görev alanlara, ayda dördü geçmemek üzere her bir toplantı için (9000) gösterge rakamına kadar Cumhurbaşkanınca belirlenecek gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucunda tespit edilecek tutarda, damga vergisi hariç herhangi bir vergi ve kesintiye tâbi tutulmaksızın huzur hakkı ödenebilir."

MADDE 71- 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 30 uncu maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye bağlı (VI) cetvel Kanun Hükmünde Kararnameye eklenmiştir.

"Bazı kadrolara karşılık belirlenmesi

EK MADDE 30- Ekli (VI) sayılı cetvelde yer alan devlet memuru kadroları mali ve sosyal hak ve yardımlar ile diğer özlük hakları bakımından karşılarında gösterilen kadrolara denktir. Bu kadrolarda bulunanlara, karşılık gösterilen kadroda bulunan emsali personele mali ve sosyal hak ve yardımlar ile diğer özlük hakları kapsamında yapılan ödemeler aynı usul ve esaslar çerçevesinde ödenir.

(VI) sayılı cetvelin 44 ile 45 inci sıralarında yer alanlar 657 sayılı Kanunun 36 ncı maddesinin "Ortak Hükümler" bölümünün (A) fıkrasının (11) numaralı bendi hükmünden aynı usul ve esaslar çerçevesinde yararlanırlar."

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 76- 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 29 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"EK MADDE 29- Kamu kurum ve kuruluşlarının teşkilatlanmasına ilişkin Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinde yer alan yönetim kurulu, denetim kurulu, tasfiye kurulu, danışma kurulu üyelikleri ile komisyon, heyet, komite ve benzeri organlarda görev alanlara, ayda dördü geçmemek üzere her bir toplantı için (9000) gösterge rakamına kadar Cumhurbaşkanınca belirlenecek gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucunda tespit edilecek tutarda, damga vergisi hariç herhangi bir vergi ve kesintiye tâbi tutulmaksızın huzur hakkı ödenebilir."

MADDE 77- 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 30 uncu maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye bağlı (VI) sayılı Cetvel Kanun Hükmünde Kararnameye eklenmiştir.

"Bazı kadrolara karşılık belirlenmesi

EK MADDE 30- Ekli (VI) sayılı Cetvelde yer alan devlet memuru kadroları mali ve sosyal hak ve yardımlar ile diğer özlük hakları bakımından karşılarında gösterilen kadrolara denktir. Bu kadrolarda bulunanlara, karşılık gösterilen kadroda bulunan emsali personele mali ve sosyal hak ve yardımlar ile diğer özlük hakları kapsamında yapılan ödemeler aynı usul ve esaslar çerçevesinde ödenir.

(VI) sayılı Cetvelin 44 üncü ile 45 inci sıralarında yer alanlar 657 sayılı Kanunun 36 ncı maddesinin "Ortak Hükümler" bölümünün (A) fıkrasının (11) numaralı bendi hükmünden aynı usul ve esaslar çerçevesinde yararlanırlar."

(Afyonkarahisar Milletvekili Ali Özkaya ve Samsun Milletvekili Ersan Aksu ile 120 Milletvekilinin Teklifi)

"(VI) SAYILI CETVEL

Sıra No	Kadro	Denk Alınacak Kadro
1	Yurt Hizmetleri Müdürü	Defterdar Yardımcısı
2	Gençlik Hizmetleri Müdürü	Defterdar Yardımcısı
3	Spor Hizmetleri Müdürü	Defterdar Yardımcısı
4	Hazine ve Maliye Bakanlığında Teftiş Başkanı	Bakanlık Rehberlik ve Teftiş Başkanı
5	Hazine ve Maliye Bakanlığında Teftiş Başkan Yardımcısı	Vergi Denetim Kurulu Başkan Yardımcısı
6	Hazine Kontrolörleri Kurulu Başkan Yardımcısı	Vergi Denetim Kurulu Başkan Yardımcısı
7	Hudut Mülki İdare Amiri	Vali Yardımcısı
8	İdare ve Denetim Müdürü	İl Mahalli İdareler Müdürü
9	Alevi-Bektaşi Kültür ve Cemevi Başkanı	Strateji Geliştirme Başkanı
10	Alevi-Bektaşi Kültür ve Cemevi Başkan Yardımcısı	Bakanlık Genel Müdür Yardımcısı
11	Rami Kışlası Müdürü	İstanbul Atatürk Kültür Merkezi Müdürü
12	Tarihi Alsancak Tekel Fabrikası Kültür ve Sanat Merkez Müdürü	İstanbul Atatürk Kültür Merkezi Müdürü
13	Eğitim Müfettişi	Maarif Müfettişi
14	Eğitim Müfettiş Yardımcısı	Maarif Müfettiş Yardımcısı
15	Harp Okulu Sekreteri	Fakülte Sekreteri
16	Ulaşım Emniyeti İnceleme Merkezi Başkanı	Türkiye İstatistik Kurumu Başkan Yardımcısı
17	Bölge Liman Başkanı	Bakanlık Bölge Müdürü
18	Ulusal Deniz Emniyeti Başkanı	Bakanlık Bölge Müdürü
19	Bölge Liman Başkan Yardımcısı	Bakanlık Bölge Müdür Yardımcısı
20	Ulusal Deniz Emniyeti Başkan Yardımcısı	Bakanlık Bölge Müdür Yardımcısı
21	Devlet Arşivleri Başkanlığında ve Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığında Başkanlık Danışmanı	Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığında Başkanlık Müşaviri
22	Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığında Rehberlik ve Denetim Başkanı	Sosyal Güvenlik Kurumu Rehberlik ve Teftiş Başkanı
23	Göç İdaresi Başkanı	Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanı
24	Göç İdaresi Başkan Yardımcısı	Sosyal Güvenlik Kurumu Başkan Yardımcısı
25	Göç İdaresi Başkanlığında Rehberlik ve Denetim Başkanı	Sosyal Güvenlik Kurumu Rehberlik ve Teftiş Başkanı
26	Türkiye İstatistik Kurumu Başkanlığında Teftiş Başkanı	Bağımsız Genel Müdürlük Teftiş Kurulu Başkanı
27	Türkiye İstatistik Kurumu Başkanlığında İstatistik Daire Başkanı	Gelir İdaresi Daire Başkanı
28	Türkiye İstatistik Kurumu Başkanlığında İstatistik Grup Başkanı	Gelir İdaresi Grup Başkanı
29	Türkiye İstatistik Kurumu Başkanlığında İstatistik Grup Müdürü	Gelir İdaresi Grup Müdürü
30	İklim Değişikliği Başkanı	Türkiye İstatistik Kurumu Başkanı
31	İklim Değişikliği Başkan Yardımcısı	Türkiye İstatistik Kurumu Başkan Yardımcısı
32	Milli Saraylar Müşaviri	Türkiye İstatistik Kurumu Başkanlığı İstatistik Müşaviri
33	Köşk ve Kasır Amiri	Müdür Yardımcısı
34	Türkiye Uzay Ajansı Başkanı	Türkiye İstatistik Kurumu Başkanı
35	Türkiye Uzay Ajansı Başkan Yardımcısı	Türkiye İstatistik Kurumu Başkan Yardımcısı
36	Aile Sosyal Destek Uzmanı	İş ve Meslek Danışmanı

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

"(VI) SAYILI CETVEL

Sıra No	Kadro	Denk Alınacak Kadro
1	Yurt Hizmetleri Müdürü	Defterdar Yardımcısı
2	Gençlik Hizmetleri Müdürü	Defterdar Yardımcısı
3	Spor Hizmetleri Müdürü	Defterdar Yardımcısı
4	Hazine ve Maliye Bakanlığında Teftiş Başkanı	Bakanlık Rehberlik ve Teftiş Başkanı
5	Hazine ve Maliye Bakanlığında Teftiş Başkan Yardımcısı	Vergi Denetim Kurulu Başkan Yardımcısı
6	Hazine Kontrolörleri Kurulu Başkan Yardımcısı	Vergi Denetim Kurulu Başkan Yardımcısı
7	Hudut Mülki İdare Amiri	Vali Yardımcısı
8	İdare ve Denetim Müdürü	İl Mahalli İdareler Müdürü
9	Alevi-Bektaşi Kültür ve Cemevi Başkanı	Strateji Geliştirme Başkanı
10	Alevi-Bektaşi Kültür ve Cemevi Başkan Yardımcısı	Bakanlık Genel Müdür Yardımcısı
11	Rami Kışlası Müdürü	İstanbul Atatürk Kültür Merkezi Müdürü
12	Tarihi Alsancak Tekel Fabrikası Kültür ve Sanat Merkez Müdürü	İstanbul Atatürk Kültür Merkezi Müdürü
13	Eğitim Müfettişi	Maarif Müfettişi
14	Eğitim Müfettiş Yardımcısı	Maarif Müfettiş Yardımcısı
15	Harp Okulu Sekreteri	Fakülte Sekreteri
16	Ulaşım Emniyeti İnceleme Merkezi Başkanı	Türkiye İstatistik Kurumu Başkan Yardımcısı
17	Bölge Liman Başkanı	Bakanlık Bölge Müdürü
18	Ulusal Deniz Emniyeti Başkanı	Bakanlık Bölge Müdürü
19	Bölge Liman Başkan Yardımcısı	Bakanlık Bölge Müdür Yardımcısı
20	Ulusal Deniz Emniyeti Başkan Yardımcısı	Bakanlık Bölge Müdür Yardımcısı
21	Devlet Arşivleri Başkanlığında ve Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığında Başkanlık Danışmanı	Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığında Başkanlık Müşaviri
22	Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığında Rehberlik ve Denetim Başkanı	Sosyal Güvenlik Kurumu Rehberlik ve Teftiş Başkanı
23	Göç İdaresi Başkanı	Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanı
24	Göç İdaresi Başkan Yardımcısı	Sosyal Güvenlik Kurumu Başkan Yardımcısı
25	Göç İdaresi Başkanlığında Rehberlik ve Denetim Başkanı	Sosyal Güvenlik Kurumu Rehberlik ve Teftiş Başkanı
26	Türkiye İstatistik Kurumu Başkanlığında Teftiş Başkanı	Bağımsız Genel Müdürlük Teftiş Kurulu Başkanı
27	Türkiye İstatistik Kurumu Başkanlığında İstatistik Daire Başkanı	Gelir İdaresi Daire Başkanı
28	Türkiye İstatistik Kurumu Başkanlığında İstatistik Grup Başkanı	Gelir İdaresi Grup Başkanı
29	Türkiye İstatistik Kurumu Başkanlığında İstatistik Grup Müdürü	Gelir İdaresi Grup Müdürü
30	İklim Değişikliği Başkanı	Türkiye İstatistik Kurumu Başkanı
31	İklim Değişikliği Başkan Yardımcısı	Türkiye İstatistik Kurumu Başkan Yardımcısı
32	Milli Saraylar Müşaviri	Türkiye İstatistik Kurumu Başkanlığı İstatistik Müşaviri
33	Köşk ve Kasır Amiri	Müdür Yardımcısı
34	Türkiye Uzay Ajansı Başkanı	Türkiye İstatistik Kurumu Başkanı
35	Türkiye Uzay Ajansı Başkan Yardımcısı	Türkiye İstatistik Kurumu Başkan Yardımcısı
36	Aile Sosyal Destek Uzmanı	İş ve Meslek Danışmanı

(Afyonkarahisar Milletvekili Ali Özkaya ve Samsun Milletvekili Ersan Aksu ile 120 Milletvekilinin Teklifi)

37	Çağrı Karşılama Memuru	Bilgisayar İşletmeni
38	Gençlik Hizmetleri Memuru	Yurt Yönetim Memuru
39	İletişim Memuru	Mütercim
40	Muhabir	Uzman (GİH)
41	Sınav Hizmetleri Görevlisi	Uzman (GİH)
42	Spor Uzmanı	Uzman (GİH)
43	Yönetmen	Uzman (GİH)
44	Bakanlıklar dışındaki kurumlarda Cumhurbaşkanlığı kararnameleriyle ünvan itibarıyla ilk kez ihdas edilen ve ek 24 üncü maddenin ikinci fıkrası kapsamında yer alan memur kadroları	İlgisine göre Bağımsız Genel Müdürlük Müfettişi / Bağımsız Genel Müdürlük Müfettiş Yardımcısı
45	Cumhurbaşkanlığı kararnameleriyle ünvan itibarıyla ilk kez ihdas edilen ve ek 24 üncü maddenin üçüncü fıkrası kapsamında yer alan memur kadroları	İlgisine göre Ürün Denetmeni / Ürün Denetmen Yardımcısı

”

MADDE 72- 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 35 inci maddesinin dokuzuncu fıkrasının (c) bendinin (2) numaralı alt bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve fıkraya aşağıdaki cümle ile maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“2) (1) numaralı alt bent kapsamında yer almayanlar, bu bent kapsamındaki kadro, pozisyon ve görevlerde toplam en az üç yıl görev yapmış olmaları halinde görevden alındığı veya görevinin sona erdiği kuruma ait idari uzman unvanlı kadro veya pozisyonlara,”

“Bu fıkranın (a) ve (c) bentlerine göre yapılacak atamalar ve ödemelere ilişkin sürelerin hesabında ek 37 nci madde kapsamına giren kadro, pozisyon ve görevlerde geçirilen süreler de aynı usul ve esaslar çerçevesinde dikkate alınır.”

“Bu maddenin uygulanmasında ortaya çıkabilecek tereddütleri gidermeye ve uygulamayı yönlendirmeye Cumhurbaşkanlığı yetkilidir.”

MADDE 73- 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 37 nci maddesinin birinci fıkrasına “ilişkili kuruluşları” ibaresinden sonra gelmek üzere “, Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı” ibaresi ve maddeye dördüncü fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanununa ekli (III) sayılı Cetvelde sayılan düzenleyici ve denetleyici kurumlar ve Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunda, ek göstergesi bakanlık genel müdürü dengi ve üzeri olup ek 35 inci madde kapsamına girmeyen yönetici kadro veya pozisyonlarında bulunanlar hakkında da mülga ek 18 inci maddenin birinci fıkrasının (b) bendi ve bu bende bağlı hükümleri, bunların atamalarının kurumlarının ilişkili olduğu bakanlık kadrolarına yapılması suretiyle uygulanır.

Mülga ek 18 inci maddenin birinci fıkrasının (c) bendinin (2) numaralı alt bendi ile dördüncü fıkra kapsamına girenler hakkında anılan alt bent hükümleri, bunların kurumların idari uzman unvanlı kadro veya pozisyonlarına atanması suretiyle uygulanır.

Bu madde ile ek 35 inci madde kapsamında atama yapılan idari uzman unvanlı kadro ve pozisyonlar mali ve sosyal hak ve yardımlar ile diğer özlük hakları bakımından ek 10 uncu madde kapsamına dahil idarelerin merkez teşkilatlarına ait mali hizmetler uzmanı unvanlı kadroya denktir.”

37	Çağrı Karşılama Memuru	Bilgisayar İşletmeni
38	Gençlik Hizmetleri Memuru	Yurt Yönetim Memuru
39	İletişim Memuru	Mütercim
40	Muhabir	Uzman (GİH)
41	Sınav Hizmetleri Görevlisi	Uzman (GİH)
42	Spor Uzmanı	Uzman (GİH)
43	Yönetmen	Uzman (GİH)
44	Bakanlıklar dışındaki kurumlarda Cumhurbaşkanlığı kararnameleriyle unvan itibarıyla ilk kez ihdas edilen ve ek 24 üncü maddenin ikinci fıkrası kapsamında yer alan memur kadroları	İlgisine göre Bağımsız Genel Müdürlük Müfettişi / Bağımsız Genel Müdürlük Müfettiş Yardımcısı
45	Cumhurbaşkanlığı kararnameleriyle unvan itibarıyla ilk kez ihdas edilen ve ek 24 üncü maddenin üçüncü fıkrası kapsamında yer alan memur kadroları	İlgisine göre Ürün Denetmeni / Ürün Denetmen Yardımcısı

”

MADDE 78- 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 35 inci maddesinin dokuzuncu fıkrasının (c) bendinin (2) numaralı alt bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve fıkraya aşağıdaki cümle ile maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“2) (1) numaralı alt bent kapsamında yer almayanlar, bu bent kapsamındaki kadro, pozisyon ve görevlerde toplam en az üç yıl görev yapmış olmaları halinde görevden alındığı veya görevinin sona erdiği kuruma ait idari uzman unvanlı kadro veya pozisyonlara,”

“Bu fıkranın (a) ve (c) bentlerine göre yapılacak atamalar ve ödemelere ilişkin sürelerin hesabında ek 37 nci madde kapsamına giren kadro, pozisyon ve görevlerde geçirilen süreler de aynı usul ve esaslar çerçevesinde dikkate alınır.”

“Bu maddenin uygulanmasında ortaya çıkabilecek tereddütleri gidermeye ve uygulamayı yönlendirmeye Cumhurbaşkanlığı yetkilidir.”

MADDE 79- 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 37 nci maddesinin birinci fıkrasına “ilişkili kuruluşları” ibaresinden sonra gelmek üzere “, Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı” ibaresi ve maddeye dördüncü fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“5018 sayılı Kanuna ekli (III) sayılı Cetvelde sayılan düzenleyici ve denetleyici kurumlar ve Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunda, ek göstergesi bakanlık genel müdürü dengi ve üzeri olup ek 35 inci madde kapsamına girmeyen yönetici kadro veya pozisyonlarında bulunanlar hakkında da mülga ek 18 inci maddenin birinci fıkrasının (b) bendi ve bu bende bağlı hükümleri, bunların atamalarının kurumlarının ilişkili olduğu bakanlık kadrolarına yapılması suretiyle uygulanır.

Mülga ek 18 inci maddenin birinci fıkrasının (c) bendinin (2) numaralı alt bendi ile dördüncü fıkra kapsamına girenler hakkında anılan alt bent hükümleri, bunların kurumların idari uzman unvanlı kadro veya pozisyonlarına atanması suretiyle uygulanır.

Bu madde ile ek 35 inci madde kapsamında atama yapılan idari uzman unvanlı kadro ve pozisyonlar mali ve sosyal hak ve yardımlar ile diğer özlük hakları bakımından ek 10 uncu madde kapsamına dahil idarelerin merkez teşkilatlarına ait mali hizmetler uzmanı ünvanlı kadroya denktir.”

(Afyonkarahisar Milletvekili Ali Özkaya ve Samsun Milletvekili Ersan Aksu ile 120 Milletvekilinin Teklifi)

MADDE 74- 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 38 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Bu maddenin uygulanmasında ortaya çıkabilecek tereddütleri gidermeye ve uygulamayı yönlendirmeye Cumhurbaşkanlığı yetkilidir."

MADDE 75- 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin geçici 10 uncu maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Birinci fıkranın (a) bendi kapsamındaki kurumlarda görev yapan ve mali haklarının belirlenmesinde ek 11 inci maddenin yürürlük tarihinden önce yürürlükte bulunan mevzuat hükümleri esas alınanlara fiilen yapılması öngörülen her türlü ödemeler toplamı net tutarının, herhangi bir nedenle ek 11 inci maddeye göre ödenmesi öngörülen her türlü ödemeler toplamı net tutarına eşit duruma geldiği veya daha düşük kaldığı tarihten itibaren bunların mali hakları ek 11 inci maddeye göre belirlenir."

MADDE 76- 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 44 - Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte Ek 26 ncı ve ek 27 nci maddeler kapsamında istihdam edilenlerden 5510 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesi uyarınca haklarında 5434 sayılı Kanun hükümleri uygulananların, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihi takip eden bir ay içinde kurumlarına başvuruda bulunmaları halinde, 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamındaki sigortalılıkları devam ettirilir ve bunlar emeklilik hakları bakımından emsali olarak belirlenen personel ile denk kabul edilir. Bu şekilde geçen süreler ilgililerin kıdem aylıkları ile 5434 sayılı Kanunun mülga ek 68 inci ve mülga ek 73 üncü maddelerinde belirtilen sürelerin hesabında dikkate alınır ve bunların emeklilik keseneğine esas aylık derece ve kademeleri genel hükümler çerçevesinde yükseltilmeye ve ilerletilmeye devam olunur. Bunlardan bir ay içinde kurumlarına başvuruda bulunmayanlar söz konusu bir aylık sürenin sona erdiği tarihi takip eden aybaşından itibaren 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı sayılır.

Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte ek 26 ncı ve ek 27 nci maddeler kapsamında istihdam edilenlerden 5510 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra ilk defa aynı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi hükümleri uygulananlar ise, taleplerine bakılmaksızın, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihi takip eden ay başından itibaren, 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı sayılır.

Bu madde uyarınca 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı sayılanlara ilgili mevzuatı uyarınca ödenecek iş sonu tazminatına veya bu mahiyette olmakla birlikte başka bir adla ödenecek tazminata hak kazanmada ve bunların hesabında, emekli ikramiyesine esas hizmet süreleri de dikkate alınır.

Türk Akreditasyon Kurumunda 29/8/2023 tarihi itibarıyla 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı olarak Ek 26 ncı ve ek 27 nci maddeler uyarınca istihdam edilenlerin, mezkur tarihten bu maddenin yürürlük tarihine kadar (bu tarih dahil) olan dönemde geçen sigortalılık süreleri, 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında geçmiş sayılır. Bunlardan, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla bu görevleri devam edenler hakkında yukarıdaki hükümler uygulanır."

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 80- 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 38 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Bu maddenin uygulanmasında ortaya çıkabilecek tereddütleri gidermeye ve uygulamayı yönlendirmeye Cumhurbaşkanlığı yetkilidir."

MADDE 81- 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin geçici 10 uncu maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Birinci fıkranın (a) bendi kapsamındaki kurumlarda görev yapan ve mali haklarının belirlenmesinde ek 11 inci maddenin yürürlük tarihinden önce yürürlükte bulunan mevzuat hükümleri esas alınanlara fiilen yapılması öngörülen her türlü ödemeler toplamı net tutarının, herhangi bir nedenle ek 11 inci maddeye göre ödenmesi öngörülen her türlü ödemeler toplamı net tutarına eşit duruma geldiği veya daha düşük kaldığı tarihten itibaren bunların mali hakları ek 11 inci maddeye göre belirlenir."

MADDE 82- 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 44- Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte ek 26 ncı ve ek 27 nci maddeler kapsamında istihdam edilenlerden 5510 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesi uyarınca haklarında 5434 sayılı Kanun hükümleri uygulananların, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihi takip eden bir ay içinde kurumlarına başvuruda bulunmaları halinde, 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamındaki sigortalılıkları devam ettirilir ve bunlar emeklilik hakları bakımından emsali olarak belirlenen personel ile denk kabul edilir. Bu şekilde geçen süreler ilgililerin kıdem aylıkları ile 5434 sayılı Kanunun mülga ek 68 inci ve mülga ek 73 üncü maddelerinde belirtilen sürelerin hesabında dikkate alınır ve bunların emeklilik keseneğine esas aylık derece ve kademeleri genel hükümler çerçevesinde yükseltilmeye ve ilerletilmeye devam olunur. Bunlardan bir ay içinde kurumlarına başvuruda bulunmayanlar söz konusu bir aylık sürenin sona erdiği tarihi takip eden ay başından itibaren 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı sayılır.

Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte ek 26 ncı ve ek 27 nci maddeler kapsamında istihdam edilenlerden 5510 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra ilk defa aynı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi hükümleri uygulananlar ise, taleplerine bakılmaksızın, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihi takip eden ay başından itibaren, 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı sayılır.

Bu madde uyarınca 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı sayılanlara ilgili mevzuatı uyarınca ödenecek iş sonu tazminatına veya bu mahiyette olmakla birlikte başka bir adla ödenecek tazminata hak kazanmada ve bunların hesabında, emekli ikramiyesine esas hizmet süreleri de dikkate alınır.

Türk Akreditasyon Kurumunda 29/8/2023 tarihi itibarıyla 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı olarak ek 26 ncı ve ek 27 nci maddeler uyarınca istihdam edilenlerin, mezkur tarihten bu maddenin yürürlük tarihine kadar (bu tarih dahil) olan dönemde geçen sigortalılık süreleri, 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında geçmiş sayılır. Bunlardan, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla bu görevleri devam edenler hakkında yukarıdaki hükümler uygulanır."

(Afyonkarahisar Milletvekili Ali Özkaya ve Samsun Milletvekili Ersan Aksu ile 120 Milletvekilinin Teklifi)

MADDE 77- 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 45- 9/7/2018 tarihinden bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihe kadar olan dönemde görevden alınan veya görevi sona eren kamu görevlilerinden;

a) Bu maddeyi ihdas eden kanunla ek 35 inci maddenin dokuzuncu fıkrasına eklenen cümle hükmünden yararlanmak isteyenler kurumlarına bir ay içerisinde başvurmaları halinde ilgili şartları karşılamaları kaydıyla söz konusu düzenlemelerden yararlanır ve bunların atamaları mezkûr maddenin bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önceki diğer hükümleri esas alınarak yapılır. Ancak bunlardan hakkında mülga ek 18 inci maddenin üçüncü fıkrası ve/veya ek 35 inci maddenin dokuzuncu fıkrasının beşinci cümlesi uyarınca önceki görevine ait ödeme unsurları esas alınmak suretiyle ödeme yapılmış olanlar bakımından bu süreler, bu maddenin uygulanmasında ek 35 inci maddenin dokuzuncu fıkrasının beşinci cümlesinde öngörülen iki yıllık süreden düşülür.

b) Hakkında mülga ek 18 inci madde hükümleri uygulanmamış olmak kaydıyla ek 37 nci maddenin beşinci fıkrası kapsamına girenler, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir ay içerisinde kurumlarına başvurmaları halinde ek 37 nci madde hükümlerinden yararlanır.

Bu maddenin yürürlük tarihi itibarıyla ek 35 inci ve ek 37 nci maddeler kapsamındaki kadro, pozisyon veya görevlere atanmış olup toplamda en az üç yıl görev yapmış olanlar hakkında; ilgisine göre ek 35 inci maddenin dokuzuncu fıkrasının (c) bendinin (2) numaralı alt bendinin bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önceki hükümleri ile ek 37 nci maddenin altıncı fıkrası dikkate alınmaksızın mülga ek 18 inci maddenin birinci fıkrasının (c) bendinin (2) numaralı alt bendi hükümleri uygulanır.

Ek 30 uncu madde ile ekli (VI) sayılı Cetvel kapsamında mali ve sosyal haklarına ilişkin denklikleri belirlenenlerden bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce mali hakları hususunda geçici 12 nci madde veya ilgili diğer mevzuat hükümleri uygulananlar hakkında anılan düzenlemelerin uygulanmasına devam edilir."

MADDE 78- 26/9/2011 tarihli ve 655 sayılı Ulaştırma ve Altyapı Alanına İlişkin Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 28 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"b) Hangi hallerde uygulanacağını ve miktarını açıkça belirtmek kaydıyla; Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü bir milyon Türk Lirasına kadar, Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü ve Denizcilik Genel Müdürlüğü beş milyon Türk Lirasına kadar idari para cezası uygulaması öngörmek ve ihlal edenlere belirlenen miktarda idari para cezası karar tutanağı düzenlemek veya düzenletmekle görevli ve yetkilidirler."

"(2) Sürücüsünün tabiiyetine bakılmaksızın yabancı plakalı karayolu taşıtları için birinci fıkra kapsamında uygulanacak olan idari para cezaları, tebligat şartı aranmaksızın sürücüsü bilgilendirilmek suretiyle tahsil edilir. Cezalar tahsil edilmeden, cezaya muhatap yabancı plakalı taşıtın ülkeyi terk etmesine izin verilmez. Bu fıkra hükümlerinin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Ticaret Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı ile Bakanlıkça müştereken altı ay içinde belirlenir. Uluslararası sözleşme hükümleri saklıdır."

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 83- 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 45- 9/7/2018 tarihinden bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihe kadar olan dönemde görevden alınan veya görevi sona eren kamu görevlilerinden;

a) Bu maddeyi ihdas eden Kanunla ek 35 inci maddenin dokuzuncu fıkrasına eklenen cümle hükmünden yararlanmak isteyenler kurumlarına bir ay içerisinde başvurmaları halinde ilgili şartları karşılamaları kaydıyla söz konusu düzenlemelerden yararlanır ve bunların atamaları mezkûr maddenin bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önceki diğer hükümleri esas alınarak yapılır. Ancak bunlardan hakkında mülga ek 18 inci maddenin üçüncü fıkrası ve/veya ek 35 inci maddenin dokuzuncu fıkrasının beşinci cümlesi uyarınca önceki görevine ait ödeme unsurları esas alınmak suretiyle ödeme yapılmış olanlar bakımından bu süreler, bu maddenin uygulanmasında ek 35 inci maddenin dokuzuncu fıkrasının beşinci cümlesinde öngörülen iki yıllık süreden düşülür.

b) Hakkında mülga ek 18 inci madde hükümleri uygulanmamış olmak kaydıyla ek 37 nci maddenin beşinci fıkrası kapsamına girenler, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir ay içerisinde kurumlarına başvurmaları halinde ek 37 nci madde hükümlerinden yararlanır.

Bu maddenin yürürlük tarihi itibarıyla ek 35 inci ve ek 37 nci maddeler kapsamındaki kadro, pozisyon veya görevlere atanmış olup toplamda en az üç yıl görev yapmış olanlar hakkında; ilgisine göre ek 35 inci maddenin dokuzuncu fıkrasının (c) bendinin (2) numaralı alt bendinin bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önceki hükümleri ile ek 37 nci maddenin altıncı fıkrası dikkate alınmaksızın mülga ek 18 inci maddenin birinci fıkrasının (c) bendinin (2) numaralı alt bendi hükümleri uygulanır.

Ek 30 uncu madde ile ekli (VI) sayılı Cetvel kapsamında mali ve sosyal haklarına ilişkin denklikleri belirlenenlerden bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce mali hakları hususunda geçici 12 nci madde veya ilgili diğer mevzuat hükümleri uygulananlar hakkında anılan düzenlemelerin uygulanmasına devam edilir."

MADDE 84- 26/9/2011 tarihli ve 655 sayılı Ulaştırma ve Altyapı Alanına İlişkin Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 28 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"b) Hangi hallerde uygulanacağını ve miktarını açıkça belirtmek kaydıyla; Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü bir milyon Türk Lirasına kadar, Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü ve Denizcilik Genel Müdürlüğü beş milyon Türk Lirasına kadar idari para cezası uygulaması öngörmek ve ihlal edenlere belirlenen miktarda idari para cezası karar tutanağı düzenlemek veya düzenletmekle görevli ve yetkilidirler."

"(2) Sürücüsünün tabiiyetine bakılmaksızın yabancı plakalı karayolu taşıtları için birinci fıkra kapsamında uygulanacak olan idari para cezaları, tebligat şartı aranmaksızın sürücüsü bilgilendirilmek suretiyle tahsil edilir. Cezalar tahsil edilmeden, cezaya muhatap yabancı plakalı taşıtın ülkeyi terk etmesine izin verilmez. Bu fıkra hükümlerinin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Ticaret Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı ile Bakanlıkça müştereken altı ay içinde belirlenir. Uluslararası sözleşme hükümleri saklıdır."

(Afyonkarahisar Milletvekili Ali Özkaya ve Samsun Milletvekili Ersan Aksu ile 120 Milletvekilinin Teklifi)

MADDE 79- Bu Kanunun;

a) 1 inci, 2 nci, 3 üncü, 15 inci, 25 inci, 27 nci, 28 inci, 38 inci ve 46 ncı maddeleri 1/1/2024 tarihinde,

b) 7 nci, 9 uncu ve 55 inci maddeleri 1/1/2024 tarihinden itibaren elde edilen kazançlara uygulanmak üzere yayımı tarihinde,

c) 8 inci, 10 uncu, 56 ncı, 57 nci ve 60 ıncı maddeleri 1/1/2023 tarihinden itibaren elde edilen gelirler ve kazançlara uygulanmak üzere yayımı tarihinde,

ç) 21 inci ve 26 ncı maddeleri Kanunun yayımı tarihinden sonra çıkılan ihalelere uygulanmak üzere yayımı tarihinde,

d) 30 uncu, 32 nci ve 33 üncü maddeleri yayımını izleyen ayın başında,

e) 54 üncü maddesi 31/12/2023 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere yayımı tarihinde,

f) Diğer maddeleri yayımı tarihinde

yürürlüğe girer.

MADDE 80- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 85- (1) Bu Kanunun;

a) 1 inci, 2 nci, 3 üncü, 15 inci, 24 üncü, 26 ncı, 27 nci, 38 inci ve 46 ncı maddeleri 1/1/2024 tarihinde,

b) 7 nci, 9 uncu ve 58 inci maddeleri 1/1/2024 tarihinden itibaren elde edilen kazançlara uygulanmak üzere yayımı tarihinde,

c) 8 inci, 10 uncu, 59 uncu, 60 ıncı, 63 üncü, 67 nci, 68 inci ve 69 uncu maddeleri 1/1/2023 tarihinden itibaren elde edilen gelirler ve kazançlara uygulanmak üzere yayımı tarihinde,

ç) 20 nci ve 25 inci maddeleri Kanunun yayımı tarihinden sonra çıkılan ihalelere uygulanmak üzere yayımı tarihinde,

d) 30 uncu, 32 nci ve 33 üncü maddeleri yayımını izleyen ayın başında,

e) 57 nci maddesi 31/12/2023 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere yayımı tarihinde,

f) Diğer maddeleri yayımı tarihinde,

yürürlüğe girer.

MADDE 86- (1) Bu Kanunun;

a) 70 inci ve 71 inci maddelerini Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı,

b) Diğer hükümlerini Cumhurbaşkanı,

yürütür.

TBMM Basımevi - 2023